

ש. ספראי כתב:

כך השיב הרב הרצוג. מקלא אילן.
אך הגרימ"ט לא הסכים.
מה אנו?
שאולי יש ראשונים אחרים?...

בדקתי בספרו של הגרימ"ט, והוא הסכים לטענה זו של הגרי"א הרצוג.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#765385p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=765385&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=765385&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- (javascript:void(0);)

הודעה על ידי ידידך - נעים ההליכות « ד' יולי 20, 2022 12:51 pm

צופה_ומביט כתב:

אתה באמת חושב/מאמין שזה הטעם של גדולי ישראל שלא קיבלו? שהם נכנסו לעומק כל הדו"ד וטוענים טענה זו: "לא הוכח ששימש לכחול ולא רק לסגול"?
בוא נגיד ככה: שאלת אותם, או שזו השערה שלך?
שמעתי עד היום כל מיני הצעות למה גדולי ישראל לא קיבלו עד כה את תכלת הארגמון. אבל זו ההצעה המשונה מכולן.

מישהו שהיה הרבה בקשר עם ד"ר זיידרמן כתב לי:

א. ד"ר זיידרמן דיבר עם הרב אלישיב עוד בתקופה שלא ידעו לעשות מהחלזון הזה כחול, והוא בא לשכנע אותו שגון התכלת סגול. יתכן שזה חלק מהגורם ליחס המזלזל שלו גם לאחר מכן.
ב. מי שהעביר לגרי"ש אלישיב את החומר המדעי בנושא לאחר שהתבררה אפשרות התכלת מהפורפורה הוא הרב אריה דביר אשר כפי הנראה התבקש על ידו לברר לו את העניין, הנ"ל העמיד בפניו בצורה משמעותית את טענותיו של ד"ר קפלן עם כל החומר שכתב על העניין, שהוא עסק הרבה בנסיונות לצבוע ינטינה ולשכנע באמיתותה, וכנגדו העמיד שיש את המתווכחים שרוצים לומר שזהו המורקס.
ולכן הגרי"ש במכתבו מתייחס בספקנות מרובה ומביא שבאים חוקרים אחר חוקרים וכל אחד דוחה טענות חבירו, ואינו רואה סיבה לחוש לטענות שצצות חדשים לבקרים כמבואר במכתבו, (הודפס בראש קובץ משיכיר).

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768120p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768120&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768120&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- (javascript:void(0);)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ד' אוגוסט 17, 2022 9:37 pm

צופה_ומביט כתב:

צופה_ומביט כתב:

האם כותבי הקדמוניות ההם כתבו שמהמורקס צובעים רק סגול או שכתבו שצובעים ממנו גם כחול?

אני שואל שוב: אריסטו או מי שלא יהיה, כתבו על הצבע הכחול [בלי קשר לתכלת של יהודים]? כתבו ממה עושים אותו? כתבו שמלכים משתמשים בו?
או שלא הזכירו כחול בכלל?
או שהזכירו כחול [מלכותי / לא מלכותי] ממקור אחר?

אני רואה שעדיין לא קיבלת תשובה על זה. ולאחרונה נתברר לי כמה דברים על זה. וכתבתי ע"ז בפורום לתורה, והנני חוזר וכותב גם כאן.

הצבע הכחול אכן מוזכר במקורות עתיקים, אבל לא מוזכר כצבע מלכותי, ולא מוזכר בנוגע להאק"ק. למשל, וטרוביוס יש לו פרק על כחול (7.11) שאינו מזכיר אק"ק, ויש לו גם פרק על סגול (7.13) ושם מאריך בענין האק"ק. כמו"כ פליניוס, הוא מאריך מאוד על האק"ק רק בנוגע לסגול. אבל הוא אכן מזכיר כחול במקו"א (33.57).

(קצת מתומכי האק"ק כתבו תיאוריה קונספירצית, שמה שכתב פליניוס "קונכיליא" אצל האק"ק, הפירוש זה כחול. אך זה בניגוד לכל המילונים והתרגומים, וגם חוקרים שתומכים בהאק"ק חולקים על זה. וקונכיליא פירושו או שבלול, או סגול, כמש"כ במילון אוקספורד).

בכל מקום שמדובר על צבע מלכותי מזמנים ההם (סוף בית שני) לא מזכירים כלל כחול. והחוקרים כתבו שכחול לא היה צבע חשוב אז, אדרבה היה זה צבע נמוך של ההמון עם.

(ראה Michel Pastoureau, Blue: The History of a Color (Princeton University Press, 2018), pp. 21ff)

לסיכום, משמע מפליניוס וטרוביוס, שאק"ק היו משתמשים בה רק לסגול, שהיה צבע חשוב, ולא לכחול שלא היה צבע חשוב. אבל צבע כחול אכן היה קיים אז, והיה מקורו ממק"א.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768133p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768133&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768133&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי מלבב « ד' אוגוסט 17, 2022 11:49 pm

כשתילי זיתים כתב:

צופה ומביט כתב:

צופה ומביט כתב:

האם כותבי הקדמוניות ההם כתבו שמהמורקס צובעים רק סגול או שכתבו שצובעים ממנו גם כחול?

אני שואל שוב: אריסטו או מי שלא יהיה, כתבו על הצבע הכחול [בלי קשר לתכלת של יהודים]? כתבו ממה עושים אותו? כתבו שמלכים משתמשים בו?
או שלא הזכירו כחול בכלל?
או שהזכירו כחול [מלכותי / לא מלכותי] ממקור אחר?

אני רואה שעדיין לא קיבלת תשובה על זה. ולאחרונה נתברר לי כמה דברים על זה. וכתבתי ע"ז בפורום לתורה, והנני חוזר וכותב גם כאן.

הצבע הכחול אכן מוזכר במקורות עתיקים, אבל לא מוזכר כצבע מלכותי, ולא מוזכר בנוגע להאק"ק. למשל,

וטרוכיוס יש לו פרק על כחול (7.11) שאינו מזכיר אק"ק, ויש לו גם פרק על סגול (7.13) ושם מאריך בענין האק"ק.

כמו"כ פליניוס, הוא מאריך מאוד על האק"ק רק בנוגע לסגול. אבל הוא אכן מזכיר כחול במקו"א (33.57).

(קצת מתומכי האק"ק כתבו תיאוריה קונספירצית, שמה שכתב פליניוס "קונכיליא" אצל האק"ק, הפירוש זה כחול. אך זה בניגוד לכל המילונים והתרגומים, וגם חוקרים שתומכים בהאק"ק חולקים על זה. וקונכיליא פירושו או שבלול, או סגול, כמש"כ במילון אוקספורד).

בכל מקום שמדובר על צבע מלכותי מזמנים ההם (סוף בית שני) לא מזכירים כלל כחול. והחוקרים כתבו שכחול לא היה צבע חשוב אז, אדרבה היה זה צבע נמוך של ההמון עם.

(ראה Michel Pastoureau, Blue: The History of a Color (Princeton University Press, 2018), pp. 21ff)

לסיכום, משמע מפליניוס ווטרוכיוס, שאק"ק היו משתמשים בה רק לסגול, שהיה צבע חשוב, ולא לכחול שלא היה צבע חשוב. אבל צבע כחול אכן היה קיים אז, והיה מקורו ממק"א.

הצבע הכחול אכן מוזכר במקורות עתיקים בנוגע להאק"ק. למשל, וטרוכיוס יש לו פרק על סגול ושם מזכיר צבעי הפורפורה ושם כתב שאחד מצבעי הפורפורה הוא ליוידיום שהמתרגמים כתבו שהוא כחול, ויש עקרב בשם ליוידיום שהוא בצבע כחול. כמו"כ פליניוס, הוא מאריך מאוד על האק"ק שהיה מוציאים ממנו צבע כללי בשם קונכיליא שהיה לו כמה סוגי צבעים דומים, ואחד מהם דומה לפרח ההליפטוריום שבמקום אחר כתב שצבעו כצבע הרקיע, וסגול כתב שהוציאו מערבוב הקהה קוצים עם חלזונות הארגמן.

קצת ממתנגדי האק"ק כתבו תאוריה קונספירצית שמה שכתב פליניוס קונכיליא הוא סגול ולא כחול, אך זה בניגוד לכל התרגומים וכל המילונים, וגם רוב החולקים על האק"ק מודים שלא מסתבר שלא עשו מזה כחול, וקונכיליא פירושו שבלול או כחול כמש"כ במילון אוקספורד, בכל מקום שמדובר על צבע מהפורפורה מזמנים ההם (סוף בית שני) מזכירים גם כחול. לסיכום מפורש בכל המקורות שהוציאו מהאק"ק גם כחול, והיה צבע נחשק מאוד, ומצד שני לא מצינו שום מקור על צבע כחול ממקום אחר.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768139p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768139&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768139&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- (javascript:void(0);)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ה' אוגוסט 18, 2022 12:32 am

קודם שאבאר את טעותו של הרב מלבב שליט"א, צריכים להבין מקור הטעות. כל הדברים שהוא כותב, אף חוקר אחד לא יסכים אתו, כולל אלו התומכים בהאק"ק. כל מי שיש לו קצת ידיעה בעניינים אלו יודע שקונכיליא אין פירושו כחול, כמו שמוכח במאות מקומות, ובתוך דברי פליניוס עצמו בהרבה מקומות. למשל, זהר עמר, אף שתומך בהאק"ק, כותב בספרו "הארגמן", שהקושיא הכי גדולה על תיאוריה זו הוא שאין זכר בשום מקום שצבעו כחול בהאק"ק. הטעות בא שיש איזה אברכים שכותבים קונטרסים, ואין יודעים כלום בלאטינית או בשפות. ולומדים פליניוס כמו שלומדים גמרא, ועושים דרשות וגז"ש "הוא כותב פה קונכיליא, וגם יש זכר לקונכיליא אצל הים, שזה כחול, בע"כ זה כחול". אבל כל המדעיים שיש להם קצת ידיעות בעניין, יגידו לך שזה הבל ממש. אכן הציבור התמימים שקוראים דבריהם, הם משוכנעים מאופן הכתיבה, ולא מטריחים כלל לבדוק אם הדברים נכונים.

ולעצם הדברים, וטרוכיוס יש לו פרק על כחול, ופרק על סגול. אף אחד לא מכחיש. בפרק המדבר על כחול, לא מזכיר אק"ק. אף אחד לא מכחיש. בפרק שמדבר על סגול, הוא מזכיר. אף אחד לא מכחיש. מיד זה מוכיח לך כל מה שצריך. ולענין המילה "ליוידיום" שמזכיר אצל האק"ק, בדקתי זה ויש מחלוקת בין התרגומים. יש מתרגמים pale, באופן שאין לו שום שייכות לכחול. ויש מתרגמים blue shade היינו הסגול נוטה קצת לכחול. אין אף אחד שמתרגם "כחול".

פליניוס שכותב שדומה לפרח ההליפטורים, יכולים לבדוק זה, וזה פרח סגולי. הוא לא כתב בשום מקום שדומה צבעו לים,

זה אחד מהזיופים שלא טורחים לבדוק כלל.

מה שכתב הרב מלבב שלבאר המילה "קונכיליא" כסגול זה קונספירציה נגד כל התרגומים והמילונים. למה אתה מתכוון? אני בדקתי כמה מהדורות של פליניוס, ואף אחד לא כותב כחול. וכן הוא בכל המילונים.
מה שכתבת שאוקספורד מתרגם כחול, זה צחוק? אוקספורד כותב סגול. מצו"ב עוד שני מילונים שבדקתי שכתוב סגול. נא להביא מילון אחד שכותב כחול.

קבצים מצורפים

(Screenshot 2022-08-17 173107.png (57.27 KiB

(Screenshot 2022-08-17 173041.png (131.84 KiB

נערך לאחרונה על ידי [כשתילי זיתים](#) (memberlist.php?/.)

2:09 2022, 18 אוגוסט ב' ה' (mode=viewprofile&u=26292&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f

am, נערך 3 פעמים בסך הכל.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768140p)

דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768140&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)

ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768140&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)

am 12:37 2022, 18 אוגוסט ב' ה' (javascript:void(0);)

הודעה על ידי צופה ומביט « ה' אוגוסט 18, 2022 12:37 am

מה שבטוח, שמי שעדיין לא נכנס לזה, ורואה את הויכוחים האלה וכיו"ב - אין לו שום סיבה בעולם להיכנס לזה, לא הלכתית ולא אחרת.

וגם מי שכן נכנס - המקורות כנראה לא ברורים כה"צ, וניתנים להתפרש באותה מידה לכאן ולכאן, [כמובן, לכל אחד ברור שרק הוא הצודק, אבל כצופה ומביט מהצד אני רואה שני אנשים שרואים את אותם מקורות וכל אחד מהם בטוח שכתוב בו כמוהו והפוך מהשני], ולכן אין כאן מה שיחייב אותו.

אולי עוד, וקשור מאד להנ"ל, שמרתק לראות כיצד חובשי בית המדרש שתורתם אומנותם מינקות ועד עתה הפכו כאן בבת אחת לחוקרי אקדמיה מן השורה, בקיאים במדעים ובספרות/היסטוריה יוונית עתיקה, ובלי שום רקע ושנות לימוד בתחום ו/או מסורת כיצד לומדים ומבינים את החומרים האלה ומפענחים אותם, ובלי שום ידע ורקע אקדמי איך חוקרים ואיך להתייחס לחוקרים ומחקרים אקדמיים - מדברים בהם בביטחון גמור כדבר של מה בכך. קל וחומר קוראי החוברות הללו שהם גם חובשי בית המדרש כנ"ל וגם לא עסקו ובדקו בעצמם אפילו כמו הראשונים, ובולעים בשקיקה כמפי הגבורה ונעשים בזה משוכנעים בלהט פנימי עמוק, ומשכנעים כבר אחרים.

אם להשתמש בלשון המתאימה לאוירה: יותר מכל דבר אחר זה ניסוי אנתרופולוגי-סוציולוגי-פסיכולוגי מרתק.

נ.ב.

נכתב לאחר הודעתו האחרונה של הרב מלבב, ולא הספיק להישלח לפני תגובתו האחרונה של הרב שתילי זיתים.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768146p)

נערך (posting.php?mode=edit&f=52&p=768146&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)

דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768146&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)

ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768146&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)

am 3:12 2022, 18 אוגוסט ב' ה' (javascript:void(0);)

הודעה על ידי יאיר אתמר « ה' אוגוסט 18, 2022 3:12 am

מלבב כתב:

כשתילי זיתים כתב:

צופה ומביט כתב:

אני שואל שוב: אריסטו או מי שלא יהיה, כתבו על הצבע הכחול [בלי קשר לתכלת של יהודים]? כתבו ממה עושים אותו? כתבו שמלכים משתמשים בו? או שלא הזכירו כחול בכלל? או שהזכירו כחול [מלכותי / לא מלכותי] ממקור אחר?

אני רואה שעדיין לא קיבלת תשובה על זה. ולאחרונה נתברר לי כמה דברים על זה. וכתבתי ע"ז בפורום לתורה, והנני חוזר וכותב גם כאן.

הצבע הכחול אכן מוזכר במקורות עתיקים, אבל לא מוזכר כצבע מלכותי, ולא מוזכר בנוגע להאק"ק. למשל, וטרוביוס יש לו פרק על כחול (7.11) שאינו מזכיר אק"ק, ויש לו גם פרק על סגול (7.13) ושם מאריך בענין האק"ק. כמו"כ פליניוס, הוא מאריך מאוד על האק"ק רק בנוגע לסגול. אבל הוא אכן מזכיר כחול במקו"א (33.57).

(קצת מתומכי האק"ק כתבו תיאוריה קונספירצית, שמה שכתב פליניוס "קונכיליא" אצל האק"ק, הפירוש זה כחול. אך זה בניגוד לכל המילונים והתרגומים, וגם חוקרים שתומכים בהאק"ק חולקים על זה. וקונכיליא פירושו או שבלול, או סגול, כמש"כ במילון אוקספורד). בכל מקום שמדובר על צבע מלכותי מזמנים ההם (סוף בית שני) לא מזכירים כלל כחול. והחוקרים כתבו שכחול לא היה צבע חשוב אז, אדרבה היה זה צבע נמוך של ההמון עם. (ראה Michel Pastoureau, Blue: The History of a Color (Princeton University Press, 2018), pp. 21ff

לסיכום, משמע מפליניוס וטרוביוס, שאק"ק היו משתמשים בה רק לסגול, שהיה צבע חשוב, ולא לכחול שלא היה צבע חשוב. אבל צבע כחול אכן היה קיים אז, והיה מקורו ממק"א.

הצבע הכחול אכן מוזכר במקורות עתיקים בנוגע להאק"ק. למשל, וטרוביוס יש לו פרק על סגול ושם מזכיר צבעי הפורפורה ושם כתב שאחד מצבעי הפורפורה הוא ליוידיום שהמתרגמים כתבו שהוא כחול, ויש עקרב בשם ליוידיום שהוא בצבע כחול. כמו"כ פליניוס, הוא מאריך מאוד על האק"ק שהיה מוציאים ממנו צבע כללי בשם קונכיליה שהיה לו כמה סוגי צבעים דומים, ואחד מהם דומה לפרח ההליטפוריום שבמקום אחר כתב שצבעו כצבע הרקיע, וסגול כתב שהוציאו מערבוב הקהה קוצים עם חלזונות הארגמן.

קצת ממתנגדי האק"ק כתבו תאוריה קונספירצית שמה שכתב פליניוס קונכיליא הוא סגול ולא כחול, אך זה בניגוד לכל התרגומים וכל המילונים, וגם רוב החולקים על האק"ק מודים שלא מסתבר שלא עשו מזה כחול, וקונכיליא פירושו שבלול או כחול כמש"כ במילון אוקספורד, בכל מקום שמדובר על צבע מהפורפורה מזמנים ההם (סוף בית שני) מזכירים גם כחול. לסיכום מפורש בכל המקורות שהוציאו מהאק"ק גם כחול, והיה צבע נחשק מאוד, ומצד שני לא מצינו שום מקור על צבע כחול ממקום אחר.

קביעה מוזרה, ובלתי נכונה מבחינה עובדתית.
הנה "מילון אוקספורד" לפניך:

conchylium ~iī neut. [Gk κογχύλιον] FORMS:
conculium CELS. 2.18.3.

1 A mollusc, shellfish.

► exstructa mensa non ~iis aut piscibus, sed multa carne subrancida CIC. Pis. 67; ostreis .. et ~iis omnibus Div. 2.33; non me Lucrina iuuerint ~ia HOR. Epod. 2.49; lubrica nascentes implent ~ia lunae S. 2.4.30; non est necesse .. ~ia ultimi maris ex ignoto litore eruere SEN. Dial. 12.10.2; PETR. 119,1.35; lubrica qua recubent ~ia mollius alga STAT. Silv. 4.6.11.

2 (spec.) The purple-fish.

► tincta .. roseo ~i purpura fuco CATUL. 64.49; purpureus .. color ~i iungitur una corpore cum lanae LUCR. 6.1074; id (sc. ostrum) autem excipitur e ~io marino, e quo purpura efficitur VITR. 7.13.1; ad linamenta modo ~i colore insignis PLIN. Nat. 16.73.

b purple dye.

► nihil nisi ~io tinctum CIC. Ver. 4.59; palliis ~io tinctis Rep. 6.2; ~io inficiuntur PLIN. Nat. 37.48.

c cloth dyed purple, (pl.) purple garments.

► Gallia herbis Tyria atque ~ia tinguit PLIN. Nat. 22.3; iam coccum intellegit, iam ~ium poscit (puer) QUINT. Inst. 1.2.6; JUV. 3.81; ~ia Coa 8.101; fascias purpurae ac ~i SUET. Cal. 17.2.

3 A name given to the plant iasine.

► iasine olus siluestre habetur .. ~ium uocant PLIN. Nat. 22.82.

נצפה 634 פעמים (OLD 8.17.22.PNG (72.95 KiB

וזאת עובדה שכמעט כל המתרגמים, והחוקרים שעסקו בזה, תרגמו את המילה הזאת כסגול. (וכבודם של בושאר ושש במקומם).
גם יתר דברך אינם נכונים, מבחינה טקסטואלית.

ולרב כשתילי זיתים - אין טעם להתווכח עם מי שמתעלם מן, או מסלף את, העובדות, בצורה גסה כזו. וד"ל.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768153p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768153&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768153&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ה' אוגוסט 18, 2022 6:57 am

הנה ההליטורפי שמזה מוכיח הרב מלבב שליט"א שקונכיליא הוא כחול. והבוחר יבחר

קבצים מצורפים

נצפה 609 פעמים (Screenshot 2022-08-17 235615.png (428.35 KiB
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768162p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768162&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768162&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי מלבב « ה' אוגוסט 18, 2022 9:32 am

יש מחלוקת בין המתרגמים, כמו שמה שכתבתי שכל המתרגמים מתרגמים כחול אינו אמת כך מה שכתב הרב כשתילי זיתים שכל המתרגמים תרגמו סגול אינו אמת, ובוודאי לא תאוריה קונספירציה.
מהמילונים של היום אין ראייה כי אחרי אלפיים שנה יתכן שהמילה השתנתה קצת אחרי אלפיים שנה, וגם לפי בוכהרט ושש

מסתבר שזה לא רק כחול טהור רק כולל גם סגול קרוב לכחול.
לגבי הליטפוריום וליווידיום סיום אכתוב יותר מאוחר.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768167p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768167&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768167&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\);\)](#)

הודעה על ידי בן פקועה « ה' אוגוסט 18, 2022 11:13 am

מלבב כתב:

יש מחלוקת בין המתרגמים, כמו שמה שכתבתי שכל המתרגמים מתרגמים כחול אינו אמת כך מה שכתב הרב כשתילי זתים שכל המתרגמים תרגמו סגול אינו אמת, ובוודאי לא תאוריה קונספירציה.

יריבך הוכיח את הכזב בדברייך באמצעות תעודות ומסמכים. אתה מתבקש להביא צילומים מן המתרגמים שתרגמו כחול כדי להוכיח את הכזב שבדברי יריבך. בינתיים פקעה אמינותך לפי הודאתך.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768172p)

- ערוך (posting.php?mode=edit&f=52&p=768172&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768172&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768172&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\);\)](#)

הודעה על ידי יאיר אתמר « ה' אוגוסט 18, 2022 12:15 pm

מלבב כתב:

יש מחלוקת בין המתרגמים, כמו שמה שכתבתי שכל המתרגמים מתרגמים כחול אינו אמת כך מה שכתב הרב כשתילי זתים שכל המתרגמים תרגמו סגול אינו אמת, ובוודאי לא תאוריה קונספירציה.
מהמילונים של היום אין ראיה כי אחרי אלפיים שנה יתכן שהמילה השתנתה קצת אחרי אלפיים שנה, וגם לפי בוכהרט ושש מסתבר שזה לא רק כחול טהור רק כולל גם סגול קרוב לכחול.
לגבי הליטפוריום וליווידיום סיום אכתוב יותר מאוחר.

זה מילון ללטינית הקלאסית, של פליניוס ותקופתו.
בושאר (שחי לפני כארבע מאות שנה) ניסה להוכיח שזה לא כך, מדבריו של פליניוס בשני(!) מקומות. הראשון הוא ציטוט לא מדויק של 9.60, והשני הוא הקטע שנזכר מעלה, בו הוא מדבר על שלושה גוונים של conchylum, כשהראשון הוא כצבעו של ההליטפוריום (הפרח, עוקץ-עקרב), והשני כזה של חלמית. שני הפרחים האלו סגוליים (ההליטפוריום הכחול מקורו באמריקות, והזנים שהיו נפוצים בימיו היה צבעם עפ"ר סגול, וכך הפרח מתואר בתקופה ההיא, ראה למשל, Osiris, 28 [1937] 3); תיאור פרחי ההליטפוריום כ-caeruleum הבא אצל פליניוס במקום אחר מלמד יותר על שימוש שם במונח ההוא, מאשר על צבעו של ההליטפוריום).
בסוף הוא הצטרך להודות שמדובר לכל היותר בסגול-כחלחל.
תרגומו של שש (conchylia = תכלת) חסר כל ערך מדעי. (אשר לתרגומו glauco = כחלחל-ירוק, ראה, בין השאר, Traditio, 42 [1986], p. 28 n. 166).
בספרות הענפה שנכתבה על הנושאים הקשורים (קלאסיקה רומית, צבעים, התלבושת בתקופה העתיקה, מחקר החלזונות ועוד), ומדובר במאות מאמרים וספרים, המילה מתורגמת תמיד - אבל תמיד - כסגול. כך למשל בעבודתו של הרב הרצוג, לאורך העבודה (ראה למשל במהדור שפניר עמ' 33); ריינהולד בספרו (עמ' 45, 66-7); Steigerwald במאמרו הנ"ל; Graves, NEASB 62 (2017); זיידרמן במאמרו הרבים; Susmann לאורך עבודת הגמר שלה; ועוד ועוד ועוד. וכך כמובן גם בתרגומים המקובלים של פליניוס.

לא הייתי מגדיר את זה כ'מחלוקת'. אלו דברים ברורים, למי שמתמצא. ולמי שצריך, יש די והותר ראיות. חבל להתפלפל.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768174p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768174&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768174&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- `__void(0);(javascript:)`

הודעה על ידי מלבב « ה' אוגוסט 18, 2022 12:34 pm

יריבי הוכיח ממילונים שגם אני מודה, תשאל את יריבי אם הוא לא מודה שבוכהרט וד"ר מאיר שש מתרגמים כחול.

לגבי הפרח הליטפוריום התמונה שהוא הביא זה כמו להביא תמונה של תפוח ירוק ולהוכיח שתפוח הוא לא אדום רק ירוק, הפרח הזה יש בכל מיני צבעים הרוב הם כחול או כחול סגול, אם פליניוס כותב במקום אחר שהפרח הוא צבע כחול אז זה הפרח שהוא הכיר.

גם המילה פורפורה משתמשים בו לפעמים לצבע תכלת, כמו שמצינו ברבי חיים ויטאל, מוסיף הערוך, הירושלמי שמביא הראביה, וכן מוכח ממה שכתב קווינטוס קורטיוס רופוס היסטוריון רומי מימי בית שני לגבי סוג לבוש שבמקום אחד כותב שהוא בצבע פורפורה ובמקום אחר כתב שהוא בצבע כחול.

ועוד שכולם מודים שזה כולל גם סגול הנוטה לכחול, וכמו שברור שארגמן ופורפורה כולל גם אדום לא רק סגול, כך קונכיליא מסתבר שזה כולל גם כחול טהור לא רק סגול, שהרי פורפורה כולל גם אדום וגם סגול קרוב לאדום, ואמיטס הוא קורא סגול ממוצע, וקונכיליא הוא כותב שיש בו שלוש גוונים, אז כמה רחוק שיש כ"כ הרבה סוגי סגול.

גם בעל שליטי הגבורים שכתב שהתכלת הוא מהפורפורה לא היה לו מקור אחר חוץ מכתבי אומות העולם, והוא כותב שהתכלת הוא כחול.

גם לא יעלה על הדעת שהתכלת היה עדיין מצוי ולא השתמשו בו ולא כתבו עליו אע"פ שזה לא היה האופנה של מלכי רומי.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768176p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768176&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768176&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- `__void(0);(javascript:)`

הודעה על ידי מלבב « ה' אוגוסט 18, 2022 12:47 pm

יאיר אתמר כתב:

מלבב כתב:

יש מחלוקת בין המתרגמים, כמו שמה שכתבתי שכל המתרגמים מתרגמים כחול אינו אמת כך מה שכתב הרב כשתילי זתים שכל המתרגמים תרגמו סגול אינו אמת, ובוודאי לא תאוריה קונספירציה. מהמילונים של היום אין ראיה כי אחרי אלפיים שנה יתכן שהמילה השתנתה קצת אחרי אלפיים שנה, וגם לפי בוכהרט ושש מסתבר שזה לא רק כחול טהור רק כולל גם סגול קרוב לכחול. לגבי הליטפוריום וליווידיום סיום אכתוב יותר מאוחר.

זה מילון ללטינית הקלאסית, של פליניוס ותקופתו.

בושאר (שחי לפני כארבע מאות שנה) ניסה להוכיח שזה לא כך, מדבריו של פליניוס בשני(!) מקומות. הראשון הוא ציטוט לא מדויק של 9.60, והשני הוא הקטע שנזכר מעלה, בו הוא מדבר על שלושה גוונים של conchylium, כשהראשון הוא כצבעו של ההליטפוריום (הפרח, עוקץ-עקרב), והשני כזה של חלמית. שני הפרחים האלו סגוליים (ההליטפוריום הכחול מקורו באמריקות, והזנים שהיו נפוצים בימיו היה צבעם עפ"ר

סגול, וכך הפרח מתואר בתקופה ההיא, ראה למשל 28 [1937] 3 Osiris; תיאור פרחי ההליטפוריום כ- caeruleum הבא אצל פליניוס במקום אחר מלמד יותר על שימוש שם במונח ההוא, מאשר על צבעו של ההליטפוריום).
 בסוף הוא הצטרך להודות שמדובר לכל היותר בסגול-כחלחל.
 תרגומו של שש (conchyliia = תכלת) חסר כל ערך מדעי. (אשר לתרגומו glauco = כחלחל-ירוק, ראה, בין השאר, 28 n. 166 [1986] 42 Traditio).
 בספרות הענפה שנכתבה על הנושאים הקשורים (קלאסיקה רומית, צבעים, התלבושת בתקופה העתיקה, מחקר החלזונות ועוד), ומדובר במאות מאמרים וספרים, המילה מתורגמת תמיד - אבל תמיד - כסגול. כך למשל בעבודתו של הרב הרצוג, לאורך העבודה (ראה למשל במהדור' שפייר עמ' 33); ריינהולד בספרו (עמ' 45, 66-7); Steigerwald במאמרו הנ"ל; 13: Graves, NEASB 62 (2017); זיידרמן במאמרו הרבים; Susmann לאורך עבודת הגמר שלה; ועוד ועוד ועוד. וכך כמובן גם בתרגומים המקובלים של פליניוס. לא הייתי מגדיר את זה כ'מחלוקת'. אלו דברים ברורים, למי שמתמצא. ולמי שצריך, יש די והותר ראיות. חבל להתפלפל.

גם ארגמן ופורפורה מתורגם בכל מקום סגול, האם אין אתה מודה שיש סוג אדום שהוא לא סגול שהוא בכלל פורפורה וארגמן?

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768184p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768184&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768184&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ה' אוגוסט 18, 2022 1:30 pm

בענין דברי שש ובושאר, שזה מקור הקונספרציה, ראה למעלה בדברי הרב יאיר אתמר מה שכתב בזה. זה בניגוד לכל מה שמקובל אצל כל החוקרים. גם בושאר עצמו מביא כמה ראיות שזה סגול, על כן הוא מחליט שזה משהו בין כחול לסגול, גם הוא לא כותב כחול נטו. אך דבריו כבר הופרכו לגמרי ואין מתייחסים אליו כלל בעולם האקדמי, והדבר ברור שזה סגול, כמו שכתוב בכל המילונים, ובכל התרגומים של פליניוס (שש לא כתב תרגום רק על כמה דפים).

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768187p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768187&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768187&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי מלבב « ה' אוגוסט 18, 2022 2:06 pm

כשתילי זיתים כתב:

בענין דברי שש ובושאר, שזה מקור הקונספרציה, ראה למעלה בדברי הרב יאיר אתמר מה שכתב בזה. זה בניגוד לכל מה שמקובל אצל כל החוקרים. גם בושאר עצמו מביא כמה ראיות שזה סגול, על כן הוא מחליט שזה משהו בין כחול לסגול, גם הוא לא כותב כחול נטו. אך דבריו כבר הופרכו לגמרי ואין מתייחסים אליו כלל בעולם האקדמי, והדבר ברור שזה סגול, כמו שכתוב בכל המילונים, ובכל התרגומים של פליניוס (שש לא כתב תרגום רק על כמה דפים).

אע"פ שהוא מודה שזה משהו בין כחול לסגול דבריו הופרכו?
 הרי גם פורפורה וגם קונכיליא כוללים כמה גוונים של סגול ואף אחד מהם לא קרוב לכחול? נראה לך הגיוני?

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768190p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768190&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768190&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ה' אוגוסט 18, 2022 3:01 pm

דבריו הופרכו כמו שביאר הרב יאיר אתמר למעלה, ששני המקורות שהביא כראיה לדבריו אין להם שום שייכות לנידון. בבקשה ממך לברר את העניינים עם איזה מומחה שתמצא, ואל תבלבל את הראש עם קונטרסים של איזה אברכים שאין יודעים בין ימינם לשמאלם בעניינים אלו.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768192p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768192&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768192&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי מלבב « ה' אוגוסט 18, 2022 3:24 pm

דבריו לא הופרכו, כי כותב מפורש שפרח ההליטפוריום הוא כצבע השמים, בוודאי יש חלק הפרחים האלה שהם כצבע השמים, או שזה מה שהוא הכיר יותר, או שהוא מדבר על פרח אחר שאז היה באותו שם, בכל אופן שזה קרוב לכחול וודאי לא הופרך.

גם המתרגמים סגול כוונתם סגול הקרוב לכחול, וכמו שארגמן זה סגול קרוב לאדום, טעות של המתרגמים סגול נבעה מזה שעד לפני כמה עשרות שנים לא היה ידוע שאפשר לעשות מהחלזונות כחול טהור לכן תרגמו את זה סגול.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768193p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768193&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768193&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ה' אוגוסט 18, 2022 3:44 pm

הוא לא כותב בשום מקום שזה כצבע השמים, אתה מוזמן לעיין בפנים בדברי פליניוס עצמו ולא מהקונטרסים שמזייפים דבריו.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768195p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768195&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768195&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ה' אוגוסט 18, 2022 3:45 pm

כמדומה לי שגם מה שמצטטים בטעות מצבע השמים, לא קשור לההליטרופי, אלא לפרח סגולי אחרת הקלמית (MALLOW).

נערך לאחרונה על ידי כשתילי זיתים (memberlist.php?/.)

7:21 2022 ,18 אוגוסט ב' ה' (mode=viewprofile&u=26292&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f) pm, נערך 2 פעמים בסך הכל.
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768196p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768196&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768196&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי מלבב « ה' אוגוסט 18, 2022 4:12 pm

במקום לשנות את המילה caeruleum שאין ספק שזה כחול כצבע השמים, עדיף להגיד שקונכיליא (שכל המתרגמים שברו את הראש לנחש מה הוא בדיוק), כולל גם כחול חוץ מסגול הקרוב לכחול.
תגיד את האמת, אתה באמת חושב שיש חמש דרגות של סגול שתיים של פורפורה ושלוש של קונכיליא?

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768204p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768204&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768204&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - `__;(javascript:void(0))`
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ה' אוגוסט 18, 2022 4:57 pm

ראה לעיל בדברי הרב יאיר אתמר ותמצא תשובה לכל שאלותיך. אין צורך להאריך להפריך כל קונספריציה שנעשה על ידי איזה אברכים, נגד כל המומחים והמילונים והתרגומים, שאף חוקר אחד לא מסכים אתם, כולל אלו התומכים בהאק"ק. אם אתה רוצה להאמין, תוכל להאמין מה שאתה רוצה. אני גם לא מתווכח אם תאמין שכדור הארץ אינו עגול. הנה ציטוט מדברי זהר עמר, שצבע כחול לא מוזכר כלל בנוגע להאק"ק. מספרו "הארגמן" עמוד 164

קבצים מצורפים

102.78 KiB (Screenshot 2022-08-18 095549.png) נצפה 474 פעמים

נערך לאחרונה על ידי כשתילי זיתים (memberlist.php?/.)

7:16 2022, 18 אוגוסט ב' ה' (mode=viewprofile&u=26292&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f) « ה' אוגוסט 18, 2022 7:16 pm, נערך פעם 1 בסך הכל.
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768208p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768208&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768208&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - `__;(javascript:void(0))`
- הודעה על ידי מלבב « ה' אוגוסט 18, 2022 5:29 pm

כשתילי זיתים כתב:

ראה לעיל בדברי הרב יאיר אתמר ותמצא תשובה לכל שאלותיך. אין צורך להאריך להפריך כל קונספריציה שנעשה על ידי איזה אברכים, נגד כל המומחים והמילונים והתרגומים, שאף חוקר אחד לא מסכים אתם, כולל אלו התומכים בהאק"ק. אם אתה רוצה להאמין, תטלל להאמין מה שאתה רוצה. אני גם לא מתווכח אם תאמין שכדור הארץ אינו עגול. הנה ציטוט מדברי זהר עמר, שצבע כחול לא מוזכר כלל בנוגע להאק"ק. מספרו "הארגמן" עמוד 164

זהר עמר לא חקר את זה הוא סמך על התרגום שהוא מכיר.
מי שאין לו מסורת מה הוא צבע המדויק של התכלת אין לו סיבה לשנות ממה שהיה מקובל עד עכשיו בגלל שלא ידעו שהחילזון מוציא גם צבע כחול, אבל אנחנו שיוועים מהמסורה שהתכלת היה כחול כצבע השמים ורואים לפנינו חילזון שהיה בשימוש בימי קדם שיש בו אפשרות לצבע תכלת הרי זה לא יתכן שעשו מזה הכל חוץ מתכלת.
גם דר זיידרמן חשב בהתחלה שהתכלת הוא סגול בגלל שחשב שהם מדברים רק על סגול, וכשנדע לו שאפשר להפוך אותו לכחול ע"י בישול שינה את דעתו.
זה שהרב יאיר איתמר אומר שזה דעת כל המומחים אינו הוכחה שזה באמת המצב, וגם אם כן זה יכול להיות מפני הנחות קדומות כנ"ל.
ואני שואל שוב, נראה לך הגיוני שפליניוס חילק את הסגול לחמש גוונים?

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768210p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768210&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768210&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)

• [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ה' אוגוסט 18, 2022 5:54 pm

אז בבקשה, לך תשאל את ד"ר זיידרמן מה הוא סובר על הקונספרציה שלך.
5 גוונים זה הרבה? יכול להיות אלפיים ושש מבחינתי. תזכור שהוא לא מדבר רק מאק"ק, אלא גם משאר מיני הארגמונות.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768216p)

• [דווח על הודעה זו \(report.php?f=52&p=768216&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.\)](#)

• [ציטוט \(posting.php?mode=quote&f=52&p=768216&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.\)](#)

• [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי מלבב « ה' אוגוסט 18, 2022 8:11 pm

בזמניהם לא חלקו בין סוגי הגוונים כמו היום

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768218p)

• [דווח על הודעה זו \(report.php?f=52&p=768218&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.\)](#)

• [ציטוט \(posting.php?mode=quote&f=52&p=768218&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.\)](#)

• [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ה' אוגוסט 18, 2022 8:32 pm

לך תגיד זאת לפליניוס, כנראה לא עמד על זה.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768220p)

• [דווח על הודעה זו \(report.php?f=52&p=768220&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.\)](#)

• [ציטוט \(posting.php?mode=quote&f=52&p=768220&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.\)](#)

• [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי מלבב « ה' אוגוסט 18, 2022 8:49 pm

הוא יגיד לי מי אמר לך לפרש את דברי כה עקום

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768221p)

• [דווח על הודעה זו \(report.php?f=52&p=768221&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.\)](#)

• [ציטוט \(posting.php?mode=quote&f=52&p=768221&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.\)](#)

• [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ה' אוגוסט 18, 2022 9:00 pm

תגיד לו שזה לא הבעיה שלך, פשוט ראית כל המילונים והתרגומים, ואין אף אחד שפירש אחרת, חוץ מאיזה אברכים שאין להם שום ידיעה בעניינים אלו. וגם הרבה דברים שהם מביאים בשמו כשבדקת ראית שזה זיוף, לכן לא סמכת עליהם. הוא בטח לא יכעס עליך.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768222p)

• [דווח על הודעה זו \(report.php?f=52&p=768222&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.\)](#)

• [ציטוט \(posting.php?mode=quote&f=52&p=768222&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.\)](#)

• [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ה' אוגוסט 18, 2022 9:01 pm

אתה מוכן לשאול ד"ר זיידרמן? קצת יותר קל להתקשר אליו, מלהתקשר לפליניוס, כפה"נ

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768223p)

- דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=768223&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](report.php?f=52&p=768223&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/))
  - ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=768223&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](posting.php?mode=quote&f=52&p=768223&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/))
  - [\(javascript:void\(0\);\)](#)
- הודעה על ידי מלבב « ה' אוגוסט 18, 2022 9:03 pm
- המילונים והתרגומים אין להם שמץ של מושג בעניין התכלת ושזה כחול ולא סגול.

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768224p)

- דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=768224&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](report.php?f=52&p=768224&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/))
  - ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=768224&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](posting.php?mode=quote&f=52&p=768224&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/))
  - [\(javascript:void\(0\);\)](#)
- הודעה על ידי מלבב « ה' אוגוסט 18, 2022 9:04 pm
- אם תביא לי מספר טלפון שלו אתקשר אליו

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768225p)

- דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=768225&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](report.php?f=52&p=768225&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/))
  - ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=768225&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](posting.php?mode=quote&f=52&p=768225&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/))
  - [\(javascript:void\(0\);\)](#)
- הודעה על ידי בן פקועה « ה' אוגוסט 18, 2022 9:11 pm

מלבב כתב:

המילונים והתרגומים אין להם שמץ של מושג בעניין התכלת ושזה כחול ולא סגול.

זו הודאה נפלאה. טענת המצדדים בתכלת בזה"ז היא שחובה גמורה לסמוך על המחקרים ועל המסורת המדעית. אך פתאום כאשר עמדת המחקר לא מסתדרת, חוזרת הקנאות הישנה למקומה. לא תורה ולא חכמה ולא מדע ולא בינה.

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768226p)

- דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=768226&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](report.php?f=52&p=768226&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/))
  - ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=768226&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](posting.php?mode=quote&f=52&p=768226&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/))
  - [\(javascript:void\(0\);\)](#)
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ה' אוגוסט 18, 2022 9:14 pm

מלבב כתב:

המילונים והתרגומים אין להם שמץ של מושג בעניין התכלת ושזה כחול ולא סגול.

וכן כל החוקרים והאקדמיים הבקיאיים בשפות, כולל התומכים הנלהבים של האק"ק, כולם אין להם מושג. רק הרב מלבב שליט"א שהוא כנראה מומחה גדול בשפות, ארכאולוגיה, ובוטניקה, רק הוא יודע האיך ללמוד א שטיקל פליניוס.

נערך לאחרונה על ידי כשתילי זיתים ([memberlist.php?/.](memberlist.php?/))

9:41 2022, 18 אוגוסט ב' ה' <mode=viewprofile&u=26292&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f> pm, נערך פעם 1 בסך הכל.

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768227p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768227&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768227&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי מלבב « ה' אוגוסט 18, 2022 9:16 pm

בן פקועה כתב:

מלבב כתב:

המילונים והתרגומים אין להם שמץ של מושג בעניין התכלת ושזה כחול ולא סגול.

זו הודאה נפלאה. טענת המצדדים בתכלת בזה"ז היא שחובה גמורה לסמוך על המחקרים ועל המסורת המדעית. אך פתאום כאשר עמדת המחקר לא מסתדרת, חוזרת הקנאות הישנה למקומה. לא תורה ולא חכמה ולא מדע ולא בינה.

זה עלילה של מתנגדי התכלת, וודאי שלא סומכים על המדע, בפרט איפה שמובן מאיפה הטעות נובע, שא"כ נסמוך גם על תיאורית האבולוציה, רק איפה שיש דין נאמנות כמסיח לפי תומו מאמינים להם.

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768228p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768228&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768228&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי מלבב « ה' אוגוסט 18, 2022 9:17 pm

כשתילי זיתים כתב:

מלבב כתב:

המילונים והתרגומים אין להם שמץ של מושג בעניין התכלת ושזה כחול ולא סגול.

וכן כל החוקרים והאקדמיים הבקיאיים בשפות, כולל התומכים הנלהבים של האק"ק, כולם אין להם מושג. רק הרב מלבב שליט"א שהוא כנראה בקי גדול בשפות, ארכאולוגיה, ובוטניקה, רק הוא יודע האיך ללמוד א שיקל פליניוס.

כל חוקר מבין בתחום שלו, אם תכלת זה כחול או סגול זה לא התחום של חוקרי שפה.

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768229p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768229&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768229&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ה' אוגוסט 18, 2022 9:22 pm

השאלה הוא לא איזה צבע הוא תכלת. השאלה הוא מהו תרגום המילה "קונכיליא" בלאטינית.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768230p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768230&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768230&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- `(.javascript:void(0);)`

הודעה על ידי מלבב « ה' אוגוסט 18, 2022 9:56 pm

הא בהא תליא כנ"ל

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768236p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768236&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768236&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- `(.javascript:void(0);)`

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ה' אוגוסט 18, 2022 10:26 pm

המילה קונכיליא נמצאת הרבה פעמים שלא בנוגע לאק"ק, למשל שמתאר פרחים סגוליים וכיו"ב, וכמובן שתרגום המילה אין קובעים ע"פ תיאוריה אחד כאן, והחוקרים שסוברים שתכלת הוא כחול ג"כ מודים בתרגום המילה שהוא סגול

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768241p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768241&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768241&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- `(.javascript:void(0);)`

הודעה על ידי מלבב « ה' אוגוסט 18, 2022 11:44 pm

כשתילי זיתים כתב:

המילה קונכיליא נמצאת הרבה פעמים שלא בנוגע לאק"ק, למשל שמתאר פרחים סגוליים וכיו"ב, וכמובן שתרגום המילה אין קובעים ע"פ תיאוריה אחד כאן, והחוקרים שסוברים שתכלת הוא כחול ג"כ מודים בתרגום המילה שהוא סגול

קונכיליא כולל כל סוגי הכחול גם הנוטה לסגול

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768258p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768258&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768258&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- `(.javascript:void(0);)`

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ו' אוגוסט 19, 2022 3:19 am

מלבב כתב:

מהמילונים של היום אין ראייה כי אחרי אלפיים שנה יתכן שהמילה השתנתה קצת אחרי אלפיים שנה.

במחכ"ת, שליט"א, זה רק מראה עד כמה אין לך שום מושג בעניינים אלו. (בדיוק כמו האברכים מחברי הקונטרסים, אשר עבדו עליך, ועל מאות אנשים תמימים כמותך)

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#p768271)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768271&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768271&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי מלבב « ו' אוגוסט 19, 2022 12:42 pm

יאיר אתמר כתב:

מלבב כתב:

כשתילי זיתים כתב:

צופה ומביט כתב:

צופה ומביט כתב:

האם כותבי הקדמוניות ההם כתבו שמהמורקס צובעים רק סגול או שכתבו שצובעים ממנו גם כחול?

אני שואל שוב: אריסטו או מי שלא יהיה, כתבו על הצבע הכחול [בלי קשר לתכלת של יהודים]? כתבו ממה עושים אותו? כתבו שמלכים משתמשים בו? או שלא הזכירו כחול בכלל? או שהזכירו כחול [מלכותי / לא מלכותי] ממקור אחר?

אני רואה שעדיין לא קיבלת תשובה על זה. ולאחרונה נתברר לי כמה דברים על זה. וכתבתי ע"ז פורום לתורה, והנני חוזר וכותב גם כאן.

הצבע הכחול אכן מוזכר במקורות עתיקים, אבל לא מוזכר כצבע מלכותי, ולא מוזכר בנוגע להאק"ק. למשל, וטרוביוס יש לו פרק על כחול (7.11) שאינו מזכיר אק"ק, ויש לו גם פרק על סגול (7.13) ושם מאריך בענין האק"ק. כמו"כ פליניוס, הוא מאריך מאוד על האק"ק רק בנוגע לסגול. אבל הוא אכן מזכיר כחול במקו"א (33.57).

(קצת מתומכי האק"ק כתבו תיאוריה קונספירצית, שמה שכתב פליניוס "קונכיליא" אצל האק"ק, הפירוש זה כחול. אך זה בניגוד לכל המילונים והתרגומים, וגם חוקרים שתומכים בהאק"ק חולקים על זה. וקונכיליא פירושו או שבלול, או סגול, כמש"כ במילון אוקספורד).

בכל מקום שמדובר על צבע מלכותי מזמנים ההם (סוף בית שני) לא מזכירים כלל כחול. והחוקרים כתבו שכחול לא היה צבע חשוב אז, אדרבה היה זה צבע נמוך של ההמון עם.

(ראה Michel Pastoureau, Blue: The History of a Color (Princeton University Press, 2018), pp. 21ff)

לסיכום, משמע מפליניוס וטרוביוס, שאק"ק היו משתמשים בה רק לסגול, שהיה צבע חשוב, ולא לכחול שלא היה צבע חשוב. אבל צבע כחול אכן היה קיים אז, והיה מקורו ממק"א.

הצבע הכחול אכן מוזכר במקורות עתיקים בנוגע להאק"ק. למשל, וטרוביוס יש לו פרק על סגול ושם מזכיר צבעי הפורפורה ושם כתב שאחד מצבעי הפורפורה הוא ליוידים שהמתרגמים כתבו שהוא כחול, ויש עקרב בשם ליוידים שהוא בצבע כחול. כמו"כ פליניוס, הוא מאריך מאוד על האק"ק שהיה מוציאים ממנו צבע כללי בשם קונכיליא שהיה לו כמה סוגי צבעים דומים, ואחד מהם דומה לפרח ההליטפוריום שבמקום אחר כתב שצבעו כצבע הרקיע, וסגול כתב שהוציאו מערבוב הקהה קוצים עם חלזונות הארגמן.

קצת ממתנגדי האק"ק כתבו תאוריה קונספירצית שמה שכתב פליניוס קונכיליא הוא סגול ולא כחול, אך זה בניגוד לכל התרגומים וכל המילונים, וגם רוב החולקים על האק"ק מודים שלא מסתבר שלא עשו מזה כחול, וקונכיליא פירושו שבלול או כחול כמש"כ במילון אקספורד, בכל מקום שמדובר על צבע מהפורפורה מזמנים ההם (סוף בית שני) מזכירים גם כחול. לסיכום מפורש בכל המקורות שהוציאו מהאק"ק גם כחול, והיה צבע נחשק מאוד, ומצד שני לא מצינו שום מקור על צבע כחול ממקום אחר.

הנה "מילון אוקספורד" לפניך:

OLD 8.17.22.PNG

וזאת עובדה שכמעט כל המתרגמים, והחוקרים שעסקו בזה, תרגמו את המילה הזאת כסגול. (וכבודם של
בושאר ושש במקומם).
גם יתר דברייך אינם נכונים, מבחינה טקסטואלית.

ולרב כשתילי זיתים - אין טעם להתווכח עם מי שמתעלם מן, או מסלף את, העובדות, בצורה גסה כזו. וד"ל.

מה שמתרגמים סגול אין ראייה שכחול לא היה בכלל קונכיליה בימיהם, רק לכחול אין תיעוד ברור וסגול כן ועיקר, לכן תרגמו
סגול, אבל לנו שברור שגם כחול היה בין צבעי התכלת, וידוע לנו שהתכלת היה הצבע הכי חשוב ויקר, לא יתכן שעשו חרם
על צבע זה כיון שברור שאפשר להוציא מזה תכלת בכמה אופנים גם ברך טבעי, אין לנו ספק שצודקים המתרגמים כחול,
אבל לא רק כחול גם סגול הקרוב לכחול.
וכל זה חוץ משאר הראיות הברורות שהביא שם בחותם של זהב עיין שם.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768274p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768274&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768274&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ו' אוגוסט 19, 2022 1:06 pm

זה ברור מספרי ההיסטוריה של אז שסגול היה צבע מלכותי, ויקר מאוד, וכחול לא היה כלל. א"כ איזה הגיון, שיקחו צבע
יקר מאוד של סגול, ויעשו ממנה צבע זול של כחול?!?
בענין שאר ה"ראיות ברורות" של החותם של זהב, אתה מוזמן להעלותם כאן.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768275p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768275&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768275&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי צופה_ומביט « ו' אוגוסט 19, 2022 1:13 pm

המלכותיות היתה בגלל הגוון או בגלל הנדירות [כולל העמידות, בניגוד לקלא אילן]? סמל סטאטוס.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768276p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768276&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768276&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי צופה_ומביט « ו' אוגוסט 19, 2022 1:16 pm

הרב מלבב, איש מהמתרגמים לא ידע תנ"ך [הנוצרים יודעים] שמופיע בו כמה וכמה פעמים צבע תכלת, כולל אצל הגויים?
איך מתורגם תכלת בתרגום השבעים וכיו"ב - סגול?

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768277p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768277&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768277&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- (javascript:void(0);)

הם תירגמו ינקיטוס שגם זה יש מתרגמים בטעות סגול

נערך לאחרונה על ידי מלבב (memberlist.php?/)
1:27 2022 ,19 אוגוסט ב' ו' ([mode=viewprofile&u=4117&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f](http://(mode=viewprofile&u=4117&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f))
pm, נערך פעם 1 בסך הכל.
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768278p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768278&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768278&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי צופה_ומביט « ו' אוגוסט 19, 2022 1:27 pm

כשתילי זיתים כתב:

זה ברור מספרי ההיסטוריה של אז שסגול היה צבע מלכותי, ויקר מאוד, וכחול לא היה כלל. א"כ איזה הגיון, שיקחו צבע יקר מאוד של סגול, ויעשו ממנה צבע זול של כחול?!?!
בענין שאר ה"ראיות ברורות" של החותם של זהב, אתה מוזמן להעלותם כאן.

כבודו מבין שכל עוד אין בספרי ההיסטוריה הללו תמונות בצבע - על כל מילה מספרים אלה שכבודו מביא שתרגומה "סגול" אומר יריבו שפירושה באמת [לפחות בחלק מהמקרים] "תכלת", והמתרגמים טעו כי לא הכירו וכו'.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768279p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768279&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768279&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ו' אוגוסט 19, 2022 1:30 pm

זה לא טעות לתרגמו סגול, יקנטינוס משתמשים בה לפעמים לכחול ולפעמים סגול, ותלוי באיזה זמן ובאיזה מקום, בתרגום השבעים הכוונה לכחול, וכן בעוד מקומות, אבל בשאר מקומות (למשל ביסטיניאן) הכוונה סגול, כמו שהאריך בזה הרב הרצוג.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768280p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768280&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768280&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי מלבב « ו' אוגוסט 19, 2022 1:31 pm

כשתילי זיתים כתב:

זה ברור מספרי ההיסטוריה של אז שסגול היה צבע מלכותי, ויקר מאוד, וכחול לא היה כלל. א"כ איזה הגיון, שיקחו צבע יקר מאוד של סגול, ויעשו ממנה צבע זול של כחול?!?!
בענין שאר ה"ראיות ברורות" של החותם של זהב, אתה מוזמן להעלותם כאן.

אתה מערבב בין צבע יקר לצבע מלכותי ובין אופנה של מלכי רומי לשאר העולם.
חוץ מזה מי שרצה דווקא צבע כחול דלא דוהה לא היה לו אופציה אחרת חוץ מלבזבז צבע יקר, וכי אתה מכחיש שתכלת הוא כחול ושתכלת היה צבע בשימוש עד סוף תקופת התלמוד?

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768281p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768281&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768281&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי מלבב « ו' אוגוסט 19, 2022 1:33 pm

כשתילי זיתים כתב:

זה לא טעות לתרגמו סגול, יקנטינוס משתמשים בה לפעמים לכחול ולפעמים סגול, ותלוי באיזה זמן ובאיזה מקום, בתרגום השבעים הכוונה לכחול, וכן בעוד מקומות, אבל בשאר מקומות (למשל ביסטיניאן) הכוונה סגול, כמו שהאריך בזה הרב הרצוג.

לא חולק על זה, הטעות הוא מי שמתעקש שזה רק סגול, כמו הטעות של מי שמתעקש שקונכיליא הוא רק סגול.

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768282p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768282&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768282&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ו' אוגוסט 19, 2022 1:36 pm

צופה_ומביט כתב:

כשתילי זיתים כתב:

זה ברור מספרי ההיסטוריה של אז שסגול היה צבע מלכותי, ויקר מאוד, וכחול לא היה כלל. א"כ איזה הגיון, שיקחו צבע יקר מאוד של סגול, ויעשו ממנה צבע זול של כחול?!?
בענין שאר ה"ראיות ברורות" של החותם של זהב, אתה מוזמן להעלותם כאן.

כבודו מבין שכל עוד אין בספרי ההיסטוריה הללו תמונות בצבע - על כל מילה מספרים אלה שכבודו מביא שתרגומה "סגול" אומר יריבו שפירושה באמת [לפחות בחלק מהמקרים] "תכלת", והמתרגמים טעו כי לא הכירו וכו'.

כמו שהבאתי למעלה, פליניוס מתייחס לכחול בשאר מקומות, וכן מוזכר בעוד מקומות, ואף פעם אינו מכנהו "קונכיליא". וכן מה שהבאתי למעלה, שויטרוביוס יש לו פרק שלם על כחול, ואינו מזכיר אק"ק, ופרק שלם על סגול, ושם הוא מזכירו, וזה כבר מודיע הכל למי שאינו מתעקש. ואם הרב מלבב רוצה להתעקש עם קונספירציות ע"ג קונספירציות, יהא לו אשר לו.

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768283p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768283&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768283&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי אור עולם « ו' אוגוסט 19, 2022 1:39 pm

בפורום השכן, נפתח אשכול לביור שמועה בדעת הגרד"ל שליט"א בסוגיית ה'תכלת',
האשכול הפך למפלצת של למעלה מ-90 עמודים ויותר מ-2700 הודעות,
עיקר הניפוח נעשה ע"י אדם א' בכמה ניקים שכל עניינו הוא מלחמה קנאית ממש בבעלי התכלת - וע"י המגיבים לו,
כדאי להיזהר שלא יהפוך כן לכיוצ"ב.

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768285p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768285&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768285&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי מלבב « ו' אוגוסט 19, 2022 1:48 pm

כשתילי זיתים כתב:

צופה_ומביט כתב:

כשתילי זיתים כתב:

זה ברור מספרי ההיסטוריה של אז שסגול היה צבע מלכותי, ויקר מאוד, וכחול לא היה כלל. א"כ איזה הגיון, שיקחו צבע יקר מאוד של סגול, ויעשו ממנה צבע זול של כחול?!!
בענין שאר ה"ראיות ברורות" של החותם של זהב, אתה מוזמן להעלותם כאן.

כבודו מבין שכל עוד אין בספרי ההיסטוריה הללו תמונות בצבע - על כל מילה מספרים אלה שכבודו מביא שתרגומה "סגול" אומר יריבו שפירושה באמת [לפחות בחלק מהמקרים] "תכלת", והמתרגמים טעו כי לא הכירו וכו'.

כמו שהבאתי למעלה, פליניוס מתייחס לכחול בשאר מקומות, וכן מוזכר בעוד מקומות, ואף פעם אינו מכנהו "כונכיליא".

וכן מה שהבאתי למעלה, שוטרוביוס יש לו פרק שלם על כחול, ואינו מזכיר אק"ק, ופרק שלם על סגול, ושם הוא מזכירו, וזה כבר מודיע הכל למי שאינו מתעקש. ואם הרב מלבב רוצה להתעקש עם קונספירציות ע"ג קונספירציות, יהא לו אשר לו.

אם קונכיליא כולל שניהם לא קשה מידי. ויטריביוס כנראה כן מתכוון לסגול הקרוב לכחול ולא כחול ממש, כי הוא לא מדבר על צבע הבגד רק על צבע הדם שצובעים בו, וזה בדרך כלל לא לגמרי כחול

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768286p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768286&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768286&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי מלבב « ו' אוגוסט 19, 2022 1:53 pm

כשתילי זיתים כתב:

זה לא טעות לתרגמו סגול, יקנטינוס משתמשים בה לפעמים לכחול ולפעמים סגול, ותלוי באיזה זמן ובאיזה מקום, בתרגום השבעים הכוונה לכחול, וכן בעוד מקומות, אבל בשאר מקומות (למשל ביסטיניאן) הכוונה סגול, כמו שהאריך בזה הרב הרצוג.

אתה לא רואה איך אתה סותר את עצמך? ינקיטוס היום כולם מתרגמים אותו סגול, על זה אתה מוכן להודות שזה לא דווקא ויכול לפעמים לשמש גם לכחול, אבל להגיד אותו מהלך על קונכיליא זה כבר לא סתם קונספירציה רק קונספירציה ע"ג קונספירציה.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768291p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768291&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768291&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);):
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ו' אוגוסט 19, 2022 2:54 pm

מלבב כתב:

כשתילי זיתים כתב:

זה לא טעות לתרגמו סגול, יקנטינוס משתמשים בה לפעמים לכחול ולפעמים סגול, ותלוי באיזה זמן ובאיזה מקום, בתרגום השבעים הכוונה לכחול, וכן בעוד מקומות, אבל בשאר מקומות (למשל ביסטיניאן) הכוונה סגול, כמו שהאריך בזה הרב הרצוג.

אתה לא רואה איך אתה סותר את עצמך? ינקיטוס היום כולם מתרגמים אותו סגול, על זה אתה מוכן להודות שזה לא דווקא ויכול לפעמים לשמש גם לכחול, אבל להגיד אותו מהלך על קונכיליא זה כבר לא סתם קונספירציה רק קונספירציה ע"ג קונספירציה.

יקנטינוס היום לא כותבים כולם שזה סגול, כותבים החוקרים שזה משתנה מסגול לכחול ותלוי באיזה מקום, כמו שהבאתי למעלה מהרב הרצוג, וכמדומה לי גם ד"ר זיידרמן ושאר חוקרים כתבו כן. לעומת כונכיליא שאין אף אחד שכתב שזה כחול בשום מקום ובשום פעם. זה קונספירציה על גבי קונספירציה, שזה נגד כל המילונים והתרגומים, וגם צריך לפרש שפליניוס מדבר על הליטרופי הכחולי אף שלא היה קיים אז במקומו, וגם היום זה מיעוטא דמיעוטא, ועוד קונספירציה שוטרוביוס מדבר על כחול בפרק שמדבר על סגול. למיטב ידיעתי, כל הדברים שכתבתי הם מוסכמים בעולם האקדמי, וגם תומכי האק"ק מסכימים לזה.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768299p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768299&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768299&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);):
- הודעה על ידי מלבב « ו' אוגוסט 19, 2022 3:24 pm

כשתילי זיתים כתב:

מלבב כתב:

כשתילי זיתים כתב:

זה לא טעות לתרגמו סגול, יקנטינוס משתמשים בה לפעמים לכחול ולפעמים סגול, ותלוי באיזה זמן ובאיזה מקום, בתרגום השבעים הכוונה לכחול, וכן בעוד מקומות, אבל בשאר מקומות (למשל ביסטיניאן) הכוונה סגול, כמו שהאריך בזה הרב הרצוג.

אתה לא רואה איך אתה סותר את עצמך? ינקיטוס היום כולם מתרגמים אותו סגול, על זה אתה מוכן להודות שזה לא דווקא ויכול לפעמים לשמש גם לכחול, אבל להגיד אותו מהלך על קונכיליא זה כבר לא סתם קונספירציה רק קונספירציה ע"ג קונספירציה.

יקנטינוס היום לא כותבים כולם שזה סגול, כותבים החוקרים שזה משתנה מסגול לכחול ותלוי באיזה מקום, כמו שהבאתי למעלה מהרב הרצוג, וכמדומה לי גם ד"ר זיידרמן ושאר חוקרים כתבו כן. לעומת כונכיליא שאין אף אחד שכתב שזה כחול בשום מקום ובשום פעם. זה קונספירציה על גבי קונספירציה, שזה נגד כל המילונים והתרגומים, וגם צריך לפרש שפליניוס מדבר על הליטרופי הכחולי אף שלא היה קיים אז במקומו, וגם היום זה מיעוטא דמיעוטא, ועוד קונספירציה שוטרוביוס

מדבר על כחול בפרק שמדבר על סגול.
למיטב ידיעתי, כל הדברים שכתבתי הם מוסכמים בעולם האקדמי, וגם תומכי האק"ק מסכימים לזה.

אני לא ראיתי ולא שמעתי מקור בימינו שמתרגם ינקיטוס כחול, אתה יכל לציין מקור כזה? לגבי כונכיליא יש לפחות את בוכהרט ושש.
לגבי הליטפוריום אני יודע מה היה במקום ובזמן פליניוס וקשה להאמין שמישהו יודע בוודאות, גם אם זה סגול הרבה מהם סגול קרוב לכחול, יותר הגיוני שפליניוס לא חילק בין כחול טהור לכחול שנוטה טיפה לסגול מאשר להגיד שלא דייק במילה קאערוליום.

נערך לאחרונה על ידי מלבב (memberlist.php?/.)
pm, נערך פעם 1 בסך הכל.
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768300p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768300&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768300&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- __ (javascript:void(0);)
הודעה על ידי מלבב « ו' אוגוסט 19, 2022 3:27 pm

אור עולם כתב:

בפורום השכן, נפתח אשכול לבירור שמועה בדעת הגרד"ל שליט"א בסוגיית התכלת',
האשכול הפך למפלצת של למעלה מ-90 עמודים ויותר מ-2700 הודעות,
עיקר הניפוח נעשה ע"י אדם א' בכמה ניקים שכל עניינו הוא מלחמה קנאית ממש בבעלי התכלת - וע"י המגיבים לו,
כדאי להיזהר שלא יהפוך כהן לכיוצ"ב.

אע"פ שיש לי גם ביקורת על כשתילי זתים לא הייתי משווה אותו למטורף ההוא.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768305p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768305&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768305&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- __ (javascript:void(0);)
הודעה על ידי כשתילי זתים « ו' אוגוסט 19, 2022 4:56 pm

מלבב כתב:

אני לא ראיתי ולא שמעתי מקור בימינו שמתרגם ינקיטוס כחול, אתה יכל לציין מקור כזה?

כאמור לעיל, הרב הרצוג האריך בזה מאוד והביא המון מקורות לכאן ולכאן, ראה בדבריו עמוד 78-87 במהדורא החדשה.
הנה לך עוד שני מקומות שראיתי כזה. (כאמור יש גם המון מקורות גם לסגול, אך לא שאלת לזה)

קבצים מצורפים

Screenshot 2022-08-19 095222.png (55.59 KiB) נצפה 510 פעמים
Screenshot 2022-08-19 095048.png (119.81 KiB) נצפה 510 פעמים

נערך לאחרונה על ידי כשתילי זתים (memberlist.php?/.)
pm, נערך פעם 1 בסך הכל.
ב' א' אוגוסט 21, 2022 2:51

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768310p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768310&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768310&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי מלבב « א' אוגוסט 2022, 6:28 pm

כשתילי זיתים כתב:

מלבב כתב:

אני לא ראיתי ולא שמעתי מקור בימינו שמתרגם ינקיטוס כחול, אתה יכל לציין מקור כזה?

כאמור לעיל, הרב הרצוג האריך בזה מאוד והביא המון מקורות לכאן ולכאן, ראה בדבריו עמוד 78-87. הנה לך עוד שני מקומות שראיתי כזה. (כאמור יש גם המון מקורות גם לסגול, אך לא שאלת לזה)

אתה יכול לכתוב את הלינק, וגם איפה אפשר לראות מה שהרב הרצוג כותב

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768355p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768355&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768355&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « א' אוגוסט 2022, 5:24 am

<https://en.wiktionary.org/wiki/%E1%BD%9...E%BF%CF%82>

[\(\(https://en.wiktionary.org/wiki/%E1%BD%91%CE%AC%CE%BA%CE%B9%CE%BD%CE%B8%CE%BF%CF%82](https://en.wiktionary.org/wiki/%E1%BD%91%CE%AC%CE%BA%CE%B9%CE%BD%CE%B8%CE%BF%CF%82)

<https://www.tekhelet.com/pdf/HerzogDoctorate.pdf>

[\(\(https://www.tekhelet.com/pdf/HerzogDoctorate.pdf](https://www.tekhelet.com/pdf/HerzogDoctorate.pdf)

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768367p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768367&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768367&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי מלבב « א' אוגוסט 2022, 10:00 am

הם כותבים שזה סוג של כחול, לא כחול רגיל, איזה סוג? אולי כחול נוטה לסגול.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768369p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=768369&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=768369&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי מלבב « א' אוגוסט 2022, 10:11 am

כשתילי זיתים כתב:

באיזה עמוד?
אין בעברית?

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768422p)

- דווח על הודעה זו (<report.php?f=52&p=768422&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/>).
  - ציטוט (<posting.php?mode=quote&f=52&p=768422&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/>).
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#);
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « א' אוגוסט 21, 2022 11:01 pm
- במהדורא זו הדיון מתחיל בעמוד 93. (המספר מופיע בריש העמוד בכת").
לא יודע אם יש בעברית, אולי תתקשר למכון פתיל תכלת.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768423p)

- דווח על הודעה זו (<report.php?f=52&p=768423&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/>).
  - ציטוט (<posting.php?mode=quote&f=52&p=768423&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/>).
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#);
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « א' אוגוסט 21, 2022 11:14 pm
- כאן זה יותר בהיר

[https://porphyrology.com/view-doctorate ... signation/](https://porphyrology.com/view-doctorate...signation/) ([https://porphyrology.com/view-doctorate/6-\(tekhelet-as-a-colour-designation\)](https://porphyrology.com/view-doctorate/6-(tekhelet-as-a-colour-designation)))

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768436p)

- דווח על הודעה זו (<report.php?f=52&p=768436&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/>).
  - ציטוט (<posting.php?mode=quote&f=52&p=768436&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/>).
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#);
- הודעה על ידי מלבב « ב' אוגוסט 22, 2022 1:18 am
- אם הבנתי נכון הוא מסתפק אם אלה שכתבו כחול כוונתם לכחול טהור או כחול עם נטיה קלה לסגול.

מה שנראה הוא שבין ינקיטוס ובין קונכיליא הוא כחול, רק הקדמונים לא חלקו בשמות בצבעים דומים לכן ויאלט לא היה לו שם בפני עצמו וגם הוא בכלל קונכיליא ויאנקיטוס, וכיון שכן מסתבר שגם בלשון הקודש תכלת כולל את שניהם כמו שכתב הרב הירש, רק מסתבר שרק הסגול הנוטה לכחול בכלל תכלת ולא כל סגול, לכן לכאורה קשה למה לא מצינו בשום מקום שיאמרו חז"ל שיעור הסגול הכשר לתכלת, אבל התירוץ הוא שמסתבר שמהחילזון הזה לא היה יוצא באופן רגיל סגול ממש, כיון שהיה חשוף לאור וגם היו מרתיחין אותו, לכן לא צריך להזהיר שלא יכסו ולא ירתיחו אותו, רק כשהיו עושים לבגדים היו לפעמים מכסים ועושים באופן שיצא סגול, ואולי גם כשהיו מכסים אותו היה יוצא קרוב לכחול.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768437p)

- דווח על הודעה זו (<report.php?f=52&p=768437&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/>).
- ציטוט (<posting.php?mode=quote&f=52&p=768437&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/>).

• [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ב' אוגוסט 22, 2022 2:44 am

הרב מלבב, מה שאתה כותב מה שנראה הוא וכו' זה דברי עצמך, ולא מה שנראה מרב הרצוג, זה נכון?

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#768451p)

• דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=768451&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))

• ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=768451&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))

• [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי מלבב « ב' אוגוסט 22, 2022 9:12 am

נכון

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769436p)

• דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=769436&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))

• ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=769436&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))

• [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי אחרון התלמידים « א' ספטמבר 04, 2022 4:01 pm

בס"ד

רק הערה קצרה: אלו שזכו לברר והטיל תכלת כבר ראו ושבעו מויכוחים. ושלא יישמע שמשום שלא מגיבים כאן, יש איזה מגומם בענין. חלזון האק"ק הוא התכלת ולא אחר.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769482p)

• דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=769482&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))

• ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=769482&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))

• [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ב' ספטמבר 05, 2022 12:27 am

הערה קצרה:

אלו שהגיעו למסקנה אחר עיון במקורות, שמסתבר שהאק"ק הוא התכלת, ורוצים להטיל בציצית משום כך, אשרי חלקם. אבל מי שיגיד לך שברור שהוא התכלת, זה פשוט משום שלא עיין בהמקורות שמביאים. ולא תמצא אף אקדמאי אחד שיגיד לך שזה מאה אחוז, או קרוב לזה. ובדרך כלל אנשים שיגידו כך הם לא דוברי אנגלית שא"א להם לעיין במקורות בעצמם, וסומכים על מה שכתוב בקונטרסים כסומא בארובה.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769498p)

• דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=769498&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))

• ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=769498&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))

• [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי אחרון התלמידים « ב' ספטמבר 05, 2022 9:46 am

כשתילי זיתים כתב:

הערה קצרה:

אלו שהגיעו למסקנה אחר עיון במקורות, שמסתבר שהאק"ק הוא התכלת, ורוצים להטיל בציצית משום כך, אשרי חלקם. אבל מי שיגיד לך שברור שהוא התכלת, זה פשוט משום שלא עיין בהמקורות שמביאים. ולא תמצא אף אקדמאי אחד שיגיד לך שזה מאה אחוז, או קרוב לזה.

ובדרך כלל אנשים שיגידו כך הם לא דוברי אנגלית שא"א להם לעיין במקורות בעצמם, וסומכים על מה שכתוב בקונטרסים כסומא בארובה.

בס"ד
עכשיו התברר שאתה, כן, אתה ממש! לא יודע ולא בדקת, והולך כסומא בארובה...
אם זה התכלת או לאו, כבר הוויכוחים היו עלינו לזרא. בפרט שבדרך כלל צריך להשקיע זמן באלו שאין להם שום תוכנית להשתכנע, עזבנו זאת.
אבל לומר שמי שסבור שזו בוודאות התכלת הוא לא עיין במקורות או שהוא לא יודע אגלית.... (ברצינות?) זה מראה שאתה לא מכיר את העוסקים בתחום, ומי שלא הכיר את העוסקים בתחום חזקה שלא ברר ברצינות.
וקצת עושה לי רושם מעיין קל בפורום זה שעיקר הסתמוכתך על דברים שנכתבו בפורום....
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769504p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769504&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769504&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי באמונתו « ב' ספטמבר 05, 2022 3:10 pm

לפחות משנת תשנ"ט (שאז חוברתי כבר בס"ד ספרי הראשון על התכלת, ולא הפסקתי מאז דרישתה וחקירתה, הכוללת מעקב אחרי פרסומים מקצועיים אקדמיים בשפות שונות, אשר מתפרסמים מעת לעת), הזיהוי המדעי המוסכם בעולם, רק "הולך וחזק".
כל הפולמוס סביב חידוש תכלת כעת, אין! עיקרו באוטנטיות של הזיהוי.
כמדומני שמבחינת רמת הראיות שתומכות, ניתן להתיר בלי גוזמה ובשופי כמה עגונות...
תורף מחלוקת התכלת כיום, לבה ונקודתה, היא אם רשאים לחדש מצווה על סמך בירורי מחקר, בהעדר מסורת אבות, א"ל.
כל הטיעונים נגד הזיהוי, מכוונים אך לחזק עמדה הזו, המתנגדת עקרונית לרעיון החידוש.
מי לנו גדול ממרן גאון עוזנו ר"ח זצ"ל, שהינו "ראש מתנגדי התכלת" כעת, אשר טוען נגדו וכו' ולבסוף מכתב חושף, כי הכול מפני החידוש שבה!

נערך לאחרונה על ידי באמונתו (memberlist.php?/.)
(mode=viewprofile&u=5243&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f) ב' ספטמבר 05, 2022 10:06 pm, נערך פעם 1 בסך הכל.
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769508p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769508&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769508&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי מלבב « ב' ספטמבר 05, 2022 4:10 pm

כשתילי זיתים כתב:

הערה קצרה:

אלו שהגיעו למסקנה אחר עיין במקורות, שמסתבר שהאק"ק הוא התכלת, ורוצים להטיל בציצית משום כך, אשרי חלקם. אבל מי שיגיד לך שברור שהוא התכלת, זה פשוט משום שלא עיין בהמקורות שמביאים. ולא תמצא אף אקדמאי אחד שיגיד לך שזה מאה אחוז, או קרוב לזה.
ובדרך כלל אנשים שיגידו כך הם לא דוברי אנגלית שא"א להם לעיין במקורות בעצמם, וסומכים על מה שכתוב בקונטרסים כסומא בארובה.

אין אף אקדמאי שאומר שזה לא לפחות קרוב למאה אחוז, אם אתה מכיר כזה בבקשה תכיר לי אותו.

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769511p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769511&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769511&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- `__javascript:void(0);`

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ב' ספטמבר 05, 2022 5:05 pm

וכאן המקום להבהיר החילוק בין מסקנות האקדמיים, למסקנות שנדרשות להלכה. כל מסקנות אקדמיות, הם לא מאה אחוז, אלא השערות מסתברות, לפעמים מסתבר הרבה, לדעתם, נפעמים קצת פחות. העיקר אצלם, שהם עובדים רק עם הממצאים שכבר ידועים. ולא עולה על דעתם שיש משהו שלא ידוע, דא"כ לא יהא להם מה להגיד, תמיד יתכן שימצאו משהו חדש... ובאמת בכל יום בעולם האקדמי, נמצאים דברים חדשים, ואז פתאום הכל משתנה. לענין התכלת, קראתי הרבה מדבריהם, ולא ראיתי אף אחד כותב כמש"כ בקונטרסים, שזה ברור שזה התכלת, דאל"ה האיך חז"ל לא הזהירו וכו', שהרי מבינים שסברא זו הבל, שלא היו משתמשים בזה לכחול אז. כולם כותבים דבר אחד: זה התכלת, דאל"ה מה התכלת? האיך יתכן שיש משהו שלא שמענו ממנו? אבל גם לדעתם זה לא ראייה ברורה, שהרי אין הרבה מידע כלל על ענייני צביעה, מימות התנ"ך עד סוף בית שני. אבל זה מספיק לדעתם לקבוע "מסקנות דמסתברא". ורק אוסיף, מי לנו גדול בתחום זה כהרב הרצוג, שהוא כמעט היחיד שאכן חקר ובדק להתכלת, ושיתאים עם חז"ל וגם כתבי היסטוריה, ולדעתו זה היה אכן מין רביעי שלא נזכר כלל בספרי הגוים. בינו נא זאת.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769519p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769519&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769519&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- `__javascript:void(0);`

הודעה על ידי אחרון התלמידים « ב' ספטמבר 05, 2022 7:06 pm

כשתילי זיתים כתב:

וכאן המקום להבהיר החילוק בין מסקנות האקדמיים, למסקנות שנדרשות להלכה. כל מסקנות אקדמיות, הם לא מאה אחוז, אלא השערות מסתברות, לפעמים מסתבר הרבה, לדעתם, נפעמים קצת פחות. העיקר אצלם, שהם עובדים רק עם הממצאים שכבר ידועים. ולא עולה על דעתם שיש משהו שלא ידוע, דא"כ לא יהא להם מה להגיד, תמיד יתכן שימצאו משהו חדש... ובאמת בכל יום בעולם האקדמי, נמצאים דברים חדשים, ואז פתאום הכל משתנה. לענין התכלת, קראתי הרבה מדבריהם, ולא ראיתי אף אחד כותב כמש"כ בקונטרסים, שזה ברור שזה התכלת, דאל"ה האיך חז"ל לא הזהירו וכו', שהרי מבינים שסברא זו הבל, שלא היו משתמשים בזה לכחול אז. כולם כותבים דבר אחד: זה התכלת, דאל"ה מה התכלת? האיך יתכן שיש משהו שלא שמענו ממנו? אבל גם לדעתם זה לא ראייה ברורה, שהרי אין הרבה מידע כלל על ענייני צביעה, מימות התנ"ך עד סוף בית שני. אבל זה מספיק לדעתם לקבוע "מסקנות דמסתברא". ורק אוסיף, מי לנו גדול בתחום זה כהרב הרצוג, שהוא כמעט היחיד שאכן חקר ובדק להתכלת, ושיתאים עם חז"ל וגם כתבי היסטוריה, ולדעתו זה היה אכן מין רביעי שלא נזכר כלל בספרי הגוים. בינו נא זאת.

בס"ד

כמעט הייתי מאחל לך בוקר טוב! או לילה טוב, המשך לישון. מבין ריסי דברייך ניכר שאתה 'ירוק' בתחום, ואין צורך לחזור שוב ושוב על ראיות וטענות ברורות וחזקות כראי מוצק, בפני כל אחד שנכנס לנושא. את כותב דברים לא נכונים אולי מאי ידיעה, אתה שם דברים לא נכונים בפי החוקרים. אין שם חובה להטריח שוב ושוב את תומכי התכלת לבאר דברים פשוטים.

דרך אגב, התורה הקדושה ממש לא מבקשת מאיתנו ידיעה של מאה אחוז עיין ערך רוב וחזקה, אתה מבלבל בין הוכחת אמונה, לבין הנהגה הלכתית. אבל שוב זו הערה קצרצרה. אין לי תוכנית להיכנס שוב לענין.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769520p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769520&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769520&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי ספרים וועלט « ב' ספטמבר 05, 2022 7:13 pm

כשתילי זיתים כתב:

וכאן המקום להבהיר החילוק בין מסקנות האקדמיים, למסקנות שנדרשות להלכה.
כל מסקנות אקדמיות, הם לא מאה אחוז, אלא השערות מסתברות, לפעמים מסתבר הרבה, לדעתם, ופעמים קצת פחות.
העיקר אצלם, שהם עובדים רק עם הממצאים שכבר ידועים. ולא עולה על דעתם שיש משהו שלא ידוע, דא"כ לא יהא להם מה להגיד, תמיד יתכן שימצאו משהו חדש... ובאמת בכל יום בעולם האקדמי, נמצאים דברים חדשים, ואז פתאום הכל משתנה.
לענין התכלת, קראתי הרבה מדבריהם, ולא ראיתי אף אחד כותב כמש"כ בקונטרסים, שזה ברור שזה התכלת, דאל"ה האיך חז"ל לא הזהירו וכו', שהרי מבינים שסברא זו הבל, שלא היו משתמשים בזה לכחול אז.
כולם כותבים דבר אחד: זה התכלת, דאל"ה מה התכלת? האיך יתכן שיש משהו שלא שמענו ממנו?
אבל גם לדעתם זה לא ראייה ברורה, שהרי אין הרבה מידע כלל על ענייני צביעה, מימות התנ"ך עד סוף בית שני. אבל זה מספיק לדעתם לקבוע "מסקנות דמסתברא".
ורק אוסיף, מי לנו גדול בתחום זה כהרב הרצוג, שהוא כמעט היחיד שאכן חקר ובדק להתכלת, ושיתאים עם חז"ל וגם כתבי היסטוריה, ולדעתו זה היה אכן מין רביעי שלא נזכר כלל בספרי הגוים. בינו נא זאת.

היטיב אשר דיבר הרב הניק באמונתו שליט"א: "שמבחינת רמת הראיות שתומכות, ניתן להתיר בלי גוזמה ובשופי כמה עגונות..."

האם הרב "כשתילי" חולק על כך?

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769521p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769521&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769521&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ב' ספטמבר 05, 2022 7:30 pm

ודאי חולק, אין שום ראייה כלל, זולת זה שלא שמענו משום חלזון אחר, טענה שמופרכת מעיקרו שהרי כמעט אין שום ספרים שמדברים כלל על צביעה עד סוף זמן בית שני, וברור שאז הגוים לא היו משתמשים עם שום בעל חי לצבוע כחול. וכן מבואר בדברי ויטרוביוס.
וכן כתב רב אלישיב אחר ששמע היטב כל הטענות של ד"ר זיידרמן. והבין בדיוק הבעיה עם תיאוריה זו, שאין לה שום בסיס כלל רק השערה. ולא הייתי סומך על זה אפילו להתיר ביעתא בכותחא

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769527p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769527&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769527&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי מלבב « ב' ספטמבר 05, 2022 8:41 pm

כשתילי זיתים כתב:

ודאי חולק, אין שום ראיה כלל, זולת זה שלא שמענו משום חלזון אחר, טענה שמופרכת מעיקרו שהרי כמעט אין שום ספרים שמדברים כלל על צביעה עד סוף זמן בית שני, וברור שאז הגוים לא היו משתמשים עם שום בעל חי לצבוע כחול. וכן מבואר בדברי ויטרוביוס. וכן כתב רב אלישיב אחר ששמע היטב כל הטענות של ד"ר זיידרמן. והבין בדיוק הבעיה עם תיאוריה זו, שאין לה שום בסיס כלל רק השערה. ולא הייתי סומך על זה אפילו להתיר ביעתא בכותחא

איך אתה מסביר שכ"כ הרבה גדולי ישראל כמו השלטי גבורים החוות יאיר הרש"ר הירש נפלו בפח של מחברי הקונטרסים של זמנינו עוד לפני שנכתבו?

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769528p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769528&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769528&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - `(.javascript:void(0))`
- הודעה על ידי מלבב « ב' ספטמבר 05, 2022 8:48 pm

כשתילי זיתים כתב:

ורק אוסיף, מי לנו גדול בתחום זה כהרב הרצוג, שהוא כמעט היחיד שאכן חקר ובדק להתכלת, ושיתאים עם חז"ל וגם כתבי היסטוריה, ולדעתו זה היה אכן מין רביעי שלא נזכר כלל בספרי הגוים. בינו נא זאת.

שיטתך ושיטת הרב הרצוג הם כרחוק מזרח ממערב, אתה סובר שאין שום בסיס להגיד שזה התכלת, הרב הרצוג אומר שזה רחוק מאוד שזה לא התכלת, וכך סוברים כל החוקרים הן הגויים והן גדולי ישראל מדורות שעברו שחקרו את הנושא, רק בימינו מפני כמה סיבות יש נטייה לדחות את זה מראש בלי לעיין כל הצורך, מפני כמה סיבות, נסיון מר מהעבר עם הדיון, אחרי שזה נהיה אופנה של ברסלב ומזרחניקים.

הסיבה שהרב הרצוג דחה את זה כי ראה את הקונכייה אחרי מות החילזון כידוע.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769531p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769531&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769531&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - `(.javascript:void(0))`
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ב' ספטמבר 05, 2022 9:04 pm

הבאתי דברי הרב הרצוג שלא היה קשה לו להגיד שיש מין אחר שלא מוזכר בספרי הגוים. לא ידוע כלל מה היה אומר היום, שהצליחו להפוך המורקס לאינדיגו.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769532p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769532&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769532&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - `(.javascript:void(0))`
- הודעה על ידי מלבב « ב' ספטמבר 05, 2022 9:07 pm

כן היה קשה לו, ולכן אמר שזה רחוק מאוד שזה לא התכלת, אבל הוא ראה בחז"ל סתירה מפורשת לזה לכן דחה אותו, אבל אנחנו מכירים את הפרטים קצת יותר מהרב הרצוג ויודעים שאין שום סתירה מחז"ל.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769533p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769533&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769533&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי כשתיילי זיתים « ב' ספטמבר 05, 2022 9:17 pm

יתכן שאילו ידע הפרטים של היום היה חוזר בו, ייתכן שהיה טוען שזה ממש קלא אילן. אי אפשר לידע מה היה אומר היום אבל אם היה זה ראייה ברורה אז המסקנא היה צריך להיות שתכלת הוא סגול, כמו שסוברים אולי רוב החוקרים היום.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769534p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769534&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769534&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי מלבב « ב' ספטמבר 05, 2022 9:38 pm

זה לא הנידון מה היה אומר היום, רק מה שאמרת שגם הרב הרצוג לא אחז מהראיות זה לא נכון, דעת הרב הרצוג כמו כל החוקרים גויים והיהודים שזה קרוב לודאי מצד הראיות, רק היה לו קושיא מחז"ל, אבל לא כמו שהצגת את זה שהראיות לא מתחילות. גם לפני שהוא מקשה מסימי חז"ל הוא כותב שכנראה הקדמונים ידעו איך להוציא מזה כחול או שידעו לבחור את החלזונות הכחולים.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769538p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769538&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769538&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי מלבב « ב' ספטמבר 05, 2022 10:02 pm

אחרון התלמידים כתב:

כשתיילי זיתים כתב:

וכאן המקום להבהיר החילוק בין מסקנות האקדמיים, למסקנות שנדרשות להלכה. כל מסקנות אקדמיות, הם לא מאה אחוז, אלא השערות מסתברות, לפעמים מסתבר הרבה, לדעתם, נפעמים קצת פחות. העיקר אצלם, שהם עובדים רק עם הממצאים שכבר ידועים. ולא עולה על דעתם שיש משהו שלא ידוע, דא"כ לא יהא להם מה להגיד, תמיד יתכן שימצאו משהו חדש... ובאמת בכל יום בעולם האקדמי, נמצאים דברים חדשים, ואז פתאום הכל משתנה. לענין התכלת, קראתי הרבה מדבריהם, ולא ראיתי אף אחד כותב כמש"כ בקונטרסים, שזה ברור שזה התכלת, דאל"ה האריך חז"ל לא הזהירו וכו', שהרי מבינים שסברא זו הבל, שלא היו משתמשים בזה לכחול אז. כולם כותבים דבר אחד: זה התכלת, דאל"ה מה התכלת? האריך יתכן שיש משהו שלא שמענו ממנו? אבל גם לדעתם זה לא ראייה ברורה, שהרי אין הרבה מידע כלל על ענייני צביעה, מימות התנ"ך עד סוף בית שני. אבל זה מספיק לדעתם לקבוע "מסקנות דמסתברא". ורק אוסיף, מי לנו גדול בתחום זה כהרב הרצוג, שהוא כמעט היחיד שאכן חקר ובדק להתכלת, ושיתאים עם חז"ל וגם כתבי היסטוריה, ולדעתו זה היה אכן מין רביעי שלא מזכר כלל בספרי הגוים. בינו נא זאת.

בס"ד

כמעט הייתי מאחל לך בוקר טוב! או לילה טוב, המשיך לישון. מבין ריסי דברייך ניכר שאתה 'ירוק' בתחום, ואין צורך לחזור שוב ושוב על ראיות וטענות ברורות וחזקות כראי מוצק, בפני כל אחד שנכנס לנושא.

את כותב דברים לא נכונים אולי מאי ידיעה, אתה שם דברים לא נכונים בפי החוקרים. אין שם חובה להטריח שוב ושב את תומכי התכלת לבאר דברים פשוטים.
דרך אגב, התורה הקדושה ממש לא מבקשת מאיתנו ידיעה של מאה אחוז עיין ערך רוב וחזקה, אתה מבלבל בין הוכחת אמונה, לבין הנהגה הלכתית. אבל שוב זו הערה קצרצרה. אין לי תוכנית להיכנס שוב לענין.

למה לתקוף רק בגלל שהוא טרי בנושא? למה לא להסביר יפה ולהעמידו על טעותו בצורה יפה יותר?

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769539p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769539&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769539&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי מגופת חבית « ב' ספטמבר 05, 2022 10:05 pm

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769554p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769554&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769554&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי אחרון התלמידים « ג' ספטמבר 06, 2022 1:09 am

מלבב כתב:

למה לתקוף רק בגלל שהוא טרי בנושא? למה לא להסביר יפה ולהעמידו על טעותו בצורה יפה יותר?

בס"ד

אבקש בכנות את מחילתו.

אבל יש כאן מצב בלתי אפשרי, שמדי פעם תומכי התכלת מחוייבים לענות יפה על שאלות שנשאלו שוב ושוב, ובעיקר להעמיד על מקומם עובדות לא נכונות.
האם כל אלו מתומכי התכלת שבררו ענין זה דק על דק בחיפוש ומשמוש והשתתפו בעבר בפורומים במקום נכבד זה, מחוייבים לענות, האם שמעת על אדם שעונה את אותה תשובה על אותן שאלות כל כך הרבה פעמים?
ידידי, זה לא יגמר ב'לענות יפה', זהו פולמס שלם. מותר ונכון לכתוב שהמגיב הנכבד לא מכיר את הנושא. הרב אלישיב שמע את כל ראיות זיידרמן? לא נכון. הראיה היחידה שאין חלזון אחר - מגוחך. וכו'.
לא כדי לפתוח שוב את הפולמוס, אלא כדי שהצופים שלא מכירים לא יטעו. זה הכל.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769556p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769556&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769556&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ג' ספטמבר 06, 2022 2:45 am

הרב @מלבב הבאתי דברי הרב הרצוג בעיקר כלפי הטענה שברור שזה התכלת, ואפשר להתיר כמה עגונות על פיהו. ועיקר ה"ראיה" שיש, הוא מזה שלא נזכר שום זכר מחלזון אחר בספרי הגוים. (יש גם "ראיות" אחרות, אבל כולם מופרכים כשתבין שאין שום זכר בספרי הגוים שמעולם צבעו בזה כחול. והארכתי בזה לעיל באשכול זו).
אז הבאתי דברי הרב הרצוג, אשר לדעתו זה מין אחר, ובע"כ זה לא ברור לו שצריך להיות מוזכר בספריהם.
עכשיו יש שאלה אחרת, עד כמה זה **מסתבר**. וכתבתי לעיל, שמי שמסתבר לו כן, אני מבין אותו מאה אחוז, ולא הייתי אומר כלל שאינו יודע המציאות. ויתכן שגם הרב הרצוג היה מסתבר לו כן.

וכתבתי שלדעתי הענייה זה לא מסתבר, והסיבה הוא שאין ספרים כלל שמדברים על צביעה עד סוף בית שני, וברור מדבריהם שבשעתם לא היו משתמשים כלל עם שום בעל חי לצבוע כחול, ולכן אין להוכיח כלום מהשמטותיהם. סברא זו הוא על אחריותי לבד, ולא כתבתיה בשם הרב הרצוג. מי שרוצה לדון על זה לגופו של ענין, אשמח לשמוע דבריו. ומי שחושב שאני בור ועם הארץ, אבל אין לו כח להסביר למה, אני גם מבין אותו, כמובן מוחל בלב שלם, ולא לוקח שום דבר ללב. (ולא נפגעת בכלל, וגם מתיר מכאן ולהבא. ובמאמר המוסגר, שמעתי מאחד שאמר כך- אם אנשים יסכימו איתי, נזנו. ואם יחלקו עלי זה כבר טוב. אבל אם יכעסו עלי-אין למעלה הימנו, שאני יודע שעשיתי רושם. ודפח"ח)

חזור למעלה

Re: טעם התגזות הגדולים לתכלת (#769569p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769569&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769569&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי מלבב « ג' ספטמבר 06, 2022 10:04 am

הבנתי, אבל איך אתה חושב שאתה יותר חכם מכל החוקרים ומכל גדולי ישראל שחקרו בספרי הגויים?

חזור למעלה

Re: טעם התגזות הגדולים לתכלת (#769571p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769571&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769571&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי בן פקועה « ג' ספטמבר 06, 2022 10:18 am

מלבב כתב:

הבנתי, אבל איך אתה חושב שאתה יותר חכם מכל החוקרים ומכל גדולי ישראל שחקרו בספרי הגויים?

אפשר לקבל שמות של גדולי ישראל שחקרו?

(מלבד בעל שלטי הגבורים ובעל חוות יאיר, שלא כתבו כלום למעשה ורק ציטטו את הידוע אז)

חזור למעלה

Re: טעם התגזות הגדולים לתכלת (#769573p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769573&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769573&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ג' ספטמבר 06, 2022 10:56 am

מלבב כתב:

הבנתי, אבל איך אתה חושב שאתה יותר חכם מכל החוקרים ומכל גדולי ישראל שחקרו בספרי הגויים?

זה שאלה לא כ"כ רלוונטי, שהרי כתבתי סברא, ואם יש לך מה להשיב, הרי הפורום פתוח לפניך. לעצם השאלה, אני לא מאמין שיש גדולי ישראל שבדקו בעצמם במקורות, וסוברים שברור שזה התכלת. אם כתבו האחרונים תיאוריות, זאת לא אומרת שהיו מוכנים להתיר עגונה על פיו. והחוות יאיר הרי כתב שהתכלת סגול, הרי גם אתה חולק עליו.... באמת אותה שאלה שואלים תמיד להיפך-אתה יותר חכם מהערוך השולחן וכו' שכתבו שהתכלת נגזז? וכן מהגדולי ישראל שבדקו בהמקורות והגיעו למסקנא שזה ודאי לא התכלת? שאלות כאלו לא מפריעים אותך, וגם לא מפריעים אותי.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769574p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769574&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769574&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ג' ספטמבר 06, 2022 11:03 am

ולעניין החוקרים, התייחסתי לזה לעיל, שהם רק עובדים עם מה שיש להם, ולא מעלים על דעתם שיש משהו שלא שמעו ממנו.

אם תשאל אותם אם זה מאה אחוז, אני לא מאמין שיגידו לך שזה מאה אחוז. וגם אצלם, דברי הגמרא אין להם כ"כ ערך היסטורי, ובדרך כלל לא משתדלים אפילו להתאים דבריהם עם הגמרא. אצלנו אדרבה, הפשטות הוא שנגז, רק שאם תוכיח בברירות שלא נגז, אנשים מוכנים לשמוע. אבל זה לבד שאין לנו חלזון אחר, אצלינו זה לא טענה בכלל, ואצלם זה טענה חזקה.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769577p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769577&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769577&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי מלבב « ג' ספטמבר 06, 2022 1:08 pm

בן פקועה כתב:

מלבב כתב:

הבנתי, אבל איך אתה חושב שאתה יותר חכם מכל החוקרים ומכל גדולי ישראל שחקרו בספרי הגויים?

אפשר לקבל שמות של גדולי ישראל שחקרו?

(מלבב בעל שליטי הגבורים ובעל חוות יאיר, שלא כתבו כלום למעשה ורק ציטטו את הידוע אצל)

היעב"ץ כותב שלפי מה שכתוב בספרי הגויים החילזון לא נמצא בכנרת רק כמו ששמע בגמרא באיזור צור וחיפה, רחוק מאוד שהוא לא מדבר על הפורפורה.

השליטי גבורים, החוות יאיר, הרש"ר הירש כולם כנראה מקור דבריהם ממה שראו בספרי הגויים, יתכן שלא היו סומכים על זה להתיר איסור אשת איש, אבל לא זה הנידון, אני שואל את @כשתילי זיתים שטוען שאין אפילו קצת הוכחה גם לולא סימני הגמרא, איך הוא חושב שהוא חכם מכולם.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769578p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769578&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769578&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי מלבב « ג' ספטמבר 06, 2022 1:18 pm

כשתילי זיתים כתב:

ולעניין החוקרים, התייחסתי לזה לעיל, שהם רק עובדים עם מה שיש להם, ולא מעלים על דעתם שיש משהו שלא שמעו ממנו.

אם תשאל אותם אם זה מאה אחוז, אני לא מאמין שיגידו לך שזה מאה אחוז. וגם אצלם, דברי הגמרא אין להם כ"כ ערך היסטורי, ובדרך כלל לא משתדלים אפילו להתאים דבריהם עם הגמרא. אצלנו אדרבה, הפשטות הוא שנגז, רק שאם תוכיח בברירות שלא נגז, אנשים מוכנים לשמוע. אבל זה לבד שאין לנו חלזון אחר, אצלינו זה לא טענה בכלל, ואצלם זה טענה חזקה.

אני לא מאמין שהחוקרים כאלה טפשים ובונים רק על זה שלא מכירים משהוא אחר, וכי הם לא בונים גם על האריגים שנמצאו ועל קונסיות שלא נמצאו? ומה עם החוקרים השומרי מצוות כמו עמר וזיידרמן? מישהו אמר לי שזה עמר אמר לו שזה ברור מאה אחוז שהקדמונים ידעו להפיק מזה כחול.

שוב אתה כל פעם מסיט את הנושא על הראיות מהגמרא, אני מדבר על מה שאתה טוען שגם לולא סימני הגמרא אין שום ראיה, ועל זה אין לך חבר לא מהחוקרים הגויים והיהודים ולא מגדולי ישראל מדורות שעברו שחקרו בספרי הגויים. זה נכון שהם לא יגידו לך שזה מאה אחוז, אבל אתה טוען שזה אפילו לא 99 אחוז.

מישהו אמר לי שששאל חוקר שאמר שזה לא מאה אחוז, שיגיד לו איזה תיאוריה אחרת יכול להיות אם זה לא החילזון התכלת, אז הוא שתק וחשב דקה ארוכה ואמר כנראה שזה זה.

לעניין נגנז אם המהרי"ל כותב שבקל יכול לחזור ע"י סימנים, והעץ יוסף פירש נגנז נשכח, וכן ע"ז הדרך כתבו עוד כמה גדולי ראשונים ואחרונים, וכן מביא הראדזינר בשם הישועות מלכו שהוא הראשון שהמציא את הנגנז כפשוטו, שחזר בו והודה לו שאינו כפשוטו, אז מה עוד אתה צריך.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769584p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769584&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769584&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ג' ספטמבר 06, 2022 3:15 pm

לענין האחרונים היעב"ץ וכו' אין מן הצורך להאריך על זה, הם לא ראו התכלת האמיתי, ודאי יש מקום לזהות האק"ק כתכלת במושכל ראשון, אם היעב"ץ סבר כן- יתכן, אבל איני רואה בזה שום קושיא על זה שכשנעמיק בזה אז אין שום ראיה כלל וכלל.

וגם זה שלדעתך אין לי חבר בזה הוא נושא שולית, אמרתי שלדעתי אין ראיה מספרי הגויים. עד שתביא לי ראיה אז המע"ה. אתה צריך להוכיח שיש ראיה, אני לא צריך להוכיח שאין ראיה.

לענין זהר עמר, ממה שקראתי בספרו הארגמן לא נראה לי כלל שהוא מאה אחוז, הוא מציע זה כתיאוריה שיש לה סמוכין...

אגב אני אישית שאלתי אותו אם יש ראיה שכונכיליא פירשו כחול, והוא השיב "אינו מוכרח כלל". וכבר הבאתי ציטוט לעיל באשכול זה מספרו הארגמן, שהוא כותב שאין זכר בשום מקום בספרי הגויים שצבעו כחול עם האק"ק.

הסיפור שהבאת מאיזה חוקר, הוא בדיוק כמו שכתבתי. הוא טוען שזה לא מאה אחוז מצד עצמו, רק שלא יתכן אפשרות אחרת. זאת אומרת שאינו מעלה על דעתו שיתכן מין חדש שלא שמעו ממנו. תודה על הסיוע שהבאת.

ושוב, עיקר הראיה הוא מזה שלא נזכר שום חלזון אחר בספרי הקדמונים.

מהאריגים שמצאו לא הוכיחו כלל שבאו מהאק"ק, רק טוענים שאם זה מאחד משלש מיני הארגמן המפורסמים, אז צריך להיות אק"ק ולא אחר. אבל לא שללו כלל וכלל האפשרות שזה מין רביעי. (אבל כאמור, צד כזו לא עולה על דעתם).

בענין אי מציאת קונסיות, זה אה"נ קצת ראיה, ולכן כתבתי מי שיגיד שמסתבר לו שזה התכלת אני מבין אותו, אבל להגיד שזה ראיה ברורה, במקום שלא יודעים כלום על חלזון התכלת, אם יש לו קונסיה בכלל, וכמה חזק הקונסיה נניח שיש לו, וכו' וכו' יש הרבה דברים שייתכנו, לכן על משמרתי אעמודה שמי שיגיד שברור שזה התכלת, פשוט לא עיין בהמקורות שמביאים.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769586p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769586&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769586&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי מלבב « ג' ספטמבר 06, 2022 3:56 pm

אז אתה אומר שהיעב"ץ והחוות יאיר וכו' כתבו ממושכל ראשון ולא עיינו כל הצורך ולכן טעו אבל אתה עיינת כל הצורך ואין שום ראיה כלל, נו נו.

אני לא אמרתי שזה עמר אומר שכונכיליא פירשו כחול, אבל הוא כן אומר שלא יתכן שלא ידעו לצבוע בזה כחול.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769587p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769587&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769587&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ג' ספטמבר 06, 2022 4:49 pm

אם כל הראיה שלך שזה התכלת הוא שכן כתב החוות יאיר והיעב"ץ, אז יש לנו בעיה...

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769590p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769590&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769590&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי מלבב « ג' ספטמבר 06, 2022 5:14 pm

יש פה שני חלקים שאתה כל הזמן מנסה לערבב ביניהם, יש את חלק הראיה מספרי אומות העולם והארכיאולוגיה, ויש את חלק הראיות מהגמרא והראשונים נגד, אז אני לא דיברתי על חלק הראיות מהגמרא, רק על מה שאתה אומר שאין ראיה מספרי אומות העולם, על זה אני אומר שקצת ענווה לא יזיק לך, זה הכל.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769594p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769594&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769594&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ג' ספטמבר 06, 2022 5:26 pm

אני כאן בעיקר (כעת) מדבר על הראיות מספרי אומות העולם וארכיאולוגיה, לא דברתי כלל על ראיות מחז"ל והראשונים שזה לא התכלת. לא יודע מה ענין ענוה לכאן, עכ"פ אני ממתין שתביא לי ראיה שזה תכלת, עד שתעשה זאת אין ענין להתוכח הלוך ושוב על כלום.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769596p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769596&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769596&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי מלבב « ג' ספטמבר 06, 2022 5:48 pm

מותר לך שיהיה לך דעה משלך, אבל תודה לפחות שרוב הסיכויים שאתה טועה, אם דעתך הוא נגד כל גדולי ישראל שהיו בקיאים בספרי אומות העולם.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769601p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769601&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769601&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ג' ספטמבר 06, 2022 7:02 pm

המו"מ בזה אך למותר ..

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769607p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769607&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769607&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0))
- הודעה על ידי מלבב « ג' ספטמבר 06, 2022 8:21 pm

כשתילי זיתים כתב:

המ"מ בזה אך למותר ..

זה לא למותר, תלמד לכפוף דעתך בפני גדולים ממך.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769610p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769610&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769610&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0))
- הודעה על ידי לייבעדיג יענקל « ג' ספטמבר 06, 2022 8:25 pm

מלבב כתב:

כשתילי זיתים כתב:

המ"מ בזה אך למותר ..

זה לא למותר, תלמד לכפוף דעתך בפני גדולים ממך.

טול קורת בית הבד מבין עיניך!

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769612p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769612&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769612&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0))
- הודעה על ידי מלבב « ג' ספטמבר 06, 2022 8:33 pm

כל הגדולים שחקרו את הנושא לצידי

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769613p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769613&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769613&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0))
- הודעה על ידי לייבעדיג יענקל « ג' ספטמבר 06, 2022 8:39 pm

תודה על שהינך ממשיך להוכיח את צדקתי ופוטירני מלהשיב באריכות. בל"נ לא אגיב עוד. יהי לך אשר לך.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769758p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769758&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)

• [.יטוט \(posting.php?mode=quote&f=52&p=769758&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.\)](http://posting.php?mode=quote&f=52&p=769758&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/)

• am 1:32 2022, 08 ספטמבר ה' ספטמבר 08, 2022 1:32 am
הודעה על ידי אחרון התלמידים « ה' ספטמבר 08, 2022 1:32 am

מלבב כתב:

כל הגדולים שחקרו את הנושא לצדי

בס"ד

איש יקר. באמת חבל על זמנך, המלצתי ונמקתי להפסיק דו שיח חסר טעם זה. אבל כמובן שזה לשיקול דעתך.

רוצה אני לספר לך ידידי לגבי פרופסור עמר: לפני למעלה מ-10 שנים שהחילתי בס"ד לברר ענין התכלת שכמובן קראת את ספרו 'הארגמן', ושם נותן גיבוי יפה לאק"ק שזו התכלת, אבל נותן גם אפשרויות נוספות. התקשרתי למי שעשתה איתו את המחקר ד"ר סוקניק. ושאלתי בפי:

אם התכלת היא מחלזון אחר, אנא, הסבירו לי מה הוא החלזון הזה - האק"ק; האם לא צבעו בו כלל בזמנו (שזה כמובן לא ייתכן), האם לא ידעו שאפשר לצבוע בו כחול (שגם זה לא ייתכן כידוע לכל חוקר מתחיל), או שמא היו 2 אחד לישראל ואחד לגויים (שזו כבר ממש בדיחה)? בקיצור כל הסבר תיאורטי - אקבל. רק תתנו לי השערה כל שהיא אפשרית. כמובן שאת הסוגריים לא אמרתי בשיחה ההיא... ואז היהתה קצת שתיקה... ושוב שתיקה... עד שבסוף היא אמרה לי: כנראה שאכן ממנו צבעו תכלת. עד כאן תוכן השיחה ההיא פחות או יותר.

דרך אגב: פרופסור עמר הוא מומחה עצום בתורת החי והצומח מהמקרא ומחז"ל, אבל בנושא התכלת, זה לא התחום העיקרי שלו, וכבר שאלוהו והטרידוהו כל כך הרבה, וזה לא מן הנכון להטרידו בענין זה שוב.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769762p)

• [דווח על הודעה זו \(report.php?f=52&p=769762&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.\)](http://report.php?f=52&p=769762&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/)
• [.יטוט \(posting.php?mode=quote&f=52&p=769762&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.\)](http://posting.php?mode=quote&f=52&p=769762&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/)
• am 3:25 2022, 08 ספטמבר ה' ספטמבר 08, 2022 3:25 am
הודעה על ידי מגופת חבית « ה' ספטמבר 08, 2022 3:25 am

מלבב כתב:

כל הגדולים שחקרו את הנושא לצדי

מן הסתם אתה לא מכירים "כל הגדולים" וגם לא כל החוקרים, ומן הסתם אני מכיר גדולים שאתה לא מכיר, וגם חוקרים שאתה לא מכיר, ומאלה שגם חקר הרבה בכל הנ"ל

האם לדעתך יש להתיר עגונה בידיעה ברורה זה "שכל הגדולים שחקרו הנושא לצידך??

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769764p)

• [דווח על הודעה זו \(report.php?f=52&p=769764&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.\)](http://report.php?f=52&p=769764&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/)
• [.יטוט \(posting.php?mode=quote&f=52&p=769764&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.\)](http://posting.php?mode=quote&f=52&p=769764&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/)
• am 6:18 2022, 08 ספטמבר ה' ספטמבר 08, 2022 6:18 am
הודעה על ידי כשתילי זיתים « ה' ספטמבר 08, 2022 6:18 am

אחרון התלמידים כתב:

מלבב כתב:

כל הגדולים שחקרו את הנושא לצדי

בס"ד

איש יקר. באמת חבל על זמנך, המלצתי ונמקתי להפסיק דו שיח חסר טעם זה. אבל כמובן שזה לשיקול דעתך.

:

האם לא ידעו שאפשר לצבוע בו כחול (שגם זה לא ייתכן כיודע לכל חוקר מתחיל)

.

כנראה שאתה מכוון להשיב על דבריי, ולא על הרב מלבב, לכן אענה בקיצור. משפט זו היא נקודת הטעות של תומכי המורקס. אולי כל חוקר מתחיל אכן סובר שזה לא ייתכן, אבל מי שקורא אנגלית ומעיין בזה מבין שברור שלא צבעו בזה אז כחול, חד משמעי. כבר הוכחתי זה לעיל באשכול זו, מן הסתם לא קראת את זה, לכן אחזור עוד על עכ"פ ראייה אחד. ויטרוביוס יש לו פרק אחד על כחול (7.11) ופרק על סגול (7.13). בפרק על כחול הוא מזכיר כמה מהלכים לצבוע כחול, ולא מזכיר בזה שום בעל חי. בפרק על סגול, הוא מאריך על האק"ק ורק שם הוא כותב כמה מיני סגול שצבעו ממנו. תחשוב לרגע. הוא יודע מהאק"ק, אבל רק מסגול ולא מכחול. (ומה שטוענים אלו שלא קוראים אנגלית ש"לוידיים" זה כחול, מלבד זה שא"א שיזכיר כחול פתאום בפרק המדבר על סגול, מומלץ להם לעיין בהתרגומים המפורסמים על ויטרוביוס ולראות האין הם מתרגמים מילה זו, ולא לסמוך על "לבוש הארון או "חותם של זהב" ושאר מומחי לאטינית המפורסמים).
לכן הדבר ברור לכל מי שמעיין בזה שלא צבעו כחול עם חלזון זה בזמן הרומאים- זאת אומרת בזמן חז"ל, בזמן שנתחברו הבריות והתוספתא.

נערך לאחרונה על ידי כשתילי זיתים (./memberlist.php?)

am 6:51, נערך פעם 1 בסך הכל. (mode=viewprofile&u=26292&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f) ב' ה' ספטמבר 08, 2022

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769767p)

דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769767&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769767&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)

__ (javascript:void(0);)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ה' ספטמבר 08, 2022 am 6:54

מגופת חבית כתב:

מלבב כתב:

כל הגדולים שחקרו את הנושא לצדי

מן הסתם אתה לא מכירים "כל הגדולים" וגם לא כל החוקרים, ומן הסתם אני מכיר גדולים שאתה לא מכיר, וגם חוקרים שאתה לא מכיר, ומאלה שגם חקר הרבה בכל הנ"ל

האם לדעתך יש להתיר עגונה בידיעה ברורה זה "שכל הגדולים שחקרו הנושא לצידך??

כוונתו מן הסתם, שכמו שהוא עצמו אין לו מושג למה אנשים חושבים שזה תכלת (כדמוכח שאינו יכול להביא אפילו ראייה אחת לתיאוריה הזו) כמו כן כל הגדולים שחקרו את הנושא לצידו, שגם הם אין להם מושג למה לחשוב שזה התכלת. אבל אינו נכון שיש גדולים שאכן סוברים שזה התכלת.

(שוב התבוננתי שאולי גם אתה מכון להשיב עלי ולא על מלבב?)

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769810p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769810&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769810&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ה' ספטמבר 08, 2022 6:28 pm

מלבב כתב:

כן היה קשה לו, ולכן אמר שזה רחוק מאוד שזה לא התכלת, אבל הוא ראה בחז"ל סתירה מפורשת לזה לכן דחה אותו, אבל אנחנו מכירים את הפרטים קצת יותר מהרב הרצוג ויודעים שאין שום סתירה מחז"ל.

אגב, הרב הרצוג טען שזה לא התכלת, שבגמרא מבואר שהחלזון הוא נדיר, והאק"ק לא נדיר כלל ומצוי לרוב וקל לצודו. נתוכלו לחלוק על קושייתו, אבל שום דבר לא נתחדש היום, שתוכל לומר שהיה משנה דעתו.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769813p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769813&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769813&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי בן פקועה « ה' ספטמבר 08, 2022 7:23 pm

פשוט וברור שהרב הרצוג לא חקר את הנושא לעומקו. אילו היה חוקר את הנושא היה מגיע לתוצאות הרצויות. אם לא הגיע לתוצאות הרצויות, פשוט שהוא לא חקר את הנושא לעומקו. לכן קשה להביא ממנו ראיה.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769818p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769818&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769818&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי מלבב « ה' ספטמבר 08, 2022 8:17 pm

כשתילי זיתים כתב:

מלבב כתב:

כן היה קשה לו, ולכן אמר שזה רחוק מאוד שזה לא התכלת, אבל הוא ראה בחז"ל סתירה מפורשת לזה לכן דחה אותו, אבל אנחנו מכירים את הפרטים קצת יותר מהרב הרצוג ויודעים שאין שום סתירה מחז"ל.

אגב, הרב הרצוג טען שזה לא התכלת, שבגמרא מבואר שהחלזון הוא נדיר, והאק"ק לא נדיר כלל ומצוי לרוב וקל לצודו. נתוכלו לחלוק על קושייתו, אבל שום דבר לא נתחדש היום, שתוכל לומר שהיה משנה דעתו.

אבל ספק אם בגלל זה לבד היה דוחה את זה בלי הקושיא של דומה לים.
גם מסתבר שהיה מקבל את ההסברים שנאמרו בזה.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769821p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769821&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769821&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי כשתיילי זיתים « ה' ספטמבר 08, 2022 8:40 pm

בן פקועה כתב:

פשוט וברור שהרב הרצוג לא חקר את הנושא לעומקו.
אילו היה חוקר את הנושא היה מגיע לתוצאות הרצויות.
אם לא הגיע לתוצאות הרצויות, פשוט שהוא לא חקר את הנושא לעומקו.
לכן קשה להביא ממנו ראיה.

בהחלט. יתכן עוד שהרב הרצוג פשוט לא היה לו מספיק ניסיון בהתרת עגונות כהרבנים הגאונים דפה...

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769841p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769841&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769841&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי אחרון התלמידים « ו' ספטמבר 09, 2022 12:04 am

כשתיילי זיתים כתב:

אחרון התלמידים כתב:

מלבב כתב:

כל הגדולים שחקרו את הנושא לצדי

בס"ד

איש יקר. באמת חבל על זמנך, המלצתי ונמקתי להפסיק דו שיח חסר טעם זה. אבל כמובן שזה לשיקול דעתך.

:

האם לא ידעו שאפשר לצבוע בו כחול (שגם זה לא ייתכן כיודע לכל חוקר מתחיל)

.

כנראה שאתה מכוון להשיב על דבריי, ולא על הרב מלבב, לכן אענה בקיצור. משפט זה היא נקודת הטעות של תומכי המורקס. אולי כל חוקר מתחיל אכן סובר שזה לא ייתכן, אבל מי שקורא אנגלית ומעיין בזה מבין שברור שלא צבעו בזה אז כחול, חד משמעי. כבר הוכחתי זה לעיל באשכול זה, מן הסתם לא קראת את זה, לכן אחזור עוד על עכ"פ ראייה אחד. ויטרוביוס יש לו פרק אחד על כחול (7.11) ופרק על סגול (7.13). בפרק על כחול הוא מזכיר כמה מהלכים לצבוע כחול, ולא מזכיר בזה שום בעל חי. בפרק על סגול, הוא מאריך על האק"ק ורק שם הוא כותב כמה מיני סגול שצבעו ממנו. תחשוב לרגע. הוא יודע מהאק"ק, אבל רק מסגול ולא

מכחול. (ומה שטוענים אלו שלא קוראים אנגלית ש"לידיים" זה כחול, מלבד זה שא"א שיזכיר כחול פתאום בפרק המדבר על סגול, מומלץ להם לעיין בהתרגומים המפורסמים על ויטרוביוס ולראות איך הם מתרגמים מילה זו, ולא לסמוך על "לבוש הארון או "חותם של זהב" ושאר מומחי לאטינית המפורסמים).
לכן הדבר ברור לכל מי שמעיין בזה שלא צבעו כחול עם חלזון זה בזמן הרומאים- זאת אומרת בזמן חז"ל, בזמן שנתחברו הבריות והתוספתא.

בס"ד

דווקא כן התכוונתי לרב מלבב. מהטעם הפשוט שאין לי הו"א שאם אענה לך, זה ישכנע אותך. שהרי זו לא יסתיים בתשובה סתמית, כי על כל נקודה שוב יתחיל ויכוח, ושוב, ושוב, עד שהדברים יובהרו לכולם. ומשום שכבר היינו בזה כו"כ פעמים. לא נראה שכל תקופה שבא אי מי עם 'ידיעה מרעשה' שברור לו שעד היום פשוט לא ידעו מה שהוא יודע ולא שאלו - מחבתינו להיכנס עוד הפעם לענין.

בכל אופן יישר כח גדול לך שלימדתנו איך קוראים לטינית עתיקה. כל חוקרי ולומדי התכלת סתם ניחשו, עד שבא הגבר הוקם על - אזרת כגבר חלצ'ך.
תתאר לך שלא היית מקליד כאן היינו נשארים בתרגום הלקוי, ולובשים סתם קלא אילן.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769854p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769854&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769854&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (:javascript:void(0))
- הודעה על ידי מגופת חבית « ו' ספטמבר 09, 2022 3:06 am

אחרון התלמידים כתב:

כשתילי זיתים כתב:

אחרון התלמידים כתב:

בכל אופן יישר כח גדול לך שלימדתנו איך קוראים לטינית עתיקה. כל חוקרי ולומדי התכלת סתם ניחשו, עד שבא הגבר הוקם על - אזרת כגבר חלצ'ך.
תתאר לך שלא היית מקליד כאן היינו נשארים בתרגום הלקוי, ולובשים סתם קלא אילן.

יודעים לקרות לטינית עתיקה??

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769855p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769855&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769855&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (:javascript:void(0))
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ו' ספטמבר 09, 2022 3:22 am

הרב אחרון התלמידים, אני שמח מאוד לעזרך, ולהסביר תרגום המילים בלטינית. אם יש לך עוד קושיות, אני תמיד כאן לסייע. אם יש לך משהו להוסיף כאן **לגופו של ענין**, גם אשמח לשמוע. מכל מלמדי השכלתי.
דרך אגב, אני לא מבין כל כך התאווה "לשכנע" אנשים. אני לא כאן לשכנע שום אדם, רק להסביר למי שרוצה לשמוע את הדברים שמצאתי. כל אחד יעשה עם הדברים כפי שרוצה. יש הרבה דברים שלמדתי מתומכי המורקס, אף שלא "שכנעו אותי" שהמורקס הוא חלזון התכלת. מטרת הפורום הוא לשוחח על העניינים, וכל אחד יכול להוסיף מה שיש לו להוסיף.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769925p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769925&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769925&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);):
- הודעה על ידי מלבב « ו' ספטמבר 09, 2022 3:27 pm

כשתילי זיתים כתב:

הרב אחרון התלמידים, אני שמח מאוד לעזור, ולהסביר תרגום המילים בלטינית. אם יש לך עוד קושיות, אני תמיד כאן לסייע. אם יש לך משהו להוסיף כאן **לגופו של ענין**, גם אשמח לשמוע. מכל מלמדי השכלתי. דרך אגב, אני לא מבין כל כך התאווה "לשכנע" אנשים. אני לא כאן לשכנע שום אדם, רק להסביר למי שרוצה לשמוע את הדברים שמצאתי. כל אחד יעשה עם הדברים כפי שרוצה. יש הרבה דברים שלמדתי מתומכי המורקס, אף שלא "שכנעו אותי" שהמורקס הוא חלזון התכלת. מטרת הפורום הוא לשוחח על העניינים, וכל אחד יכול להוסיף מה שיש לו להוסיף.

מה שאחרון התלמידים ניסה להגיד שזה משהו ישן שכבר דנו עליה הרבה בעבר אם היתה צביעת כחול מהארגמון, וכל המדענים מקיר לקיר מסכימים היום שהיה צביעת כחול, השאלה רק איך בדיוק עשו את זה, גם חלק מהמתנגדים הגדולים לתכלת בע"כ יענו אמן על זה כמו הרב הול ובעל כולו הפך לבן, והנה אתה בא כאילו גילית את אמריקה שזה הכל טעות והטעייה של כותבי הקונטרסים שמנסים לעבוד על הציבור שאין לו גישה לבדוק את הדברים.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769939p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769939&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769939&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);):
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ו' ספטמבר 09, 2022 4:53 pm

מישהו כאן יכול להסביר למה תומכי המורקס פתאום נאלמו דום ואין להם כלום להגיד? אמרתי שאין שום זכר בשום מקום שצבעו בזה אף פעם כחול, והסברתי שהכל פשוט בא מטעות בתרגום שמחברי הקונטרסים בדו מלבב, להתאים לאג'דה שלהם. והרב מלבב כנראה מבין שהצדק אתי, לכן מחפש כל מיני טענות מוזרות, שלא נוגעים כלל בעצם הנדון. מתנגדי המורקס עד היום לא עמדו בזה, הרבה מהםמלא מבינים אנגלית לכן לא הצליחו לבדוק כל התרגומים האחרים, והשאר לא חלמו עד כדי כך שתומכי המורקס יעשו כדבר הזה. אגב, דיברתי לאחרונה עם ידידי בעהמח"ס כולו הפך לבן, והסברתי לו הכל שאין שום זכר לכחול בשום מקום, והוא אמר לי שחבל שלא ידע בזמן שחיבר הקונטרס...

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769944p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769944&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769944&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);):
- הודעה על ידי מעט דבש « ו' ספטמבר 09, 2022 5:49 pm

מבלי להכנס לענין ולחוות דעה אישית, אציין מראי מקומות בפורום:

[viewtopic.php?p=94605&sid=6afe2348757d01054d445031df516ead#p94605](http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=94605&sid=6afe2348757d01054d445031df516ead#p94605)
((http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=94605&sid=6afe2348757d01054d445031df516ead#p94605
[viewtopic.php?p=478094&sid=218f9676c63d142c1b791a8c6f8dbc3c#p478094](http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=478094&sid=218f9676c63d142c1b791a8c6f8dbc3c#p478094)
((http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=478094&sid=218f9676c63d142c1b791a8c6f8dbc3c#p478094
[https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p ... e3#p564092](https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=e3#p564092) (https://forum.otzar.org/viewtopic.php?
_p=564092&sid=aaa012c066209ee8902b69ff03a18fe3#p564092

<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=424380#p424380> (<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=424380#p424380>)
<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=564101#p564101> (<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=564101#p564101>)
[viewtopic.php?p=126504&sid=9e900071f9c779ff32068c51f80c8422#p126504](https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=126504&sid=9e900071f9c779ff32068c51f80c8422#p126504)
(<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=126504&sid=9e900071f9c779ff32068c51f80c8422#p126504>)
<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=424471#p424471> (<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=424471#p424471>)
<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=423221#p423221> (<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=423221#p423221>)
<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=424585#p424585> (<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=424585#p424585>)
<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=452607#p452607> (<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=452607#p452607>)
<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=140612#p140612> (<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=140612#p140612>)
<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=452511#p452511> (<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=452511#p452511>)
<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=225758#p225758> (<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=225758#p225758>)
[viewtopic.php?p=405023&sid=56b368e3d917ad4c053bc3d2b5afba49#p405023](https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=405023&sid=56b368e3d917ad4c053bc3d2b5afba49#p405023)
(<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=405023&sid=56b368e3d917ad4c053bc3d2b5afba49#p405023>) (אות ב.)
<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=424286#p424286> (<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=424286#p424286>) (אות ב.)
<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=225420#p225420> (<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=225420#p225420>)
<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=155236#p155236> (<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=155236#p155236>)

נערך לאחרונה על ידי מעט דבש ([memberlist.php?/](https://forum.otzar.org/memberlist.php?/))
2022, 12 ספטמבר, 10:42 pm, נערך 12 פעמים בסך הכל.
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769945p)

- דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=769945&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/](https://forum.otzar.org/report.php?f=52&p=769945&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/)).
  - ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=769945&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/](https://forum.otzar.org/posting.php?mode=quote&f=52&p=769945&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/)).
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי מלבב « ו' ספטמבר 09, 2022 5:54 pm

לי הוא אמר שכשכתב את הקונטרס הוא חקר את הנושא והגיע למסקנה שלא סביר שלא צבעו בזה כחול.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769946p)

- דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=769946&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/](https://forum.otzar.org/report.php?f=52&p=769946&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/)).
  - ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=769946&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/](https://forum.otzar.org/posting.php?mode=quote&f=52&p=769946&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/)).
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי מעט דבש « ו' ספטמבר 09, 2022 6:11 pm

מכאן: ([http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=220062&sid=bd3a5f7ac33f32bb89380c69259fd90d&sid=8b968806ce9115d2c7850ae8fe07affd#p220062](https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=220062&sid=bd3a5f7ac33f32bb89380c69259fd90d&sid=8b968806ce9115d2c7850ae8fe07affd#p220062))

הרומאי פליניוס כתב: "הצורים מכרו את ארגי הפורפור שלהם נגד משקל כסף, הם הוציאו מהחלזון ארבעה עשר מיני גוונים של צבע, אשר הודרגו משחור דיו הנוצץ עד הסגול והאדום, וביניהם עד הורד הבהיר הכחלחל הנוצץ... על ידי ערבוב חומר הצבע והעמדתו בשמש היו מקבלים כל מיני גוונים, ע"כ".
כאן מתחילים התירוצים שמא ושמא: מי אמר שהתרגום של פליניוס של המילה יקינתא הוא תכלת, ומה שכל המתרגמים כך סבורים אינו אלא השערה, ופעמים רבות תרגמו לא נכון.
אבל ההעמדה בשמש היא גם לא נכונה? אז מה קרה, השמש שלהם לא הביא את הצבע לתכלת? רק השמש שלנו?

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769948p)

- עורך (posting.php?mode=edit&f=52&p=769948&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
  - דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769948&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769948&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי יאיר אתמר « ו' ספטמבר 09, 2022 9:39 pm

מעט דבש כתב:

מכאן: (<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?>

(p=220062&sid=bd3a5f7ac33f32bb89380c69259fd90d&sid=8b968806ce9115d2c7850ae8fe07affd#p220062

הרומאי פליניוס כתב: "הצורים מכרו את ארגי הפורפור שלהם נגד משקל כסף, הם הוציאו מהחלזון ארבעה עשר מיני גוונים של צבע, אשר הודרגו משחור דיו הנוצץ עד הסגול והאדום, וביניהם עד הורד הבהיר הכחלחל הנוצץ... על ידי ערבוב חומר הצבע והעמדתו בשמש היו מקבלים כל מיני גוונים, ע"כ".
כאן מתחילים התירוצים שמא ושמא: מי אמר שהתרגום של פליניוס של המילה יקינתא הוא תכלת, ומה שכל המתרגמים כך סבורים אינו אלא השערה, ופעמים רבות תרגמו לא נכון.
אבל ההעמדה בשמש היא גם לא נכונה? אז מה קרה, השמש שלהם לא הביא את הצבע לתכלת? רק השמש שלנו?

ערבך ערבא צריך...

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769949p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769949&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769949&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ו' ספטמבר 09, 2022 9:51 pm

מעט דבש כתב:

מכאן: (<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?>

(p=220062&sid=bd3a5f7ac33f32bb89380c69259fd90d&sid=8b968806ce9115d2c7850ae8fe07affd#p220062

הרומאי פליניוס כתב: "

איפה כותב?

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769951p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769951&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769951&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ו' ספטמבר 09, 2022 10:14 pm

מעט דבש כתב:

מבלי להכנס לענין ולחוות דעה אישית, אציין מראי מקומות בפורום:

[_viewtopic.php?p=424380#p424380](https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=424380#p424380) (https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=424380#p424380)
[_viewtopic.php?p=424585#p424585](https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=424585#p424585) (https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=424585#p424585)
[_viewtopic.php?p=564101#p564101](https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=564101#p564101) (https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=564101#p564101)
<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=...22#p126504>
[_viewtopic.php?p=126504&sid=9e900071f9c779ff32068c51f80c8422#p126504](http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=126504&sid=9e900071f9c779ff32068c51f80c8422#p126504)

[_viewtopic.php?p=225758#p225758](https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=225758#p225758) (https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=225758#p225758)
<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=...49#p405023>
[_viewtopic.php?p=405023&sid=56b368e3d917ad4c053bc3d2b5afba49#p405023](http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=405023&sid=56b368e3d917ad4c053bc3d2b5afba49#p405023)
 (אות ב).
[_viewtopic.php?p=424286#p424286](https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=424286#p424286) (https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=424286#p424286)
 (אות ב)
[_viewtopic.php?p=225420#p225420](https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=225420#p225420) (https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=225420#p225420)

ייש"כ הרב מעט דבש על ציטוט כל המקורות, תשוח"ח.

עברתי כעת מקופיא על כל הציטוטים, חוץ מזה של פליניוס שאני עדיין ממתין למקור, ולא ראיתי שם שום ראיה שצבעו בזה כחול.

יש בעיקר שלש "ראיות" כנראה.

א. הקונספריציה שכוניליא זה כחול, שכבר הארכנו לעיל שזה טעות מוחלט, וגם נגד הסכמת החוקרים והמילונים.

ב. היקניטינס ביוסטיניטן, שחושבים שזה כחול, אבל ביוסטיניאן כתוב שם מפורש שהוא מין סגול, וכן הסכמת החוקרים שזה מין סגול.

ג. מה שמצאו בארכיאולוגיה, שחושבים שהוכיחו שזה מהאק"ק. אבל כשקוראים דבריהם של הארכיאולוגים מבואר שלא הוכיחו כלל שזה מהאק"ק, רק טוענים שאם זה מאחד המינים הידועות לנו, זה מהאק"ק, ולא מאחר. אבל לא שללו כלל אפשרות שזה ממין רביעי.

ועדיין אני מחפש שום ראיה קלוש כל שהוא שצבעו בזה כחול לשעבר.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769954p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769954&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769954&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי מגופת חבית « ש' ספטמבר 10, 2022 12:16 am

כשתילי זיתים כתב:

מעט דבש כתב:

הרומאי פליניוס כתב: "

איפה כותב?

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769979p)

- דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=769979&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/](http://www.gutenberg.org/report.php?f=52&p=769979&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/)).
- ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=769979&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/](http://www.gutenberg.org/posting.php?mode=quote&f=52&p=769979&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/)).
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי יהושפט « ש' ספטמבר 10, 2022 11:23 pm

כמדומה שעירוב פרשיות יש כאן אצל חלק מהמגיבים

בשאלה האם לדעת החוקרים התכלת הופקה מהאק"ק יש אכן הסכמה רחבה אצל החוקרים שכך הוא. אולם בשאלה האם בספרי הטבע וההיסטוריה של היוונים והרומאים יש תיאור של הפקת תכלת מהאק"ק, לא ידוע לי שדעת החוקרים שאכן יש תיאור כזה, מכל מה שקראתי לבינתים [ואני כמובן לא מתיימר לטעון שקראתי הכל] ראיתי שכך כותבים מצדדי התכלת מאנ"ש כמו לולאות תכלת ולבוש הארון, ומשם לחותם של זהב שהעתיק מהם ועוד הרבה שהעתיקו זה מזה, אבל בדברי החוקרים לא מצאתי כדבר הזה, ואדרבה אצל כמה מהם כמו ד"ר זוהר עמר שהובא כאן

<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?2&t=59941&start=120&sid=8fdbfef5b63861262218b8b365b1cf6b&sid=8fdbfef5b63861262218b8b365b1cf6b#p768204>

וכן ד"ר רוי הופמן כאן (<http://tekhelet.com/pdf/naturaldyepaper3.pdf>) עמ' 4 ראיתי להיפך שלא נזכר, הגם שהם סבורים שזו התכלת.

אפשר כמובן להשתכנע שזו התכלת מאותם סיבות שהחוקרים סבורים שזו התכלת, כמו המצאות קונכיית רק מהאק"ק ומעוד שני מינים חד קוצים ואדומת פה, ומבין שלשתם האק"ק הוא המתאים להקת תכלת. התאמה בין ממצאים של בדים עתיקים צבועים כחול לאק"ק [הגם שאין הכרח שהוא מהאק"ק דייקא, לא מדובר בבדיקת דנ"א, אבל זה מתאים לאק"ק, ולא לשני המינים האחרים] ועוד. כמו כן התגלו שיטות להפקת צבע כחול מהאק"ק שהיו יכולות להיות נהוגות בזמנם. אולם ככל הידוע לי החוקרים לא מוכיחים שחלזון התכלת הוא האק"ק מאותם ציטוטים המובאים בספרי מצדדי התכלת. ולמי שחושב שיש צורך בעדות מסל"ת שזו התכלת, ולא די בממצאים ארכיאולוגיים כנ"ל, יש משמעות רבה לשאלה זו.

אם מישו מכיר מחקר מקצועי אחר, אשמח מאד לשמוע עליו.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769985p)

- דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=769985&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/](http://www.gutenberg.org/report.php?f=52&p=769985&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/)).
- ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=769985&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/](http://www.gutenberg.org/posting.php?mode=quote&f=52&p=769985&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/)).
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי מלבב « ש' ספטמבר 10, 2022 11:52 pm

אין ראייה מפורשת שפליניוס כתב כחול וגם אין ראייה מפורשת להיפך, אבל אין חוקר שאוחז שסביר שהחילזון האק"ק לא שימש כלל לצבע כחול בימים קדמונים.
גם הרב הרצוג וגם פרופסור אלסנר כותבים שיש חלזונות אק"ק שצובעים רק כחיל ולא סגול, ולאחרונה נעשה ניסוי בחלזונות מטוניסיה שהוכן בחושך המוחלט וצבע כחול טהור, אז כל הפלפולים בזה אך למותר.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769990p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769990&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769990&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי אחרון התלמידים « א' ספטמבר 11, 2022 1:00 am

כשתילי זיתים כתב:

מישהו כאן יכול להסביר למה תומכי המורקס פתאום נאלמו דום ואין להם כלום להגיד?
אמרתי שאין שום זכר בשום מקום שצבעו בזה אף פעם כחול, והסברתי שהכל פשוט בא מטעות בתרגום שמחברי הקונטרסים בדו מלבם, להתאים לאג'נדה שלהם.

בס"ד

אנא לדייק...

הבהרתי כ"פ, ואומר שוב יש לי ב"ה הרבה מה לומר, אך משום שחבריי ואנכי הקטן אמרנו די והותר בעבר שוב ושוב ועוד פעם שוב, לא נראה נכון שכל תקופה קצרצרה שבא תורן שעתה 'גילה' את ענין התכלת, ו'הובר' לו שהכל נובע מטעות זו או אחרת - צריך שוב להבהיר ולהוכיח את הנושאים שכבר עלו פעמים רבות בעבר.
אגב, מבין כמה וכמה נקודות שבתכלת, הנושא שהכי הרבה דנו בו ובררוהו וטחנוהו עד אשר דק הוא הענין של כחול וסגול. ואף אחד בשאלותיו כאן לא מחדש (כמעט) מאומה. (הדבר היחיד שאודה שלא ידעתי - ובימים האחרונים בררתי והוברר לי שתומכי התכלת יודעים גם יודעים - הוא פרקי ויטבריוס. שמעולם לא עליו בנו את ענין הצבע אולי מעט מזעיר). מלבד לחשוב שכל תומכי התכלת 'בדו מליבם' לא מחכמה שאלת על זה.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769992p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769992&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769992&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי מלבב « א' ספטמבר 11, 2022 1:11 am

כשתילי זיתים כתב:

מעט דבש כתב:

מבלי להכנס לענין ולחוות דעה אישית, אציין מראי מקומות בפורום:

<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=424380#p424380>
_((<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=424380#p424380>)
<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=424585#p424585>
_((<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=424585#p424585>)
<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=564101#p564101>
_((<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=564101#p564101>)
[viewtopic.php?p=126504&sid=9e900071f9c779ff32068c51f80c8422#p126504](https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=126504&sid=9e900071f9c779ff32068c51f80c8422#p126504)
_((<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=126504&sid=9e900071f9c779ff32068c51f80c8422#p126504>)
<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=225758#p225758>
_((<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=225758#p225758>)

[viewtopic.php?p=405023&sid=56b368e3d917ad4c053bc3d2b5afba49#p405023](http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=405023&sid=56b368e3d917ad4c053bc3d2b5afba49#p405023)
(<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=405023&sid=56b368e3d917ad4c053bc3d2b5afba49#p405023>) (אות ב).
<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=424286#p424286>
(<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=424286#p424286>) (אות ב).
<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=225420#p225420>
(<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=225420#p225420>)

ייש"כ הרב מעט דבש על ציטוט כל המקורות, תשוב"ח.

עברתי כעת מקופיא על כל הציטוטים, חוץ מזה של פליניוס שאני עדיין ממתין למקור, ולא ראיתי שם שום ראיה שצבעו בזה כחול.
יש בעיקר שלש "ראיות" כנראה.
א. הקונספריציה שכוניליא זה כחול, שכבר הארכנו לעיל שזה טעות מוחלט, וגם נגד הסכמת החוקרים והמילונים.
ב. היקניטינס ביוסטיניטון, שחושבים שזה כחול, אבל ביוסטיניאן כתוב שם מפורש שהוא מין סגול, וכן הסכמת החוקרים שזה מין סגול.
ג. מה שמצאו בארכיאולוגיה, שחושבים שהוכיחו שזה מהאק"ק. אבל כשקוראים דבריהם של הארכיאולוגים מבואר שלא הוכיחו כלל שזה מהאק"ק, רק טוענים שאם זה מאחד המינים הידועות לנו, זה מהאק"ק, ולא מאחר. אבל לא שללו כלל אפשרות שזה ממין רביעי.
ועדיין אני מחפש שום ראיה קלוש כל שהוא שצבעו בזה כחול לשעבר.

גם כחול וגם אדום בכלל סגול בכמה שפות, כך כותב בספר מרכבו ארגמן, וכך כותבים בויקפדיה

שמות לגוונים של סגול
עריכה

על פי האקדמיה ללשון:

Violet - סָגֹל
Purple - אַרְגָּמָן [סגול אדום יותר]
Lilac - לִילָךְ [סגול מתון]
Lavender - אֶזְרֵבִּיז, לֹנְדֶּר [סגול חיוור]
Crimson - אָדָם אַרְגָּמָנִי עֶמֶק
Orchid - לִילָךְ סִחְלָבִי [סגול-אפרפר]
Mauve - חֶלְמִיתִי
Indigo - אֵינְדִּיגוֹ [כחול-אפרפר כהה]
באנגלית, קיימת גם מילה עבור סגול בהיר או ערוב של סגול עם לבן: (Periwinkle color)

הראיה שצבעו בזה כחול, חוץ ממה שלא סביר שהחילזון התכלת היה לו בדיוק אותו חומר צביעה ובכל זאת הוא מין אחר ורק הוא כשר לתכלת, וחוץ ממה שלא סביר שאפשר בכזה קלות להוציא מזה כחול ובאלפי שנים של שימוש בחילזון לא גילו את זה, וחוץ ממה שלא סביר שחילזון התכלת נמצא בדיוק באותו מקומות שנמצא האק"ק ולא בשום מקום אחר, וחוץ ממה שלא סביר שלא נשאר ממנו שום קונכייה, וחוץ ממה שלא כ"כ סביר שזה נעלם פתאום אחרי אלפי שנות שימוש, וחוץ ממה שלא סביר שלא רק שנעלם באופן מיסתורי, רק שבמקרה זמן היעלמותו קרה בדיוק בזמן הגזירה על הפורפורה והינקיטה, עיקר הראיה מזה שיש חלזונות שצובעים רק תכלת, וזו ראיה שאין עליה תשובה.

אם לכל זה אתה קורה אין אפילו ראיה קלוש, אז השכל שלך מאוד מאוד קלוש.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#769993p)

דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=769993&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=769993&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
_(:javascript:void(0))

הודעה על ידי מעט דבש « א' ספטמבר 11, 2022 1:33 am

אחרון התלמידים כתב:

כשתילי זיתים כתב:

מישהו כאן יכול להסביר למה תומכי המורקס פתאום נאלמו דום ואין להם כלום להגיד?
אמרתי שאין שום זכר בשום מקום שצבעו בזה אף פעם כחול, והסברתי שהכל פשוט בא מטעות
בתרגום שמחברי הקונטרסים בדו מלבם, להתאים לאג'נדה שלהם.

בס"ד

אנא לדייק...

הבהרתי כ"פ, ואומר שוב יש לי ב"ה הרבה מה לומר, אך משום שחבריי ואנכי הקטן אמרנו די והותר בעבר
שוב ושוב ועוד פעם שוב, לא נראה נכון שכל תקופה קצרצרה שבא תורן שעתה 'גילה' את ענין התכלת,
'הוברר' לו שהכל נובע מטעות זו או אחרת - צריך שוב להבהיר ולהוכיח את הנושאים שכבר עלו פעמים רבות
בעבר.

אגב, מבין כמה וכמה נקודות שבתכלת, הנושא שהכי הרבה דנו בו וברורו וטחנו עד אשר דק הוא הענין של
כחול וסגול. ואף אחד בשאלותיו כאן לא מחדש (כמעט) מאומה. (הדבר היחיד שאודה שלא ידעתי - ובימים
האחרונים בררתי והוברר לי שתומכי התכלת יודעים גם יודעים - הוא פרקי ויטבריוס. שמעולם לא עליו בנו את
ענין הצבע אולי מעט מזעיר). מלבד לחשוב שכל תומכי התכלת 'בדו מליבם' לא מחכמה שאלת על זה.

כיון שכתבת וחזרת וכתבת כמה פעמים שהנושא נידון ונטחן היטב, חיפשתי וחיפשתי באשכולות רבים על תכלת, וסברתי
שאמצא התייחסות נרחבת לשאלה שהועלתה כאן - שאין מקור חיצוני לצביעת בחול מהאק"ק בזמן חז"ל.
אך למרבה הפלא, לא מצאתי כמעט התייחסות בפורום לכך.
אז אם כוונתך שהנושא נטחן היטב בפורום - כמדומני שטעות היא בידך.
ואם במקומות אחרים יש על כך אריכות - אנא, ציין לפחות מראי מקומות.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770008p)

דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770008&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770008&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
_(:javascript:void(0))

הודעה על ידי הפך לבן « א' ספטמבר 11, 2022 4:36 am

מלבב כתב:

לי הוא אמר שכשכתב את הקונטרס הוא חקר את הנושא והגיע למסקנה שלא סביר שלא צבעו בזה כחול.

עיינתי בזה קצת בזמן שעסקתי בהענין ובכתיבת הקונטרס, למעשה ראיתי שנמנע ממני להגיע למסקנא ברורה מאחר שאין
לי הידיעות הרבות הנצרכים לזה, וכיון שידידי ר' ישראל בארקין הביא לפני קצת הוכחות שמהם משמע שכן צבעו כחול
מהמורקס, ונראו לי כנכונים, משכתי ידי מזה.

והנה ב"ה ידידי ר' כשתילי זיתים טרח ויגע להאיר מאור האמת אל תוך מבואותיו האפלות של כתבי הקדמונים כפלינוס
ואריסטו, ובשמחה רבה אני מוכן לקבל דעתו בזה.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770011p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770011&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770011&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי כשתיילי זיתים « א' ספטמבר 11, 2022 5:44 am

מלבב כתב:

כשתיילי זיתים כתב:

מעט דבש כתב:

מבלי להכנס לענין ולחוות דעה אישית, אציין מראי מקומות בפורום:

גם כחול וגם אדום בכלל סגול בכמה שפות, כך כותב בספר מרכבו ארגמן, וכך כותבים בויקפדיה

שמות לגוונים של סגול
עריכה

על פי האקדמיה ללשון:

Violet - סגל

Purple - ארגמן [סגול אדום יותר]

Lilac - לילך [סגול מתון]

Lavender - אַזוביאן, לַנְדֵר [סגול חיוור]

Crimson - אָדָם אַרְגָּמָנִי עֶמֶק

Orchid - לילך סחלבי [סגול-אפרפר]

Mauve - חֶלְמִיתִי

Indigo - אִינְדִּיגוֹ [כחול-אפרפר כהה]

באנגלית, קיימת גם מילה עבור סגול בהיר או ערבוב של סגול עם לבן: (Periwinkle color)

לא כותבים שכחול הוא סגול כמובן, כותבים שהצבע המכונה אינדיגו, שזה משהו בין סגול לכחול, (הנקרא על שם קלא אילן שהוא כחול), נקרא סגול לפעמים

קבצים מצורפים

Screenshot 2022-09-10 223601.png (17.24 KiB)

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770014p)

- ערוך (posting.php?mode=edit&f=52&p=770014&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770014&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770014&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי יאיר אתמר « א' ספטמבר 11, 2022 6:30 am

אחרון התלמידים כתב:

הדבר היחיד שאודה שלא ידעתי - ובימים האחרונים בררתי והוברר לי שתומכי התכלת יודעים גם יודעים - הוא פרקי ויטבריוס. שמעולם לא עליו בנו את ענין הצבע אולי מעט מזער

מחילה, אבל אם לא הכרת את דברי ויטרוביוס, סימן שאינך מכיר - ולו במקצת - הספרות (המקצועית) הרלוונטית.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770015p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770015&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770015&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- (javascript:void(0);)

הודעה על ידי מגופת חבית « א' ספטמבר 11, 2022 6:59 am

מעט דבש כתב:

מכאן: (<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=220062&sid=8b968806ce9115d2c7850ae8fe07affd&sid=24a40535703b054883e4504f8e43f674#p220062>)

הרומאי פליניוס כתב: "הצורים מכרו את ארגי הפורפור שלהם נגד משקל כסף, הם הוציאו מהחלזון ארבעה עשר מיני גוונים של צבע, אשר הודרגו משחור דיו הנוצץ עד הסגול והאדום, וביניהם עד הורד הבהיר הכחלחל הנוצץ... על ידי ערבוב חומר הצבע והעמדתו בשמש היו מקבלים כל מיני גוונים, ע"כ".
כאן מתחילים התירוצים שמא ושמה: מי אמר שהתרגום של פליניוס של המילה יקינתא הוא תכלת, ומה שכל המתרגמים כך סבורים אינו אלא השערה, ופעמים רבת תרגמו לא נכון.
אבל ההעמדה בשמש היא גם לא נכונה? אז מה קרה, השמש שלהם לא הביא את הצבע לתכלת? רק השמש שלנו?

הרבה סברות נכתבו כאן [בעבר הקרוב] אם צבעו כחול המיורקס או לא

האם מישהו אווז שמה שכתב כאן למעלה נכון ????

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770018p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770018&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770018&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- (javascript:void(0);)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « א' ספטמבר 11, 2022 7:08 am

עדיין איני יודע מאיפה הוא מצטט, אבל הוא כותב מיד אח"כ מי אומר שיקנטינס הוא כחול? מה שכל המתרגמים כותבים כחול, דילמא אינו נכון...

הנה יש הרבה הוכחות שיקנטינס בשעתו היה מין סגול, וזה כבר מפריך כל דבריו כנראה.
מה שהביא בשם "כל המתרגמים", כשאמצא המקור אבדוק זה, אבל מן הניסיון עם בדיקת תרגומים שמצטטים תומכי המורקס, אני כבר יכול לנחש שאין אף מתרגם אחד שיכתוב שם כחול

נערך לאחרונה על ידי כשתילי זיתים (memberlist.php?/.)

(mode=viewprofile&u=26292&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f) ב א' ספטמבר 11, 2022

8:25 am, נערך פעם 1 בסך הכל.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770020p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770020&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770020&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- (javascript:void(0);)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « א' ספטמבר 11, 2022 7:12 am

י איר אתמר כתב:

אחרון התלמידים כתב:

הדבר היחיד שאודה שלא ידעתי - ובימים האחרונים בררתי והוברר לי שתומכי התכלת יודעים גם יודעים - הוא פרקי ויטבריוס. שמעולם לא עליו בנו את ענין הצבע אולי מעט מזער

מחילה, אבל אם לא הכרת את דברי ויטבריוס, סימן שאינך מכיר - ולו במקצת - הספרות (המקצועית) הרלוונטית.

זה עוד ראייה למה שכתבתי לעיל, שאלו האומרים שברור שזה התכלת, לא עיינו בהמקורות בעצמם, ופשוט.

חזור למעלה

Re: טעם התגזות הגדולים לתכלת (#770028p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770028&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770028&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי אחרון התלמידים « א' ספטמבר 11, 2022 9:26 am

כשתילי זיתים כתב:

הרב אחרון התלמידים, אני שמח מאוד לעזרך, ולהסביר תרגום המילים בלטינית. אם יש לך עוד קושיות, אני תמיד כאן לסייע. אם יש לך משהו להוסיף כאן לגופו של ענין, גם אשמח לשמוע. מכל מלמדי השכלתי. דרך אגב, אני לא מבין כל כך התאווה "לשכנע" אנשים. אני לא כאן לשכנע שום אדם, רק להסביר למי שרוצה לשמוע את הדברים שמצאתי. כל אחד יעשה עם הדברים כפי שרוצה. יש הרבה דברים שלמדתי מתומכי המורקס, אף שלא "שכנעו אותי" שהמורקס הוא חלזון התכלת. מטרת הפורום הוא לשוחח על העניינים, וכל אחד יכול להוסיף מה שיש לו להוסיף.

בס"ד

אם אינך מתכוון להשתכנע, למה לחבריי להאריך כאן בדברים. ו-כן, יש תאווה גדולה לא לבזבז זמן על מי שאין לו כוונה כלל להשתכנע באם יוכיחו לו. ואף מקיימים בזה מצוה כמו שאמרו (יבמות סה) אמר רבי אילעא משום ר' אלעזר בר' שמעון כשם שמצוה על אדם לומר דבר הנשמע, כך מצוה על אדם שלא לומר דבר שאינו נשמע. רבי אבא אומר: חובה כו'. לצערי לא קיימתי מצוה זו בעבר ובזבזתי אנרגיות וזמן.

חזור למעלה

Re: טעם התגזות הגדולים לתכלת (#770030p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770030&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770030&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי מעט דבש « א' ספטמבר 11, 2022 9:53 am

הכתיבה כאן אינה מיועדת דוקא אל הרב 'כשתילי זיתים', אלא גם לכל הצופים מהצד, ולכל מי שנקלע לכאן בחיפוש חומר על התכלת.

חזור למעלה

Re: טעם התגזות הגדולים לתכלת (#770031p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770031&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770031&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי בן פקועה « א' ספטמבר 11, 2022 9:53 am

כשתילי זיתים כתב:

הרב אחרון התלמידים, אני שמח מאוד לעזרך, ולהסביר תרגום המילים בלטינית. אם יש לך עוד קושיות, אני תמיד כאן לסייע. אם יש לך משהו להוסיף כאן לגופו של ענין, גם אשמח לשמוע. מכל מלמדי השכלתי.

דרך אגב, אני לא מבין כל כך התאווה "לשכנע" אנשים. אני לא כאן לשכנע שום אדם, רק להסביר למי שרוצה לשמוע את הדברים שמצאתי. כל אחד יעשה עם הדברים כפי שרוצה. יש הרבה דברים שלמדתי מתומכי המורקס, אף שלא "שכנעו אותי" שהמורקס הוא חלזון התכלת. מטרת הפורום הוא לשוחח על העניינים, וכל אחד יכול להוסיף מה שיש לו להוסיף.

בס"ד

אם אינך מתכוון להשתכנע, למה לחבריי להאריך כאן בדברים. ו-כן, יש תאווה גדולה לא לבזבז זמן על מי שאין לו כוונה כלל להשתכנע באם יוכיחו לו. ואף מקיימים בזה מצוה כמו שאמרנו (יבמות סה) אמר רבי אילעא משום ר' אלעזר בר' שמעון כשם שמצוה על אדם לומר דבר הנשמע, כך מצוה על אדם שלא לומר דבר שאינו נשמע. רבי אבא אומר: חובה כו'. לצערי לא קיימתי מצוה זו בעבר ובזבזתי אנרגיות וזמן.

גזור ושמור.

אם עד עכשיו עלה כאן חשד מבוסס שהקבוצה לא יודעת צורת אות לטינית (בה נכתבת האנגלית), עכשיו היהודי מוכיח קבל עם ועדה שהוא פשוט לא יודע לקרוא. גם לא עברית. הפלא ופלא.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770042p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770042&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770042&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- (javascript:void(0);)

הודעה על ידי מלבב « א' ספטמבר 11, 2022 11:44 am

כשתילי זיתים כתב:

לא כותבים שכחול הוא סגול כמובן, כותבים שהצבע המכונה אינדיגו, שזה משהו בין סגול לכחול, (הנקרא על שם קלא אילן שהוא כחול), נקרא סגול לפעמים

לעין הרגיל זה נראה כחול, אין ספק שבימים ההם לא הבדילו בין אינדיגו לכחול

The human eye does not readily differentiate hues in the wavelengths between what are now called blue and violet. If this is where Newton meant indigo to lie, most individuals would have difficulty distinguishing indigo from its neighbors. According to Isaac Asimov, "It is customary to list indigo as a color lying between blue and violet, but it has never seemed to me that indigo is worth the dignity of [being considered a separate color. To my eyes, it seems merely deep blue." [25 Modern color scientists typically divide the spectrum between violet and blue at about 450 nm, with no indigo

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770048p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770048&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770048&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)

• [\(javascript:void\(0\);\)](#)

הודעה על ידי כשתיילי זיתים » א' ספטמבר 11, 2022 1:15 pm

אין לי מושג מה אתה רוצה מזה. הם כותבים שהצבע המכונה אינדיגו, (שאינו אותו צבע של הקלא אילן/אינדיגו) שהוא באמצע בין כחול לסגול, נקרא סגול. גם אני הייתי יכול להגיד לך. ומה שייכות למה שהיה בעבר? כנראה כוונתך שהתכלת האמיתי הוא הצבע המכונה היום אינדיגו, ולא כחול טהור, ולא זכרו כחול בספריהם שאכן לא צבעו כחול, רק סגול כחלחל. טוב כבר קדמוך הרבה מחוקרי זמנינו שהתכלת הוא סגול כחלחל, ולא כמשמעות מהרמב"ם וכו'. ד"ר זיידרמן כבר רצה להגיד כן לרב אלישיב ורב אלישיב לא היה ממש מוכן לשמוע, לדעתך ד"ר זיידרמן חזר בו, עכשיו עתה חוזר לדבריו הראשונים...

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770049p)

• דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=770049&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))

• ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=770049&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))

• [\(javascript:void\(0\);\)](#)

הודעה על ידי כשתיילי זיתים » א' ספטמבר 11, 2022 1:24 pm

בן פקועה כתב:

אחרון התלמידים כתב:

כשתיילי זיתים כתב:

הרב אחרון התלמידים, אני שמח מאוד לעזרך, ולהסביר תרגום המילים בלטינית. אם יש לך עוד קושיות, אני תמיד כאן לסייע. אם יש לך משהו להוסיף כאן לגופו של ענין, גם אשמח לשמוע. מכל מלמדי השכלתי.

דרך אגב, אני לא מבין כל כך התאווה "לשכנע" אנשים. אני לא כאן לשכנע שום אדם.

בס"ד

אם אינך מתכוון להשתכנע, למה לחבריי להאריך כאן בדברים. ו-כן, יש תאווה גדולה לא לבזבז זמן על מי שאין לו כוונה כלל להשתכנע באם יוכיחו לו. .

גזור ושמור.

אם עד עכשיו עלה כאן חשד מבוסס שהקבוצה לא יודעת צורת אות לטינית (בה נכתבת האנגלית), עכשיו היהודי מוכיח קבל עם ועדה שהוא פשוט לא יודע לקרוא. גם לא עברית. הפלא ופלא.

אינה ראייה. יתכן שלא היה מגיב על אותן מלים שכתבתי, רק על כל הענין, ודוק.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770050p)

• דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=770050&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))

• ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=770050&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))

• [\(javascript:void\(0\);\)](#)

הודעה על ידי מלבב » א' ספטמבר 11, 2022 1:27 pm

אני אומר שכמו שהיום סגול כולל אדום וצבע שנתפס בעיני אדם רכיל ככחול, כך יתכן שהיה גם בעבר, ובפרט שפשטות הראשונים שארגמן זה אדום, וגם מהמילה ינקיטוס שזה התרגום של תכלת

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770053p)

דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770053&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770053&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
_(:javascript:void(0):)

הודעה על ידי יהושפט « א' ספטמבר 11, 2022 1:52 pm

אחרון התלמידים כתב:

כשתילי זיתים כתב:

הרב אחרון התלמידים, אני שמח מאוד לעזרך, ולהסביר תרגום המילים בלטינית. אם יש לך עוד קושיות, אני תמיד כאן לסייע. אם יש לך משהו להוסיף כאן **לגופו של ענין**, גם אשמח לשמוע. מכל מלמדי השכלתי.

דרך אגב, אני לא מבין כל כך התאווה "לשכנע" אנשים. אני לא כאן לשכנע שום אדם, רק להסביר למי שרוצה לשמוע את הדברים שמצאתי. כל אחד יעשה עם הדברים כפי שרוצה. יש הרבה דברים שלמדתי מתומכי המורקס, אף שלא "שכנעו אותי" שהמורקס הוא חלזון התכלת. מטרת הפורום הוא לשוחח על העניינים, וכל אחד יכול להוסיף מה שיש לו להוסיף.

בס"ד

אם אינך מתכוון להשתכנע, למה לחבריי להאריך כאן בדברים. ו-כן, יש תאווה גדולה לא לבזבז זמן על מי שאין לו כוונה כלל להשתכנע באם יוכיחו לו. ואף מקיימים בזה מצוה כמו שאמרו (יבמות סה) אמר רבי אילעא משום ר' אלעזר בר' שמעון כשם שמצוה על אדם לומר דבר הנשמע, כך מצוה על אדם שלא לומר דבר שאינו נשמע. רבי אבא אומר: חובה כו'.
לצער לי לא קיימתי מצוה זו בעבר ובזבזתי אנרגיות וזמן.

הרב אחרון התלמידים

אני הקטן הייתי סבור עד לאחרונה שאכן בכתבי אוה"ע מתוארת הפקת תכלת מהארגמון, עד שנחשפתי כאן ובעוד מקומות לטענה שלא כך פני הדברים, וככל שידיעתי מגעת אכן כך הוא. אשמח מאד להשתכנע אחרת, דווקא משום שאני כבר כו"כ שנים סבור שזיהוי התכלת מאק"ק נכון [ואני עדיין חושב שכך מסתבר מכח הקונטרס שנמצאו ולא נמצאו], ודיברתי בעד עם לא מעט אנשים. אבל האמת לפחות בפרט הזה - שיש אנשים שזה מה שמשכנע אותם, ולא הטענות האחרות - אהובה מהכל.

אישית, התקשרתי שבוע שעבר לאחר מגדולי העושים והמעשים למען התכלת, ולא שמעתי ממנו שום מענה ברור לטענה הזו.

התואיל אולי בעבורינו - אני בטוח שאני לא היחיד - לשבר את אוזנינו למה הטענות הללו לא צודקות, או שמא בגלל הרב כשתילי זתים נגזר על כל המתעניין בנושא לומר פחות או יותר בזה הלשון: "אני מאמין באמונה שלימה שהרבהנים א ב וג שכתבו שכך הם ודאי צודקים, ואין לנו רשות להרהר אחריהם".
לא נעים לומר אבל אם כבר הגענו לזה שצריך "אמונת חכמים" בעד התכלת, או ליתר דיוק "אמונת אברכים", המצב לא מזהיר.

נערך לאחרונה על ידי יהושפט (memberlist.php?/.)

(mode=viewprofile&u=11591&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f) ב א' ספטמבר 11, 2022

2:03 pm, נערך פעם 1 בסך הכל.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770055p)

דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770055&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770055&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
_(:javascript:void(0):)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « א' ספטמבר 11, 2022 2:00 pm

מלבב כתב:

אני אומר שכמו שהיום סגול כולל אדום וצבע שנתפס בעיני אדם רכיל ככחול, כך יתכן שהיה גם בעבר, ובפרט שפשטות הראשונים שארגמן זה אדום, וגם מהמילה ינקיטוס שזה התרגום של תכלת

אז לדעתך תכלת הוא סגול כחלחל. יופי. זה באמת צריך להיות המסקנא הנדרשת, למי שסובר שהאק"ק הוא התכלת. תגיד זאת לפתיל תכלת, אתה יכול להצילם הרבה זמן, שלא צריכים להפוך את הסגול לקלא אילן. לעצמי, אני כמעט לא רואה שום אפשרות שהאק"ק הוא התכלת והתכלת הוא כחול טהור, כמו שעושים היום. להגיד שהאק"ק הוא תכלת, אבל התכלת הוא סגול, אף שלדעתי אינו נכון, ואין שום ראיה לזה, אבל זה ודאי יותר מסתבר מלהגיד שזה כחול

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770096p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770096&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770096&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי מלבב « א' ספטמבר 11, 2022 5:57 pm

תכלת הוא וודאי כחול רק מסתבר שגם סגול הקרוב לכחול לא מבעיא כזה סגול שרוב אנשים לא מבחינים בו אלא אפילו קצת יותר מזה בכלל תכלת הוא.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770102p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770102&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770102&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « א' ספטמבר 11, 2022 7:07 pm

קשיא רישא אסיפא

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770104p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770104&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770104&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « א' ספטמבר 11, 2022 7:20 pm

אם אתה זוכר האיק הגענו לפה זה שאתה רוצה להוכיח משהו מזה שסגול כחלחל נקרא גם סגול. ולא הבנתי מה אתה רוצה מזה, חוץ אם נימא שכוונתך שתכלת הוא סגול כחלחל. אז בבקשה, בכל מה שתברר, נא לזכור האיק הגענו לפה, ולבאר בדיוק מה אתה רוצה מזה.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770106p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770106&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770106&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי יהושפט « א' ספטמבר 11, 2022 7:29 pm

יהושפט כתב:

הרב אחרון התלמידים

אני הקטן הייתי סבור עד לאחרונה שאכן בכתבי אוה"ע מתוארת הפקת תכלת מהארגמון, עד שנחשפתי כאן ובעוד מקומות לטענה שלא כך פני הדברים, וכלל שידיעתי מגעת אכן כך הוא. אשמח מאד להשתכנע אחרת, דווקא משום שאני כבר כו"כ שנים סבור שזיהוי התכלת מאק"ק נכון [ואני עדיין חושב שכך מסתבר מכח הקונכיות שנמצאו ולא נמצאו], ודיברתי בעד עם לא מעט אנשים. אבל האמת לפחות בפרט הזה - שיש אנשים שזה מה שמשכנע אותם, ולא הטענות האחרות - אהובה מהכל. אישית, התקשרתי שבוע שעבר לאחר מגדולי העושים והמעשים למען התכלת, ולא שמעתי ממנו שום מענה ברור לטענה הזו.

התואיל אולי בעבורינו - אני בטוח שאני לא היחיד - לשבר את אוזנינו למה הטענות הללו לא צודקות, או שמא בגלל הרב כשתילי זתים נגזר על כל המתעניין בנושא לומר פחות או יותר בזה הלשון: "אני מאמין באמונה שלימה שהרבנים א ב וג שכתבו שכך הם ודאי צודקים, ואין לנו רשות להרהר אחריהם". לא נעים לומר אבל אם כבר הגענו לזה שצריך "אמונת חכמים" בעד התכלת, או ליתר דיוק "אמונת אברכים", המצב לא מזהיר.

הנה סתם לדוגמא הדרשה הידועה של הגר"ש נדל על התכלת שנדונה כאן באיזהו מקומן, שבה הוא קובע שודאי זו התכלת, ורק מסיבות שאינם הלכתיות נטו אין להטילה הוא מזכיר את אי המצאות הקונכיות וכו', אך מזכיר גם כמה פעמים את זה שבספרות העתיקה מתוארת הפקת תכלת מארגמון, וזה חלק נכבד מקביעתו שזהו התכלת, וכמוהו רבים.

קבצים מצורפים

[תמלול שיעורו של הרב שמואל נדל על התכלת. pdf \(./download/file.php? \(id=119979&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f](pdf(./download/file.php?תכלת.תמלול שיעורו של הרב שמואל נדל על התכלת.(id=119979&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f)

(KiB 146.79) הורד 19 פעמים

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770107p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770107&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770107&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי מלבב « א' ספטמבר 11, 2022 7:32 pm

אני התייחסתי על מה שטענת שכונכיליא ויקניטון זה סגול, על זה כתבתי שגם כחול וגם אדום יכולים להיכלל בסגול.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770112p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770112&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770112&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « א' ספטמבר 11, 2022 8:06 pm

הוכחת שסגול כחלחל, וסגול אדמדם, בכלל סגול. אף אחד לא חולק על זה. ומה אתה רוצה מזה?

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770114p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770114&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770114&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי מלבב « א' ספטמבר 11, 2022 8:11 pm

לא ידעתי שכרימזון זה סגול, חשבתי שזה אדום ממש
לגבי כחול כיון שרוב אנשים לא מבחינים בין אינדיגו לכחול, בפרט בימים ההם שלא היה הבדלים דקים בצבעים, אז אם
אינדיגו הוא בכלל כונכיליא וינקיטוס מסתבר שגם כחול טהור בכלל.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770116p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770116&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770116&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - `(.javascript:void(0))`
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « א' ספטמבר 11, 2022 8:23 pm

ראה מילון אוקספורד שזה אדום/סגול.
אתה רוצה להגיד שכחול הוא סגול, כיון שסגול כחלחל הוא בכלל סגול. איזה גאונות.
אולי גם נוכיח שמספר 2 הוא באמת 4, כיון ש 2 ו 2 זה 4.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770132p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770132&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770132&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - `(.javascript:void(0))`
- הודעה על ידי מלבב « א' ספטמבר 11, 2022 9:35 pm

סוגי אדום וכחול שהמדע היום מגדירה כסגול שרוב אנשים לא מבחינים בסגול שבו כנראה כלולים בצבעים פורפורה
וקונכיליא וינקיטוס, אז כיון שבזמננו לא מסתבר שהבחינו בין הצבעים האלה לאדום וכחול, לכן כנראה גם אדום וגם כחול
נכללו בפורפורה וקונכיליא.

מתוך כתבה בוינט:

כשחקרנו את הנושא לעומק, גילינו בעיה מעניינת: בעוד בתרבות הרומית הצבע ארגמן הוא גוון של אדום חם ועמוק,
באנגליה מדובר בצבע סגול כהה. מדוע דווקא הצבע המשווין למלוכה, לקיסרות, לעושר וכוח, מקבל בכל מקום גוון שונה
לגמרי, עד כי היום היינו מתארים את גווני הארגמן כשתי משפחות צבעים שונות לחלוטין - אדום וסגול?

בלטינית שמו של הצבע הוא פורפורה purpura, שבמקור היה המילה היוונית לצבע אדום (ביוונית Porphyra הוא עדיין
שמה של אצה אדומה). באנגלית, לעומת זאת, השם הוא tyrian purple, המעיד על המקור הגיאוגרפי של תעשיית הצבע האדום: העיר צור שבלבנון, שם גילו לראשונה
את הטכניקה להפקת הצבע מהרכיכות היוקרתיות.

מאז ומעולם נחשב הארגמן ליוקרתי ובעיקר ליקר: הפיגמנט נשקל לפי ערך המתכת היקרה כסף, וייצור הארגמן הפך
לתעשייה חשובה בעולם העתיק. עוצמת הפיגמנט, שלא דהה גם אחרי כביסות רבות, הפך את הצבע האדום לבעל ערך,
ולכן מלכים, קיסרים ושליטים בחרו ללבוש דווקא אותו.

(צילום: gettyimages)
לא בכל מקום נהגו להפיק את הצבע באותן שיטות. גם המקור של הרכיכות, בין הים התיכון לאוקיינוס ההודי וליים דרום
סין, השפיע על צבע הפיגמנט שניתן היה להפיק מהן. כך קרה שבאזורים מסוימים ארגמן הפך לצבע אדום עז כדום, ואילו
באזורים אחרים יצרו בדים צבועים בגוון סגול יותר, כמעט כחול-אינדיגו. גם הקשר שבין ארגמן לתכלת מעניין היום חוקרי
תנ"ך רבים, שהוכיחו ששני הצבעים בעלי החשיבות הסמלית ליהדות (בלבוש כוהנים או בקישוט הציצית) הופקו בדרכים
שונות מאותו חילזון ימי

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770134p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770134&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770134&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)

• [\(javascript:void\(0\)\)](#)
הודעה על ידי מלבב « א' ספטמבר 11, 2022 9:39 pm

גם אם אתה משוכנע שתכלת הוא רק כחול טהור בגלל הדימוי לרקיע, באותה מידה כמעט בכל הראשונים כתוב שארגמן הוא אדום ויש שכתבו שדומה לדם ועוד תיאורים של אדום, כמעט אף אחד לא רומז שיש איזה נטיה לכחול, ובכל זאת אין לך שום בעיה להגיד שסגול הוא ארגמן, באותה מידה למה יש לך בעיה להגיד שסגול הנוטה לכחול הוא גם בכלל תכלת.

חזור למעלה

Re: טעם התגזות הגדולים לתכלת (#770140p)

• דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=770140&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))
• ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=770140&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))
• [\(javascript:void\(0\)\)](#)
הודעה על ידי כשתילי זיתים « א' ספטמבר 11, 2022 10:43 pm

אני לא יודע מה אתה רוצה. מי אמר לך שיש לי בעיה עם זה. אני רק רוצה לראות מה אתה טוען כדי שאוכל לדון על דבריו. אתה מתחמק מלהגיד דבר ברור, שכל טענה בפני עצמו אינו מובן, ובדעתך שניהם ביחד חזי לאיצטרופי לבלבל אותי. אבל זה לא הולך. על כן נא לכתוב מה אתה רוצה מכל זה. הבאת דברי ויקיפדיה שסגול כחלחל מיקרי לפעמים סגול, שגם תינוק בן שש יכול להגיד זאת. עכשיו, אם כוונתך להוכיח מזה שכחול טהור ג"כ בכלל סגול, אפילו תינוק בן שש יתבייש להגיד דמיון כזה.

אם אתה סתם רוצה לטעון שתכלת של חז"ל הוא סגול כחלחל, כדעת החוקרים, בשמחה נוכל לדון על זה. אם אתה עושה צ'ולנט שתכלת הוא כחול ולא סגול, אבל כחול הוא סגול, וסגול הוא כחול, וגם סגול הוא תכלת, ואדום הוא גם סגול, וגם כחול, ותכלת הוא רק כחול אבל גם סגול ורק סגול כחלחל וסגולגל בגלגל החוזר לברייתו, אז נא להאריך על סברא זו יותר, לסייע לאנשים כמוני להבין דבריו העמוקים, בדיוק מה אתה רוצה מזה.

נערך לאחרונה על ידי כשתילי זיתים ([memberlist.php?/.](#))
[\(mode=viewprofile&u=26292&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f\)](#) ב א' ספטמבר 11, 2022 10:55 pm, נערך פעם 1 בסך הכל.
חזור למעלה

Re: טעם התגזות הגדולים לתכלת (#770143p)

• דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=770143&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))
• ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=770143&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))
• [\(javascript:void\(0\)\)](#)
הודעה על ידי מלבב « א' ספטמבר 11, 2022 10:53 pm

מה שהבאתי מויקפדיה כי חשבתי שאידיגו הוא כחול וכרימזון הוא אדום, אז אתה אומר שזה לא בדיוק ככה, אז אמרתי שבכל זאת כזה סוג כחול ואדום הוא וודאי בכלל פורפורה וקונכיליא, לכן לא מסתבר שהקדמונים חלקו בין זה לאדום וכחול רגיל, ויש עוד מקורות שאדום ממש בכלל ארגמן, וגם יש מקור קדום שקורא לים צבע סגול לא זוכר עכשיו המקור, וכן כתב בספר מרכבו ארגמן שבכמה שפות אדום בכלל סגול.

חוץ מזה אני אומר עוד נקודה שלא מסתבר שכחול הנוטה טיפה לסגול שהוא לא בכלל תכלת בדיוק כמו שלא מסתבר שאדום הנוטה טיפה לסגול לא בכלל ארגמן.

חזור למעלה

Re: טעם התגזות הגדולים לתכלת (#770149p)

• דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=770149&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))
• ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=770149&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))
• [\(javascript:void\(0\)\)](#)
הודעה על ידי כשתילי זיתים « א' ספטמבר 11, 2022 11:01 pm

אז אתה חוזר לטענה זו, כיון שסגול כחלחל הוא סגול, אז מסברא גם כחול נטו הוא סגול. הגענו לנקודת המחלוקת, וכמדומה לי אין מן הצורך להאריך עוד על זה. אבל אם אתה רוצה לשכנע אנשים, כמדומה לי שסברא עמוקה כזו צריך עכ"פ ראייה אחת.

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770178p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770178&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770178&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- (javascript:void(0);)

הודעה על ידי מלבב » ב' ספטמבר 12, 2022 12:35 am

על מה אתה חולק, אתה טוען שצבע סגול שרוב אנשים לא מבחינים בסגול שבו לא בכלל יאנקיטוס וכווניליא, או שזה כן בכלל רק שאתה טוען שגם בזמנם היה הבחנה כזו דקה ונקראו בשני שמות? לדעתי שתי הדברים לא מסתברים.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770180p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770180&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770180&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- (javascript:void(0);)

הודעה על ידי אחרון התלמידים » ב' ספטמבר 12, 2022 1:29 am

יהושפט כתב:

יהושפט כתב:

הרב אחרון התלמידים

אני הקטן הייתי סבור עד לאחרונה שאכן בכתבי אוה"ע מתוארת הפקת תכלת מהארגמון, עד שנחשפתי כאן ובעוד מקומות לטענה שלא כך פני הדברים, וכלל שידיעתי מגעת אכן כך הוא. אשמח מאד להשתכנע אחרת, דווקא משום שאני כבר כו"כ שנים סבור שזיהוי התכלת מאק"ק נכון [ואני עדיין חושב שכך מסתבר מכח הקונוכיות שנמצאו ולא נמצאו], ודיברתי בעד עם לא מעט אנשים. אבל האמת לפחות בפרט הזה - שיש אנשים שזה מה שמשכנע אותם, ולא הטענות האחרות - אהובה מהכל. אישית, התקשרתי שבוע שעבר לאחר מגדולי העושים והמעשים למען התכלת, ולא שמעתי ממנו שום מענה ברור לטענה הזו.

התואיל אולי בעבורינו - אני בטוח שאני לא היחיד - לשבר את אוזנינו למה הטענות הללו לא צודקות, או שמא בגלל הרב כשתילי זתים נגזר על כל המתעניין בנושא לומר פחות או יותר בזה הלשון: "אני מאמין באמונה שלימה שהרבנים א ב וג שכתבו שכן הם ודאי צודקים, ואין לנו רשות להרהר אחריהם"..
לא נעים לומר אבל אם כבר הגענו לזה שצריך "אמונות חכמים" בעד התכלת, או ליתר דיוק "אמונת אברכים", המצב לא מזהיר.

הנה סתם לדוגמא הדרשה הידועה של הגר"ש נדל על התכלת שנדונה כאן באיזהו מקומן, שבה הוא קובע שודאי זו התכלת, ורק מסיבות שאינן הלכתיות נטו אין להטילה
הוא מזכיר את אי המצאות הקונוכיות וכו', אך מזכיר גם כמה פעמים את זה שבספרות העתיקה מתוארת הפקת תכלת מארגמון, וזה חלק נכבד מקביעתו שזהו התכלת, וכמוהו רבים.

בס"ד

ראשית כל מודה אני לך על הכנות. אנסה כן לענות אבל אסביר לך את התנהגותינו בזה.
קשה לתאר איזו תחושת תיסכול שאתה משקיע מזמנך בשביל ענין מסויים. ואתה עומד ומסביר במקום אחר מקום בדו שיח, ולאחר זמן רב שאתה מדבר עם 2-3 עקשנים, שהם בדרך כלל 'המדברים' בכל מקום, והנה הנה הפרכת והשבת דבר אחר דבר, ולאחר שברחו מטענה לטענה מוצאים לך תירוץ ממעמקי הסמבטיון למה 'כולם לא טועים'.
ואין כאן ענין של רמות רוחא חלילה וחלילה, מי אני ומה אני. אלא יש רגע שאומרים, חדל.

ראשית הדברים יש כמה וכמה נקודות עיון בענין התכלת, וכאשר אדם בא לפרוך אינו יכול להגיע מסקנות סותרות. מסקנתו

אומרה להיות חד משמעית ואיתה צריכים להתמודד.
ולא רק לגבי מסקנות סותרות, אלא צריך להבחין היטב מה הטענה ומה לא הטענה, ולא לברוח מטענה לטענה בתירוץ 'הנה רואים שאי אפשר לדעת...'
עתה כדברך אעשה בל"נ, ואנסה 'לסנן' ולברר מה בדיוק טוענים כאן, ואי"ה להבהיר את הענין:

הטענה כעת שבאק"ק צבעו בזמנם סגול ולא כחול. והתכלת של תורה היא כחול. וא"כ האק"ק אינה התכלת של תורה. זו הטענה וזו בלבד ועל זה אי"ה נדון.
הסכמנו:

א. מוסכם שאם אכן צבעו בזה בזמן חז"ל בכחול, זהו הכחול של המצוה - ולא 'בורחים' לטענה שמא היו שתיים אחד של ישראל ואחד של גויים, אחד של קדושה ואחד של חול. אחד לשבתות ויו"ט ואחד של פיג'מה. יש לכך ראיות ברורות אבל הסכמנו שלא זה הנידון.
ב. וכן מוסכם שלא נדון בשום נושא צדדי כעת- לא על סימניו, לא על איפה גדולי ישראל וכו'

עתה יש ג' אפשרויות:

א. התכלת של התורה הוא סגול, וממילא הטענה למה אינכם עושים סגול.

אינני סובר כך, משום שזה נגד מסורת וידיעת עם ישראל בכל הגלויות בכל הדורות. אבל על טענה זו לא נדון, משום שבמטותא מכבוד הטוען יעשה סגול בציציתיו, וישכנע בזה את הרבים ולא ישלול את הפורפורה.

ב. התכלת של התורה היא גם כחול וגם סגול, ומשום שתכלת הוא צבע רחב, סגול נכלל בה.

לענ"ד אכן כך הוא הדבר, אבל אין מניעה לעשות כחול.

ג. התכלת של התורה הוא כחול בלבד, והאק"ק צבעוהו בזמנו בסגול בלבד ולא צבעוהו בכחול. - והטוען כאן אוחז באופציה זו ועל כך טענתו.

שאם צבעוהו או ידעו מזאת - זהו התכלת כי הסכמנו שלו היו שתיים.
מקווה שעד כאן זה ברור.

עתה עלינו להוכיח שאכן בזמנם צבעוהו בכחול ויש ד' אפשרויות הוכחה.

א. סימני החילזון שבחז"ל, שאם זה מתאים עם חלזון זה, ואכן הוא הצובע כחול - הוא ולא אחר.

ב. תרגום מכתבי הגוים על שמו של הצבע - אם אכן אמרו שם או שמות של צבע הכחול.

ג. תרגום מכתבי הגוים על תיאורו של הצבע, כגון אם אנו אומרים 'צבע - זית', גם אם לא אמרנו ירוק ברור שזו הכוונה.

ד. הוכחה מציאותית, כגון: אריג עתיק שנמצא. או שנוכיח שאין אפשרות לצבוע סגול בלי שהצובע ידע שיש אפשרות לכחול.

הסכמנו: א. הנידון כעת הוא על סוג הוכחות ב' ו/או ג' בלבד. ב. להוכיח מכך שאכן שבזמן חז"ל צבעו באק"ק תכלת. ג. משום שהתכלת של תורה הוא כחול.

עתה נבאר.

ישנם הטוענים בעולם המדע, שאכן בזמנם לכחול של ימינו לא היתה הגדרת צבע במילה מסויימת. ייתכן מאוד שגם בתוה"ק לא היתה הגדרה של צבע 'כחול' במילה מסוימת, ו'התכלת' של תורה אינה צבע, כפי שפרש"י: תכלת - 'צמר צבוע בדם חלזון'. שמו של בגד צבוע.

וכאן מגיעה מקום הבדיקה: הרי הצבע הזה קיים בעולם - צבע ים צבע שמים וכו', איך הקדמונים הגדירוהו? התשובה ברורה השתמשו בדוגמא או בהגדרה כדי לברר מבין האחרים.

דוגמא לדבר: נאמר שיש כמה סוגי אדום, בימינו יש שם 'בורדו', בא אדם עם טענה: הרי לא מוזכר בורדו באף מקום! ברור שלא. הגדירוהו באופן שונה כגון 'אדום - כדם'. וגם בימינו אנו כך מדברים: ירוק - זית, צבע זהב (ממיני הצהוב) וכו'. ואף אחד לא יטען שבימינו צבע הזית לא נמצא כי לא מצאנו לו שם, נכון הוא אחד ממיני הירוק.

מכאן צריך לברר: א. לאיזה סוגי צבע הכחול משתייך. ב. האם ישנו תיאור לאותו סוג גוון בתוה"ק הצבע עצמו או הגדרה - כנ"ל.

וכאן יש שבמחילה מכבודם התבלבלו בזה.

עתה אתחיל רק עם מקור אחד.

אין חולק שבתרגום השבעים ובתרגום עקילס תרגמו את התכלת של תורה 'יקינתום' כמעט בכל מקום. ונראה שלא

מתווכחים על כך שהיקינתום מוזכר גם מוזכר כ"פ בהקשר של חלזון הפורפורה.

עתה אם הנחנו שהתכלת של תורה הוא כחול בלבד (כפי שהזכרתי למעלה), א"כ אלו הם האופציות:

1. יקינתום הוא תכלת בלבד, ויסלחו לנו כל המתרגמים, כאן הוכחה שלא כמותם. (כמובן שאני טוען שלא זו כוונתם כנ"ל, אבל לשיטת האומר אחרת).

2. יקינתום הוא סגול כללי והכחול הוא אחד מגווניו, א"כ ברור שכאשר דיברו על סגול (של זמנם) דיברו על הגוון הכללי, אם לא שנכנסו לגוון מסוים בתוך הסגול, שאז זה יכול להיות סגול (של ימינו) או כחול או גוון אחר והכל נכלל בסגול. אבל כל עוד שלא נכנסו להגדרה המדויקת של גוון מסוים בתוך הסגול, א"כ דיברו על כל צבע הסגול - שהכחול הוא בכללם. בפרט אם נראה אפילו מקום אחד - אחד בלבד שדימוהו בהגדרה לכחול, כגון שמים, ים, או דבר אחר. א"כ אמרו שהחלזון הוא צובע סגול בגוון זה שבימינו נקרא כחול.

וכמובן שגם זה מגובה בכמה הוכחות. אבל אעצור כאן אקוה שבנקודת ההתחלה הובנתי.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770185p)

דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770185&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770185&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
_(:javascript:void(0))

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ב' ספטמבר 12, 2022 2:31 am

מלבב כתב:

על מה אתה חולק, אתה טוען שצבע סגול שרוב אנשים לא מבחינים בסגול שבו לא בכלל יאנקיטוס וכווניליא, או שזה כן בכלל רק שאתה טוען שגם בזמנם היה הבחנה כזו דקה ונקראו בשני שמות? לדעתי שתי הדברים לא מסתברים.

אברר הדברים שחשבתי שהם פשוטים, ואולי זה יתרץ את שאלותיך. יש שני צבעים שונים זה מזה - כחול, ואדום. כשמערבין שני הצבעים ביחד, מגיע צבע שלישי, המכונה סגול. כל שלוש צבעים הללו היו ניכרים גם לפני מאה שנה, אף שאז הכל היה רק שחור ולבן, כידוע מהתמונות.

עכשיו, כשהעירוב כחול ואדום זה 50/50, אז יש לך סגול. כשתערב רק טיפה קטנה של אדום לתוך הכחול, עדיין יהא כחול, שאף אחד לא ירגיש בזו. וכן להיפך באדום. אבל יש מדרגות שקשה להבחין אם זה כחול או סגול, וכן אדום או סגול. נוכל להגיד בערך כזה, לשבר את האוזן: כשיהא עשרים אחוז אדום, עד רק עשרים אחוז כחול, הכל יהא ודאי סגול. כשיהא רק עשר אחוז אדום, יתכן שזה ודאי כחול, וכן להיפך כשיהא עשר אחוז כחול, זה ודאי אדום. עכשיו, כשיהא בין 10-20 אחוז אדום, או כחול, אז זה צבע לא ברור. חלק מאנשים יקראו לזה כחול (או אדום), וחלק סגול. על צבע כזו אומרים ויקיפדיה שאנשים קוראים לזה סגול, כיון שזה משהו בין כחול לסגול. אבל כמובן, אף אחד לא יקרא כחול סגול.

וכמו תמיד, אם יש לך איזה שאלות על זה, אני שמח לעזרך.

(המספרים לא מדויקים כלל)

נערך לאחרונה על ידי כשתילי זיתים (memberlist.php?/.)

am 6:34, נערך 2 פעמים בסך הכל.
_(:javascript:void(0))
ב' ספטמבר 12, 2022

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770186p)

דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770186&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770186&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
_(:javascript:void(0))

הודעה על ידי מגופת חבית « ב' ספטמבר 12, 2022 2:50 am

עתה אתחיל רק עם מקור אחד.
אין חולק שבתרגום השבעים ובתרגום עקילס תרגמו את התכלת של תורה 'יקינתום' כמעט בכל מקום. ונראה שלא מתווכחים על כך שהיקינתום מוזכר גם מוזכר כ"פ בהקשר של חלזון הפורפורה.
עתה אם הנחנו שהתכלת של תורה הוא כחול בלבד (כפי שהזכרתי למעלה), א"כ אלו הם האופציות:
1. יקינתום הוא תכלת בלבד, ויסלחו לנו כל המתרגמים, כאן הוכחה שלא כמותם. (כמובן שאני טוען שלא זו כוונתם כנ"ל, אבל לשיטת האומר אחרת).
2. יקינתום הוא סגול כללי והכחול הוא אחד מגווניו, א"כ ברור שכאשר דיברו על סגול (של זמנם) דיברו על הגוון הכללי, אם לא שנכנסו לגוון מסוים בתוך הסגול, שאז זה יכול להיות סגול (של ימינו) או כחול או גוון אחר והכל נכלל בסגול. אבל כל עוד שלא נכנסו להגדרה המדויקת של גוון מסוים בתוך הסגול, א"כ דיברו על כל צבע הסגול - שהכחול הוא בכללם.
בפרט אם נראה אפילו מקום אחד - אחד בלבד שדימוהו בהגדרה לכחול, כגון שמים, ים, או דבר אחר. א"כ אמרו שהחלזון הוא צובע סגול בגוון זה שבימינו נקרא כחול.
וכמובן שגם זה מגובה בכמה הוכחות. אבל אעצור כאן אקוה שבנקודת ההתחלה הובנתי.

[quote][[/quote/]

מן הסתם לא הבנתי הכל

האם עיקר הראיה ש"יקינתום" הוא התכלת של תורה, ו"יקנתום" הוא הפרפורה, וממילא דבר ברור שתכלת הוא הפרפורה, סוף פסוק, וכדי לבאר שלא לסתור מה שעשו מפרופורא סגול ותכלת כחל ביארת כנ"ל??

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770195p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770195&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770195&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ב' ספטמבר 12, 2022 6:24 am

הרב אחרון התלמידים שליט"א, אחר כל האריכות, אז יש לסכם את הראיה הברורה שציפינו לה, כזה. בהתרגומים מתרגמים תכלת יקנטינס. מוזכר יקנטינס כצבע סגול בנוגע לפרפורה. בע"כ שכחול הוא מין סגול. ע"כ. תיאוריה יפה מאוד.

אבל אם שכחת, השאלה כאן הוא אם יש הוכחה שזה התכלת, לא אם שייך ליישבו בדוחק ע"פ איזה תיאוריה. לכן בא נחזור על מה שכבר נתברר כאן כמה פעמים, ואין ביהמ"ד בלא חידוש.

המילה יקנטינס היא מילה מסובכת מאוד. אי אפשר לידע בדיוק למה מתכוון. יש כמה מקומות שזה כחול, וכמה מקומות שזה סגול. יש גם מקומות שנראה שזה שחור, או אדום. אתה בטח יודע שהרב הרצוג האריך מאוד על זה, ואעלה כאן לינק לדבריו לאלה שלא בקיאים

<https://porphyrology.com/view-doctorate...or-flower/> (https://porphyrology.com/view-doctorate/6-tekhelet-as-a-colour-designation/c-iakinthos-tekhelet-fabric-stone-or-flower)

ולכן, בתרגום השבעים, הכוונה לכחול, כמו שקיבלנו מחז"ל. אבל 500 שנה אחרי כן, ברומא, תרגום המילה נשתנה, ואז היה הכוונה סגול, כמו שמפורש בהמקורות שציטטת. (יוסטיניאן)
לכן, הגם שהתיאוריה שלך יפה מאוד, אבל זה לא מיקרי ראיה כלל, כמובן.
ועוד קושיא על התיאוריה, שאנו רואים מכתבי הרומאים בעת ההיא שחילקו וחילקו בין סגול לכחול, לכן אי אפשר להגיד כדברך. ומחזורתא כדשנינן מעיקרא.

ראה עוד בענין זה

R. J. Forbes, Studies in Ancient Technology (2nd ed.), 4 - Dyes and Dyeing pg 141

JEWISH BLUES A History of a Color in Judaism Gadi Sagiv, university of Penn. 2022 pg 22'

TREASURES FROM THE SEA Sea Silk and ShellfiSh Purple dye in antiquity, Enegrin and Meo Oxbow 2017

נערך לאחרונה על ידי כשתילי זיתים (memberlist.php?/.)
(mode=viewprofile&u=26292&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f) ב' ספטמבר 12, 2022
am 7:32, נערך 2 פעמים בסך הכל.
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770203p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770203&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770203&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- (javascript:void(0);)

הודעה על ידי יהושפט « ב' ספטמבר 12, 2022 am 7:25

כשתילי זיתים כתב:

הרב אחרון התלמידים שליט"א, אחר כל האריכות, אז יש לסכם את הראיה הברורה שציפינו לה, כזה. בהתרגומים מתרגמים תכלת יקנטינס. מוזכר יקנטינס כצבע סגול בנוגע לפורפורה. בע"כ שכחול הוא מין סגול. ע"כ. תיאוריה יפה מאוד. אבל אם שכחת, השאלה כאן הוא אם יש הוכחה שזה התכלת, לא אם שייך ליישבו בדוחק ע"פ איזה תיאוריה. לכן בא נחזור על מה שכבר נתברר כאן כמה פעמים, ואין ביהמ"ד בלא חידוש. המילה יקנטינס הוא מילה מסובכת מאוד. אי אפשר לידע בדיוק למה מתכוון. יש כמה מקומות שזה כחול, וכמה מקומות שזה סגול. יש גם מקומות שנראה שזה שחור, או אדום. אתה בטח יודע שהרב הרצוג האריך מאוד על זה, ואעלה כאן לינק לדבריו לאלה שלא בקיאים

<https://porphyrology.com/view-doctorate...or-flower/> (https://porphyrology.com/view-doctorate/6-tekhelet-as-a-colour-designation/c-iakinthos-tekhelet-fabric-stone-or-flower)

ולכן, בתרגום השבעים, הכוונה לכחול, כמו שקיבלנו מחז"ל. אבל 500 שנה אחרי כן, ברומא, תרגום המילה נשתנה, ואז היה הכוונה סגול, כמו שמפורש בהמקורות שציטטת. (יוסטיניאן) לכן, הגם שהתיאוריה שלך יפה מאוד, אבל זה לא מיקרי ראיה כלל, כמובן. ועוד קושיא על התיאוריה, שאנו רואים מכתבי הרומאים בעת ההיא שחילקו וחילקו בין סגול לכחול, לכן אי אפשר להגיד כדברך. ומחוררתא כדשנינן מעיקרא.

בין עקילס לתאודסיוס השני שגזר את הגזירה היו 300 שנה, ואילו תרגום השבעים קדום בעוד בכ300 שנה.

נערך לאחרונה על ידי יהושפט (memberlist.php?/.)
(mode=viewprofile&u=11591&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f) ב' ספטמבר 12, 2022
am 8:16, נערך פעם 1 בסך הכל.
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770209p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770209&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770209&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- (javascript:void(0);)

הודעה על ידי יהושפט « ב' ספטמבר 12, 2022 am 8:14

אחרון התלמידים כתב:

...

עתה אתחיל רק עם מקור אחד.

אין חולק שבתרגום השבעים ובתרגום עקילס תרגמו את התכלת של תורה 'יקנטינס' כמעט בכל מקום. ונראה שלא מתווכחים על כך שהיקנטינס מוזכר גם מוזכר כ"פ בהקשר של חלזון הפורפורה.

עתה אם הנחנו שהתכלת של תורה הוא כחול בלבד (כפי שהזכרתי למעלה), א"כ אלו הם האופציות:

1. יקינתום הוא תכלת בלבד, ויסלחו לנו כל המתרגמים, כאן הוכחה שלא כמותם. (כמובן שאני טוען שלא זו כוונתם כנ"ל, אבל לשיטת האומר אחרת).
2. יקינתום הוא סגול כללי והכחול הוא אחד מגווניו, א"כ ברור שכאשר דיברו על סגול (של זמנם) דיברו על הגוון הכללי, אם לא שנכנסו לגוון מסוים בתוך הסגול, שאז זה יכול להיות סגול (של ימינו) או כחול או גוון אחר והכל נכלל בסגול. אבל כל עוד שלא נכנסו להגדרה המדויקת של גוון מסוים בתוך הסגול, א"כ דיברו על כל צבע הסגול - שהכחול הוא בכללם.

בפרט אם נראה אפילו מקום אחד - אחד בלבד שדימוהו בהגדרה לכחול, כגון שמים, ים, או דבר אחר. א"כ אמרו שהחלזון הוא צובע סגול בגוון זה שבימינו נקרא כחול.

וכמובן שגם זה מגובה בכמה הוכחות. אבל אעצור כאן אקוה שבנקודת ההתחלה הובנתי.

יירש כח על התשובה המפורטת

אם הבנתי נכון את כל דבריך, בסופו של דבר, הבאת ראיה אחת מכך שהמתרגמים קוראים יקינתון לתכלת, ובקודקס יוסיטאנוס נזכר יקינתון, והבכרח שהכחול מין סגול אצלם

אולם כפי שכבר העירו כאן ככל הנראה לעיתים השתמשו ביקינתון לסגול ולעיתים לכחול, כך שאין לנו כל הוכחה איזו גוון בא הקיסר לאסור, וככל שמהפופורא הפיקו רק סגול ולא כחול, אזי ברור מההקשר שהוא מתכוון לסגול.

ומלבד גם שמדובר על מקומות שונים לאורך מאות שנים, רק אציין שמכל המקורות שהביא הרב הרצוג לענין, דומני שהקרוב ביותר מהם לזמן תאודסיוס השני מחוקק החוק המדובר, הוא אפיפניוס מסלמיס שהוא דווקא ככל הנראה מתייחס ליקינתון כסגול כמו שהביא הרב הרצוג. אם כי נראה שבעת ובעונה אחת השתמשו ביקינתון כתיאור לשני הצבעים.

ובכלל, דומני שאין ויכוח שהחשיבות הרבה בעולם הרומי היתה לצבע הסגול דווקא, ולא לזה הכחול טהור, ומשכך הדעת נותנת, ככל שיש כמה אפשרויות ליקינתוס, שהקודקס מתייחס לסגול שהוא הצבע המלכותי, ולא לכחול. עכ"פ ראיה בשום פנים אין כאן.

ובחזרה לרישא של דבריך, אני מבין מאד את התסכול שלך, אני עוקב כבר כו"כ שנים אחרי הפרסומים השונים התורניים בענין התכלת, ואכן כמעט כל מה שמתפרסם נגד הוא טחינת מים, וחזרה שוב ושוב על טענות שכבר דנו בהם, כמו המצאות שני חלזונות וכדו'.

אולם דווקא בחינת מדוקדקת של המקורות החיצוניים שעליהם מסתמכים מצדדי התכלת, כמעט ולא נעשתה, ואין בכל החומר שקראתי כמעט התייחסות לענין [וכמו שגם ציין הרב מעט דבש ביחס לפורום]. ולא זו בלבד, אלא שמי שקורא את ספרי המצדדים, מקבל את הרושם כאילו תרגומים אלו מוסכמים, בעוד שבעולם המחקר לפחות מקובל גם אצל החוקרים גם אלו שמצדדים בתכלת הכחולה מהאק"ק, שהרומאים לא התייחסו לצביעת כחול. והאמת, שמי שלא קורא את דבריהם בדקדוק רב, או קורא את הפרסומים הפחות רציניים בענין, אף נדמה לו כאילו יש תיאורים מפורשים ממש על הפקת תכלת [וכדרך שהציג זאת הרב נדל ועוד].

אני אישית, דיברתי בשבועיים האחרונים עם כמה אברכים ממכרי שנושא התכלת מעניין אותם, חלקם הולכים עם תכלת וחלקם יושבים על המדוכה, ולכולם היה ברור שודאי שיש תיאורים מפורשים של הפקת כחול בספרי הרומאים, דבר שכאמור הוא רושם מוטעה אפילו לידם של מצדדי התכלת.

כך שבקצרה, על אף סיבותיך המוצדקות שלא להתייחס מחדש לכל טענה, ההזדקקות לטענות שהועלו כאן, ממש איננה בגדר טחינת מים או התעקשות בעלמא כלל ועיקר.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770215p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770215&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ייטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770215&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [javascript:void\(0\);](http://javascript:void(0);)

הודעה על ידי אחרון התלמידים » ב' ספטמבר 12, 2022 10:13 am

בס"ד

יהושפט כתב:

אם הבנתי נכון את כל דברייך, בסופו של דבר, הבאת ראיה אחת מכך שהמתרגמים קוראים יקינטון לתכלת, ובקודקס יוסטיאנוס נזכר יקינטון, והבכרח שהכחול מין סגול אצלם אולם כפי שכבר העירו כאן ככל הנראה לעיתים השתמשו ביקינטון לסגול ולעיתים לכחול, כך שאין לנו כל הוכחה איזו גוון בא הקיסר לאסור, וככל שמהפורפורה הפיקו רק סגול ולא כחול, אזי ברור מההקשר שהוא מתכוון לסגול.

ומלבד גם שמדובר על מקומות שונים לאורך מאות שנים, רק אציין שמכל המקורות שהביא הרב הרצוג לענין, דומני שהקרוב ביותר מהם לזמן תאודסיוס השני מחוקק החוק המדובר, הוא אפיפניוס מסלמיס שהוא דווקא ככל הנראה מתייחס ליקינטון כסגול כמו שהביא הרב הרצוג. אם כי נראה שבעת ובעונה אחת השתמשו ביקינטון כתיאור לשני הצבעים.

ובכלל, דומני שאין ויכוח שהחשיבות הרבה בעולם הרומי היתה לצבע הסגול דווקא, ולא לזה הכחול טהור, ומשכך הדעת נותנת, ככל שיש כמה אפשרויות ליקינטוס, שהקודקס מתייחס לסגול שהוא הצבע המלכותי, ולא לכחול. עכ"פ ראיה בשום פנים אין כאן.

ובחזרה לרישא של דברייך, אני מבין מאד את התסכול שלך, אני עוקב כבר כו"כ שנים אחרי הפרסומים השונים התורניים בענין התכלת, ואכן כממעט כל מה שמתפרסם נגד הוא טחינת מים, וחזרה שוב ושוב על טענות שכבר דנו בהם, כמו המצאות שני חלזונות וכדו'.

אולם דווקא בחינת מדוקדקת של המקורות החיצוניים שעליהם מסתמכים מצדדי התכלת, כמעט ולא נעשתה, ואין בכל החומר שקראתי כמעט התייחסות לענין [וכמו שגם ציין הרב מעט דבש ביחס לפורום]. ולא זו בלבד, אלא שמי שקורא את ספרי המצדדים, מקבל את הרושם כאילו תרגומים אלו מוסכמים, בעוד שבעולם המחקר לפחות מקובל גם אצל החוקרים גם אלו שמצדדים בתכלת הכחולה מהאק"ק, שהרומאים לא התייחסו לצביעת כחול. והאמת, שמי שלא קורא את דבריהם בדקדוק רב, או קורא את הפרסומים הפחות רציניים בענין, אף נדמה לו כאילו יש תיאורים מפורשים ממש על הפקת תכלת [ונדרך שהציג זאת הרב נדל ועוד].

אני אישית, דיברתי בשבועיים האחרונים עם כמה אברכים ממכרי שנושא התכלת מעניין אותם, חלקם הולכים עם תכלת וחלקם יושבים על המדוכה, ולכולם היה ברור שודאי שיש תיאורים מפורשים של הפקת כחול בספרי הרומאים, דבר שכאמור הוא רושם מוטעה אפילו לידים של מצדדי התכלת.

כך שבקצרה, על אף סיבותיך המוצדקות שלא להתייחס מחדש לכל טענה, ההזדקקות לטענות שהועלו כאן, ממש איננה בגדר טחינת מים או התעקשות בעלמא כלל ועיקר.

ברגע זה אני יכול לכתוב רק בקיצור. כמה מלים קודם כל כמובן שלא התכוונתי שזו הראי' היחידה. אלא רציתי לברר מה הטוען טוען ועל כך לדון ולהביא דוגמא אחת. אבל כל האוירה עד כאן היתה שצבעו רק סגול. אם יש מילה שיכולה להתפרש לב' הדברים האם אינה הסברה הפשוטה שכללו את הכל במין אחד, אם הם התייחסו לכחול וסגול כב' צבעים נפרדים למה לומר שהשתמשו באותה מילה של צבע כל פעם לתאר דבר אחר.

האם יש הגיון שהמילה ירוק פעם מתייחס לירוק ופעם לאדום? מה שמסתבר שפעם תתייחס לירוק עם כהות מסויימת ופעם עם כהות אחרת.

(דרך אגב האם יכול אתה להביא ראי' שהיקינתום הוא סגול? ייתכן שכן, אני כעת לא עמוק בסוגיא. אבל אם תאמר שישנו פרח, אראה לך תמנה של אותו הפרח בצבע כחול).

ואל תשכח שבטענה זו אנו מסכימים שבזמן חז"ל הגויים צבעו בכחול, ואני כעת צריך לסיים, אבל תחשוב היטב מה הדבר אומר.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770225p)

• דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770225&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)

• ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770225&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)

• [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי מלבב « ב' ספטמבר 12, 2022 11:55 am

עוד יש להוסיף, שאם בלשון הקדש ואשורית וכו' היה מילה מדוקדקת לצבע המדויק של תכלת, לא מסתבר שביוונית לא היה להם מילה מדוקדקת והצטרפו בע"כ להשתמש במילה הכוללת יאנקיטוס, כמעט ברור שאם ביוונית ינקיטוס כולל גם סגול הקרוב לכחול וגם כחול כן הוא גם בלשון הקודש ושאר שפות המילה תכלת

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770230p)

• דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770230&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
• ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770230&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
• `__;(javascript:void(0))`

הודעה על ידי מלבב « ב' ספטמבר 12, 2022 12:55 pm

כשתילי זיתים כתב:

מלבב כתב:

על מה אתה חולק, אתה טוען שצבע סגול שרוב אנשים לא מבחינים בסגול שבו לא בכלל יאנקיטוס וכונקיליא, או שזה כן בכלל רק שאתה טוען שגם בזמנם היה הבחנה כזו דקה ונקראו בשני שמות? לדעתי שתי הדברים לא מסתברים.

אברר הדברים שחשבתי שהם פשוטים, ואולי זה יתרץ את שאלותיך. יש שני צבעים שונים זה מזה- כחול, ואדום. כשמערבין שני הצבעים ביחד, מגיע צבע שלישי, המכונה סגול. כל שלש צבעים הללו היו ניכרים גם לפני מאה שנה, אף שאז הכל היה רק שחור ולבן, כידוע מהתמונות. עכשיו, כשהעירוב כחול ואדום זה 50/50, אז יש לך סגול. כשתערב רק טיפה קטנה של אדום לתוך הכחול, עדיין יהא כחול, שאף אחד לא ירגיש בזו. וכן להיפך באדום. אבל יש מדרגות שקשה להבחין אם זה כחול או סגול, וכן אדום או סגול. נוכל להגיד בערך כזה, לשבר את האוזן: כשיהא עשרים אחוז אדום, עד רק עשרים אחוז כחול, הכל יהא ודאי סגול. כשיהא רק עשר אחוז אדום, יתכן שזה ודאי כחול, וכן להיפך כשיהא עשר אחוז כחול, זה ודאי אדום. עכשיו, כשיהא בין 10-20 אחוז אדום, או כחול, אז זה צבע לא ברור. חלק מאנשים יקראו לזה כחול (או אדום), וחלק סגול. על צבע כזו אומרים ויקיפדיה שאנשים קוראים לזה סגול, כיון שזה משהו בין כחול לסגול. אבל כמובן, אף אחד לא יקרא כחול סגול. וכמו תמיד, אם יש לך איזה שאלות על זה, אני שמח לעזרך.

(המספרים לא מדויקים כלל)

צבע שהוא 15 אחוז אדום או 15 אחוז כחול, האם בשפה שלהם זה נכנס בתוך הסגול? לי מסתבר שכן, ולכן לא מסתבר לי שהם חלקו בין זה לאדום וכחול.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770235p)

• דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770235&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
• ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770235&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
• `__;(javascript:void(0))`

הודעה על ידי יהושפט « ב' ספטמבר 12, 2022 2:04 pm

אחרון התלמידים כתב:

בס"ד

ברגע זה אני יכול לכתוב רק בקיצור. כמה מלים קודם כל כמובן שלא התכוונתי שזו הראי' היחידה. אלא רציתי לברר מה הטוען טוען ועל כך לדון ולהביא דוגמא אחת. אבל כל האוירה עד כאן היתה שצבעו רק סגול. אם יש מילה שיכולה להתפרש לב' הדברים האם אינה הסברא הפשוטה שכללו את הכל במין אחד, אם הם התייחסו לכחול וסגול כב' צבעים נפרדים למה לומר שהשתמשו

באותה מילה של צבע כל פעם לתאר דבר אחר.
האם יש הגיון שהמילה ירוק פעם מתייחס לירוק ופעם לאדום? מה שמסתבר שפעם מתייחס לירוק עם כהות מסוימת ופעם עם כהות אחרת.
(דרך אגב האם יכול אתה להביא ראי' שהיקינתום הוא סגול? ייתכן שכן, אני כעת לא עמוק בסוגיא. אבל אם תאמר שישנו פרח, אראה לך תמנה של אותו הפרח בצבע כחול).
ואל תשכח שבטענה זו אנו מסכימים שבזמן חז"ל הגויים צבעו בכחול, ואני כעת צריך לסיים, אבל תחשוב היטב מה הדבר אומר.

יעוין בדברי הרב הרצוג שהביא ראיות לכאן ולכאן, כשפעם השימוש הוא לזה ופעם לזה.
ובהחלט מסתבר שפעם ישמש לזה ופעם לזה, בדיוק כמו אצל חז"ל שירוק כולל גם מה שאינו בלשונו ירוק כמו דם ירוק וזהב ירוק שהכוונה לצהוב חום, וגם ירוק כצבע העשבים.
והדברים ידועים במחקר, שבעבר היו שמות כוללים יותר לצבעים, וכל שם כלל כמה וכמה יחד, אבל עדיין כשהזכירו את אותו צבע אין הכרח שהתכוונו לכל האפשרויות שכלולים בו, והכל לפי הענין.

עכ"פ בא נניח לצורך הענין שיקינטוס הוא גם כחול וגם סגול, ויותר מזה שכחול נכלל בסגול. עדיין מנין לנו שבתיאוריהם הם מתכוונים שצבעו בו כחול, אם נניח שמהאק"ק הוציאו רק סגול ולא כחול [שזה הנדון כאן], כל דבריהם מתפרשים בפשיטות ובקלות על סגול, אז ניתן לומר אולי שאם התכלת כחול הם התייחסו אליה, אבל אין שום הכרח. ביחוד שמה שהיה חשוב להם הוא הצבע הסגול דייקא, וכדלהלן.

אני מסכים שבזמן חז"ל האק"ק שימש לאו דוקא למצוה, אבל הגויים הרלוונטים לענייננו דהיינו הרומאים, לא צבעו בו כחול גם אם הוא התכלת. כפי שכותבים החוקרים הצבע הכחול הטהור - כחול שמים, לא היה חשוב בעיניהם כלל ועיקר, ולא שימש את האצולה הגבוהה, ומשכך איש מהם לא היה משלם וממילא גם לא צובע באק"ק שמחיר צבעו שווה לזהב, צבע כחול. ולכן אני חושב שגם אם האק"ק הוא התכלת, יתכן מאד והם התעלמו ממנו ולא הזכירו אותו. כך שמצד הסבירות אין כל הכרח שהם התייחסו לצביעת כחול.

ברגע שההנחה שהם חייבים להתייחס בספריהם להפקת תכלת מהחלזון איננה נכונה, אין כבר כל הכרח לפרש שהם התייחסו לזה [וראה במאמר קוציו של ארגמן לר"י ענבל עמ' רצא שהביא מיב"מ שמזכיר ששיחדו את הרומאים בארגמן ותולעת שני מאצרות המקדש, ותכלת הוא לא מזכיר, משום שהתכלת לא היתה חשובה בעיניהם. זו כמובן לא הוכחה מכרחת, אבל משתלב יפה].

מכל הראיות [לא האפשר לפרש] מספרי אוה"ע שהובאו בספרי מצדדי האק"ק, הראיה היחידה שאני מכיר שיש לה איזשהו ערך, היא הטענה שבמקום אחד פליניוס משווה את אחד הצבעים המופקים מהאק"ק לפרח הליוטרופיום, שבמקום אחר הוא כותב שהוא כמראה השמים. אבל פרח זה הוא גם סגול, או בעיקר סגול. ולפי מה שראיתי [בלינק להלן] נראה שמוסכם שהוא מתואר כסגול, כך שלהניח שפליניוס הכיר דווקא את זה הכחול ומתכוון כאן דווקא אליו, לא הייתי בונה על זה. מה גם שאם מהאק"ק הופק רק סגול, כל קורא הבין שהוא מדבר על הזן הסגול. ויש השערות נוספות ראה כאן (<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.02.0137:book=22:chapter=29#note-link4>)
הערה 4.

נערך לאחרונה על ידי יהושפט ([memberlist.php?/.](#))
am 12:58, נערך 3 פעמים בסך הכל.
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770237p)

• דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=770237&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))
• ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=770237&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))
• ([javascript:void\(0\)](#));
הודעה על ידי יהושפט « ב' ספטמבר 12, 2022 2:12 pm

מלבב כתב:

עוד יש להוסיף, שאם בלשון הקדש ואשורית וכו' היה מילה מדוקדקת לצבע המדויק של תכלת, לא מסתבר שביוונית לא היה להם מילה מדוקדקת והצטרכו בע"כ להשתמש במילה הכוללת יאנקיטוס, כמעט ברור שאם ביוונית ינקיטוס כולל גם סגול הקרוב לכחול וגם כחול כן הוא גם בלשון הקדש ושאר שפות המילה תכלת

ייסדת לך כאן שיטה חדשה בחקר הלשון, אולי יפתחו לך באקדמיה פקולטה, לך תדע.

וברצינות, להקיש מלשון ללשון זו ממש בדיחה, צא ובדוק בימינו. מה גם שהסיבה שבלה"ק ובאשורית יש מילה, לבגד תכלת, לא לצבע, הוא מחמת חשיבותו, ואצל מי שלא היה חשוב אין שום סיבה שתהיה מילה מדויקת, בדיוק כמו שבתורה אין סגול אא"כ ארגמן הוא סגול, מה שלדעת כמה ראשונים אינו. וכל לומד נדה יודע שבלשון חז"ל דם ירוק כולל כמה צבעים המכונים בהכרח אצלנו צהוב ואפילו חום בהיר [אא"כ כל חום הוא אדום שוב מ.ש.ל.] כל זה דברים ידועים בחקר שמות הצבעים, ולא פחות מכך ידוע שליוונים לא היו מילים מדויקות לתיאור הצבע הכחול, והם הסתבכו איך לתאר אותו. נכתבו על זה ספרים שלמים ע"י החוקרים.

במחילה, בראיות תורניות כולנו יודעים איך דנים ושוקלים ומוכיחים דברים, אבל שיישבו אברכים ויפריחו סברות בענייני לשון מה מסתבר ומה לא, בלי להכיר הכרה מינימלית של החומר הרב ועצום שיש בנושאים כאלו, ובלי להכיר את דרי התפתחות השפות והמילים, זה ממש א רציני. אני לא מתיימר לרגע לטעון שאני כן מכיר בשביל לחוות דעה, אבל מספיק בשביל לדעת שלסבור סברות בענין אין הרבה ערך.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770240p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770240&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770240&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - `(.javascript:void(0))`
- הודעה על ידי מלבב « ב' ספטמבר 12, 2022 2:17 pm

בפליניוס מבואר שצבע האחלמה שהוא סגול ממוצע הוציאו מהחצוצרה והימי, והיה בזה כמה גוונים, לפי זה ברור שכוניליא שהוא כותב שלא השתמשו בחצוצרה הוא צבע שונה מהסגול, ומה זה יכול להיות אם לא כחול או קרוב לכחול, ולכאורה תמוה שהרי הצבע היוצא מהאק"ק באופן רגיל בלי חשיפה לשמש ובישול ממושך הוא סגול ממוצע, בע"כ שהדרך שהם הפיקו את הצבע לא יצא סגול ממש כי חלק האדום שבו נהרס בתהליך במידה מסוימת, השתא דאתית להכא הרי יש חלזונות שיש בהם מעט מאוד חלק אדום, אם כן בחלזונות האלה וודאי היו צובעים רק כחול.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770244p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770244&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770244&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - `(.javascript:void(0))`
- הודעה על ידי מלבב « ב' ספטמבר 12, 2022 2:20 pm

יהושפט כתב:

מלבב כתב:

עוד יש להוסיף, שאם בלשון הקדש ואשורית וכו' היה מילה מדוקדקת לצבע המדויק של תכלת, לא מסתבר שביוונית לא היה להם מילה מדוקדקת והצטרכו בע"כ להשתמש במילה הכוללת יאנקיטוס, כמעט ברור שאם ביוונית ינקיטוס כולל גם סגול הקרוב לכחול וגם כחול כן הוא גם בלשון הקודש ושאר שפות המילה תכלת

ייסדת לך כאן שיטה חדשה בחקר הלשון, אולי יפתחו לך באקדמיה פקולטה, לך תדע.

וברצינות, להקיש מלשון ללשון זו ממש בדיחה, צא ובדוק בימינו. מה גם שהסיבה שבלה"ק ובאשורית יש מילה, לבגד תכלת, לא לצבע, הוא מחמת חשיבותו, ואצל מי שלא היה חשוב אין שום סיבה שתהיה מילה מדויקת, בדיוק כמו שבתורה אין סגול אא"כ ארגמן הוא סגול, מה שלדעת כמה ראשונים אינו. וכל לומד נדה יודע שבלשון חז"ל דם ירוק כולל כמה צבעים המכונים בהכרח אצלנו צהוב ואפילו חום בהיר [אא"כ כל חום הוא אדום שוב מ.ש.ל.] כל זה דברים ידועים בחקר שמות הצבעים, ולא פחות מכך ידוע שליוונים לא היו מילים מדויקות לתיאור הצבע

הכחול, והם הסתבכו איך לתאר אותו. נכתבו על זה ספרים שלמים ע"י החוקרים.

במחילה, בראיות תורניות כולנו יודעים איך דנים ושוקלים ומוכיחים דברים, אבל שיישבו אברכים ויפריחו סברות בענייני לשון מה מסתבר ומה לא, בלי להכיר הכרה מינימלית של החומר הרב ועצום שיש בנושאים כאלו, ובלי להכיר את דרי התפתחות השפות והמילים, זה ממש א רציני. אני לא מתיימר לרגע לטעון שאני כן מכיר בשביל לחוות דעה, אבל מספיק בשביל לדעת שלסבור סברות בענין אין הרבה ערך.

יוונית היה שפה יותר עשירה מלשון הקודש, וכמדומה שהשנאה לכחול אצל היוונים לא היה מאז ומעולם רק התחיל בתקופה מסויימת.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770246p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770246&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770246&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - `__javascript:void(0);`
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ב' ספטמבר 12, 2022 2:20 pm

נמחק

נערך לאחרונה על ידי כשתילי זיתים (memberlist.php?/.)
(mode=viewprofile&u=26292&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f)
ב' ספטמבר 12, 2022 3:52 pm, נערך פעם 1 בסך הכל.
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770249p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770249&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770249&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - `__javascript:void(0);`
- הודעה על ידי יהושפט « ב' ספטמבר 12, 2022 2:28 pm

מלבב כתב:

יהושפט כתב:

מלבב כתב:

עוד יש להוסיף, שאם בלשון הקדש ואשורית וכו' היה מילה מדוקדקת לצבע המדויק של תכלת, לא מסתבר שביוונית לא היה להם מילה מדוקדקת והצטרכו בע"כ להשתמש במילה הכוללת יאנקיטוס, כמעט ברור שאם ביוונית ינקיטוס כולל גם סגול הקרוב לכחול וגם כחול כן הוא גם בלשון הקודש ושאר שפות המילה תכלת

ייסדת לך כאן שיטה חדשה בחקר הלשון, אולי יפתחו לך באקדמיה פקולטה, לך תדע.

וברצינות, להקיש מלשון ללשון זו ממש בדיחה, צא ובדוק בימינו. מה גם שהסיבה שבלה"ק ובאשורית יש מילה, לבגד תכלת, לא לצבע, הוא מחמת חשיבותו, ואצל מי שלא היה חשוב אין שום סיבה שתהיה מילה מדוייקת, בדיוק כמו שבתורה אין סגול אא"כ ארגמן הוא סגול, מה שלדעת כמה ראשונים אינו. וכל לומד נדה יודע שבלשון חז"ל דם ירוק כולל כמה צבעים המכונים בהכרח אצלנו צהוב ואפילו חום בהיר [אא"כ כל חום הוא אדום שוב מ.ש.ל.]
כל זה דברים ידועים בחקר שמות הצבעים, ולא פחות מכך ידוע שליוונים לא היו מילים מדוייקות לתיאור הצבע הכחול, והם הסתבכו איך לתאר אותו. נכתבו על זה ספרים שלמים ע"י החוקרים.

במחילה, בראיות תורניות כולנו יודעים איך דנים ושוקלים ומוכיחים דברים, אבל שיישבו אברכים ויפריחו סברות בענייני לשון מה מסתבר ומה לא, בלי להכיר הכרה מינימלית של החומר הרב ועצום שיש בנושאים כאלו, ובלי להכיר את דרי התפתחות השפות והמילים, זה ממש א רציני. אני

יוונית היה שפה יותר עשירה מלשון הקודש, וכמדומה שהשנאה לכחול אצל היוונים לא היה מאד ומעולם רק התחיל בתקופה מסויימת.

הומרוס מסתבך נוראות לתאר כחול, וכך עוד יוונים, עד כדי כך שהיו חוקרים ששיערו שהיוונים סבלו מפיגם בראיית כחול, כי איך יתכן שהם לא מתארים את הצבע הזה. ראה למשל כאן <https://en.wikipedia.org/wiki/Wine->^{(dark sea (Homer}).[.]

דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770252&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770252&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
(;javascript:void(0))

(report.php?f=52&p=770256&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.) דווח על הודעה זו
(posting.php?mode=quote&f=52&p=770256&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.) ציטוט
(;javascript:void(0))

בנוגע לאריגים שנמצאו כפי שכבר נרמז לעיל, זה לא שעשו בדיקת דנ"א ומצאו שאכן הצבע הופק מאק"ק. מה שמצאו הוא כמות צבענים המתאימה לצבע המופק מהאק"ק. ומתוך החלזונות המוכרים לנו שהשתמשו בהם כאן בארץ - האח"ק והאא"פ בנוסף לאק"ק - הצבע מתאים דווקא לאק"ק ולא להם. ככל שניח שהיה חלזון אחר ממנו צבעו תכלת, יתכן שהצבע הופק ממנו. כן כתב לי אחד החוקרים שבדק את הבלדים, וחתום על המאמרים שהתפרסמו בעניין. כמובן שלאור העובדה שלא מצאו כאן קונכיית אחרות, ולא מוכר חלזון נוסף באזור, ההנחה המחקרית היא שאכן הצבע הופק מהאק"ק.

לבקשתו אינני כותב את שמו, היות ולדבריו נקעה נפשו מכך שמצטטים אותו באופן לא מדויק במקרה הטוב, ומוציאים את דבריו מהקשרם במקרה הפחות טוב. כמו שהוא כתב לי, המחקר המדעי בענין התכלת הרבה פחות חד משמעי ומוחלט מאיך שמצטטים אותו.

עכ"פ, לאור זאת, הדרנא למה שכתבתי שכל הזיהוי יושב על כך שממצאי הקונכיות מלמדים לכאורה שהשתמשו לצביעה רק בג' מינים אלו [יש עוד הרבה צובעים, ובמצרים השתמשו במין אחר הגדל בים סוף וכו', אבל כאן במרחב א"י זה מה שמצאנו]. אני בהחלט חושב שזו טענה טובה מאד [אא"כ נניח שחלזון התכלת היה מין אחר לחלוטין שלא היה לו כלל קונכיה], אבל אני גם חושב שרוב חכמי התורה והת"ח המוכרים לי לא ישושו לחדש מצוה על סמך טענה של אי המצאות קונכיות אחרות. אם היתה עדות ברורה שהיו מפיקים בזמנם תכלת מהאק"ק דייקא, יש כאלו שבהחלט יראו מקום לחדש, אבל לא על ראייה מהמין הזה לבד.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770258p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770258&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770258&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
  - [javascript:void\(0\);](http://javascript:void(0);)
- הודעה על ידי מלבב « ב' ספטמבר 12, 2022 3:09 pm

יהושפט כתב:

מלבב כתב:

יהושפט כתב:

מלבב כתב:

עוד יש להוסיף, שאם בלשון הקדש ואשורית וכו' היה מילה מדוקדקת לצבע המדויק של תכלת, לא מסתבר שביוונית לא היה להם מילה מדוקדקת והצטרפו בע"כ להשתמש במילה הכוללת יאנקיטוס, כמעט ברור שאם ביוונית ינקיטוס כולל גם סגול הקרוב לכולל וגם כחול כן הוא גם בלשון הקדש ושאר שפות המילה תכלת

ייסדת לך כאן שיטה חדשה בחקר הלשון, אולי יפתחו לך באקדמיה פקולטה, לך תדע.

וברצינות, להקיש מלשון ללשון זו ממש בדיחה, צא ובדוק בימינו. מה גם שהסיבה שבלה"ק ובאשורית יש מילה, לבגד תכלת, לא לצבע, הוא מחמת חשיבותו, ואצל מי שלא היה חשוב אין שום סיבה שתהיה מילה מדויקת, בדיוק כמו שבתורה אין סגול אא"כ ארגמן הוא סגול, מה שלדעת כמה ראשונים אינו. וכל לומד דה יודע שבלשון חז"ל דם ירוק כולל כמה צבעים המכונים בהכרח אצלנו צהוב ואפילו חום בהיר [אא"כ כל חום הוא אדום שוב מ.ש.ל.]

כל זה דברים ידועים בחקר שמות הצבעים, ולא פחות מכך ידוע שליוונים לא היו מילים מדויקות לתיאור הצבע הכחול, והם הסתבכו איך לתאר אותו. נכתבו על זה ספרים שלמים ע"י החוקרים.

במחילה, בראיות תורניות כולנו יודעים איך דנים ושוקלים ומוכיחים דברים, אבל שיישבו אברכים ויפריחו סברות בענייני לשון מה מסתבר ומה לא, בלי להכיר הכרה מינימלית של החומר הרב ועצום שיש בנושאים כאלו, ובלי להכיר את דרי התפתחות השפות והמילים, זה ממש א רציני. אני לא מתיימר לרגע לטעון שאני כן מכיר בשביל לחוות דעה, אבל מספיק בשביל לדעת שלסבור סברות בענין אין הרבה ערך.

יוונית היה שפה יותר עשירה מלשון הקודש, וכמדומה שהשנאה לכולל אצל היוונים לא היה מאז ומעולם רק התחיל בתקופה מסוימת.

שוב אתה מדבר על דברים שאין לך בהם מושג.

הומרוס מסתבך נוראות לתאר כחול, וכך עוד יוונים, עד כדי כך שהיו חוקרים ששיערו שהיוונים סבלו מפגם בראיית כחול, כי איך יתכן שהם לא מתארים את הצבע הזה. ראה למשל כאן

[https://en.wikipedia.org/wiki/Wine-dark_sea_\(Homer\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Wine-dark_sea_(Homer)).

ועוד אם נגיד שתכלית הוא רק כחול טהור, תמוה מאוד, שהרי ארגמן הוא אדום רק כנראה כולל גם סגול הקרוב לאדום, אבל וודאי לא סגול הקרוב לכחול שהרי בכל הראשונים כתוב שארגמן הוא אדום, א"כ למה יש התעלמות מוחלטת בתנ"ך ובחז"ל לצבע הינקיטוס והכונכיליא?

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (p770262#)

סתם הערה טיפשית שלא מן העניין...

[viewtopic.php?](#)

נערך לאחרונה על ידי [מקדש מלך](#) ([memberlist.php?/.](#))

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (p770263#)

<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=452687#p452687> (<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=452687#p452687>)

תכלת וסגול. (33.61 KiB jpg) נצפה 163 פעמים

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770268p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770268&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770268&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - `(.:(javascript:void(0))`
- הודעה על ידי מלבב « ב' ספטמבר 12, 2022 4:05 pm

כשתילי זיתים כתב:**מלבב כתב:**

על מה אתה חולק, אתה טוען שצבע סגול שרוב אנשים לא מבחינים בסגול שבו לא בכלל יאנקיטוס וכונקיליא, או שזה כן בכלל רק שאתה טוען שגם בזמנם היה הבחנה כזו דקה ונקרא בשני שמות? לדעתי שתי הדברים לא מסתברים.

אברר הדברים שחשבתי שהם פשוטים, ואולי זה יתרץ את שאלותיך. יש שני צבעים שונים זה מזה- כחול, ואדום. כשמערבין שני הצבעים ביחד, מגיע צבע שלישי, המכונה סגול. כל שלוש צבעים הללו היו ניכרים גם לפני מאה שנה, אף שאז הכל היה רק שחור ולבן, כידוע מהתמונות. עכשיו, כשהעירוב כחול ואדום זה 50/50, אז יש לך סגול. כשתערב רק טיפה קטנה של אדום לתוך הכחול, עדיין יהא כחול, שאף אחד לא ירגיש בזו. וכן להיפך באדום. אבל יש מדרגות שקשה להבחין אם זה כחול או סגול, וכן אדום או סגול. נוכל להגיד בערך כזה, לשבר את האוזן: כשיהא עשרים אחוז אדום, עד רק עשרים אחוז כחול, הכל יהא ודאי סגול. כשיהא רק עשר אחוז אדום, יתכן שזה ודאי כחול, וכן להיפך כשיהא עשר אחוז כחול, זה ודאי אדום. עכשיו, כשיהא בין 10-20 אחוז אדום, או כחול, אז זה צבע לא ברור. חלק מאנשים יקראו לזה כחול (או אדום), וחלק סגול. על צבע כזו אומרים ויקיפדיה שאנשים קוראים לזה סגול, כיון שזה משהו בין כחול לסגול. אבל כמובן, אף אחד לא יקרא כחול סגול. וכמו תמיד, אם יש לך איזה שאלות על זה, אני שמח לעזרך.

(המספרים לא מדויקים כלל)

[viewtopic.php?p=744041&sid=3fee14380c5004eda9745916d4f2ec67#p745226](http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=744041&sid=3fee14380c5004eda9745916d4f2ec67#p745226)
 ((<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=744041&sid=3fee14380c5004eda9745916d4f2ec67#p745226>))

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770274p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770274&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770274&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - `(.:(javascript:void(0))`
- הודעה על ידי אחרון התלמידים « ב' ספטמבר 12, 2022 4:50 pm

בס"ד

יהושפט כתב:**מעט דבש כתב:**

ראיתי כאן (<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=155236#p155236>) שמצאו בדים צבועים בתכלת מזמן בית שני.

אכן ואכן

בנוגע לאריגים שנמצאו כפי שכבר נרמז לעיל, זה לא שעשו בדיקת דנ"א ומצאו שאכן הצבע הופק מאק"ק. מה שמצאו הוא כמות צבענים המתאימה לצבע המופק מהאק"ק. ומתוך החלזונות המוכרים לנו שהשתמשו בהם כאן בארץ - האח"ק והאא"פ בנוסף לאק"ק - הצבע מתאים דווקא לאק"ק ולא להם. ככל שניח שהיה חלזון אחר ממנו צבעו תכלת, יתכן שהצבע הופק ממנו. כן כתב לי אחד החוקרים שבדק את הבדים, וחתום על המאמרים שהתפרסמו בענין. כמובן שלאור העובדה שלא מצאו כאן קונכיות אחרות, ולא מוכר חלזון נוסף באזור, ההנחה המחקרית היא שאכן הצבע הופק מהאק"ק. לבקשתו אינני כותב את שמו, היות ולדבריו נקעה נפשו מכך שמצטטים אותו באופן לא מדויק במקרה הטוב, ומוציאים את דבריו מהקשרם במקרה הפחות טוב. כמו שהוא כתב לי, המחקר המדעי בענין התכלת הרבה פחות חד משמעי ומוחלט מאיך שמצטטים אותו.

עכ"פ, לאור זאת, הדרגא למה שכתבתי שכל הזיהוי יושב על כך שממצאי הקונכיות מלמדים לכאורה שהשתמשו לצביעה רק בג' מינים אלו [יש עוד הרבה צובעים, ובמצרים השתמשו במין אחר הגדל בים סוף וכו', אבל כאן במרחב א"י זה מה שמצאו]. אני בהחלט חושב שזו טענה טובה מאד [אא"כ נניח שחלזון התכלת היה מין אחר לחלוטין שלא היה לו כלל קונכיה], אבל אני גם חושב שרוב חכמי התורה והת"ח המוכרים לי לא יישושו לחדש מצוה על סמך טענה של אי המצאות קונכיות אחרות. אם היתה עדות ברורה שהיו מפקינים בזמנם תכלת מהאק"ק דייקא, יש כאלו שבהחלט יראו מקום לחדש, אבל לא על ראייה מהמין הזה לבד.

מה? אולי תספר לי מי הוא החוקר הלז?

כי אני דיברתי בזמנו עם ד"ר סוקניק בעצמה, והסבירה לי שאין אפשרות אחרי בדיקת מעבדה, שהצבע הוא ממקור אחר מלבד האק"ק. ואחר כך בררתי ענין והסבירו לי מדוע לא ייתכן הדבר. ודרך אגב, ישנו עוד אריג שנמצא בשנת תשע"ו וגם הוא מקורו באק"ק. אבל נניח לזה כעת מלבד שהתחלת כאן אם טענות נוספות - שנידושו עד דק.

ומשום שטענות והמענות לא מסודרות, אם ירשו לי חבריי, אנסה טיפה להתחיל כמיסת הזמן. א. טענו כאן שישנם דברי הגויים שמוכח מהם שצבעו רק בסגול ועכ"פ אין ראיה לכחול וכו', ומהנשמע כאן שישנם דברים שלא הביאום תומכי התכלת. אולי אחד מהכותבים מוכן לתת לי משפט אחד שכתבו הגויים הקדמונים שהתחדש בפורום זה, שלא הביאוהו?
ב.

כתב כאן אחד הכותבים:

כשתילי זיתים כתב:

קודם שאבאר את טעותו של הרב מלבב שליט"א, צריכים להבין מקור הטעות. כל הדברים שהוא כותב, אף חוקר אחד לא יסכים אתו, כולל אלו התומכים בהאק"ק. כל מי שיש לו קצת ידיעה בעניינים אלו יודע שקונכיליאי אין פירושו כחול, כמו שמוכח במאות מקומות, ובתוך דברי פליניוס עצמו בהרבה מקומות. למשל, זהר עמר, אף שתומך בהאק"ק, כותב בספרו "הארגמן", שהקושיא הכי גדולה על תיאוריה זו הוא שאין זכר בשום מקום שצבעו כחול בהאק"ק. הטעות בא שיש איזה אברכים שכותבים קונטרסים, ואין יודעים כלום בלאטינית או בשפות. ולומדים פליניוס כמו שלומדים גמרא, ועושים דרשות וגז"ש "הוא כותב פה קונכיליאי, וגם יש זכר לקונכיליאי אצל הים, שזה כחול, בע"כ זה כחול". אבל כל המדעיים שיש להם קצת ידיעות בעניין, יגידו לך שזה הבל ממש. אכן הציבור התמימים שקוראים דבריהם, הם משוכנעים מאופן הכתיבה, ולא מטריחים כלל לבדוק אם הדברים נכונים.

ולעצם הדברים, ויטרוביוס יש לו פרק על כחול, ופרק על סגול. אף אחד לא מכחיש. בפרק המדבר על כחול, לא מזכיר אק"ק. אף אחד לא מכחיש. בפרק שמדבר על סגול, הוא מזכיר. אף אחד לא מכחיש. מיד זה מוכיח לך כל מה שצריך. ולענין המילה "לוידיום" שמזכיר אצל האק"ק, בדקתי זה ויש מחלוקת בין התרגומים. יש

מתרגמים pale, באופן שאין לו שום שייכות לכחול. ויש מתרגמים blue shade היינו הסגול נוטה קצת לכחול. אין אף אחד שמתרגם "כחול".

אף חוקר לא יסכים איתו? נו נו.
אולי ייספר לנו הכותב הנכבד באותו הפרק של ויטרוביוס על הכחול (ספר שביעי אדריכלות). באיזו מילה הוא משתמש ל"כחול"? זה יעזור לנו.
אני שואל משום שהסכים כבוד הכותב לעזור לנו במלים שאיננו מבינים בשפה הלטינית. הוא נמצא כדי 'לסייע'! אדרבה, נשמח.

<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?f=52&t=59941&start=240#p769855>
(f=52&t=59941&start=240#p769855)

בל"נ בהודעה הבאה אסביר את ויטרוביוס ומה מועיל לנידון.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770302p)

- דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=770302&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/](http://forum.otzar.org/report.php?f=52&p=770302&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/)).
- ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=770302&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/](http://forum.otzar.org/posting.php?mode=quote&f=52&p=770302&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/)).
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי יהושפט « ב' ספטמבר 12, 2022 7:53 pm

אחרון התלמידים כתב:

בס"ד

יהושפט כתב:

מעט דבר כתב:

ראיתי כאן (<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=155236#p155236>) שמצאו
בדים צבועים בתכלת מזמן בית שני.
וראה עוד כאן (<https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=423221#p423221>).
ושם ראיתי שעיקר נידון האשכול נידון כבר אצל ר"י ענבל.

אכן ואכן

בנוגע לאריגים שנמצאו כפי שכבר נרמז לעיל, זה לא שעשו בדיקת דנ"א ומצאו שאכן הצבע הופק מאק"ק. מה שמצאו הוא כמות צבענים המתאימה לצבע המופק מהאק"ק. ומתוך החלזונות המוכרים לנו שהשתמשו בהם כאן בארץ - האח"ק והאא"פ בנוסף לאק"ק - הצבע מתאים דווקא לאק"ק ולא להם. ככל שגניח שהיה חלזון אחר ממנו צבעו תכלת, יתכן שהצבע הופק ממנו. כן כתב לי אחד החוקרים שבדק את הבדים, וחתום על המאמרים שהתפרסמו בעניין. כמובן שלאור העובדה שלא מצאו כאן קונכיות אחרות, ולא מוכר חלזון נוסף באזור, ההנחה המחקרית היא שאכן הצבע הופק מהאק"ק.

לבקשתו אינני כותב את שמו, היות ולדבריו נקעה נפשו מכך שמצטטים אותו באופן לא מדוייק במקרה הטוב, ומוציאים את דבריו מהקשרם במקרה הפחות טוב. כמו שהוא כתב לי, המחקר המדעי בענין התכלת הרבה פחות חד משמעי ומוחלט מאיך שמצטטים אותו.

עכ"פ, לאור זאת, הדרגא למה שכתבתי שכל הזיהוי יושב על כך שממצאי הקונכיות מלמדים לכאורה שהשתמשו לצביעה רק בג' מינים אלו [יש עוד הרבה צובעים, ובמצרים השתמשו במין אחר הגדל בים סוף וכו', אבל כאן במרחב א"י זה מה שמצאו]. אני בהחלט חושב שזו טענה טובה מאד [אא"כ נניח שחלזון התכלת היה מין אחר לחלוטין שלא היה לו כלל קונכיה], אבל אני גם חושב שרוב חכמי התורה והת"ח המוכרים לי לא יושבו לחדש מצוה על סמך טענה של אי המצאות קונכיות אחרות. אם היתה עדות ברורה שהיו מפיקים בזמנם תכלת מהאק"ק דייקא, יש כאלו שבהחלט יראו מקום לחדש, אבל לא על ראייה מהמין הזה לבד.

מה? אולי תספר לי מי הוא החוקר הלז?

כי אני דיברתי בזמנו עם ד"ר סוקניק בעצמה, והסבירה לי שאין אפשרות אחרי בדיקת מעבדה, שהצבע הוא ממקור אחר מלבד האק"ק. ואחר כך בררתי ענין ה והסבירו לי מדוע לא ייתכן הדבר. ודרך אגב, ישנו עוד אריג שנמצא בשנת תשע"ו וגם הוא מקורו באק"ק. אבל נניח לזה כעת מלבד שהתחלת כאן אם טענות נוספות - שנידושו עד דק.

ומשום שטענות והמענות לא מסודרות, אם ירשו לי חבריי, אנסה טיפה להתחיל כמיסת הזמן.
א. טענו כאן שישנם דברי הגויים שמוכח מהם שצבעו רק בסגול ועכ"פ אין רא' לכחול וכו', ומהנשמע כאן שישנם דברים שלא הביאום תומכי התכלת. אולי אחד מהכותבים מוכן לתת לי משפט אחד שכתבו הגויים הקדמונים שהתחדש בפורום זה, שלא הביאוהו?
ב.
כתב כאן אחד הכותבים:

כשתילי זיתים כתב:

קודם שאבאר את טעותו של הרב מלבב שליט"א, צריכים להבין מקור הטעות. כל הדברים שהוא כותב, אף חוקר אחד לא יסכים אתו, כולל אלו התומכים בהאק"ק. כל מי שיש לו קצת ידיעה בעניינים אלו יודע שקונכיליא אין פירושו כחול, כמו שמוכח במאות מקומות, ובתוך דברי פליניוס עצמו בהרבה מקומות. למשל, זהר עמר, אף שתומך בהאק"ק, כותב בספרו "הארגמן", שהקושיא הכי גדולה על תיאוריה זו הוא שאין זכר בשום מקום שצבעו כחול בהאק"ק. הטעות בא שיש איזה אברכים שכותבים קונטרסים, ואין יודעים כלום בלאטינית או בשפות. ולומדים פליניוס כמו שלומדים גמרא, ועושים דרשות וגז"ש "הוא כותב פה קונכיליא, וגם יש זכר לקונכיליא אצל הים, שזה כחול, בע"כ זה כחול". אבל כל המדעיים שיש להם קצת ידיעות בעניין, גידו לך שזה הבל ממש. אכן הציבור התמימים שקוראים דבריהם, הם משוכנעים מאופן הכתיבה, ולא מטריחים כלל לבדוק אם הדברים נכונים.

ולעצם הדברים, ויטרוביוס יש לו פרק על כחול, ופרק על סגול. אף אחד לא מכחיש. בפרק המדבר על כחול, לא מזכיר אק"ק. אף אחד לא מכחיש. בפרק שמדבר על סגול, הוא מזכיר. אף אחד לא מכחיש. מיד זה מוכיח לך כל מה שצריך. ולעניין המילה "לוידיום" שמזכיר אצל האק"ק, בדקתי זה ויש מחלוקת בין התרגומים. יש מתרגמים pale, באופן שאין לו שום שייכות לכחול. ויש מתרגמים blue shade היינו הסגול נוטה קצת לכחול. אין אף אחד שמתרגם "כחול".

אף חוקר לא יסכים איתו? נו נו.

אולי ייספר לנו הכותב הנכבד באותו הפרק של ויטרוביוס על הכחול (ספר שביעי אדריכלות). באיזו מילה הוא משתמש ל"כחול"? זה יעזור לנו.

אני שואל משום שהסכים כבוד הכותב לעזור לנו במלים שאיננו מבינים בשפה הלטינית. הוא נמצא כדי לסייע! אדרבה, נשמח.

<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?f=52&t=59941&start=240#p769855>
(f=52&t=59941&start=240#p769855)

בל"נ בהודעה הבאה אסביר את ויטרוביוס ומה מועיל לנידון.

היא אמרה לך שזה שולל גם אפשרות לחלזון אחר לא מוכר? או שמהחלזונות הנמצאים כיום ברור שזה אק"ק? זה מה שהיה אמר לי. אני מנוע כאמור מלפרסם את שמו, לצערי.

אינני טוען שיש דברים שלא הביאו, אני טוען להיפך שכל מה שהביאו אין כל הכרח לפרשו כחול, על פניו נראה שזה פשוט משאלת לב של בעלי הקונטרסים.

נערך לאחרונה על ידי יהושפט (memberlist.php?/.)

(mode=viewprofile&u=11591&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f) ב' ספטמבר 12, 2022

8:36 pm, נערך פעם 1 בסך הכל.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770306p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770306&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770306&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)

מלבב כתב:

...
זה לא רק היוונים, בכל העולם העתיק לא היה מילה מדויקת לכחול, לכן סביר שתכלת הוא לא צבע מדויק רק כולל גם סגול.
ועוד אם נגיד שתכלת הוא רק כחול טהור, תמוה מאוד, שהרי ארגמן הוא אדום רק כנראה כולל גם סגול הקרוב לאדום, אבל וודאי לא סגול הקרוב לכחול שהרי בכל הראשונים כתוב שארגמן הוא אדום, א"כ למה יש התעלמות מוחלטת בתנ"ך ובחז"ל לצבע הינקיטוס והכונקיליא?

למה בדיוק הם היו צריכים להתייחס לזה? אתה מכיר איזה ענין הלכתי שקשור לצבע סגול, או שאולי על חז"ל לתת מתכונים לחצילים ולהדגיש שיהיו סגולים...

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770308p)

• דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=770308&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))
• ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=770308&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))
• [\(javascript:void\(0\);\)](#)
הודעה על ידי מלבב « ב' ספטמבר 12, 2022 8:39 pm

יהושפט כתב:

מלבב כתב:

...
זה לא רק היוונים, בכל העולם העתיק לא היה מילה מדויקת לכחול, לכן סביר שתכלת הוא לא צבע מדויק רק כולל גם סגול.
ועוד אם נגיד שתכלת הוא רק כחול טהור, תמוה מאוד, שהרי ארגמן הוא אדום רק כנראה כולל גם סגול הקרוב לאדום, אבל וודאי לא סגול הקרוב לכחול שהרי בכל הראשונים כתוב שארגמן הוא אדום, א"כ למה יש התעלמות מוחלטת בתנ"ך ובחז"ל לצבע הינקיטוס והכונקיליא?

למה בדיוק הם היו צריכים להתייחס לזה? אתה מכיר איזה ענין הלכתי שקשור לצבע סגול, או שאולי על חז"ל לתת מתכונים לחצילים ולהדגיש שיהיו סגולים...

בתנך מוזכר אין ספור פעמים תכלת וארגמן ותולעת שני שש זהב כסף ונחושת גם כשזה לא נוגע להלכה

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770309p)

• דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=770309&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))
• ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=770309&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))
• [\(javascript:void\(0\);\)](#)
הודעה על ידי יהושפט « ב' ספטמבר 12, 2022 8:41 pm

אחרון התלמידים כתב:

בס"ד

...

אולי ייספר לנו הכותב הנכבד באותו הפרק של ויטרוביוס על הכחול (ספר שביעי אדריכלות) . באיזו מילה הוא משתמש ל'כחול'? זה יעזור לנו.
אני שואל משום שהסכים כבוד הכותב לעזור לנו במלים שאיננו מבינים בשפה הלטינית. הוא נמצא כדי 'לסייע'! אדרבה, נשמח.
<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?f=52&t=59941&start=240#p769855>
<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?f=52&t=59941&start=240#p769855>
בל"נ בהודעה הבאה אסביר את ויטרוביוס ומה מועיל לנידון.

אענה אשר לא שאלוני-

הנה הפרק בלטינית:

1. Caeruli temperationes Alexandriae primum sunt inventae, postea item Vestorius Puteolis instituit faciundum. Ratio autem eius, e quibus est inventa, satis habet admirationis. Harena enim cum nitri flore conteritur adeo subtiliter, ut efficiatur quemadmodum farina; ea aes cyprum limis crassis uti scobis facta mixta conspargitur, ut conglomeretur; deinde pilae manibus versando efficiuntur et ita conligantur, ut inarescant; aridae componuntur in urceo fictili, urcei in fornace: ita aes et ea harena ab ignis vehementia confervescendo cum coaluerint, inter se dando et accipiendo sudores a proprietatibus discedunt suisque viribus per ignis vehementiam confectis caeruleo rediguntur colore. 2. Usta vero, quae satis habet utilitatis in operibus tectoriis, sic temperatur. Glaeba silis boni coquitur, ut sit in igni candens; ea autem aceto extinguatur et efficitur purpureo colore. אינני מתיימר לדעת לטינית, אבל לפי התרגום האנגלי המילים Caeruli caeruleo זה כחול. כמו המילה caeruleum הוא משתמש לתיאור פרח ההליוטרופיום המדובר. והתייחסתי לעיל לענין זה, אם לזה כיוונת.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770310p)

• דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770310&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
• ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770310&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
• [javascript:void\(0\);](http://javascript:void(0);)

הודעה על ידי יהושפט « ב' ספטמבר 12, 2022 8:42 pm

מלבב כתב:

יהושפט כתב:

מלבב כתב:
...
זה לא רק היוונים, בכל העולם העתיק לא היה מילה מדויקת לכחול, לכן סביר שתכלת הוא לא צבע מדויק רק כולל גם סגול.
ועוד אם נגיד שתכלת הוא רק כחול טהור, תמוה מאוד, שהרי ארגמן הוא אדום רק כנראה כולל גם סגול הקרוב לאדום, אבל וודאי לא סגול הקרוב לכחול שהרי בכל הראשונים כתוב שארגמן הוא אדום, א"כ למה יש התעלמות מוחלטת בתנ"ך ובחז"ל לצבע הינקיטוס והכונקיליא?

למה בדיוק הם היו צריכים להתייחס לזה? אתה מכיר איזה ענין הלכתי שקשור לצבע סגול, או שאולי על חז"ל לתת מתכונים לחצילים ולהדגיש שיהיו סגולים...

בתנך מוזכר אין ספור פעמים תכלת וארגמן ותולעת שני שש זהב כסף ונחושת גם כשזה לא נוגע להלכה

והרבה צבעים אחרים לא נזכרים, הם לא קטלוג של טמבור. תספר לי למה הם היו צריכים להזכיר את זה. ואם מצד הצמר הצבוע בסגול שהיה חשוב, הגיוני מאד שהוא נכלל בארגמן

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770312p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770312&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770312&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי מלבב « ב' ספטמבר 12, 2022 9:00 pm

ממך לא ציפיתי כזה טענה
כל סוגי הצבעים והבגדים היקרים מוזכרים בתנ"ך אין ספור פעמים, למה רק זה חסר?
זה לא יתכן שזה בכלל ארגמן כי ארגמן הוא אדום, ולא יתכן שכמעט כחול בשם אדום יקרא.
גם זה מוזר שתכלת הוא רק כחול טהור וביוונית שם אחד כולל גם כחול וגם סגול, ובעברית זה הפוך שארגמן כולל כל סוגי הסגול ולא מחולק לשני סוגי סגול כמו ביוונית ובלאטינית.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770314p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770314&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770314&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ב' ספטמבר 12, 2022 9:05 pm

כמה פעמים מוזכר בתנ"ך חור כרפס בהט ודר וסוחרת?

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770316p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770316&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770316&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי מלבב « ב' ספטמבר 12, 2022 9:07 pm

כשתילי זיתים כתב:

כמה פעמים מוזכר בתנ"ך חור כרפס בהט ודר וסוחרת?

זה לא בגדים זה יריעות וכדומה
וכמדומה שגם בספרי הגויים זה לא מוזכר או מוזכר מעט מאוד, הכונכיליא היה משהו ששוויו כזהב

אח"כ עיינתי שוב, כרפס לפי כמה מפרשים הוא כמו כתונת פסים, זה נמצא בתנ"ך כמה פעמים, חור לפי כמה מפרשים הוא גם משהו שנזכר בתנ"ך כמדומה שש, ובהט ודר וסוחרת הוא מיני אבנים יקרים

נערך לאחרונה על ידי מלבב (memberlist.php?/.)
(mode=viewprofile&u=4117&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f) ב' ספטמבר 12, 2022 9:17 pm
נערך 2 פעמים בסך הכל.
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770318p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770318&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770318&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי בן פקועה « ב' ספטמבר 12, 2022 9:10 pm

נראה שהדאחקה מיצתה את עצמה. זו כבר סתם התעללות.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770320p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770320&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770320&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי יהושפט « ב' ספטמבר 12, 2022 9:15 pm

בן פקועה כתב:

נראה שהדאחקה מיצתה את עצמה. זו כבר סתם התעללות.

צודק. כתבתי תגובה ובעקבות דבריו לא לחצתי על שלח, באמת מיותר, וכבר מיצה את עצמו.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770328p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770328&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770328&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ב' ספטמבר 12, 2022 9:40 pm

מאי נפק"מ אם זה מין בגדים? עכ"פ התנ"ך לא מאריך על הכל.
אגב, מאיפה אחשוּרוש קיבל הכתונת פסים? ועדיין היה בו דם השעיר או לא?

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770329p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770329&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770329&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי מלבב « ב' ספטמבר 12, 2022 9:46 pm

פסים זה סוג בד
בתוך מוזכר אין ספור פעמים דברים יקרים כמו תכלת וארגמן וזהב וכסף, הכונכיליא והיאנקיטוס הוא גם בדרגה זו, לא סביר שלא יוזכר בשום מקום

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770330p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770330&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770330&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ב' ספטמבר 12, 2022 9:51 pm

אה, חבל, חשבתי שיש לי חומר חדש לסעודת פורים. בלא"ה יש קשר גדול בין יוסף הצדיק לפורים, כידוע. נקוה שאסתדר בל"ז...

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770331p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770331&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770331&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי מקדש מלך « ב' ספטמבר 12, 2022 10:03 pm

הרבנים יהושפט ושתילי זיתים.
קראתי קצת את הדין ודברים, אם כי ממש לא בעיון. אבל ברשותכם שאלת הבהרה קטנה.

הרב אחרון התלמידים כתב מקודם ואני מצטט:

אולי ייספר לנו הכותב הנכבד באותו הפרק של ויטרוביוס על הכחול (ספר שביעי אדריכלות) . באיזו מילה הוא משתמש ל"כחול"? זה יעזור לנו.
אני שואל משום שהסכים כבוד הכותב לעזור לנו במלים שאיננו מבינים בשפה הלטינית. הוא נמצא כדי 'לסייע'! אדרבה, נשמח.

האם אמורה להיות מהשם שבו ויטרוביוס מתאר את הכחול בפרק האמור ראייה לנידונו?
פשוט לא התייחסתם לדברים מקודם.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770333p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770333&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770333&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - `(.javascript:void(0))`
- הודעה על ידי מלבב « ב' ספטמבר 12, 2022 10:10 pm

כשתילי זיתים כתב:

אה, חבל, חשבתי שיש לי חומר חדש לסעודת פורים. בלא"ה יש קשר גדול בין יוסף הצדיק לפורים, כידוע.
נקוה שאסתדר בל"ז...

פסים מוזכר גם באמנון ותמר, ואולי גם בעוד מקומות

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770335p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770335&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770335&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - `(.javascript:void(0))`
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ב' ספטמבר 12, 2022 10:11 pm

הרב יהושפט קדמוני לעיל, המילה שמתאר כחול שם זה "caeruli" סארליום ובפרק המדבר על סגול הוא משתמש עם "לוידיום". (שלפעמים הכוונה לכחול)

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770338p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770338&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770338&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - `(.javascript:void(0))`
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ב' ספטמבר 12, 2022 10:18 pm

מלבב כתב:

פסים זה סוג בד
בתנך מוזכר אין ספור פעמים דברים יקרים כמו תכלת וארגמן וזהב וכסף, הכונכיליא והיאנקיטוס הוא גם בדרגה זו, לא סביר שלא יוזכר בשום מקום

יש לך אפילו ראייה קטנה שזה היה חשוב בזמן התנ"ך? או אולי גם זה מ"סוד השם ליראיו" כשאר הפנינים שאתה מעלה

פה?

לא שיש נפק"מ, שהתנ"ך לא מספר הכל, כמובן, ויתכן שנכלל בארגמן.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770343p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770343&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770343&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- `(.void(0);:javascript)`

הודעה על ידי מעט דבש « ב' ספטמבר 12, 2022 10:29 pm

מקדש מלך כתב:

הרבנים יהושפט ושתי' זיתים.

קראתי קצת את הדין ודברים, אם כי ממש לא בעיון. אבל ברשותכם שאלת הבהרה קטנה.

הרב אחרון התלמידים כתב מקודם ואני מצטט:

אולי ייספר לנו הכותב הנכבד באותו הפרק של ויטרוביוס על הכחול (ספר שביעי אדריכלות) .
באיזו מילה הוא משתמש ל"כחול"? זה יעזור לנו.
אני שואל משום שהסכים כבוד הכותב לעזור לנו במלים שאיננו מבינים בשפה הלטינית. הוא
נמצא כדי לסייע! אדרבה, נשמח.

האם אמורה להיות מהשם שבו ויטרוביוס מתאר את הכחול בפרק האמור ראייה לנידוננו?
פשוט לא התייחסתם לדברים מקודם.

כשתי' זיתים כתב:

הרב יהושפט קדמני לעיל (<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=770309&sid=72f8477ea938664f303610fc0830cabca&sid=72f8477ea938664f303610fc0830cabca>)

(<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=770309&sid=72f8477ea938664f303610fc0830cabca&sid=72f8477ea938664f303610fc0830cabca>)

, המילה שמתאר כחול שם זה "caeruli" סארליום ובפרק המדבר על סגול הוא משתמש עם "לוידיום".
(שלפעמים הכוונה לכחול)

הנידון התחיל כאן. (<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=769764&sid=72f8477ea938664f303610fc0830cabca&sid=72f8477ea938664f303610fc0830cabca>)

(<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=769764&sid=72f8477ea938664f303610fc0830cabca&sid=72f8477ea938664f303610fc0830cabca>)

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770345p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770345&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770345&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- `(.void(0);:javascript)`

הודעה על ידי מלבב « ב' ספטמבר 12, 2022 10:36 pm

אתה צודק, שכחתי שבדור אחרי התנך זה דור תהפוכות עולם, זה זמן שהשתנו הרבה דברים כמו התכלת שפתאום הפך להיות רק לשימוש היהודים, השם ינקיטוס פתאום נהפך מכחול לסגול, הכונכיליא פתאום הפך מדבר שולי למשהו יקר כמו ארגמן, קונכיות חילזון התכלת נעלמו כאילו בלע אותם האדמה, וכמה מאות שנים אחרי זה גם החילזון עצמו נעלם באופן מיסטורי.

ארגמן כתוב בכל מקום שהוא אדום, ואדום יותר חזק מתולעת שני, כמו דם או כמו אש, להגיד שכחול עם נטיה קלה לסגול זה ארגמן זה כמו להגיד שאדום עם נטיה קלה לסגול זה תכלת

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770347p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770347&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770347&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- `javascript:void(0);`

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ב' ספטמבר 12, 2022 10:51 pm

גם שכחת להגיד שאף דבר לא משתנה לאורך אלף שנים, וכל דבר שקרא לפני אלף שנה, הכל אחד, ואין שום חילוק בין המקומות, והזמנים, והאנשים, מה שהיה בשושן הוא שהיה ברומא ומה שקרא ליהודים קרא לצרפתים, וכל ספרי היסטוריה בעולם הם ממש דברי שוא שלא מבינים שאין שום הבנה בהיסטוריה כלל, וכל מה שעולה על דעת מלבב בשעה שאוכל ארוחת הצהרים, היא היא ההיסטוריה האמיתית, וכל מי שחולק על ניחושיו אינו מבין כלל מה זה היסטוריה. וגם כידוע ישעיה הנביא ויחזקאל הנביא קודם שחיברו ספריהם, התקשרו לפליניוס לידע בדיוק מה לכתוב, שלא יבוא מלבב עם טענות, וכל מה שאמר להם פליניוס כן עשו הנביאים, לא נפל דבר מכל אשר דיבר.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770354p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770354&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770354&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- `javascript:void(0);`

הודעה על ידי יהושפט « ב' ספטמבר 12, 2022 11:25 pm

אחרון התלמידים כתב:

בס"ד

יהושפט כתב:

מעט דבש כתב:

ראיתי כאן (https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=155236#p155236) שמצאו בדים צבועים בתכלת מזמן בית שני.
וראה עוד כאן (https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=423221#p423221).
ושם ראיתי שעיקר נידון האשכול נידון כבר אצל ר"י ענבל.

אכן ואכן

בנוגע לאריגים שנמצאו כפי שכבר נרמז לעיל, זה לא שעשו בדיקת דנ"א ומצאו שאכן הצבע הופק מאק"ק. מה שמצאו הוא כמות צבענים המתאימה לצבע המופק מהאק"ק. ומתוך החלזונות המוכרים לנו שהשתמשו בהם כאן בארץ - האח"ק והאא"פ בנוסף לאק"ק - הצבע מתאים דווקא לאק"ק ולא להם. ככל שניח שהיה חלזון אחר ממנו צבעו תכלת, יתכן שהצבע הופק ממנו. כן כתב לי אחד החוקרים שבדק את הבדים, וחתום על המאמרים שהתפרסמו בענין. כמובן שלאור העובדה שלא מצאו כאן קונכיות אחרות, ולא מוכר חלזון נוסף באזור, ההנחה המחקרית היא שאכן הצבע הופק מהאק"ק.

לבקשתו אינני כותב את שמו, היות ולדבריו נקעה נפשו מכך שמצטטים אותו באופן לא מדוייק במקרה הטוב, ומוציאים את דבריו מהקשרם במקרה הפחות טוב. כמו שהוא כתב לי, המחקר המדעי בענין התכלת הרבה פחות חד משמעי ומוחלט מאיך שמצטטים אותו.

עכ"פ, לאור זאת, הדרגה למה שכתבתי שכל הזיהוי יושב על כך שממצאי הקונכיות מלמדים לכאורה שהשתמשו לצביעה רק בג' מינים אלו [יש עוד הרבה צובעים, ובמצרים השתמשו במין אחר הגדל בים סוף וכו', אבל כאן במרחב א"י זה מה שמצאו]. אני בהחלט חושב שזו טענה טובה מאד [אא"כ נניח שחלזון התכלת היה מין אחר לחלוטין שלא היה לו כלל קונכיה], אבל אני גם חושב שרוב חכמי התורה והתנ"ח המוכרים לי לא יושבו לחדש מצוה על סמך טענה של אי המצאות קונכיות אחרות. אם היתה עדות ברורה שהיו מפיקים בזמנם תכלת מהאק"ק דייקא, יש כאלו שבהחלט יראו מקום לחדש, אבל לא על ראייה מהמין הזה לבד.

מה? אולי תספר לי מי הוא החוקר הלז?

כי אני דיברתי בזמנו עם ד"ר סוקניק בעצמה, והסבירה לי שאין אפשרות אחרי בדיקת מעבדה, שהצבע הוא ממקור אחר מלבד האק"ק. ואחר כך בררתי ענין ה והסבירו לי מדוע לא ייתכן הדבר. ודרך אגב, ישנו עוד אריג שנמצא בשנת תשע"ו וגם הוא מקורו באק"ק. אבל נניח לזה כעת
מלבד שהתחלת כאן אם טענות נוספות - שנידושו עד דק.

...

אני מעתיק כאן את ההתכתבות שלי עם אותו חוקר, בהשמטת פרטים מזהים לבקשתו וכמו שתקראו. ההנחה שלי כששאלתי היתה שהוכח שהצבע הוא דווקא מהאק"ק, וכמו שידוע, וכך כתבתי במקום אחר להדיא לפני שהתכתבתי איתו. הנה ההתכתבות-
כתבתי לו:

כאחד שמתעניין בחלזון הפורפורה מהפן ההלכתי של זיהוי התכלת, קראתי בענין רב מאד את המאמר על אריגי הארגמן האמיתי ממערות מורבעות.

רציתי לשאול, ככל שהבנתי הזיהוי של האריג הכחול ממורבעות כצבוע בצבע שהופק מארגמון קהה קוצים, הוא משום המצאות כמות גבוהה של MBI IND, מה שאופייני לאק"ק ולא לשני מיני הארגמונים הנוספים שהיו בשימוש לצביעה, הארגמון חד-קוצים והארגמונית אדומת הפה.

וכאן השאלה, האם הרכב הצבענים דומה לזה המופק מהאק"ק בדיוק, או שאולי יתכן באופן תיאורטי שצבע זה הופק מארגמון אחר - שאינו מוכר לנו - שהכיל כמות רבה של IND וכמות מועטת יותר של MBI כך שהוא צבע כחול באופן טבעי ללא צורך בטכניקות שונות [כהעמדה בשמש הרתחה ועוד] הנעשות כדי שהאק"ק שצובע סגול באופן טבעי יצבע כחול על ידי פירוק חלק ממולקולות ה-MBI.

ברור לי שמנקודת מבט מחקרית ככל שהממצאים הארכיאולוגים מלמדים שהיו שלושה מיני ארגמונים בשימוש, אין כל סיבה להניח ארגמון נוסף היפותטי. [זו גם דעתי האישית, גם אם לה ערך רב...], אבל בויכוח הפנים-הלכתי המתנהל סביב זיהוי חלזון התכלת, הועלתה השערה כזו להמצאות חלזון נוסף, על ידי אלו שמסיבות שונות מתנגדים לזיהוי האק"ק כחלון התכלת, ולכן שאלתי את ששאלתי.

ברור, שלהניח שהיה חלזון נוסף שהצבענים שבו היו באותם יחסים שיש באק"ק אין כל טעם, כיון שגם הוא יצבע סגול באופן טבעי, השאלה היא כמובן, האם יתכן - ולו תאורטית - שהצבע הופק מארגמון שבאופן טבעי כמות ה-IND בו רבה כל כך לעומת ה-MBI, עד כדי שצבע באופן טבעי כחול.

וזוהי תשובתו:

שלום רב,

דווקא כחוקר אני בהחלט מסכים איתך ויכול להגיד שאני מתייחס לכך באופן הרבה יותר זהיר ממה שמצטטים אותי .. אכן בתיאוריה קיימת עדיין אפשרות שהרכב החומרים שמצאנו מתאים לחלזון אחר שאנחנו לא מכירים (אם כי הממצאים הארכיאולוגים מעידים בשימוש בעיקר בשלושת המינים) . כמו כן ייתכן שגם אופן הצביעה שהיה בעבר שונה ממה שאנחנו חושבים היום ומהשיטות שאנחנו הצלחנו לשחזר את התהליך (כאן העסק בהחלט הרבה יותר רחב ואני עדיין חושב שאנחנו לא יודעים את הכל).

יש דברים ברורים על פי הממצאים במעבדה ובשטח שאנחנו יכולים להגיד באופן ודאי (למשל שיש באריג נוכחות של מולקולות MBI IND , או שיש שרידים של חלזונות ממינים X באתרים מסוימים) ואילו בנושא האינטרפרטציה של הממצא / פרשנות צריך להישאר הרבה יותר זהירים. בכלל זו השקפת עולמי במחקר באופן כללי - צריך להישאר צנועים ולזכור שאנחנו לא יודעים את הכל.

חייב לומר לך בכנות שדווקא בגלל שפונים אלי אנשים רבים המתעניינים על נושא התכלת מהמקום הדתי ומצוות הציצית, עם השנים למדתי להיות זהיר ולא רק שאני נמנע מלהיכנס לסוגיה זו בפרסומים שלי וברוב הפעמים אני נמנע מלהשיב בנושא לפנייות דומות (וזאת לאחר שראיתי שמצטטים אותי באופן שאינו מדויק , אומרים דברים בשמי שלא אמרתי וכו') .
בברכה

שוב כתבתי לו: אני מבקש רשות לכתוב בשמך שיתכן תיאורטית ארגמון אחר שאינו מוכר לנו שצבע כחול באופן טבעי

והשיבני: באופן חריג אבקש שלא תכתוב בשמי דברים בנושא זה.
מתנצל ומקווה שהצלחתי להסביר את הסיבה במייל הקודם.

נערך לאחרונה על ידי יהושפט ([memberlist.php?/.](#))
[\(mode=viewprofile&u=11591&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f\)](#) ב ג' ספטמבר 13, 2022
am 9:49, נערך 3 פעמים בסך הכל.
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770357p)

- דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=770357&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))
- ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=770357&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי מלבב « ב' ספטמבר 12, 2022 11:30 pm

כשתילי זיתים כתב:

גם שכחת להגיד שאף דבר לא משתנה לאורך אלף שנים, וכל דבר שקרא לפני אלף שנה, הכל אחד, ואין שום חילוק בין המקומות, והזמנים, והאנשים, מה שהיה בשושן הוא שהיה ברומא ומה שקרא ליהודים קרא לצרפתים, וכל ספרי היסטוריה בעולם הם ממש דברי שוא שלא מבינים שאין שום הבנה בהיסטוריה כלל, וכל מה שעולה על דעת מלבב בשעה שאוכל ארוחת הצהרים, היא היא ההיסטוריה האמיתית, וכל מי שחולק על ניחושיו אינו מבין כלל מה זה היסטוריה. וגם כידוע ישעיה הנביא ויחזקאל הנביא קודם שחיברו ספריהם, התקשרו לפליניוס לידע בדיוק מה לכתוב, שלא יבוא מלבב עם טענות, וכל מה שאמר להם פליניוס כן עשו הנביאים, לא נפל דבר מכל אשר דיבר.

ידידי היקר, זכור נא שהקשקושים האלה כמו ילד בגן רק גורם לאנשים להבין עם מי יש לנו עסק.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770362p)

- דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=770362&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))
- ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=770362&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](#))
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי אחרון התלמידים « ג' ספטמבר 13, 2022 12:12 am

בס"ד

רצוני לענות אי"ה בל"נ באופן מסודר. ואוחז אני בדברי ויטבריוס.

כשתילי זיתים כתב:

ולעצם הדברים, ויטרוביוס יש לו פרק על כחול, ופרק על סגול. אף אחד לא מכחיש. בפרק המדבר על כחול, לא מזכיר אף אף אחד לא מכחיש. בפרק שמדבר על סגול, הוא מזכיר. אף אחד לא מכחיש. מיד זה מוכיח לך כל מה שצריך. ולעניין המילה "לוידיים" שמזכיר אצל האק"ק, בדקתי זה ויש מחלוקת בין התרגומים. יש מתרגמים pale, באופן שאין לו שום שייכות לכחול. ויש מתרגמים blue shade היינו הסגול נוטה קצת לכחול. אין אף אחד שמתרגם "כחול".

האם עדיין אתה עומד על דבריך אלו?

יהושפט כתב:

יהושפט כתב:

מעט דבש כתב:

ראיתי כאן <https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=155236#p155236>
שמצאו בדים צבועים בתכלת מזמן בית שני.
וראה עוד כאן <https://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=423221#p423221>
ושם ראיתי שעיקר נידון האשכול נידון כבר אצל ר"י ענבל.

אכן ואכן

בנוגע לאריגים שנמצאו כפי שכבר נרמז לעיל, זה לא שעשו בדיקת דנ"א ומצאו שאכן הצבע הופק מאק"ק. מה שמצאו הוא כמות צבענים המתאימה לצבע המופק מהאק"ק. ומתוך החלזונות המוכרים לנו שהשתמשו בהם כאן בארץ - האח"ק והאא"פ בנוסף לאק"ק - הצבע מתאים דווקא לאק"ק ולא להם. ככל שניח שהיה חלזון אחר ממנו צבעו תכלת, יתכן שהצבע הופק ממנו. כן כתב לי אחד החוקרים שבדק את הבדים, וחתום על המאמרים שהתפרסמו בענין. כמובן שלאור העובדה שלא מצאו כאן קונוכיות אחרות, ולא מוכר חלזון נוסף באזור, ההנחה המחקרית היא שאכן הצבע הופק מהאק"ק.

לבקשתו איני כותב את שמו, היות ולדבריו נקעה נפשו מכך שמצטטים אותו באופן לא מדויק במקרה הטוב, ומוציאים את דבריו מהקשרם במקרה הפחות טוב. כמו שהוא כתב לי, המחקר המדעי בענין התכלת הרבה פחות חד משמעי ומוחלט מאיך שמצטטים אותו.

עכ"פ, לאור זאת, הדרנא למה שכתבתי שכל הזיהוי יושב על כך שממצאי הקונוכיות מלמדים לכאורה שהשתמשו לצביעה רק בג' מינים אלו [יש עוד הרבה צובעים, ובמצרים השתמשו במין אחר הגדל בים סוף וכו', אבל כאן במרחב א"י זה מה שמצאו]. אני בהחלט חושב שזו טענה טובה מאד [אא"כ נניח שחלזון התכלת היה מין אחר לחלוטין שלא היה לו כלל קונוכיה], אבל אני גם חושב שרוב חכמי התורה והתנ"ח המוכרים לי לא יושבו לחדש מצוה על סמך טענה של אי המצאות קונוכיות אחרות. אם היתה עדות ברורה שהיו מפיקים בזמנם תכלת מהאק"ק דייקא, יש כאלו שבהחלט יראו מקום לחדש, אבל לא על ראייה מהמין הזה לבד.

מה? אולי תספר לי מי הוא החוקר הלי?

כי אני דיברתי בזמנו עם ד"ר סוקניק בעצמה, והסבירה לי שאין אפשרות אחרי בדיקת מעבדה, שהצבע הוא ממקור אחר מלבד האק"ק. ואחר כך בררתי ענין זה והסבירו לי מדוע לא ייתכן הדבר. ודרך אגב, ישנו עוד אריג שנמצא בשנת תשע"ו וגם הוא מקורו באק"ק. אבל נניח לזה כעת מלבד שהתחלת כאן אם טענות נוספות - שנידושו עד דק.

...

אני מעתיק כאן את ההתכתבות שלי עם אותו חוקר, בהשמטת פרטים מזהים לבקשתו וכמו שתקראו. ההנחה שלי כששאלתי היתה שהוכח שהצבע הוא דווקא מהאק"ק, וכמו שידוע, וכך כתבתי במקום אחר להדיא לפני שהתכתבתי איתו.

הנה ההתכתבות-

כתבתי לו:

כאחד שמתעניין בחלזון הפורפורה מהפן ההלכתי של זיהוי התכלת, קראתי בענין רב מאד את המאמר על אריגי הארגמן האמיתי ממערות מורבעאת.

רציתי לשאול, ככל שהבנתי הזיהוי של האריג הכחול ממורבעאת כצבוע בצבע שהופק מארגמון קהה קוצים, הוא משום המצאות כמות גבוהה של MBI IND, מה שאופייני לאק"ק ולא לשני מיני הארגמונים הנוספים שהיו בשימוש לצביעה, הארגמון חד-קוצים והארגמונית אדומת הפה.

וכאן השאלה, האם הרכב הצבענים דומה לזה המופק מהאק"ק בדיוק, או שאולי יתכן באופן תיאורטי שצבע זה הופק מארגמון אחר - שאינו מוכר לנו - שהכיל כמות רבה של IND וכמות מועטת יותר של MBI כך שהוא צבע כחול באופן טבעי ללא צורך בטכניקות שונות [כהעמדה בשמש הרתחה ועוד] הנעשות כדי שהאק"ק שצובע סגול באופן טבעי יצבע כחול על ידי פירוק חלק ממולקולות ה-MBI.

ברור לי שמנקודת מבט מחקרית ככל שהממצאים הארכיאולוגיים מלמדים שהיו שלושה מיני ארגמונים בשימוש, אין כל סיבה להניח ארגמון נוסף היפותטי. [זו גם דעתי האישית, גם אם לה ערך רב...], אבל בויכוח הפנים-הלכתי המתנהל סביב זיהוי חלזון התכלת, הועלתה השערה כזו להמצאות חלזון נוסף, על ידי אלו שמסיבות שונות מתנגדים לזיהוי האק"ק כחלזון התכלת, ולכן שאלתי את ששאלתי. ברור, שלהניח שהיה חלזון נוסף שהצבענים שבו היו באותם יחסים שיש באק"ק אין כל טעם, כיון שגם הוא יצבע סגול באופן טבעי, השאלה היא כמובן, האם יתכן - ולו תאורטית - שהצבע הופק מארגמון שבאופן טבעי כמות ה-IND בו רבה כל כך לעומת ה-MBI, עד כדי שצבע באופן טבעי כחול.

וזוהי תשובתו:

שלום רב,

דווקא כחוקר אני בהחלט מסכים איתך ויכול להגיד שאני מתייחס לכך באופן הרבה יותר זהיר ממה שמצטטים אותי ..

אכן בתיאוריה קיימת עדיין אפשרות שהרכב החומרים שמצאנו מתאים לחלזון אחר שאנחנו לא מכירים (אם כי הממצאים הארכיאולוגיים מעידים בשימוש בעיקר בשלושת המינים). כמו כן ייתכן שגם אופן הצביעה שהיה בעבר שונה ממה שאנחנו חושבים היום ומהשיטות שאנחנו הצלחנו לשחזר את התהליך (כאן העסק בהחלט הרבה יותר רחב ואני עדיין חושבת שאנחנו לא יודעים את הכל).

יש דברים ברורים על פי הממצאים במעבדה ובשטח שאנחנו יכולים להגיד באופן ודאי (למשל שיש באריג נוכחות של מולקולות IND ו-MBI, או שיש שרידים של חלזונות ממינים X באתרים מסוימים) ואילו בנושא האינטרפרטציה של הממצא / פרשנות צריך להישאר הרבה יותר זהירים. בכלל זו השקפת עולמי במחקר באופן כללי - צריך להישאר צנועים ולזכור שאנחנו לא יודעים את הכל.

חייב לומר לך בכנות שדווקא בגלל שפונים אלי אנשים רבים המתעניינים על נושא התכלת מהמקום הדתי ומצוות הציצית, עם השנים למדתי להיות זהיר ולא רק שאני נמנע מלהיכנס לסוגיה זו בפרסומים שלי וברוב הפעמים אני נמנע מלהשיב בנושא לפניות דומות (וזאת לאחר שראיתי שמצטטים אותי באופן שאינו מדויק, אומרים דברים בשמי שלא אמרתי וכו').

בברכה

שוב כתבתי לו: אני מבקש רשות לכתוב בשמך שיתכן תיאורטית ארגמון אחר שאינו מוכר לנו שצבע כחול באופן טבעי

והשיבני: באופן חריג אבקש שלא תכתוב בשמי דברים בנושא זה. מתנצל ומקווה שהצלחתי להסביר את הסיבה במייל הקודם.

משום שאין לי יכולת לענות על דברי חוקר אנונימי, וגם ייתכן שדיבר על מימצא אחר שכדוע יש עוד ממצא משנת תשע"ו, אינני יכול לומר אלא מה שדיברתי עם מומחים אחרים. תיארו לי זאת כטביעת אצבעות וכדומה, שאין אפשרות שיש לב' מינים אותה התוצאה. ודרך אגב לא זהו הנידון כאן כעת.

מלבב כתב:

כשתילי זיתים כתב:

גם שכחת להגיד שאף דבר לא משתנה לאורך אלף שנים, וכל דבר שקרא לפני אלף שנה, הכל אחד, ואין שום חילוק בין המקומות, והזמנים, והאנשים, מה שהיה בשושן הוא שהיה ברומא ומה שקרא ליהודים קרא לצרפתים, וכל ספרי היסטוריה בעולם הם ממש דברי שוא שלא מבינים שאין שום הבנה בהיסטוריה כלל, וכל מה שעולה על דעת מלבב בשעה שאוכל ארוחת הצהרים, היא היא ההיסטוריה האמיתית, וכל מי שחולק על ניחושיו אינו מבין כלל מה זה היסטוריה. וגם כידוע ישעיה הנביא ויחזקאל הנביא קודם שחיברו ספריהם, התקשרו לפליניוס לידע בדיוק מה לכתוב, שלא יבוא מלבב עם טענות, וכל מה שאמר להם פליניוס כן עשו הנביאים, לא נפל דבר מכל אשר דיבר.

ידידי היקר, זכור נא שהקשקושים האלה כמו ילד בגן רק גורם לאנשים להבין עם מי יש לנו עסק.

זה הרי ברור! מי אמר שהתכלת של אסתר זהו התכלת של תורה וכו' תכלא דפיזלון... ?
רק מזכיר בדיוק מה שאמרנו, שכל פעם מתחילים כביכול עם ידע רחב ש'לא ידוע לכל האברכים התמימים שמתעסקים בתכלת (הרי אינם יודעים אנגלית...) ' בקול ענות גבורה, ומטריחים את העוסקים בזה לענות על מה שענו כבר (ורובם באמת התייאשו) ומסתיים בקול ענות חלושה...

נערך לאחרונה על ידי [אחרון התלמידים](#) ([memberlist.php?/](#))
[\(mode=viewprofile&u=5469&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f](#)
am 12:31, נערך פעם 1 בסך הכל.
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770365p)
• [דווח על הודעה זו](#) ([report.php?f=52&p=770365&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/](#))
• [ציטוט](#) ([posting.php?mode=quote&f=52&p=770365&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/](#))
• [\(javascript:void\(0\)\)](#)
הודעה על ידי [אחרון התלמידים](#) « ג' ספטמבר 13, 2022 am 12:28

יהושפט כתב:

אחרון התלמידים כתב:

בס"ד

...

אולי ייספר לנו הכותב הנכבד באותו הפרק של ויטרוביוס על הכחול (ספר שביעי אדריכלות) .
באיזו מילה הוא משתמש ל"כחול"? זה יעזור לנו.
אני שואל משום שהסכים כבוד הכותב לעזור לנו במלים שאיננו מבינים בשפה הלטינית. הוא
נמצא כדי 'לסייע'! אדרבה, נשמח.
[viewtopic.php?f=52&t=59941&start=240#p769855](#)
[\(\(http://forum.otzar.org/viewtopic.php?f=52&t=59941&start=240#p769855\)\)](#)
בל"נ בהודעה הבאה אסביר את ויטרוביוס ומה מועיל לנידון.

אענה אשר לא שאלוני-

הנה הפרק בלטינית:

1. Caeruli temperationes Alexandriae primum sunt inventae, postea item Vestorius Puteolis instituit faciundum. Ratio autem eius, e quibus est inventa, satis habet admirationis. Harena enim cum nitri flore conteritur adeo subtiliter, ut efficiatur quemadmodum farina; ea aes cyprum limis crassis uti scobis facta mixta conspargitur, ut conglomeretur; deinde pilae manibus versando efficiuntur et ita conligantur, ut inarescant; aridae componuntur in urceo fictili, urcei in fornace: ita aes et ea harena ab ignis vehementia confervescendo cum coaluerint, inter se dando et accipiendo sudores a proprietatibus discedunt suisque viribus per ignis vehementiam confectis caeruleo rediguntur colore.
2. Usta vero, quae satis habet utilitatis in operibus tectoriis, sic temperatur. Glaeba silis boni coquitur, ut sit in igni candens; ea autem aceto extinguatur et efficitur purpureo colore.
אינני מתיימר לדעת לטינית, אבל לפי התרגום האנגלי המילים Caeruli caeruleo זה כחול. כמו המילה caeruleum בה הוא משתמש לתיאור פרח ההליוטורפיום המדובר. והתייחסתי לעיל לענין זה, אם לזה כיוונת.

קודם כל יישר כח גדול שישנה מילה אחת שאתם מסכימים שזה כחול.
ישנה רק קושי קטן. שפליניוס במפורש אומר שהם שיום ההליטורפיום זה caeruleo, וכך הטבע והמותרות ילחמו זו בזו.

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770366p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770366&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770366&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי יהושפט « ג' ספטמבר 13, 2022 12:32 am

אחרון התלמידים כתב:

בס"ד

משום שאין לי יכולת לענות על דברי חוקר אנונימי, וגם ייתכן שדיבר על מימצא אחר שכדוע יש עוד ממצא משנת תשע"ו, אינני יכול לומר אלא מה שדיברתי עם מומחים אחרים שתיארו לי זאת כטביעת אצבעות וכדומה שאין אפשרות שיש לב' מינים אותה התוצאה. ודרך אגב לא זהו הנידון כאן כעת.

מלבב כתב:

כשתילי זיתים כתב:

גם שכחת להגיד שאף דבר לא משתנה לאורך אלף שנים, וכל דבר שקרא לפני אלף שנה, הכל אחד, ואין שום חילוק בין המקומות, והזמנים, והאנשים, מה שהיה בשושן הוא שהיה ברומא ומה שקרא ליהודים קרא לצרפתים, וכל ספרי היסטוריה בעולם הם ממש דברי שוא שלא מבינים שאין שום הבנה בהיסטוריה כלל, וכל מה שעולה על דעת מלבב בשעה שאוכל ארוחת הצהרים, היא היא ההיסטוריה האמיתית, וכל מי שחולק על ניחושיו אינו מבין כלל מה זה היסטוריה. וגם כידוע ישעיה הנביא ויחזקאל הנביא קודם שחיברו ספריהם, התקשרו לפליניוס לידע בדיוק מה לכתוב, שלא יבוא מלבב עם טענות, וכל מה שאמר להם פליניוס כן עשו הנביאים, לא נפל דבר מכל אשר דיבר.

ידידי היקר, זכור נא שהקשקושים האלה כמו ילד בגן רק גורם לאנשים להבין עם מי יש לנו עסק.

זה הרי ברור! מי אמר שהתכלת של אסתר זהו התכלת של תורה?
רק מזכיר בדיוק מה שאמרנו שכל פעם מתחילים כביכול עם ידע רחב שלא ידוע לכל האברכים התמימים שמתעסקים בתכלת (הרי אינם יודעים אנגלית...) בקול ענות גבורה, ומטריחים אתה העוסקים בזה לענות על מה שענו כבר (ורובם באמת התייאשו) ומסתיים בקול ענות חלושה...

החוקר הזה מצוטט באחד החוברות [לא אציין כמובן איזה] כאומר שהממצא הוא ודאי מאק"ק, ודי בזה. אין סיבה שממצאים האחרים יהיו אחרת, לפחות נכון לעכשיו ככל הידוע לי, הם נבדקים כולם באותה שיטה שנבדקו באריגים ממורבעאת, ומה שנכון עליהם נכון גם לאחרים.

לא הצלחתי להבין מה ענות גבורה ומה ענות חלושה. בינתיים לא מצאתי בכל דברך שום תשובה לשאלות שהועלו כאן על המקורות, ושום דחיה למסקנה שעלתה לי לע"ע שכל הזיהוי יושב אך ורק על ממצאי הקונכיות.

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770369p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770369&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770369&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי אחרון התלמידים « ג' ספטמבר 13, 2022 12:44 am

יהושפט כתב:

אחרון התלמידים כתב:

משום שאין לי יכולת לענות על דברי חוקר אנונימי, וגם ייתכן שדיבר על מימצא אחר שכדיוע יש עוד ממצא משנת תשע"ו, אינני יכול לומר אלא מה שדיברתי עם מומחים אחרים שתיארו לי זאת כטיבית אצבעות וכדומה שאין אפשרות שיש לב' מינים אותה התוצאה. ודרך אגב לא זהו הנידון כאן כעת.

מלבב כתב:

כשתילי זיתים כתב:

גם שכחת להגיד שאף דבר לא משתנה לאורך אלף שנים, וכל דבר שקרא לפני אלף שנה, הכל אחד, ואין שום חילוק בין המקומות, והזמנים, והאנשים, מה שהיה בשושן הוא שהיה ברומא ומה שקרא ליהודים קרא לצרפתים, וכל ספרי היסטוריה בעולם הם ממש דברי שוא שלא מבינים שאין שום הבנה בהיסטוריה כלל, וכל מה שעולה על דעת מלבב בשעה שאוכל ארוחת הצהרים, היא היא ההיסטוריה האמיתית, וכל מי שחולק על ניחושיו אינו מבין כלל מה זה היסטוריה. וגם כידוע ישעיה הנביא ויחזקאל הנביא קודם שחיברו ספריהם, התקשרו לפליניוס לידע בדיוק מה לכתוב, שלא יבוא מלבב עם טענות, וכל מה שאמר להם פליניוס כן עשו הנביאים, לא נפל דבר מכל אשר דיבר.

ידידי היקר, זכור נא שהקשקושים האלה כמו ילד בגן רק גורם לאנשים להבין עם מי יש לנו עסק.

זה הרי ברור! מי אמר שהתכלת של אסתר זהו התכלת של תורה?
רק מזכיר בדיוק מה שאמרנו שכל פעם מתחילים כביכול עם ידע רחב שלא ידוע לכל האברכים התמימים שמתעסקים בתכלת (הרי אינם יודעים אנגלית...) בקול ענות גבורה, ומטריחים אהת העוסקים בזה לענות על מה שענו כבר (ורובם באמת התייאשו) ומסתייגים בקול ענות חלושה...

החוקר הזה מצוטט באחד החוברות [לא אציין כמובן איזה] כאומר שהממצא הוא ודאי מאק"ק, ודי בזה. אין סיבה שממצאים האחרים יהיו אחרת, לפחות נכון לעכשיו ככל הידוע לי, הם נבדקים כולם באותה שיטה שנבדקו עאריגיסן ממורבעאת, ומה שנכון עליהם נכון גם לאחרים.

לא הצלחתי להבין מה ענות גבורה ומה ענות חלושה. בינתיים לא מצאתי בכל דברך שום תשובה לשאלות שהועלו כאן על המקורות, ושום דחיה למסקנה שעלתה לי לע"ע שכל הזיהוי יושב אך ורק על ממצאי הקונסיות.

בס"ד

לא נלך כאן עוגה עוגה עוגה....

אני שאלתי מומחים אחרים, גם ראיתי שמציינים זאת בכמה עבודות מחקר של מומחים שממש לא תומכי תכלת (לצערנו אפילו לא תומכי ציצית), היתה אפילו תערוכה על כך באונ' העברית שלדעתי ציינו זאת שם. עתה אתה מספר סיפור - שאני מאמין שהוא נכון- מחוקר שאיני יודע שמו, גם אם כן, ישנם מספיק שסוברים אחרת. ועד כאן מבחינתי בענין זה. אבל שוב, אנו עוברים נושא, הנידון הוא על כתבי הגויים העתיקים.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770372p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770372&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770372&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי יהושפט « ג' ספטמבר 13, 2022 12:48 am

אחרון התלמידים כתב:

יהושפט כתב:

אחרון התלמידים כתב:

בס"ד

...

אולי ייספר לנו הכותב הנכבד באותו הפרק של ויטרוביוס על הכחול (ספר שביעי אדריכלות) . באיזו מילה הוא משתמש ל'כחול'? זה יעזור לנו.
אני שואל משום שהסכים כבוד הכותב לעזור לנו במלים שאיננו מבינים בשפה הלטינית. הוא נמצא כדי 'לסייע'! אדרבה, נשמח.
[viewtopic.php?f=52&t=59941&start=240#p769855](http://forum.otzar.org/viewtopic.php?f=52&t=59941&start=240#p769855)
[_\(\(http://forum.otzar.org/viewtopic.php?f=52&t=59941&start=240#p769855](http://forum.otzar.org/viewtopic.php?f=52&t=59941&start=240#p769855)
בל"נ בהודעה הבאה אסביר את ויטרוביוס ומה מועיל לנידון.

אענה אשר לא שאלוני-

הנה הפרק בלטינית:

1. Caeruli temperationes Alexandriae primum sunt inventae, postea item Vestorius Puteolis instituit faciundum. Ratio autem eius, e quibus est inventa, satis habet admirationis. Harena enim cum nitri flore conteritur adeo subtiliter, ut efficiatur quemadmodum farina; ea aes cyprum limis crassis uti scobis facta mixta conspargitur, ut conglomeretur; deinde pilae manibus versando efficiuntur et ita conligantur, ut inarescant; aridae componuntur in urceo fictili, urcei in fornace: ita aes et ea harena ab ignis vehementia confervescendo cum coaluerint, inter se dando et accipiendo sudores a proprietatibus discedunt. suisque viribus per ignis vehementiam confectis caeruleo rediguntur colore. 2. Usta vero, quae satis habet utilitatis in operibus tectoriis, sic temperatur. Glaeba silis boni coquitur, ut sit in igni candens; ea autem aceto extinguitur et efficitur purpureo colore.
אינני מתיימר לדעת לטינית, אבל לפי התרגום האנגלי המילים Caeruli caeruleo זה כחול. כמו המילה caeruleum בה הוא משתמש לתיאור פרח ההליוטרופיום המדובר. והתייחסתי לעיל לענין זה, אם לזה כיוונת.

קודם כל יישר כח גדול שישנה מילה אחת שאתם מסכימים שזה כחול.

ישנה רק קושי קטן. שפליניוס במפורש אומר שהם שוים ההליוטרופיום זה caeruleo, וכך הטבע והמותרות ילחמו זו בזו.

מתגובתך נראה שאתה חושב שיש ויכוח האם פלי'נ' זכותו תגן עליו מתייחס לכחול, ולא היא, הויכוח הוא האם אותם מילים שחכמי התכלת חידשו מדעתם הרחבה שהם כחול, או שבהקשר הזה הם כחול, הם באמת כאלו.
כבר התייחסתי בהרחבה לדברי פליניוס האלו בהודעתי לעיל (<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?f=52&t=59941&start=280&sid=820b9f3402a24d5d9c5061525d329178&sid=820b9f3402a24d5d9c5061525d329178#p770235>), וציינתי שזו הוכחה היחידה הרצינית שאני מכיר מתוך כל מה שמביאים, והסברתי למה לדעתי היא לא מספקת. רק אוסיף על מה שכתבתי שם, שפליניוס כידוע לא כתב מאמר מדעי מדוקדק שעבר ביקורת עמיתים, אלא כתב מה שראו עיניו, ומה שהעתיק מספרים שונים, וממילא ייתכנו בדבריו סתירות מהעתקות שונות [כמו כל סופרי העת העתיקה], ואין שום הכרח שמה שכתב במקום אחד יסתדר עם מה שכתב במקום אחר וגם טעויות העתקה כמו שמשערים במהד' האנגלית שלינקתי אליה שם.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770373p)

- דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=770373&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/](http://forum.otzar.org/report.php?f=52&p=770373&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/)).
- ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=770373&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/](http://forum.otzar.org/posting.php?mode=quote&f=52&p=770373&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/)).
- [\(javascript:void\(0\)\)](#).

הודעה על ידי יהושפט « ג' ספטמבר 13, 2022 12:52 am

אחרון התלמידים כתב:

אחרון התלמידים כתב:
בס"ד

משום שאין לי יכולת לענות על דברי חוקר אנונימי, וגם ייתכן שדיבר על מימצא אחר שכדיוע יש עוד מימצא משנת תשע"ו, אינני יכול לומר אלא מה שדיברתי עם מומחים אחרים שתיארו לי זאת כטביעת אצבעות וכדומה שאין אפשרות שיש לב' מינים אותה התוצאה. ודרך אגב לא זהו הנידון כאן כעת.

מלבב כתב:

כשתילי זיתים כתב:

גם שכחת להגיד שאף דבר לא משתנה לאורך אלף שנים, וכל דבר שקרא לפני אלף שנה, הכל אחד, ואין שום חילוק בין המקומות, והזמנים, והאנשים, מה שהיה בשושן הוא שהיה ברומא ומה שקרא ליהודים קרא לצרפתים, וכל ספרי היסטוריה בעולם הם ממש דברי שוא שלא מבינים שאין שום הבנה בהיסטוריה כלל, וכל מה שעולה על דעת מלבב בשעה שאוכל ארוחת הצהרים, היא היא ההיסטוריה האמיתית, וכל מי שחולק על ניחושיו אינו מבין כלל מה זה היסטוריה. וגם כידוע ישעיה הנביא ויחזקאל הנביא קודם שחיברו ספריהם, התקשרו לפליטות לידע בדיוק מה לכתוב, שלא יבוא מלבב עם טענות, וכל מה שאמר להם פליטות כן עשו הנביאים, לא נפל דבר מכל אשר דיבר.

ידידי היקר, זכור נא שהקשקושים האלה כמו ילד בגן רק גורם לאנשים להבין עם מי יש לנו עסק.

זה הרי ברור! מי אמר שהתכלת של אסתר זהו התכלת של תורה?
רק מזכיר בדיוק מה שאמרנו שכל פעם מתחילים כביכול עם ידע רחב שלא ידוע לכל האברכים התמימים שמתעסקים בתכלת (הרי אינם יודעים אנגלית...) בקול ענות גבורה, ומטריחים אותה העוסקים בזה לענות על מה שענו כבר (ורובם באמת התייאשו) ומסתיים בקול ענות חלושה...

החוקר הזה מצוטט באחד החוברות [לא אציין כמובן איזה] כאומר שהמימצא הוא ודאי מאק"ק, ודי בזה.

אין סיבה שממצאים האחרים יהיו אחרת, לפחות נכון לעכשיו ככל הידוע לי, הם נבדקים כולם באותה שיטה שנבדקו עאריג'מן ממורבעאת, ומה שנכון עליהם נכון גם לאחרים.

לא הצלחתי להבין מה ענות גבורה ומה ענות חלושה. בינתיים לא מצאתי בכל דבריך שום תשובה לשאלות שהועלו כאן על המקורות, ושום דחיה למסקנה שעלתה לי לע"ע שכל הזיהוי יושב אך ורק על ממצאי הקונכיות.

בס"ד

לא נלך כאן עוגה עוגה עוגה....

אני שאלתי מומחים אחרים, גם ראיתי שמצינים זאת בכמה עבודות מחקר של מומחים שממש לא תומכי תכלת (לצערינו אפילו לא תומכי ציצית), היתה אפילו תערוכה על כך באוני' העברית שלדעתי ציינו זאת שם. עתה אתה מספר סיפור - שאני מאמין שהוא נכון- מחוקר שאיני יודע שמו, גם אם כן, ישנם מספיק שסוברים אחרת. ועד כאן מבחינתי בענין זה. אבל שוב, אנו עוברים נושא, הנידון הוא על כתבי הגויים העתיקים.

אין ויכוח שהחוקרים מזהים שזה מהאק"ק, אותו חוקר עצמו כתב כך במאמרו. השאלה היא האם מדובר בזיהוי כמו דנ"א שהוא טביעת אצבע ייחודית ובלעדית, או זיהוי מתוך מה שמוכר לנו. כמו שכתבתי מנקודת מבט מחקרית זהו זיהוי מצוין, כי אין לנו כרגע שום דבר אחר. מנקודת מבט הלכתית זה יכול לשנות, ולכן שאלתי אותו את אשר שאלתי. ממילא זה שכתבו בתערוכות או אפילו במאמרים שזה מהאק"ק לא אומר דבר. גם מומחים דיברת איתם עם לא שאלת כפי שאני שאלתי, אלא שאלת בסתם האם זה מהאק"ק דייקא, התשובה שתקבל היא כן. עכ"פ חבל לדון במאמרים תאורטיים, הוציאם אלינו ונדעה.

חזור למעלה

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770377&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770377&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי יהושפט « ג' ספטמבר 13, 2022 am 1:02

אחרון התלמידים כתב:

אבל שוב, אנו עוברים נושא, הנידון הוא על כתבי הגויים העתיקים.

אכן על זה הנדון
וכאן שאלה כללית

ד"ר זהר עמר שהוא חוקר מובהק ויהודי יר"ש, ונוסף לזה כמדומה שבעד התכלת, כותב בפשטות בספרו לפי המועתק לעיל
(http://forum.otzar.org/viewtopic.php?)

(f=52&t=59941&start=120&sid=820b9f3402a24d5d9c5061525d329178#p768204) שבמקורות הקלאסים לא מוזכרת
התכלת. האם אתה סבור שהוא מבין בתחום פחות מטייטלבוים והלמן?, ולא זו בלבד אלא שהוא כזה אידיוט כמוני שלא
מבין שזה כ"כ פשוט שהם כן מדברים על זה.

לא שיש לי בעיה ששני אברכים יתווכחו עם החוקרים המומחים יותר לתחום, אם כי עוד לא שמענו מה דעת החוקרים
שלטינית היא המקצוע שלהם, על כל אותם תרגומי אברכים, אבל במחילה ההתנשאות שלך על הפקפוק בדבריהם איננה
במקומה. שלא לדבר על כך שככל הידוע לי וכפי שכבר כתבתי בפולמוס הער המתנהל כבר כו"כ שנים סביב התכלת,
הציטוטים מכתבי אוה"ע לא הועמדו כמעט לדיון, גם אלו שנגד סמכו שכך כתוב והתווכחו בעיקר האם יתכן עוד חלזון או
האם אפשר בכלל להאמין להם וכדו', כך שלא מדובר בטענות טחונות, והדברים לא בדיוק הועמדו במבחן.

נערך לאחרונה על ידי יהושפט (memberlist.php?/.)
(mode=viewprofile&u=11591&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f) ב ג' ספטמבר 13, 2022
am 1:35, נערך פעם 1 בסך הכל.
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770379p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770379&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770379&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי אחרון התלמידים « ג' ספטמבר 13, 2022 am 1:34

בס"ד

יהושפט כתב:

אחרון התלמידים כתב:

יהושפט כתב:

אחרון התלמידים כתב:

בס"ד

...

אולי ייספר לנו הכותב הנכבד באותו הפרק של ויטרוביוס על הכחול (ספר
שביעי אדריכלות) . באיזו מילה הוא משתמש לכחול? זה יעזור לנו.
אני שואל משום שהסכים כבוד הכותב לעזור לנו במלים שאיננו מבינים
בשפה הלטינית. הוא נמצא כדי 'לסייע'! אדרבה, נשמח.

[viewtopic.php?f=52&t=59941&start=240#p769855](http://forum.otzar.org/viewtopic.php?f=52&t=59941&start=240#p769855)

(http://forum.otzar.org/viewtopic.php?

(f=52&t=59941&start=240#p769855

בל"נ בהודעה הבאה אסביר את ויטרוביוס ומה מועיל לנידון.

אענה אשר לא שאלוני-

הנה הפרק בלטינית:

1. Caeruli temperationes Alexandriae primum sunt inventae, postea item Vestorius Puteolis instituit faciundum. Ratio autem eius, e quibus est inventa, satis habet admirationis. Harena enim cum nitri flore conteritur adeo subtiliter, ut efficiatur quemadmodum farina; ea aes cyprum limis crassis uti scobis facta mixta conspargitur, ut conglomeretur; deinde pilae manibus versando efficiuntur et ita conligantur, ut inarescant; aridae componuntur in urceo fictili, urcei in fornace: ita aes et ea harena ab ignis vehementia confervescendo cum coaluerint, inter se dando et accipiendo sudores a proprietatibus discedunt suisque viribus per ignis vehementiam confectis caeruleo rediguntur colore.

2. Usta vero, quae satis habet utilitatis in operibus tectoriis, sic temperatur. Glaeba silis boni coquitur, ut sit in igni candens; ea autem aceto extinguatur et efficitur purpureo colore. אינני מתיימר לדעת לטינית, אבל לפי התרגום האנגלי המילים Caeruli caeruleo כחול. כמו המילה caeruleum בה הוא משתמש לתיאור פרח ההליוטרופיום המדובר. והתייחסתי לעיל לענין זה, אם לזה כיוונת.

קודם כל יישר כח גדול שישנה מילה אחת שאתם מסכימים שזה כחול. ישנה רק קושי קטן. שפליניוס במפורש אומר שהם שונים ההליוטרופיום וה caeruleo, וכך הטבע והמותרות ילחמו זו בזו.

מתגובתך נראה שאתה חושב שיש ויכוח האם פליני' זכותו תגן עליו מתייחס לכחול, ולא היא, הויכוח הוא האם אותם מילים שחכמי התכלת חידשו מדעתם הרחבה שהם כחול, או שבהקשר הזה הם כחול, הם באמת כאלו. כבר התייחסתי בהרחבה לדברי פליניוס האלו בהודעתי לעיל (<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?start=280&sid=f65ff5576e4a81006d686644e90fdc30&sid=f65ff5576e4a81006d686644e90fdc30#p770235>)

וציינתי שזו הוכחה היחידה הרצינית שאני מכיר מתוך כל מה שמביאים, והסברתי למה לדעתי היא לא מספקת. רק אוסיף על מה שכתבתי שם, שפליניוס כידוע לא כתב מאמר מדעי מדויק שערב ביקורת עמיתים, אלא כתב מה שראו עיניו, ומה שהעתיק מספרים שונים, וממילא ייתכנו בדבריו סתירות מהעתיקות שונות [כמו כל סופרי העת העתיקה], ואין שום הכרח שמה שכתב במקום אחד יסתדר עם מה שכתב במקום אחר וגם טעויות העתיקה כמו שמשערים במהד' האנגלית שלינקתי אליה שם.

ידעתי שלכאן נגיע בסוף, הרי מתנגדי התכלת הם אנשי אמת... הרי אתם טענתם כאן בכל הפורום שאין מקור בכתבי הגויים שמהאק"ק הופק כחול, והבהרתם שפשוט כולם האמינו לתומכי התכלת - אברכים שלא מכירים את לשונות הגויים ההם (כי הם לא יודעים אנגלית). וכאשר התייחסת לזה במקום הנ"ל, הרי אדרבה הסברת שם שאינה ראי' שהרי פרח סגול, וגם לא כתבת את המילה caeruleo. עכשיו כאשר במפורשות יש מקור. כי זו מהמילה שטענתם שבפרק זה ויטבריוס מתאר את הכחול - ואתם צודקים מעוד מקורות שמילה זו פירושה כחול ללא ספק. לעומת הפרק הבא שמתאר אק"ק ומדבר רק על סגול (שגם זה לא נכון אבל עדיין אינני שם) - ועל מילה זו כותב פליניוס שההוא זהה לצבע המופק מהאק"ק, תראה אלו תירוצים פתאום יש לך, שאתה לא סמוך על אותו גוי והוא לא ידע כלל, ובכלל הרי לא אומרים עליו זי"ע...

ואדגיש שוב אינו המקור היחיד רק בזה כעת אני אווז. אבל הוא מקור ברור וחד משמעי - פליניוס כתב שמהאק"ק הוצא צבע כחול!

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770380p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770380&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770380&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
- [javascript:void\(0\);](http://javascript:void(0);)

הודעה על ידי אחרון התלמידים » ג' ספטמבר 13, 2022 1:45 am

אחרון התלמידים כתב:

אבל שוב, אנו עוברים נושא, הנידון הוא על כתבי הגויים העתיקים.

אכן על זה הנדון
וכאן שאלה כללית

ד"ר זהר עמר שהוא חוקר מובהק ויהודי יר"ש, ונוסף לזה כמדומה שבעד התכלת, כותב בפשטות בספרו לפי

המועתק לעיל (<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?start=120&sid=f65ff5576e4a81006d686644e90fdc30&sid=f65ff5576e4a81006d686644e90fdc30#p768204>)

59941&start=120&sid=f65ff5576e4a81006d686644e90fdc30&sid=f65ff5576e4a81006d686644e90fdc30#p768204

שבמקורות הקלאסיים לא מוזכרת התכלת. האם אתה סבור שהוא מבין בתחום פחות מטיילבוים והלמן?, ולא זו בלבד אלא שהוא כזה אידיוט כמוני שלא מבין שזה כ"כ פשוט שהם כן מדברים על זה. לא שיש לי בעיה ששני אברכים יתווכחו עם החוקרים המומחים יותר לתחום, אם כי עוד לא שמענו מה דעת החוקרים שלטנית היא המקצוע שלהם, על כל אותם תרגומי אברכים, אבל במחילה ההתנשאות שלך על הפקפוק בדבריהם איננה במקומה. שלא לדבר על כך שכל הידוע לי וכפי שכבר כתבתי בפולמוס הער המתנהל כבר כו"כ שנים סביב התכלת, הציטוטים מכתבי אוה"ע לא הועמדו כמעט לדיון, גם אלו שנגד סמכו שכך כתוב והתווכחו בעיקר האם יתכן עוד חלזון או האם אפשר בכלל להאמין להם וכדו', כך שלא מדובר בטענות טחונות, והדברים לא בדיוק הועמדו במבחן.

בס"ד

אולי תסבירו לי מה אתם רוצים מפרופסור עמר כל הזמן?

רציתי לכתוב על כך הודעה מפורטת איך להתייחס לחוקרים וממתי נחשב חוקר וכו'. מר עמר הוא בעל ידע גדול בתורת החי והצומח שבמקרא ובחז"ל יש לו ספרים נפלאים. אבל לכן כל מה שכתב הוא או אחרים אנו מקבלים זאת כאילו זה כתוב בתנ"ך?

מר עמר בכל דבריו בזה מפגין ידע ממש לא מקסימאלי, יש הררי מקורות ונתונים מעבר למה שכתב באותו הפרק.

ומה החסידות הלזו? אם חוקר גדול כתב שאין מקור, למעשה מצאנו מקורות, מה הנושא כעת? אמונה בצדיקים? אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל?

ובכלל נדון האם יש מקור או האם יש ממצא או לאו, למה כל פעם צריך לערוך מספרי חוקרים כאשר הידיעות שהם התבססו נמצאות לפנינו. טוב להביא מחקר אבל להתייחס לכך בהתאם. ואין כוונתי רק על הנושא שלנו אלא על עוד כמה נקודות בתכלת שאולי נגיע לכך.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770381p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770381&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770381&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי יהושפט « ג' ספטמבר 13, 2022 1:52 am

אחרון התלמידים כתב:

בס"ד

יהושפט כתב:

אחרון התלמידים כתב:

יהושפט כתב:

אחרון התלמידים כתב:

בס"ד

...

אולי ייספר לנו הכותב הנכבד באותו הפרק של ויטרוביוס על הכחול (ספר שביעי אדריכלות) . באיזו מילה הוא משתמש לכחול? זה יעזור לנו.
אני שואל משום שהסכים כבוד הכותב לעזור לנו במלים שאיננו מבינים בשפה הלטינית. הוא נמצא כדי 'לסייע'! אדרבה, נשמח.
[viewtopic.php?f=52&t=59941&start=240#p769855](http://forum.otzar.org/viewtopic.php?f=52&t=59941&start=240#p769855)
<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?f=52&t=59941&start=240#p769855>
ב"ל בהודעה הבאה אסביר את ויטרוביוס ומה מועיל לנידון.

אענה אשר לא שאלוני-
הנה הפרק בלטינית:

1. Caeruli temperationes Alexandriae primum sunt inventae, postea item Vestorius Puteolis instituit faciundum. Ratio autem eius, e quibus est inventa, satis habet admirationis. Harena enim cum nitri flore conteritur adeo subtiliter, ut efficiatur quemadmodum farina; ea aes cyprum limis crassis uti scobis facta mixta conspargitur, ut conglomeretur; deinde pilae manibus versando efficiuntur et ita conligantur, ut inarescant; aridae componuntur in urceo fictili, urcei in fornace: ita aes et ea harena ab ignis vehementia confervescendo cum coaluerint, inter se dando et accipiendo sudores a proprietatibus discedunt suisque viribus per ignis vehementiam confectis caeruleo rediguntur colore.
2. Usta vero, quae satis habet utilitatis in operibus tectoris, sic temperatur. Glaeba silis boni coquitur, ut sit in igni candens; ea autem aceto extinguitur et efficitur purpureo colore.
אינני מתיימר לדעת לטינית, אבל לפי התרגום האנגלי המילים Caeruli caeruleo זה כחול. כמו המילה caeruleum בה הוא משתמש לתיאור פרח ההליוטרופיום המדובר. והתייחסתי לעיל לענין זה, אם לזה כיוונת.

קודם כל יישר כח גדול שישנה מילה אחת שאתם מסכימים שזה כחול. ישנה רק קושי קטן. שפליניוס במפורש אומר שהם שונים ההליוטרופיום וה caeruleo, וכך הטבע והמותרות ילחמו זו בזו.

מתגובתך נראה שאתה חושב שיש ויכוח האם פליני' זכותו תגן עליו מתייחס לכחול, ולא היא, הויכוח הוא האם אותם מילים שחכמי התכלת חידשו מדעתם הרחבה שהם כחול, או שבהקשר הזה הם כחול, הם באמת כאלו.

כבר התייחסתי בהרחבה לדברי פליניוס האלו בהודעתי לעיל

<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?f=52&t=59941&start=240#p769855>

<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?f=52&t=59941&start=240#p769855>

, וצינתי שזו הוכחה היחידה הרצינית שאני מכיר מתוך כל מה שמביאים, והסברתי למה לדעתי היא לא מספקת. רק אוסיף על מה שכתבתי שם, שפליניוס כידוע לא כתב מאמר מדעי מדוקדק שעבר ביקורת עמיתים, אלא כתב מה שראו עיניו, ומה שהעתיק מספרים שונים, וממלא "יתכנו בדבריו סתירות מהעיתות שונות [כמו כל סופרי העת העתיקה], ואין שום הכרח שמה שכתב במקום אחד יסתדר עם מה שכתב במקום אחר וגם טעויות העתיקה כמו שמשערים במהד' האנגלית שלינקתי אליה שם.

ידעתי שלכאן נגיע בסוף, הרי מתנגדי התכלת הם אנשי אמת...

הרי אתם טוענתם כאן בכל הפורום שאין מקור בכתבי הגויים שמהאק"ק הופק כחול, והבהרתם שפשוט כולם האמינו לתומכי התכלת - אברכים שלא מכירים את לשונות הגויים ההם (כי הם לא יודעים אנגלית). וכאשר התייחסת לזה במקום הנ"ל, הרי אדרבה הסברת שם שאינה ראי' שהרי פרס סגול, וגם לא כתבת את המילה caeruleo.

עכשיו כאשר במפורשות יש מקור. כי זו מהמילה שטענתם שבפרק זה ויטרוביוס מתאר את הכחול - ואתם צודקים מעוד מקורות שמילה זו פירושה כחול ללא ספק. לעומת הפרק הבא שמתאר אק"ק ומדבר רק על סגול (שגם זה לא נכון אבל עדיין אינני שם) - ועל מילה זו כותב פליניוס שההוא זהה לצבע המופק מהאק"ק, תראה אלו תירוצים פתאום יש לך, שאתה לא סמוך על אותו גוי והוא לא ידע כלל, ובכלל הרי לא אומרים עליו זי"ע...

ואדגיש שוב אינו המקור היחיד רק בזה כעת אני אוזו. אבל הוא מקור ברור וחד משמעי - פליניוס כתב שמהאק"ק הוצא צבע כחול!

מרא דכולה עלמא, קודם כל אני לא מתנגד תכלת, הבהרתי מספיק פעמים שלדעתי התכלת היא מהאק"ק, השאלה מה הראיות לזה. שנית אני עצמי ציטטתי את דברי פליניוס לעיל עוד לפני שרמזת להם, כראיה היחידה שלדעתי יש מה לדון בה, אז מה רבש"ע אתה רוצה. ואגב גם אחרים כבר דנו בזה לעיל כולל הרב כשתילי זתים, לא גילת פה שום דבר. ובוא לא נדבר על אנשי אמת, האם לדעתך לא היה הגון שיכתבו בקונטרסים הידועים, שאמנם המתרגמים תרגמו אחרת, ואמנם דעת הרבה חוקרים שהכוונה לסגול, אבל לדעתנו הרחבה זה כחול. אתמהה.

ולגוף הענין, כפי שכבר כתבתי הפרח הזה הוא סגול, זו המציאות וככה הוא מתואר אצל אחרים, אתה רואה שהמתרגמים שלו באנג' ברור להם שהוא טועה כי איך הוא מתייחס אליו ככחול. לו יהי שיש גם כזה כחול, אין שום סיבה שפליניוס הכיר רק את הכחול ולא את הסגול, אז מנין לך ששם הוא מתייחס לזה הכחול ביחוד שמתוך ההקשר הוא מדבר על סגול [ככל שהאק"ק מבחינתו מוציא רק סגול]. מלבד זאת, כן, בהחלט יתכן שפליניוס טעה במקור יווני עמד לפניו כפי שמשערים מתרגמיו האנג' שהבינו בלשון לא פחות ממך. ובהחלט יתכן שהעתיק משני מקורות שונים, זה דבר ברור בספרו, לא אני המצאתי אותו, אתה מוזמן לקרוא כל סקירה על ספרו שכותבים שהוא העתיק מכמה מקורות. [תופעה שמצויה למשל בעוד הרבה מחברים בעולם העתיק כמו יב"מ שיש בו סתירות אפילו במספרי שנים ממקור למקור]. אדרבה אתה הוא זה שמעוניין להפוך את דבריו לכאלו שאין לערער אחריהם, מה ששום חוקר מעולם לא העלה על דעתו.

בכל מקרה אני מוכן לשוב ולהכריז בקול גדול, את מה שכבר כתבתי בפירוש לעיל, שיש מקום אחד שמתפרש שפליניוס מזכיר כחול, וזאת ע"פ ההשוואה שהוא עושה בין גוון אחד של הצבע לפרח ההליוטרופ, שאף שכרגיל הוא סגול, במקום אחר הוא כותב שהוא כחול. ואני שב ומפנה את כל הקוראים למה שכתבתי שם לעיל וכאן האם ראה זו מספקת. למיטב ידיעתי מכל הראיות זו הראיה היחידה שיש מה לדון בה ברצינות, ומשכך יגבש לו כל אחד דעה האם על סמך ראייה זו בלבד הוא סבור שיש להסיק שאכן ישנה התייחסות להפקת כחול בכתבי אוה"ע.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770382p)

• דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770382&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).

• ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770382&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).

• (javascript:void(0);)

הודעה על ידי יהושפט « ג' ספטמבר 13, 2022 1:59 am

אחרון התלמידים כתב:

יהושפט כתב:

אחרון התלמידים כתב:

אבל שוב, אנו עוברים נושא, הנידון הוא על כתבי הגויים העתיקים.

אכן על זה הנדון

וכאן שאלה כללית

ד"ר זרע עמר שהוא חוקר מובהק ויהודי יר"ש, ונוסף לזה כמדומה שבעד התכלת, כותב בפשטות

בספרו לפי המועתק לעיל (<http://forum.otzar.org/viewtopic.php?&start=120&sid=820b9f3402a24d5d9c5061525d329178&sid=820b9f3402a24d5d9c5061525d329178#p768204>)

שבמקורות הקלאסים לא מוזכרת התכלת. האם אתה סבור שהוא מבין בתחום פחות מטייטלבוים

והלמן?, ולא זו בלבד אלא שהוא כזה אידיוט כמוני שלא מבין שזה כ"כ פשוט שהם כן מדברים על

זה.

לא שיש לי בעיה ששני אברכים יתווכחו עם החוקרים המומחים יותר לתחום, אם כי עוד לא שמענו

מה דעת החוקרים שלטינית היא המקצוע שלהם, על כל אותם תרגומי אברכים, אבל במחילה

ההתנשאות שלך על הפקפוק בדבריהם איננה במקומה. שלא לדבר על כך שכל הידוע לי וכפי

שכבר כתבתי בפולמוס הער המתנהל כבר כו"כ שנים סביב התכלת, הציטוטים מכתבי אוה"ע לא

הועמדו כמעט לדיון, גם אלו שנגד סמכו שכך כתוב והתווכחו בעיקר האם יתכן עוד חלזון או האם

אפשר בכלל להאמין להם וכדו', כך שלא מדובר בטענות טחונות, והדברים לא בדיוק הועמדו

במבחן.

בס"ד

אולי תסבירו לי מה אתם רוצים מפרופסור עמר כל הזמן?
רציתי לכתוב על כך הודעה מפורטת איך להתייחס לחוקרים וממתי נחשב חוקר וכו'. מר עמר הוא בעל ידע גדול בתורת החי והצומח שבמקרא ובחז"ל יש לו ספרים נפלאים. אבל לכן כל מה שכתב הוא או אחרים אנו מקבלים זאת כאילו זה כתוב בתנ"ך?
מר עמר בכל דבריו בזה מפגין ידע ממש לא מקסימאלי, יש הררי מקורות ונתונים מעבר למה שכתב באותו הפרק.

ומה החסידות הלזו? אם חוקר גדול כתב שאין מקור, למעשה מצאנו מקורות, מה הנושא כעת? אמונה בצדיקים? אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל?

ובכלל נדון האם יש מקור או האם יש ממצא או לאו, למה כל פעם צריך לערוך מספרי חוקרים כאשר הידיעות שהם התבססו נמצאות לפנינו. טוב להביא מחקר אבל להתייחס לכך בהתאם.
ואין כוונתי רק על הנושא שלנו אלא על עוד כמה נקודות בתכלת שאולי נגיע לכך.

אף אחד לא חסיד שלו. אבל עם כל הכבוד לאברכים שהחליטו שהם בקיאים בלטינית ובמחקר העת העתיקה, אם אתה רואה שחוקרים אחרים כותבים בפשטות לא כדבריהם אתה אמור להתייחס אל טענותיהם במשנה זהירות. נכון, הידיעות הם לפנינו, וכאמור למיטב הבנתי אין בהם ממש, מלבד מה שדנו עליו כעת ולא אשוב ואכפול את הדברים. ודווקא יש ערך רב מאד לדברי החוקרים, כי למשל בענין היקנטון, מי שמתבסס רק על מה שכתוב, מאד מתרגש מהטענה שהשבעים קראו לתכלת יקינטון, אבל מי שנזקק לדברי החוקרים, במקרה הזה למשל הרב הרצוג, למד שהוא גם סגול, וממילא נפל פיתא בבירא.
בעיני, המחשבה להביע דעות בענייני תרגום מלטינית בלי להיוועץ עם אנשים שזה תחום העיסוק שלהם ומעודכנים גם בידע שנצבר בינתיים [ולא להביא ציטוטים ממסופי הערוך כאילו מה שהוא כתב אז זה הלל"מ] מגוחכת לחלוטין, אפר ורצוי להתווכח גם עם ממומחים, אבל כדאי מאד לשמוע מה טענותיהם, להציג אותם, ולהסביר למה אתה חושב שהם טועים. אולי לך יש מתודות מחקר שונות.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770383p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770383&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770383&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - [\(javascript:void\(0\);\)](#)
- הודעה על ידי כשתילי זיתים » ג' ספטמבר 13, 2022 2:00 am

אל תשכח גם מהראיה האחרת של "ים סוער" שלדעתי יש לפחות משהו לדון בה, דוגמת ההליטרופ, אבל אין ראייה מספיק כלל כאשר כבר ביארתי כמה פעמים, וכל המילונים יודעים מזה. ואמתין להרב אחרון התלמידים לגלותו כגילוי חדש שאף אחד לא שמע או דיבר ממנו, ואז נדבר עליו.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770386p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770386&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770386&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - [\(javascript:void\(0\);\)](#)
- הודעה על ידי אחרון התלמידים » ג' ספטמבר 13, 2022 2:38 am

בס"ד

כנראה שפרופסור זוהר עמר מבין יותר בשפה העתיקה מאשר פליניוס (הרי מאיפה הוא יודע? הוא קרא והאמין! אנחנו קוראים ולא מאמינים. האמת שגם אני לא מאמין למה שאני קרא ורואה כאן! אבל מה לעשות זו המציאות).
וברצינות: אם אני רואה חוקר שיבולו דל מול ממצאים רבים שאדם אחר מביא, מכאן והלאה תתקדם לממצאים העדכניים ועל תבזבז את זמנך בלרדת לעומק דעתו של החוקר. ועד כאן בנושא זה.
בקיצור לא שאין ראי' אלא לא מספיק גדולה (!?). רק שיראו הרואים איך מתנהל דיון על התכלת וכמובן באובייקטיביות -

הרי אתה בעד התכלת! מותר לשאול אם אתה מטיל תכלת?...

כעת נתחיל עם הפרח. אין שום ראייה שהפרח הנ"ל הוא סגול! אם כך נכתב בכתבי הגויים כדומה זה לזה הוא מתואר אצלם ככחול. ואל תתחיל להביא לי שוב מה אמר פלוני ומה חשב אלמוני, הפרח הזה קיים היום ויש ממנו סגול נוטה לכחול וישנו אף כחול ממש. ונכון שהיום חלק גדול סגול יותר עמוק, אבל יש גם כחול עמוק. וממילא דברי הגוי הנ"ל ברורים שצמח זה הוא הכחול והוא ה'כירליאו' או 'צירליאו' כפי שכותב השלטי גיבורים והוא צבע השמים. והפיקו מהאק"ק צבע כחול. ראה כאן עד למטה.

(<https://ivilla-iw.decorexpro.com/geliotrop-cvetok/>) (<https://ivilla-iw.decorexpro.com/geliotrop-cvetok/>)
אי"ה בל"נ מחר אראה מה נמצא בספר האדריכלות של ויטרביוס ש'הוכיחו' ממנו (שאף אחד לא מכחיש... לא פחות) שמהאק"ק הופק רק סגול ולא כחול.

קבצים מצורפים

פרח אליטרופיום. ([./download/file.php?id=120013&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f](https://download/file.php?id=120013&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f)) (docx)
(KiB 360.29) הורד 6 פעמים
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770389p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770389&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770389&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי מגופת חבית « ג' ספטמבר 13, 2022 3:21 am

אחרון התלמידים כתב:

בס"ד

ידעתי שלכאן נגיע בסוף, הרי מתנגדי התכלת הם אנשי אמת...

הרי אתם טענתם כאן בכל הפורום שאין מקור בכתבי הגויים שמהאק"ק הופק כחול, והבהרתם שפשוט כולם האמינו לתומכי התכלת - אברכים שלא מכירים את לשונות הגויים ההם (כי הם לא יודעים אנגלית). וכאשר התייחסת לזה במקום הנ"ל, הרי אדרבה הסברת שם שאינה ראי' שהרי פרח סגול, וגם לא כתבת את המילה caeruleo.

עכשיו כאשר במפורשות יש מקור. כי זו מהמילה שטענתם שבפרק זה ויטרביוס מתאר את הכחול - ואתם צודקים מעוד מקורות שמילה זו פירושה כחול ללא ספק. לעומת הפרק הבא שמתאר אק"ק ומדבר רק על סגול (שגם זה לא נכון אבל עדיין אינני שם) - ועל מילה זו כותב פליניוס שההוא זהה לצבע המופק מהאק"ק, תראה אלו תירוצים פתאום יש לך, שאתה לא סמוך על אותו גוי והוא לא ידע כלל, ובכלל הרי לא אומרים עליו זי"ע...

ואדגיש שוב אינו המקור היחיד רק בזה כעת אני אוזח. אבל הוא מקור ברור וחד משמעי - פליניוס כתב שמהאק"ק הוצא צבע כחול!

מאד מעניין אותי אם יש מקור בכתבי הגויים אם עשו מהאק"ק כחול, זה שעלתה באחרונה הוא אשר דיברו לראשונה שיש מקור שעשו מהאק"ק צבע כחול??

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770398p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770398&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770398&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ג' ספטמבר 13, 2022 7:10 am

בענין "לוידיום" שביטרביוס, אשר כאמור שהוא באמצע תיאור על כמה סוגי סגול, והביאור כאן שזה או סגול כהה או סגול כחלחל, ראה באריכות במאמרו של

Gerhard Steigerwald DIE ANTIKE PURPURFARBBEREI NACH DEM BERICHT PLINIUS' DES ALTEREN IN SEINER 'NATURALIS HISTORIA' Tradition vol. 42 pg 28

והוא מציין עוד כמה מקורות שלידיו זה סגול כחלחל, ראה למשל
Ovid, Met. 13.817; Horat., Carm. 2.5.10; Propert., Elegiae 4.2.13. Cf. K. E. Gotz, 'Waren 161
.die Romer blaublind ,' Archiv (ilr lateinische Lexicographie 15 (1908) 535-37

נערך לאחרונה על ידי כשתילי זיתים (memberlist.php?/.).
2022 ,13 ספטמבר ב ג' (mode=viewprofile&u=26292&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f
am 7:37, נערך פעם 1 בסך הכל.
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770400p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770400&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770400&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
- (javascript:void(0);).

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ג' ספטמבר 13, 2022 am 7:23

אלו שקראו דבריו של אחרון התלמידים, כבר יודע בדיוק לאיפה זה הולך- הוא יודע יותר טוב מכל החוקרים שבעולם, כל המומחים שבעולם, רק הוא מבין לטינית, אף שלא בדוקא קורא אנגלית, אבל כל המומחים הבקיאים בשפה זו וכתבו על זה ספרים, כולם טועים, פליניוס שכותב כמה פעמים כונכיליא זה סגול, גם הוא טועה, כל עשרות מקורות שמוכח שכונכיליא הוא סגול, גם הם טעו, כל המילונים טועים, וגם מאות האקדמים שכולם אומרים פה אחד שאין שום זכר לכחול, לא יודעים כלום, רק הבקי המומחה אחרון התלמידים, שכבר חקר נושא זו לעומקו, כדמוכח מכל הודעותיו, רק הוא יודע הכל, ממה שגילה לו פליניוס בחלום, ולכן כל המהרהר אחר דבריו ח"ו הוא כאן פשוט לקנטר.

רק שאלה אחת שבאמת לא מבין, אולי חברי הפורום יעזרו לי, האיך קורה שמי שלא יודע כלום על לטינית, היסטוריה, תקופת הרומאים, שפות, תרגומים, לא מכיר כלל מחקרי הארכיאולוגיה, וכו' וכו' האיך קורה שהוא כל כך בטוח בשטויותיו, לחלוק על כל המומחים בתחום? אני באמת לא מבין זה.

נערך לאחרונה על ידי כשתילי זיתים (memberlist.php?/.).
2022 ,13 ספטמבר ב ג' (mode=viewprofile&u=26292&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f
am 7:54, נערך פעם 1 בסך הכל.
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770402p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770402&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770402&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
- (javascript:void(0);).

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ג' ספטמבר 13, 2022 am 7:36

הנה דברי הרשכבהג"ה של האק"ק, נעמה סוקניק בעבודת הדקטורט שלה עמוד 121, שאין שום זכר שהפיקו כחול מהאק"ק

קבצים מצורפים
סוקניק.png (48.67 KiB) נצפה 136 פעמים
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770406p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770406&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770406&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
- (javascript:void(0);).

הודעה על ידי יהושפט « ג' ספטמבר 13, 2022 am 8:39

אחרון התלמידים כתב:

בס"ד

...

כעת נתחיל עם הפרח. אין שום ראייה שהפרח הנ"ל הוא סגול! אם כך נכתב בכתבי הגויים כדומה זה לזה הוא מתואר אצלם ככחול. ואל תתחיל להביא לי שוב מה אמר פלוני ומה חשב אלמוני, הפרח הזה קיים היום ויש ממנו סגול נוטה לכחול וישנו אף כחול ממש. ונכון שהיום חלק גדול סגול יותר עמוק, אבל יש גם כחול עמוק. וממילא דברי הגוי הנ"ל ברורים שצמח זה הוא הכחול והוא ה'כירליאו' או 'צירליאו' כפי שכותב השלטי גיבורים והוא צבע השמים. והפיקו מהאק"ק צבע כחול.

ראה כאן עד למטה.

<https://ivilla-iw.decorapro.com/geliotrop-cvetok/> (<https://ivilla-iw.decorapro.com/geliotrop-cvetok/>)

אי"ה בל"נ מחר אראה מה נמצא בספר האדריכלות של ויטרביוס ש'הוכיחו' ממנו (שאף אחד לא מכחיש... לא פחות) שמהאק"ק הופק רק סגול ולא כחול.

אתה יודע את שם המין של הליוטרופ הכחול שאת תמונתו הבאת לנו כאן. פשוט ממה שראיתי יש מינים כחולים שבכלל הגיעו מאמריקה ולא רלוונטים כלל לנדוננו, אבל לא מצאתי את שם המין שצילמת, כדי לדעת מהיכן מקורו. ברור שבימינו יש מגוון רחב יותר של הליוטרופים ממה שהקדמונים הכירו. וכדאי מאד שכשמביאים תמונות מימינו לברר מאיזה מין זה.

לא הבנתי אם אתה טוען שבזמן העתיק היה רק הליוטרופ כחול, יש לך איזה ראייה לזה? ככל הידוע לי מקובל בפשטות שהיה סגול כמו שכבר ציינתי, ואברר בל"נ לעומק יותר את המקורות לזה. עכ"פ לטעון שלא היה סגול צריך ראייה.

או שאולי בכלל אתה טוען שהיה גם וגם, אבל פלינ' מתכוון לזה הכחול.

ובכן, שאלה לי אל הקוראים, בא ניקח למשל את פרח הנרקיס שיש אותו בצהוב ובלבן, ונניח שבספר כלשהו במקום אחד כותב בהתפעמות על התפרחת הלבנה של הצבע כמראה השלג. ואילו במקום אחר כשהוא מדבר על תבלין הכורכום, הוא כותב שיש בו כמה מינים, אחד מהם צבעו כחלמון ביצה והשני כנרקיס. האם המסקנה שלנו תהיה שאותו סופר הכיר כורכום בצבע לבן, או שמתוך ההקשר ברור לו לקוראיו דאז ולנו היום שכוונתו הפעם לנרקיס הצהוב. דומני שתשובה ברורה. וה"ה למה שקורה אצל פלינ', אם יוצאים מנקודת הנחה שהפיקו מתכלת מהאק"ק, ושפלינ' אמור לתאר את זה, אז אה"נ נפרש שהוא מתכוון לתכלת כשהוא כותב שהצבע דומה להליוטרופ. אבל לטענתי שמצד המקורות ההיסטוריים יתכן ולא הפיקו כלל תכלת ממין זה, ובכל מקרה פלינ' לא מדבר על זה, אז ברור לכל קורא בזמנו שבמקום בו הוא מדבר על חלזון המפיק סגול כמו שהוא כתב המון פעמים, וככה הוא היה ידוע ומפורסם בזמנו, וגם כאן הוא מתאר גוונים אחרים של סגול, דבר שכולם מודים בו, אז ברור שכשהוא משווה את אחד הגוונים לפרח ההליוטרופ, הכוונה להליוטרופ סגול ולא כחול. למה שפלינ' יחשוב שהקורא שיועד שהאק"ק משמש לצבע סגול ועל זה פרסומו ותהילתו, ומעולם לא שמע על כך שהוא מפיק תכלת, אמור לחשוב שהיות ובמק"א הן מזכיר בסתם את מין הפרח הכחול, ממילא כשהוא מדבר על סגול הוא סומך ע"ז שהקורא הבקי עצום בספרו יעשה גז"ש ויבין שכאן ברצונו לספר לו על הפקת תכלת. זה הכל. דברים פשוטים, ואין כאן שום סתירה. [מלבד הטענה של אותם חוקרים שההדירו את ספרו, שיתכן ויש כאן ט"ס פשוטה, מה שכמובן לא יעלה על הדעת בספר כ"כ קדוש שמו שמים].

בקיצור, לצערנו פלינ' ואף אחד אחר לא הואילו בטובם לכתוב משהו כמו מהפורפרא מפיקים צבע שהוא כחול - קאלריום, או כל מילה אחרת שהיא כחול, הם נתנו דימויים לדברים, והכל נלמד על דרך הדיוק והערך של זה בהתאם.

אני חוזר ואומר אם מניחים שהמקורות ההיסטוריים הקלאסיים אמורים להתייחס להפקת תכלת, אפשר למצוא קצת מקומות שניתן לפרש שהם התייחסו לזה, אבל אם מניחים הפוך שהם לא התייחסו הן משום שלא הפיקו כלל, ו אפילו עם הפיקו אבל הם לא התעניינו בצבע זה, אין שום סיבה לפרש כן בדבריהם, וגם אותם מקומות שכאילו מוכח שהם התייחסו [בשונה מרוב המקומות שאין לזה שום הכרח] מתפרשים בקל אחרת, וכמו שכתבתי.

למעשה כרגע, אחרי כל ההודעות הארוכות שכתבת, לא התקדמנו ולו במילימטר אחד לאיזה שהוא מקור שלא היה עליו כאן דיון מפורש קודם שהגעת לדיון, ולא לאיזה הוכחה חדשה ממקור כזה שכבר נידון, הכל כבר נאמר למעלה לכאן ולכאן. זכותך כמובן לחשב שמה שכתבו כאן אחרים לא נכון, ושהראיות הללו נכונות. אבל אני עדיין מצפה בכיליון עינים לשמוע משהו חדש. והיות ואין לי שום תוכנית לשוב ושוב על ואל אותם דברים, אני משאיר לך בשמחה את זכות המילה האחרונה בפרט שנידון, אא"כ יתחדש משהו. אני סומך על הקוראים האינטיגנטיים כאן בפורום ששני הצדדים על הקטע הזה בפלינ' הוצגו לפנייהם כבר באופן בהיר יותר מפעם אחת, שישפטו לעצמם. וכאן המקום להודעות לכמה מהם על דבריהם שכתבו לי בפרטי.

חזור למעלה

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770412&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770412&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי יהושפט « ג' ספטמבר 13, 2022 9:02 am

כשתילי זיתים כתב:

אל תשכח גם מהראיה האחרת של "ים סוער" שלדעתי יש לפחות משהו לדון בה, דוגמת ההליטרופ, אבל אין ראיה מספיק כלל כאשר כבר ביארתי כמה פעמים, וכל המילונים יודעים מזה. ואמתין להרב אחרון התלמידים לגלותו כגילוי חדש שאף אחד לא שמע או דיבר ממנו, ואז נדבר עליו.

צודק, יש מה לדון בראיה זו, אם כי בעיני פחות מהראיה המדוברת.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770417p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770417&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770417&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי יהושפט « ג' ספטמבר 13, 2022 10:07 am

יהושפט כתב:

...
כלל הידוע לי מקובל בפשטות שהיה סגול כמו שכבר ציינתי, ואברר בל"נ לעומק יותר את המקורות לזה. עכ"פ
לטעון שלא היה סגול צריך ראיה.
...

חיפשתי את המקור, ולע"ע מה שראיתי מביאים [מלבד כאלו שכותבים כן בפשטות בלי מקור] שהמשורר הרומי אובידיוס, שחי כמה עשרות שנים לפני פליניוס, מתאר במטמורפוזות שלו, 4.265-70, איזה סיפור מיתולוגי, בו יצור כשלהו הפך לפרח ההליטרופ, והוא מזכיר שם שהוא סגול. מה שאומר שלפחות היה גם סגול, וכמו שהארכתי לעיל.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770419p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770419&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770419&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי מלבב « ג' ספטמבר 13, 2022 10:35 am

יהושפט כתב:

אחרון התלמידים כתב:

בס"ד
...
לא הבנתי אם אתה טוען שבזמן העתיק היה רק הליטרופ כחול, יש לך איזה ראיה לזה? כלל הידוע לי מקובל בפשטות שהיה סגול כמו שכבר ציינתי, ואברר בל"נ לעומק יותר את המקורות לזה. עכ"פ לטעון שלא היה סגול צריך ראיה.
או שאולי בכלל אתה טוען שהיה גם וגם, אבל פלינ' מתכוון לזה הכחול.
ובכן, שאלה לי אל הקוראים, בא ניקח למשל את פרח הנרקיס שיש אותו בצהוב ובלבן, ונניח שבספר כלשהו במקום אחד כותב בהתפעמות על התפרחת הלבנה של הצבע כמראה השלג. ואילו במקום אחר כשהוא מדבר על תבלין הכורכום, הוא כותב שיש בו כמה מינים, אחד מהם צבעו כחלמון ביצה והשני כנרקיס. האם המסקנה שלנו תהיה שאותו סופר הכיר כורכום בצבע

לבן, או שמתוך ההקשר ברור לו לקוראיו דאז ולנו היום שכוונתו הפעם לנרקיס הצהוב. דומני שתשובה ברורה. וה"ה למה שקורה אצל פלינ', אם יוצאים מנקודת הנחה שהפיקו מתכלת מהאק"ק, ושפלינ' אמור לתאר את זה, אז אה"נ נפרש שהוא מתכוון לתכלת כשהוא כותב שהצבע דומה להליוטרופ. אבל לטענתי שמצד המקורות ההיסטוריים יתכן ולא הפיקו כלל תכלת ממין זה, ובכל מקרה פלינ' לא מדבר על זה, אז ברור לכל קורא בזמנו שבמקום בו הוא מדבר על חלזון המפיק סגול כמו שהוא כתב המון פעמים, וככה הוא היה ידוע ומפורסם בזמנו, וגם כאן הוא מתאר גוונים אחרים של סגול, דבר שכולם מודים בו, אז ברור שכשהוא משווה את אחד הגוונים לפרח ההליוטרופ, הכוונה להליוטרופ סגול ולא כחול. למה שפלינ' יחשוב שהקורא שיוצא מהאק"ק משמש לצבע סגול ועל זה פרסומו ותהילתו, ומעולם לא שמע על כך שהוא מפיק תכלת, אמור לחשוב שהיות ובמק"א הן מזכיר בסתם את מין הפרח הכחול, ממילא כשהוא מדבר על סגול הוא סומך ע"ז שהקורא הבקי עצום בספרו יעשה גז"ש ויבין שכאן ברצונו לספר לו על הפקת תכלת. זה הכל. דברים פשוטים, ואין כאן שום סתירה. [מלבד הטענה של אותם חוקרים שההדירו את ספרו, שיתכן ויש כאן ט"ס פשוטה, מה שכמובן לא יעלה על הדעת בספר כ"כ קדוש שמו שמין]. בקיצור, לצערנו פלינ' ואף אחד אחר לא הואילו בטובם לכתוב משהו כמו שהפורפרא מפיקים צבע שהוא כחול - קאלריום, או כל מילה אחרת שהיא כחול, הם נתנו דימויים לדברים, והכל נלמד על דרך הדיקו והערך של זה בהתאם.

אני חוזר ואומר אם מניחים שהמקורות ההיסטוריים הקלאסיים אמורים להתייחס להפקת תכלת, אפשר למצוא קצת מקומות שניתן לפרש שהם התייחסו לזה, אבל אם מניחים הפוך שהם לא התייחסו הן משום שלא הפיקו כלל, ו אפילו עם הפיקו אבל הם לא התעניינו בצבע זה, אין שום סיבה לפרש כן בדבריהם, וגם אותם מקומות שכאילו מוכח שהם התייחסו [בשונה מרוב המקומות שאין לזה שום הכרח] מתפרשים בקל אחרת, וכמו שכתבתי. למעשה כרגע, אחרי כל ההודעות הארוכות שכתבתי, לא התקדמנו ולו במילימטר אחד לאיזה שהוא מקור שלא היה עליו כאן דיון מפורש קודם שהגעת לדיון, ולא לאיזה הוכחה חדשה ממקור כזה שכבר נידון, הכל כבר נאמר למעלה לכאן ולכאן. זכותך כמובן לחשב שמה שכתבו כאן אחרים לא נכון, ושהראיות הללו נכונות. אבל אני עדיין מצפה בכיליון עינים לשמוע משהו חדש. והיות ואין לי שום תוכנית לשוב שוב ושוב על ואל אותם דברים, אני משאיר לך בשמחה את זכות המילה האחרונה בפרט שניידן, אא"כ יתחדש משהו. אני סומך על הקוראים האינטליגנטים כאן בפורום ששני הצדדים על הקטע הזה בפלינ' הוצגו לפנייהם כבר באופן בהיר יותר מפעם אחת, שישפטו לעצמם. וכאן המקום להודעות לכמה מהם על דבריהם שכתבו לי בפרטי.

כיון שאין סיבה להניח שהם לא דיברו על כחול, לכן בפשטות אם הוא כותב שפרח ההליוטרופים הוא כצבע השמים משמע שזה הפרח שהוא הכיר או שחשב בטעות שזה הצבע שלו, א"כ כשכותב שאחד מגווני הקונכיליא הוא כפרח הזה כאילו כותב שזה כחול, וגם כיון פורפרא כולל כמה גוונים של סגול, חייב להיות שהקונכיליא הוא קרוב לכחול, אז לא סביר שהם עשו חלוקה של שלוש גוונים שהם סגול קרוב לכחול, ולא מדובר על כהות ובהירות כמו שכותב פליניוס שהגוון הפרטי עצמו לפעמים בהיר ולפעמים כהה.

חזור למעלה

Re: טעם התגזות הגדולים לתכלת (#770432p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770432&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770432&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי יהושפט « ג' ספטמבר 13, 2022 1:16 pm

מלבב כתב:

כיון שאין סיבה להניח שהם לא דיברו על כחול, לכן בפשטות אם הוא כותב שפרח ההליוטרופים הוא כצבע השמים משמע שזה הפרח שהוא הכיר או שחשב בטעות שזה הצבע שלו, א"כ כשכותב שאחד מגווני הקונכיליא הוא כפרח הזה כאילו כותב שזה כחול, וגם כיון פורפרא כולל כמה גוונים של סגול, חייב להיות שהקונכיליא הוא קרוב לכחול, אז לא סביר שהם עשו חלוקה של שלוש גוונים שהם סגול קרוב לכחול, ולא מדובר על כהות ובהירות כמו שכותב פליניוס שהגוון הפרטי עצמו לפעמים בהיר ולפעמים כהה.

וחוזר חלילה, הוסבר כבר היטב היטב למה יש מקום רב להניח שהם לא התייחסו לכחול, מי שרוצה הסבר מוזמן לקרוא

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770436p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770436&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770436&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- `(javascript:void(0);)`

הודעה על ידי יהושפט « ג' ספטמבר 13, 2022 1:49 pm

כמה מהחברים כאן שאלוני באישי למה אני מייחס חשיבות רבה לשאלה האם אכן האריגים הכחולים צבועים בוודאות מהאק"ק, ולמה אני אומר שמתסבר שזו התכלת בגלל ממצאי הקונכיות. ואפרש שיחתם ושיחתי.

רק קודם הקדמה קצרה, לדעתי מנקודת מבט הלכתית - ואני מדבר כמובן למי שמוכן להזדקק למקורות חיצוניים בבירור הלכה - יש חשיבות רבה האם יש לנו מקורות חיוביים לזיהוי התכלת כמו אריגים ומקורות היסטורים ברורים, שאז יש יותר מקום לחייב להטיל תכלת. מאשר עם כל הזיהוי, סביר ככל שיהיה, נתמך בבסיסו רק על הימצאות ואי הימצאות של ממצאים, שאז מסופקני עם מצד ההלכה יש לזה מקום. החילוק מובן, ואין צורך להסבירו.

וכעת לענין האריגים, כתבו לי שלו יהי שנוכל לזהות בוודאות כמו ע"פ בדיקת דנ"א או טכניקה אחרת שאכן אותם אריגים שנמצאו הם בוודאות מהאק"ק, עדיין כל אין עוד אין לנו מקור שידעו איך להפיק תכלת מהאק"ק בצורה מסודרת, יתכן שאותם ממצאים הם מאיזה מקרה בו מישהו יצא לו בטעות תכלת. אולם לדעתי הדבר רחוק מהדעת, שבדיוק אותם בדים מתי מספר שנצבעו בתכלת מקרית, הם אותם שישרדו ולא במקום אחד אלא בשנים או שלשה מקומות שונים, מתקופות שונות. הכל אפשרי כמובן, אבל נראה לי רחוק מאד מהדעת, ולכן לו יהי שבהמשך המחקר אכן יזוהו האריגים בוודאות גמורה, יש לזה משקל רב בעיני.

ולענין הקונכיות, אני כמובן מסכים כמו שכתבו לי וכמו שכבר כתבתי לעיל, שאם חלזון התכלת לא היה בעל קונכיה ולא היה לו אלא איזה נרתיק קלוש, אזי כמובן שיתכן והוא לא השאיר שריד ופליט, ואין מהממצאים כל ראייה. אולם בעיני יש סבירות רבה שחלזון התכלת יהיה אשר יהיה, הוא אכן ממשפחת הארגמונים, שהיא המשפחה הימית היחידה המוכרת לנו מאז ומקדם כמפיקה צבע. ולא זו בלבד, אלא שבדם חלזונותיה המוכרים לנו נמצאים צבענים כחולים הצובעים תכלת, אם כי אלו שלפנינו הם מעורבבים עם צבענים נוספים, ולכן מהתערובת לא מתקבל באופן טבעי צבע כחול, אלא צבע המורכב מכחול וצבעים אחרים. וגם הממצאים של האריגים הכחולים יש בהם אותם צבענים שיש בארגמונים [כולל אלו הסגולים]. ונוסף לזה, שנראה שיש קשר בין תעשיית התכלת והארגמן מצד המיקום ועוד. ולדעתי חלזון התכלת לא היה משהו ניסי יהודי, אלא זו המוזכר באיי אלישה ובאחשוורוש, ובמקורות האשורים ועוד. כמובן שאינני יכול להוכיח את זה בוודאות, אבל דומני שיש כאן סברה רבה.

אני אישית עד לפני ג' שבועות הייתי סבור כמו רבים וטובים א. שאכן נמצאו אריגים הצבועים בוודאות מאק"ק. ב. ששיטת הפקת הצבע ע"י העמדה בשמש היתה שייכת בזמנם, וממילא רחוק הדעת שלא הכירו אותה. ג. שהמקורות ההיסטורים הקלאסיים באופן טבעי היו אמורים להתייחס לתכלת, ומשכך אף שלא חשבתי שמוכח שהזכירו, יש סבירות רבה שלא יתעלמו, וממילא נפרש באותם מקומות ידועים שלזה כוונתם. וכל זה ראיות חיוביות לזיהוי התכלת. ניתן כמובן לטעון שהיו שני תכלת גויית ויהודית, טענה שמתפלמסים עליה רבות שוב ושוב, לדעתי אין מקום לטענה זו, ואכמ"ל. אולם בעקבות דין בפורום השכן שהתגלגלתי אליו ומשם לדיון כאן נוכחתי לראות א. שהאריגים לא הופקו בוודאות מאק"ק וכמו שכבר כתבתי. ב. שהעמדה בשמש לבדה לא היתה שייכת בזמנם שלא השתמשו בכלים שקופים, ואמנם יתכנו שיטות אחרות אך אין כל הכרח שהם היו ידועות. ג. שיתכן מאד והמקורות הקלאסיים התעלמו מהפקת התכלת אף לו היתה מהאק"ק. שוב ממילא נשאר כל הזיהוי רק על אי הימצאות הקונכיות, שכאמור יש לו לדעתי סבירות לא רעה, אבל משקלו שונה מכל האמור, והאמת האובה מהכל. וכמו שלא החזקתי בדעתי הראשונה, אם יתברר לי שטעיתי במה שכתבתי כאן, לא אחזיק גם בדעתי השניה.

[מי שרוצה מוזמן לעיין באשכול המפלצתי שם מעמ' 86 לערך, ולראות את התהליך שעברתי תוך כדי דיון. אני לא ממליץ לאף אחד לעשות את זה, זה מיותר לחלוטין ודי משעמם, וצינתי זאת רק משום שיש כאן כאלה שמנסים כל העת לרמז כאילו אני מתנגד תכלת ותיק בתחפושתי].

אני יודע שאני מאכזב אי אלו אנשים משני הצדדים, בעד ונגד, שמצפים שתהיה "לנו או לצרינו", או שתהיה בעד מאה אחוז ותתמוך בפחות או יותר כל הטענות בעד, או שתהיה נגד ותתמוך כנ"ל להיפך. עמם הסליחה.

נערך לאחרונה על ידי יהושפט (memberlist.php?/) ב ג' ספטמבר 13, 2022
1:51 pm, נערך פעם 1 בסך הכל.
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770437p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770437&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770437&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- `__void(0);(javascript:)`

הודעה על ידי מלבב « ג' ספטמבר 13, 2022 1:49 pm

התכוונתי שזה לא יותר מספק לא שמסתבר שכן התייחסו ולא להיפך, (כל זה לשיטתכם, לי עצמי מסתבר שאופנת הרומיים לא התפשט לכל העולם והכותבים הרומיים לא כתבו רק על מנהגי רומי)

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770438p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770438&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770438&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- `__void(0);(javascript:)`

הודעה על ידי יהושפט « ג' ספטמבר 13, 2022 1:58 pm

מלבב כתב:

התכוונתי שזה לא יותר מספק לא שמסתבר שכן התייחסו ולא להיפך, (כל זה לשיטתכם, לי עצמי מסתבר שאופנת הרומיים לא התפשט לכל העולם והכותבים הרומיים לא כתבו רק על מנהגי רומי)

אני מחפש ראייה שהתייחסו, לא אפשרות. וכבר כתבתי שאני לא שולל שבחלק מהמקומות אפשר לפרש שהם התייחסו לכחול, אולם ראייה אין. והחילוק מובן.

בנוגע לאופנה, האופנה הזו התפשטה אפילו בא"י, וכמו שכותבת סוקניק מהאריגים שנמצאו בארץ, שכמעט כולם היו כמובן צמחיים, רק 4 אחוז מהם הם עם כחול, כל השאר עם ארגמן ירוק ושחור. ממש האופנה הרומאית במיטבה. אם כי יש לזה יוצא מהכלל אחד, בקומראן שם נמצא רק כחול, והחוקרים משערים שהקומראנים שהתבדלו מכל השפעות זרות, החזירו את עטרת תפארת צבע התכלת ליושנה. נוסף על כך, שכמצרך יוקרה, השוק הטבעי של הארגמונים בזמנם היה רק לאנשי האצולה הגבוהה של רומי, כך שחוץ מכמה יהודים שהפיקו תכלת בשביל מצוה, ואולי לעיתים לבדים אם הם היו עשירים מספיק, פשוט וברור שכמעט כל התעשייה הלכה רק לסגול ואדום ולא לכחול.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770443p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770443&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770443&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- `__void(0);(javascript:)`

הודעה על ידי מלבב « ג' ספטמבר 13, 2022 3:17 pm

יהושפט כתב:

מלבב כתב:

התכוונתי שזה לא יותר מספק לא שמסתבר שכן התייחסו ולא להיפך, (כל זה לשיטתכם, לי עצמי מסתבר שאופנת הרומיים לא התפשט לכל העולם והכותבים הרומיים לא כתבו רק על מנהגי רומי)

אני מחפש ראייה שהתייחסו, לא אפשרות. וכבר כתבתי שאני לא שולל שבחלק מהמקומות אפשר לפרש שהם התייחסו לכחול, אולם ראייה אין. והחילוק מובן.
ול.

השאלה על מה מבוסס ההנחה שבזמנו ובמקומו פרח ההליטפוריום היה סגול, אם זה לא מאה אחוז רק השערה אז הראיה ממה שפליניוס כותב על הליטפוריום שדומה לצבע השמים הוא חזק.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770447p)

דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770447&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770447&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
(:javascript:void(0))
הודעה על ידי מגופת חבית « ג' ספטמבר 13, 2022 3:29 pm

יהושפט כתב:

אני אישית עד לפני ג' שבועות הייתי סבור כמו רבים וטובים א. שאכן נמצאו אריגים הצבועים בוודאות מאק"ק. ב. ששיטת הפקת הצבע ע"י העמדה בשמש היתה שייכת בזמנם, וממילא רחוק הדעת שלא הכירו אותה. ג. שהמקורות ההיסטוריים הקלאסיים באופן טבעי היו אמורים להתייחס לתכלת, ומשכך אף שלא חשבתי שמוכח שהזכירו, יש סבירות רבה שלא יתעלמו, וממילא נפרש באותם מקומות ידועים שלזה כוונתם. וכל זה ראיות חיוביות לזיהוי התכלת. ניתן כמובן לטעון שהיו שני תכלת גויית ויהודית, טענה שמתפלמסים עליה רבות שוב ושוב, לדעתי אין מקום לטענה זו, ואכמ"ל.

מאד מעניין למה חשבת כן ולמה חזר בך??

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770448p)

דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770448&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770448&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.).
(:javascript:void(0))
הודעה על ידי מעט דבש « ג' ספטמבר 13, 2022 3:34 pm

יהושפט כתב:

...בעקבות דין בפורום השכן שהתגלגלתי אליו...
[מי שרוצה מוזמן לעיין באשכול המפלצתי שם מעמ' 86 לערך, ולראות את התהליך שעברתי תוך כדי דיון...]

<https://tora-forum.co.il/viewtopic.php?p=659776#p659776> (https://tora-forum.co.il/viewtopic.php?_p=659776#p659776)
<https://tora-forum.co.il/viewtopic.php? ... 80#p663380> (https://tora-forum.co.il/viewtopic.php?_style=20&p=663380#p663380)

נערך לאחרונה על ידי מעט דבש (memberlist.php?/.)
ב ג' ספטמבר 13, 2022 (mode=viewprofile&u=3429&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f)

10:21 pm, נערך פעם 1 בסך הכל.
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770461p)

• דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770461&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
• ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770461&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
• [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ג' ספטמבר 13, 2022 4:58 pm

עוד נקודה חשובה שלא הארכנו מספיק, הוא למה בכלל אנשים ישתמשו באק"ק לכחול נטו, אם אפשר בקלות להשמש בקלא אילן, שהוא ממש בדיוק אותו דבר. ומה שמביאים מפליניוס שאק"ק עמיד יותר מקלא אילן, שם הוא מדבר על סגול מהאק"ק, ולא כחול. ולא אפשר כלל להגיד, לפי מיטב הבנתי, שכחול האק"ק עמיד יותר, כיון שהם בדיוק אותן חומרים. וזה לכאורה ראייה גדולה שלא השתמשו בהאק"ק לכחול. ד"ר מנדל סינגר כנראה הוא הראשון שעמד בזה מלפני 20 שנה, ראה דבריו כאן.

<https://www.tekhelet.com/pdf/mendel.htm> (<https://www.tekhelet.com/pdf/mendel.htm>)

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770472p)

• דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770472&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
• ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770472&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
• [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי מלבב « ג' ספטמבר 13, 2022 5:45 pm

יהושפט כתב:

מלבב כתב:

התכוונתי שזה לא יותר מספק לא שמסתבר שכן התייחסו ולא להיפך, (כל זה לשיטתכם, לי עצמי מסתבר שאופנת הרומיים לא התפשט לכל העולם והכותבים הרומיים לא כתבו רק על מנהגי רומי)

אני מחפש ראייה שהתייחסו, לא אפשרות. וכבר כתבתי שאני לא שולל שבחלק מהמקומות אפשר לפרש שהם התייחסו לכחול, אולם ראייה אין. והחילוק מובן.

בנוגע לאופנה, האופנה הזו התפשטה אפילו בא"י, וכמו שכותבת סוקניק מהאריגים שנמצאו בארץ, שכמעט כולם היו כמובן צמחיים, רק 4 אחוז מהם הם עם כחול, כל השאר עם ארגמן וירוק ושחור. ממש האופנה הרומאית במיטבה. אם כי יש לזה יוצא מהכלל אחד, בקומראן שם נמצא רק כחול, והחוקרים משערים שהקומראנים שהתבדלו מכל השפעות זרות, החזירו את עטרת תפארת צבע התכלת ליושנה. נוסף על כך, שכמצרך יוקרה, השוק הטבעי של הארגמונים בזמנם היה רק לאנשי האצולה הגבוהה של רומי, כך שחוץ מכמה יהודים שהפיקו תכלת בשביל מצוה, ואולי לעיתים לבדים אם הם היו עשירים מספיק, פשוט וברור שכמעט כל התעשייה הלכה רק לסגול ואדום ולא לכחול.

בגמרא עירובין משמע שתכלת לבגדים היה דבר נפוץ באר"י.

מה שלא מצאו הרבה כחול מן הצומח יתכן שזה בגלל שגם קלא אילן היה דבר יקר יותר משאר צבעונים אם כי פחות מתכלת.

ברור שגם ארגמן וגם תכלת היה רק לאנשי המלוכה ולעשירים גדולים, אבל עדיין היו עשירים חוץ מאנשי המלוכה, וגם היה מדינות אחרות חוץ מרומי.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770475p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770475&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770475&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- (javascript:void(0);)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ג' ספטמבר 13, 2022 5:56 pm

יהושפט כתב:

וכעת לענין האריגים, כתבו לי שלו יהי שנוכל לזהות בוודאות כמו ע"פ בדיקת דנ"א או טכניקה אחרת שאכן אותם אריגים שנמצאו הם בוודאות מהאק"ק, עדיין כל אין עוד אין לנו מקור שידעו איך להפיק תכלת מהאק"ק בצורה מסודרת, יתכן שאותם ממצאים הם מאיזה מקרה בו מישוה יצא לו בטעות תכלת. אולם לדעתי הדבר רחוק מהדעת, שבדיוק אותם בדים מתי מספר שנצבעו בתכלת מקרית, הם אותם שישדרו ולא במקום אחד אלא בשנים או שלשה מקומות שונים, מתקופות שונות. הכל אפשרי כמובן, אבל נראה לי רחוק מאד מהדעת, ולכן לו יהי שבהמשך המחקר אכן יזוהו האריגים בוודאות גמורה, יש לזה משקל רב בעיני.

גם לו יצוייר שיוכחו שזה מהאק"ק, צריכים לזכור שעיקר השאלה הוא כמה זה היה נפוץ בזמן חז"ל. שהרי עיקר הראיה הוא מחז"ל שלא הזהירו מזה כלל והזהירו רק מקלא אילן. אבל אם בזמנם לא היה נפוץ כלל, אז ראייה זו אינה כ"כ חזקה. (כמובן זה יהיה קצת ראייה, והסבירות שזה תכלת יעלה פי כמה, אבל לדעתי הענייה לא יהיה זה ראייה ברורה כלל וכלל). (ונא לא לצעוק עלי מן התוספתא, ביארתי שהתוספתא מדבר מחילזון הידוע ולא מזהיר מאק"ק שלא היה נפוץ כלל לכחול, ויתכן שדמיו היו יקרין אפילו מתכלת האמיתי. ובפרט שממסכת ציצית נראה שלומדים שהברייתא במנחות הוא המשך הברייתא בהתוספתא. וקשה להוכיח שום דבר מהתוספתא, לדעתי.)

ולכן אף אם נוכיח שהם מהאק"ק. מה שבינתיים לא נעשה כלל כמו שביארת היטב היטב, צריך להתמודד בזה שכל הספרים מתקופת חז"ל מאריכים רק על סגול ולא על כחול. וכן צריך ליישב קושיית ד"ר זינגר למה ישתמשו בכחול אם יש בינתיים, זה רק תיאורטי, שעדיין אין שום הוכחה שהממצאים הם מהאק"ק.

אין רצוני להתווכח כעת על זה, אני יודע שהטענה שמצדדי התכלת אוהבים ביותר הוא תיאוריית השני חלזונות, כמו שנראה למעלה מדברי אחרון התלמידים שיושב ומצפה שאכתוב דברים כאלו, ודבריי אלו הם לו כמים קרים על נפש עייפה, שבינתיים העלה רק חרס בידו, מ"מ כתבתי האמת מה שנראה לי, ואיני אומר קבלו דעתי, ועל פרט זה אין בכחי להתווכח.

נערך לאחרונה על ידי כשתילי זיתים (memberlist.php?/.)

(mode=viewprofile&u=26292&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f) ב ג' ספטמבר 13, 2022 6:00 pm, נערך פעם 1 בסך הכל.
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770476p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770476&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770476&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- (javascript:void(0);)

הודעה על ידי מלבב « ג' ספטמבר 13, 2022 5:57 pm

כשתילי זיתים כתב:

עוד נקודה חשובה שלא הארכנו מספיק, הוא למה בכלל אנשים ישתמשו באק"ק לכחול נטו, אם אפשר בקלות להשמש בקלא אילן, שהוא ממש בדיוק אותו דבר. ומה שמביאים מפליניוס שאק"ק עמיד יותר מקלא אילן, שם הוא מדבר על סגול מהאק"ק, ולא כחול. ולא אפשר כלל להגיד, לפי מיטב הבנתי, שכחול האק"ק עמיד יותר, כיון שהם בדיוק אותן חומרים. וזה לכאורה ראייה גדולה שלא השתמשו בהאק"ק לכחול. ד"ר מנדל סינגר כנראה הוא הראשון שעמד בזה מלפני 20 שנה, ראה דבריו כאן.

(https://www.tekhelet.com/pdf/mendel.htm) (https://www.tekhelet.com/pdf/mendel.htm)

הרי אתה מודה שאק"ק לא דוהה כמו שכתב פליניוס, אז מה היה הלהיטות לתכלת בזמן התנך? פליניוס כותב שהאק"ק לא דוהה בכביסה, והרדב"ז כותב שהקלא אילן כן היה יורד בכביסה, הרי שזה לא דומה. במקום לשאול למה היו צריכים לאק"ק אתה יכול לשאול יותר שהרי בגמרא וברמב"ם מפורש שהתכלת יותר עמיד מקלא אילן, והתשובה היא שהחומר הוא לא דומה לגמרי, יש בקלא אילן חומר שמפריע לחיזור מושלם לכן זה לא נתפס מספיק חזק בצמר.

גם אם קלא אילן הוא חזק כמו האק"ק בשביל מה היו צריכים לערבב את האק"ק עם האדומת הפה כדי לקבל צבע האחלמה כמו שכתב פליניוס, הרי יותר זול להשתמש עם קלא אילן במקום האק"ק, ובכלל למה היו צריכים את האק"ק בשביל הסגול, הרי יותר זול לערבב קלא אילן עם חלזונות האחרות.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770477p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770477&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770477&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ג' ספטמבר 13, 2022 6:02 pm

לא מבין דברך כלל וכלל. האק"ק כסגול לא דוהה. ככחול זה ממש קלא אילן וודאי דוהה. התכלת האמיתי לא דומה ממש לקלא אילן, ומן הסתם לא דוהה. ופשוט

ושאר דברך אינם מובנים כלל. כשמעריבים האק"ק עם שאר דברים, זה לא רק האינדיגו של הקלא אילן, אלא הסגול של הקלא אילן, שזה לא דוהה, כמש"כ פליניוס

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770514p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770514&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770514&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי יהושפט « ג' ספטמבר 13, 2022 8:00 pm

כשתילי זיתים כתב:

לא מבין דברך כלל וכלל. האק"ק כסגול לא דוהה. ככחול זה ממש קלא אילן וודאי דוהה. התכלת האמיתי לא דומה ממש לקלא אילן, ומן הסתם לא דוהה. ופשוט

ושאר דברך אינם מובנים כלל. כשמעריבים האק"ק עם שאר דברים, זה לא רק האינדיגו של הקלא אילן, אלא הסגול של הקלא אילן, שזה לא דוהה, כמש"כ פליניוס

לא ברור לי הענין

לטענת החוקרים כל תוצרי הארגמונים והקלא אילן, חזקים באותה מידה הם כולם צבעני יורה, וכולם לא אמורים לדהות בכביסה. וכמו שכתבת לא כתב פליני' בשום מקום שהאק"ק דוהה בכביסה, הוא כותב שהתחליפים הצמחיים של הסגול, דוהים, והם אכן צבעים חלשים יותר.

גם בחז"ל קלא אילן הוא צבע חזק שצפון לא מעביר, ולא כתוב בשום מקום שהוא דוהה בכביסה, הבדיקה היא כמובן לא כביסה. ג

עכ"פ אין סיבה להניח שהכחול מהאק"ק עמיד פחות מהסגול.

כמובן שיש כאן קושיא על זיהוי האק"ק, כיון שמה ההבדל בינו לבין סתם קלא אילן. התירוץ המקובל שהחיזור של הקלא אילן בזמנם היה חלש יותר מזה של החלזון. בניסוי של שיינמן עם קלא אילן בתנאים של פעם לכאורה הוכח לא כך. רוי הופמן מציע עוד אפשרות, שהקלא אילן של חז"ל היה קלא אילן מדולל [שיטה שהשתמשו לדבריו במצרים] שהוא באמת פחות עמיד. ומה שלא חששו לקלא אילן טוב, משום שלטענתו מחיר הפקתו היה שווה ערך לזה מהארגמונים, אין לי יכולת לשפוט את הסבירות של הטעון הזה, אבל צריך לבדוק האם הבדים שנמצאו מקלא אילן בכמות רבה בהרבה מהחלזון, לא

מפריכים את טענתו, ככל והם מקלא אילן טוב.
כמובן, שאם נניח חלזון אחר, י"ל שהוא היה חזק יותר גם מהאק"ק והקלא אילן.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770516p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770516&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770516&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי יהושפט « ג' ספטמבר 13, 2022 8:03 pm

מלבב כתב:

פליניוס כותב שהאק"ק לא דוהה בכביסה, והרדב"ז כותב שהקלא אילן כן היה יורד בכביסה, הרי שזה לא דומה.

אם אפשר ציון מדויק של הרדב"ז.
ישר כח.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770517p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770517&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770517&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- [\(javascript:void\(0\)\)](#)

הודעה על ידי יהושפט « ג' ספטמבר 13, 2022 8:06 pm

מגופת חבית כתב:

יהושפט כתב:

אני אישית עד לפני ג' שבועות הייתי סבור כמו רבים וטובים א. שאכן נמצאו אריגים הצבועים בוודאות מאק"ק. ב. ששיטת הפקת הצבע ע"י העמדה בשמש היתה שייכת בזמנם, וממילא רחוק הדעת שלא הכירו אותה. ג. שהמקורות ההיסטוריים הקלאסיים באופן טבעי היו אמורים להתייחס לתכלת, ומשכך אף שלא חשבתי שמוכח שהזכירו, יש סבירות רבה שלא יתעלמו, וממילא נפרש באותם מקומות ידועים שלזה כוונתם. וכל זה ראיות חיוביות לזיהוי התכלת. ניתן כמובן לטעון שהיו שני תכלת גויית ויהודית, טענה שמתפלמסים עליה רבות שוב ושוב, לדעתי אין מקום לטענה זו, ואכמ"ל.

מאד מעניין למה חשבת כן ולמה חזר בך??

כתבתי כבר כמה פעמים שלתומי סברתי שהיות והתכלת היו חשוב גם אצל האומות כמוכח בתנ"ך ובחז"ל, מוזר שהם יתעלמו ממנו. עד שהתוודעתי [ואני באמת כועס על עצמי שלא ביררתי את זה בעבר] שצבע הכחול באופן כללי היה שנאו אצלם שלא לומר נעדר חשיבות, וממילא אין שום סיבה שיתייחסו לכזה המופק מהחי. ואף אחד שהתעסק איתם לא דמיין לקחת את צבע האק"ק היקר כזהב וייצר ממנו משהו כחול. אלא מאי היה על פלינ' לספר שהיהודים משתמשים בו לתכלת ובגדים. באמת צע"ג...

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770518p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770518&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770518&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי יהושפט « ג' ספטמבר 13, 2022 8:12 pm

לענין הגלאקו - המקום בו כביכול פלינ' כותב שצבע הפורפורה כצבע הים, ולענין הליודיום, ראיתי כי מלאכתי נעשתה בידי אחרים, ואין טוב לי מלהעלות לכאן את דברי ר"ש טייטלבוים עצמו בספרו לולאות תכלת ובהערותיו לתרגום פלינ' שעשה, שבהגינות רבה מסביר שאין מזה שום ראיה.

לולאות (pdf ./download/file.php?id=120031&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
(MiB 1.5) הורד 11 פעמים

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770558p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770558&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770558&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי מלבב « ג' ספטמבר 13, 2022 11:41 pm

כשתילי זיתים כתב:

לא מבין דברך כלל וכלל. האק"ק כסגול לא דוהה. ככחול זה ממש קלא אילן וודאי דוהה. התכלת האמיתי לא דומה ממש לקלא אילן, ומן הסתם לא דוהה. ופשוט

ושאר דברך אינם מובנים כלל. כשמערבים האק"ק עם שאר דברים, זה לא רק האינדיגו של הקלא אילן, אלא הסגול של הקלא אילן, שזה לא דוהה, כמש"כ פליניוס

אם אתה חושב שמעט הברום הוא זה שגורם לא להיות עמיד, א"כ קושיתך מעיקרא ליתא שהרי בקלא אילן אין ברום, ובאק"ק אפילו כששהה בשמש זה לא נהרס לגמרי.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770559p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770559&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770559&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי אחרון התלמידים « ג' ספטמבר 13, 2022 11:43 pm

בס"ד

רק יראו הרואים בהודעות האחרונות איך כרגיל עזבו את 'הטענה העצומה' על לשונות הגויים, שכביכול לא דנו בה - והחלו בהודעות האחרונות עם טענות נדושות וישנות.

כשתילי זיתים כתב:

אלו שקראו דבריו של אחרון התלמידים, כבר יודע בדיוק לאיפה זה הולך - הוא יודע יותר טוב מכל החוקרים שבעולם, כל המומחים שבעולם, רק הוא מבין לטינית, אף שלא בדוקא קורא אנגלית, אבל כל המומחים הבקיאים בשפה זו וכתבו על זה ספרים, כולם טועים, פליניוס שכותב כמה פעמים כונכיליא זה סגול, גם הוא טועה, כל עשרות מקורות שמוכח שכוניליא הוא סגול, גם הם טועו, כל המילונים טועים, וגם מאות האקדמים שכולם אומרים פה אחד שאין שום זכר לכחול, לא יודעים כלום, רק הבקי המומחה אחרון התלמידים, שכבר חקר נושא זה לעומקו, כדמוכח מכל הודעותיו, רק הוא יודע הכל, ממה שגילה לו פליניוס בחלום, ולכן כל המהרהר אחר דבריו ח"ו הוא כאן פשוט לקנטר.

רק שאלה אחת שבאמת לא מבין, אולי חברי הפורום יעזרו לי, האיך קורה שמי שלא יודע כלום על לטינית,

היסטוריה, תקופת הרומאים, שפות, תרגומים, לא מכיר כלל מחקרי הארכיאולוגיה, וכו' וכו' האיך קורה שהוא כל כך בטוח בשטויותיו, לחלוק על כל המומחים בתחום? אני באמת לא מבין זה.

ולעצם הדברים, ויטרוביוס יש לו פרק על כחול, ופרק על סגול. אף אחד לא מכחיש. בפרק המדבר על כחול, לא מזכיר אק"ק. אף אחד לא מכחיש. בפרק שמדבר על סגול, הוא מזכיר. אף אחד לא מכחיש. מיד זה מוכיח לך כל מה שצריך. ולעניין המילה "לוידיום" שמזכיר אצל האק"ק, בדקתי זה ויש מחלוקת בין התרגומים. יש מתרגמים pale, באופן שאין לו שום שייכות לכחול. ויש מתרגמים blue shade היינו הסגול נוטה קצת לכחול. אין אף אחד שמתרגם "כחול".

משום שאיננו מעונינים בוויכוח ילדותי - 'אני יודע יותר טוב ממך', 'לא נכון אני יודע יותר טוב ממך', שמסתיים ב'אבא שלי עבד במשטרה' - בפרט שאינני מכיר כאחרים את 'כל החוקרים בעולם'. לכן נעזב את הניסוח הזה, ונתכנס שוב לעניין. ולהדגיש שוב: הנושא - האם בלשונות הגויים יש שמהאק"ק הפיקו כחול. משום שיש ראיות ברורות לכך שאין שום אפשרות אחרת אבל לא נברח מנושא לנושא.

אתייחס היום בקיצור אי"ה ל-2 נושאים: 1. ויטרוביוס. 2. יקינתום. ולהבדיל אא"ה מחקרו של הרב הרצוג זצ"ל. כמובן שמעולם אף אדם לא הכחיש שהרומאים צבעו בפורפורה סגול (לעתם נוטה לאדום) תקופה ארוכה כצבע העיקרי, כל הויכוח האם צבעו בזה ג"כ כחול.

מילה לגבי החוקרים והמתרגמים: אם מתרגם פלוני מתרגם מילה מסויימת למילה פלונית, מהיכן הוא יודע? הוא קיבל במסורת איש מפי איש עד... ברור שלא. הוא לקח את כל הממצאים שיש, ובדרך כלל אותם ממצאים יש בידינו השווה מקום למקום, והגיע למסקנה. עתה כאשר יש מחלוקת בין המתרגמים? יש מתרגמים (נכבדים) הסבורים שיקינתום הוא כחול (ד"ר שש ועוד), וישנם שסבורים אחרת. מה נעשה? הגרלה? הנכון לקחת את דבריהם, לנסות להתחקות אחר הדברים ולראות המה הנכון ופעמים רבות תוכל להביא עוד ממצא שמאשש צד אחד.

ויטרוביוס

, כתב על אדריכלות 10 ספרים. זה נשמע כמו גודל ש"ס מתיבתא, אבל - לא, כל הספרים יחד הם כחוברת בינונית, וכל פרק הוא בן כמה שורות. בחיבור מדבר איך בונים בנין מקום ציבורי וכו' על על ענינו וב' פרקים בספר השביעי מדבר על צביעת המקום. וזה לא נכון שפרק אחד על סגול ופרק על כחול, ולא שאף אחד לא מכחיש... אף אחד לא מאשר! פרק מסויים מדבר על צביעה מאבנים וכו' קרוב לדומם ובפרק האחר צביעה מהחי. וכל הגשת הנושא מוטעה.

עכ"פ מהשפה הלטינית ההיא, תורגם הספר לעברית על ידי רוני רייך שנחשב מתרגם מקצועי מאוד, ציטטוהו כמה חוקרים (כגון כמה מהמאמרים 'צבע מהטבע' מאת ח. שורק א. איילון על צבעים טבעיים בעת העתיקה ת"א תשנ"ג 1993) ובעוד מקומות. הוא עצמו שולח לד"ר זיידרמן בהקשר בין הארגמן לתכלת המקראית (הערות לספר שביעי הערה 49). ואכן תרגם בפשיטות שליוידום lividum הוא כחול. וזו ראי' נוספת וברורה שמהאק"ק הופק הכחול. אלא שהגוי תלה זאת באמונה תפילה ע"י מרחק מהשמש וכו', שזה לא נוגע לענין.

הרב הרצוג. והיקינתום.

הרי הוא ז"ל בא מנקודת מוצא שלא ידע כלל ואף לא העלה בדעתו שיש אפשרות להפיק ממנו כחול, אלא רק סגול! וזה ברור למתבונן, שתפיסתו היתה משתנית לחלוטין אם התיידע לכך שישנה אפשרות גבוהה מאוד להפיק ממנו כחול, לא היה נדחק לא הוא ולא אחרים.

ועתה, הרי זה ברור שהיקינתום בתקופה מסויימת, שימש ככחול. בזה אין ספק, כך תורגם בתרגום השבעים ובעקילס. אלא שטוען שיייתכן שהשתנה באיזה זמן. והוא כאן 'המוציא מחברו', הרי אין סתם סיבה להניח כזה דבר ללא ראיות מוצקות. הרי כל דבר אפשר לומר שזה השתנה.

עתה אם נוכיח שעוד זמן רב אחרי תקופתו היקניטוס הוא הכחול - כל התיאורי' שלו לא קיימת.

ובכן: א.

יוספוס פלאוויוס (יוסף בן מתתיהו). מדבר על ד' יסודות בבדי המשכן, ואחד מהם 'אקינטוס כנגד יסוד האויר (מקוה שאף אחד לא יתווכח על הידיעה הפשוטה שהאויר אצל הרומאים הוא כחול).

I found many places where Philo says that the Air is Mellas, seemingly meaning blue in this context.

ב. ומקורו בפילון

Now the fine flax is an example of the earth, for the flax grows out of the earth; and the hyacinthine "colour is a symbol of the air, for it is black [=dark] by nature

ג. עוד בהערות אפיפניוס מסלאמיס (נוצרי כמה מאות שנים אחר החורבן) על האוון גליון, הוא כותב על המילה 'אקינטוס': "והיאקנתינה, היינו צמר בצבע קללאינה".

Comitatur eam similitudine propior quam auctoritate callaina, e viridi pallens." [From the description, particularly: "The finest of them lose their colour by coming in contact with oil, [unguents, or undiluted wine even", it seems to be clear that the 'Callaina' is Turquoise

ד. ועד להבדיל א"ה רבנו ברכיה הנקדן דקדקן ומתרגם ראשון במעלה מזמן הראשונים, כתב על היכינט שהוא כספיר.

ובקיצור, הדברים ברורים: היקניטון הוא הכחול מתרגומי התורה הקדומים, עד מאות רבות של שנים אחר החורבן, הוא הצבע הכחול שאליו מתייחסים שנצבע מחלזון המיורקס האק"ק.

קבצים מצורפים

פלאוויוס יקניטוס. (40.5 KiB) png נצפה 95 פעמים

יקניטוס יוספוס פלאוויוס. (156.15 KiB) png נצפה 95 פעמים

ויטרביוס צביע. (/download/file.php?id=120036&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f) pdf

(MiB 8.99) הורד 6 פעמים

חזור למעלה

Re: טעם התגזות הגדולים לתכלת (#770564p)

• דווח על הודעה זו (/report.php?f=52&p=770564&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f).

• ציטוט (/posting.php?mode=quote&f=52&p=770564&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f).

• (javascript:void(0);)

הודעה על ידי לייבדיג יענקל « ד' ספטמבר 14, 2022 12:23 am

אחרון התלמידים כתב:

הרב הרצוג. והיקניטוס.

הרי הוא ז"ל בא מנקודת מוצא שלא ידע כלל ואף לא העלה בדעתו שיש אפשרות להפיק ממנו כחול, אלא רק

סגול! וזה ברור למתבונן, שתפיסתו היתה משתנית לחלוטין אם התיידע לכך שישנה אפשרות גבוהה מאוד

להפיק ממנו כחול, לא היה נדחק לא הוא ולא אחרים.

חז"ל לימדונו שבמילי דעבידי לגלויי לא משקרי אינשי. הנה דבריו המלאים של הגרי"א הרצוג. ישפטו הקוראים האם מי שכתב כנ"ל לגבי שיטת הרב הרצוג הוא בגדר 'אינשי'.

קבצים מצורפים

הרב הרצוג (175.71 KiB) jpg נצפה 79 פעמים

הרב הרצוג 150.57 KiB.2 (jpg) נצפה 79 פעמים
חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770565p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770565&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770565&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי יהושפט « ד' ספטמבר 14, 2022 12:25 am

אחרון התלמידים כתב:

...

אם אתה יכול בבקשה להעלות דף לפני ודף אחרי מוטרביוס. תודה.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770570p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770570&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770570&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
  - (javascript:void(0);)
- הודעה על ידי אחרון התלמידים « ד' ספטמבר 14, 2022 12:50 am

לייבעדיג יענקל כתב:

אחרון התלמידים כתב:

הרב הרצוג. והיקינתום.

הרי הוא ז"ל בא מנקודת מוצא שלא ידע כלל ואף לא העלה בדעתו שיש אפשרות להפיק ממנו כחול, אלא רק סגול! וזה ברור למתבונן, שתפיסתו היתה משתנית לחלוטין אם התיידע לכך שישנה אפשרות גבוהה מאוד להפיק ממנו כחול, לא היה נדחק לא הוא ולא אחרים.

חז"ל לימדונו שבמילי דעבידי לגלויי לא משקרי אינשי. הנה דבריו המלאים של הגרי"א הרצוג. ישפטו הקוראים האם מי שכתב כנ"ל לגבי שיטת הרב הרצוג הוא בגדר 'אינשי'.

בס"ד

ראשית, אני מודה. שכעת ראיתי את דברי הרב הרצוג מתוך ציטוטים. הייתי צריך לעיין במקור, ושם הוא נותן צד שיש אפשרות לצבוע כחול מהאק"ק - הגם שלמעשה לא ראה זאת.

אבל לגופו של עניין מה זה רלוונטי.

א. ברור שהכחול שמופק היום משביע רצון.

ב. הינטינה שלו, השערה שהופרכה.

ג. הנידון כעת השעליו אנו דנים הוא האם כתבו הגויים הקדמונים שהופק כחול מחלזון הפורפורה, התשובה היא חיובית -אין אפשרות לערער על כך (ובחסדי ה"ת ישנם עוד ראיות באמתחתי אבל נראה שדי בזה). ועל זה נסוב הנידון כעת.

ד. שאר טענותיו של כבוד הרב הרצוג זצ"ל לגבי דברי חז"ל הופרכו והובררו עד דק. לא נראה שיש טענה כעת מהחברים הנכבדים לחזור כל הפולמוס.

דרך אגב, הכתב הנכבד כבר ידע אז - viewtopic.php?

911&p=171132&hilit=%D7%AA%D7%9B%D7%9C%D7%AA&sid=4916f3b82b7daceb250043afb25cf27e#p171132

(http://forum.otzar.org/viewtopic.php?

(f=52&t=17911&p=171132&hilit=%D7%AA%D7%9B%D7%9C%D7%AA&sid=4916f3b82b7daceb250043afb25cf27e#p171132

לפני כל הידיעות והגלויים שהתווספו, ועומד מאז ועד היום על דעתו בגבורה - שזה ודאי לא התכלת.

יהושפט כתב:

אחרון התלמידים כתב:

...

אם אתה יכול בבקשה להעלות דף לפני ודף אחרי מוטרביוס. תודה.

קשה לי כעת. אבל הוא לא מדבר שם כלל על צביעה, וזה לא שייך לנ"ד.

נערך לאחרונה על ידי אחרון התלמידים ([memberlist.php?/.](http://memberlist.php?/))
am 12:58, נערך פעם 1 בסך הכל.
חזור למעלה

Re: טעם התגזות הגזולים לתכלת (#770573p)

- דווח על הודעה זו ([report.php?f=52&p=770573&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](http://report.php?f=52&p=770573&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/))
  - ציטוט ([posting.php?mode=quote&f=52&p=770573&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.](http://posting.php?mode=quote&f=52&p=770573&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/))
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#)
- הודעה על ידי יהושפט « ד' ספטמבר 14, 2022 am 12:56

אחרון התלמידים כתב:

...

ויטרביוס

[size=], כתב על אדריכלות 10 ספרים. זה נשמע כמו גודל ש"ס מתיבתא, אבל - לא, כל הספרים יחד הם כחוברת בינונית, וכל פרק הוא בן כמה שורות. בחיבור מדבר איך בונים בנין מקום ציבורי וכו' על ענינו וב' פרקים בספר השביעי מדבר על צביעת המקום. וזה לא נכון שפרק אחד על סגול ופרק על כחול, ולא שאף אחד לא מכחיש... אף אחד לא מאשר! פרק מסויים מדבר על צביעה מאבנים וכו' קרוב לדומם ובפרק האחר צביעה מהחי. וכל הגשת הנושא מוטעה.

עכ"פ מהשפה הלטינית ההיא, תורגם הספר לעברית על ידי רוני רייך שנחשב מתרגם מקצועי מאוד, ציטטוהו כמה חוקרים (כגון כמה מהמאמרים 'צבע מהטבע' מאת ח. שורק א. איילון על צבעים טבעיים בעת העתיקה ת"א תשנ"ג 1993) ובעוד מקומות. הוא עצמו שולח לד"ר זיידרמן בהקשר בין הארגמן לתכלת המקראית (הערות לספר שביעי הערה 49).

ואכן תרגם בפשיטות שליוידום lividum הוא כחול. וזו ראי' נוספת וברורה שמהאק"ק הופק הכחול. אלא שהגוי תלה זאת באמונה תפילה ע"י מרחק מהשמש וכו', שזה לא נוגע לענין.

לא הבנתי למה תיאוריו איפה כל חלזון נמצא לא נוגעים לעניינינו, אולי ההסבר שלו הוא קשקוש, אבל את החלזון הכחול הוא שם בין המערב לצפון, לא ממש באזורינו, ולנו הוא דווקא מזכה את זה האדום. עכ"פ, אני מבין שלדעת כבודו הכיר פלינ' ארגמן שפשוט צובע שחור, וואו, תגלית מדהימה, אולי זה ההסבר לדמו שחור כדיו של הרמב"ם, וצבעונין המשחירים, אני רץ לפרסם מאמר בענין. או שאולי במחשבה שניה, בעצם ראשונה וחצי, מה שויטרביוס התכוון בסגול עם גוון שחור, הוא התכוון גם בסגול עם גוון כחול, ובעצם הוא מתאר ארבעה גוונים של סגול, סגול כהה, סגול כחלחל, סגול טהור, מסתמא זה הנקרא המלכותי, וסגול אדמדם. ונמשיך לקרוא, בפרק יד הוא מציע תחליף לצבעים הארגמניים, וראה זה פלא התחליף הזה מפיך סגול, ולא כחול. רק

בהמשך הוא נזכר לספר משהו על תחליף אינדיגו בהקשר לדבריו על צבעים אחרים.

ולא אמנע מלהעתיק שוב את דבריו הברורים של טייטלבוים, עוד מתגד תכלת מפורסם, שלא רוצה חלילה למצוא אותה...

שאזורים אלה הם הקרובים ביותר לצפון. כאש

הצפון והמערב – מוצאים אותו כחול (lividum)

²⁴⁶ קליפה קשה שיש על רגל כל החלזונות, שכשהם שבים וסוגרת הפתח בעדם.

²⁴⁷ כנראה מכנה צבע מדג הפורפור בהכנתו לצבע ציור בשם "פורפורה".

²⁴⁸ כל המקומות המוזכרים מתייחסים לעולם אירופא העתיק.

²⁴⁹ המראה הזה לאו דוקא מראה כחול טהור כרקיע, ואין מזו על התכלת; אולם יש אפשרות שכן הוא, ואכמ"ל, כי אינו אם בחקירת השפה הלאטינית.

טייטלבוים. (100.55 KiB) png נצפה 62 פעמים

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770577p)

• דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770577&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
• ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770577&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)

• [\(javascript:void\(0\)\)](#)
הודעה על ידי אחרון התלמידים « ד' ספטמבר 14, 2022 1:05 am

בס"ד

אתה צודק, אין ראי' מהגויים הקדמונים שצבעו באק"ק כחול, שום ראי' הכל שטויות.

רק תעשה לי טובה שפעם הבאה שאני או אחרים נכתוב שלא כדאי להגיב, אין זכות לדרוש פעם אחר פעם לבזבז את זמננו על אלו שימצאו את התירוצים מתחת לנהר הסמבטיון, אל תספר, לא לי ולא לאחרים בתמימות, שפשוט לא עמדו על הנושא המדובר.

בקיצור זה לא התכלת! לא ולא ולא!!!

אני קצת מנחם את עצמי שבכל אופן לא בזבזתי זמן, שמא יש כמה שסבורים שזהו התכלת, והרי לא כל אחד מכיר את כל הנושא לעומקו ולפרטיו. והרהרו שמא יש בטענה החדשה אמת, שלא בדקו אחר מקורי הדברים של תומכי התכלת (כי הם לא יודעים לטינית ואפילו לא אנגלית), ולא נמצא כן בכתבי הגויים. ועתה ראו חלק מהחומר שיש בענין.

רק עצה קטנה: חוקר רציני לא כל פעם מתייחס למה שפלוני או אלמוני כתבו גם אם הם אמינים, אם יכול לבדוק בעצמו. בודק את הנאמר רואה את הדברים ומגיע למסקנה נכונה.

כן יתן לידידו שינה לילה טוב.

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770578p)

דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770578&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)

ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770578&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)

__ (javascript:void(0);)

הודעה על ידי יהושפט « ד' ספטמבר 14, 2022 1:07 am

אנצל את הדיון כאן להעלות עוד נקודה חשובה מאד שהזכרתי לעיל בקצרה, ולפיה לא ברור לי בכלל האם נמצאה כבר שיטה שיקלו להפיק בה תכלת מהאק"ק בימים ההם כל מי שיש לו מידע לתרום בנושא אודה לו מאד-

כידוע במשך שנים ניסו למצוא דרך להפיק תכלת, מהאק"ק שצובע בטבעי סגול, עד שהתגלתה השיטה, של העמדת היורה בשמש, דבר הגורם לפירוק מולקולות ה-MBL הצובעות סגול, וכך מתאפשרת צביעת כחול. וכך כותבים רבים מהקונ' שבשיטה פשוטה זו צבעו בעבר תכלת.

אלא שאליה וקוץ בה, התברר שכדי שהשמש תפעל את פעולתה, צריך שהצבע יישב בכלי שקוף, בלי זה כמות קרני השמש שנכנסת מפתח היורה לא מספיקה לפרק את אותם מולקולות, מה גם שהיורה צריכה להיות מכוסה כדי שהצבע לא יתחמצן, והצבע יוצא סגול. כמובן שאיש בימים ההם לא צבע בזכוכית לבנה, ומשכך האופציה הזו לא היתה מעשית בזמנם. כפי שמתואר במאמרים המצ"ב נעשו נסיונות שונים לצבוע ע"י השמש בכלי לא שקוף והדבר לא צלח. למעשה ככל הידוע לי, שנים פרסמו שיטות אחרות לצביעת כחול, באופנים שהיו יכולים להיות מוכרים בעת ההיא ד"ר רוי עמנואל הופמן הצליח בצביעה שניה [קרי צביעה ביורה אחרי צביעת צמר שהפך לסגול, והוציא חלק גדול ממולקולות ה-MBL] להפיק צבע סגול כחלחל, שאחרי חימום באדי מים הפך לתכלת. כמובן שצביעה שניה היא בעייתית מבחינת ההלכה להרבה ראשונים, אולם הדבר שנוי במחלוקת, ומלב זאת ניתן לטעון שצביעה שניה כזו כשרה לכו"ע, ואכמ"ל. אך כל הרעיון שרק בצביעה שניה היו מפיקים תכלת, ממש לא נראה בסוגיא במנחות.

במאמר שהתפרסם לאחרונה ע"י הרב אריה לבנון, הוא ניסה שיטה אחרת, ומסקנת ממצאיו, היא שמבלוטות אק"ק המסופקות ע"י פתיל תכלת, שהם בלוטות שמיובשות בשמש לכמה ימים, הוא אכן הצליח להפיק תכלת, אולם מבלוטות שקיבל מטופורוביץ' שעברו הקפאה, ובעצם שימשו להכנת הצבע טריות, המקסימום שהוא הגיע אליו הוא כחול-טורקיז, רחוק מצבע השמים, וגם זה רק בכלי זכוכית שכאמור לא רלוונטי [אם כי לא ברור מה בדיוק גרם באותו ניסוי להפקת הטורקיז].

לבנון מעלה השערה שהשוני בין הבלוטות הוא משום שהם נאספים באזורים אחרים בים [קראטיה ויוון בהתאמה], אך בעיקר נוטה לשער שייבוש הבלוטות בשמש משפיע על הצבע המופק, וגורם לו להיות כחול בקלות רבה יותר. ניסיתי לברר אצל רוי הופמן באלו בלוטות הוא צבע, ולא קיבלתי תשובה, אך מתוך מאמרו נראה שהוא צבע בבלוטות מיובשות, מה שמעלה את השאלה באם הניסוי היה נעשה בבלוטות טריות, האם היה יוצא תכלת אפילו בצביעה שניה, סביר מאד שלא.

כך שלמעשה ניתן לומר שכל הידוע נכון לעכשיו, עדיין אין שיטה להפקת כחול מהאק"ק בתנאי הקדמונים. כמובן שאם האריגים שנמצאו הם אכן מהאק"ק, או ככל שנסבור מחמת ממצאים אחרים כמו הקונכיות שהתכלת היא מהאק"ק, אזי ברור שהם הכירו שיטה כזו, ובכל מקרה יתכן שהיתה להם שיטה שעדיין לא גילינו אותה, סביר לחלוטין. אולם תכל"ס נכון לידיעותינו עכשיו, לא ברור בכלל אם נמצאה שיטה כזו. כך שמי שחושב שהתכלת איננה מהאק"ק, יכול בהחלט לטעון שלא היתה כלל אפשרות להפיק כחול מהאק"ק.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770581p)

דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770581&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)

ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770581&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)

__ (javascript:void(0);)

הודעה על ידי אחרון התלמידים « ד' ספטמבר 14, 2022 1:14 am

יהושפט כתב:

אנצל את הדיון כאן להעלות עוד נקודה חשובה מאד שהזכרתי לעיל בקצרה, ולפיה לא ברור לי בכלל האם נמצאה כבר שיטה שיקלו להפיק בה תכלת מהאק"ק בימים ההם

כל מי שיש לו מידע לתרום בנושא אודה לו מאד-

כידוע במשך שנים ניסו למצוא דרך להפיק תכלת, מהאק"ק שצובע בטבעי סגול, עד שהתגלתה השיטה, של העמדת היורה בשמש, דבר הגורם לפירוק מולקולות הMBI הצובעות סגול, וכך מתאפשרת צביעת כחול. וכך כותבים ברבים מהקול' שבישיטה פשוטה זו צבעו בעבר תכלת.

אלא שאלה וקוץ בה, התברר שכדי שהשמש תפעל את פעולתה, צריך שהצבע יישב בכלי שקוף, בלי זה כמות קרני השמש שנכנסת מפתח היורה לא מספיקה לפרק את אותם מולקולות, מה גם שהיורה צריכה להיות מכוסה כדי שהצבע לא יתחמצן, והצבע יוצא סגול. כמובן שאיש בימים ההם לא צבע בזכוכית לבנה, ומשך האופציה הזו לא היתה מעשית בזמנם. כפי שמתואר במאמרים המצ"ב נעשו ניסיונות שונים לצבוע ע"י השמש בכלי לא שקוף והדבר לא צלח.

למעשה ככל הידוע לי, שנים פרסמו שיטות אחרות לצביעת כחול, באופנים שהיו יכולים להיות מוכרים בעת ההיא

ד"ר רוי עמנואל הופמן הצליח בצביעה שניה [קרי צביעה ביורה אחרי צביעת צמר שהפך לסגול, והוציא חלק גדול ממולקולות הMBI] להפיק צבע סגול כחלחל, שאחרי חימום באדי מים הפך לתכלת. כמובן שצביעה שניה היא בעייתית מבחינת ההלכה להרבה ראשונים, אולם הדבר שנוי במחלוקת, ומלב זאת ניתן לטעון שצביעה שניה כזו כשרה לכו"ע, ואכמ"ל. אך כל הרעיון שרק בצביעה שניה היו מפיקים תכלת, ממש לא נראה בסוגיא במנחות.

במאמר שהתפרסם לאחרונה ע"י הרב אריה לבנון, הוא ניסה שיטה אחרת, ומסקנת ממצאיו, היא שמבלוטות אק"ק המסופקות ע"י פתיל תכלת, שהם בלוטות שמיובשות בשמש לכמה ימים, הוא אכן הצליח להפיק תכלת, אולם מבלוטות שקיבל מטופורוביץ' שעברו הקפאה, ובעצם שימשו להכנת הצבע טריות, המקסימום שהוא הגיע אליו הוא כחול-טורקיז, רחוק מצבע השמים, וגם זה רק בכלי זכוכית שכאמור לא רלוונטי [אם כי לא ברור מה בדיוק גרם באותו ניסוי להפקת הטורקיז].

לבנון מעלה השערה שהשוני בין הבלוטות הוא משום שהם נאספים באזורים אחרים בים [קראטיה ויוון בהתאמה], אך בעיקר נוטה לשער שייבוש הבלוטות בשמש משפיע על הצבע המופק, וגורם לו להיות כחול בקלות רבה יותר. ניסיתי לברר אצל רוי הופמן באלו בלוטות הוא צבע, ולא קיבלתי תשובה, אך מתוך מאמרו נראה שהוא צבע בבלוטות מיובשות, מה שמעלה את השאלה באם הניסוי היה נעשה בבלוטות טריות, האם היה יוצא תכלת אפילו בצביעה שניה, סביר מאד שלא.

כך שלמעשה ניתן לומר שככל הידוע נכון לעכשיו, עדיין אין שיטה להפקת כחול מהאק"ק בתנאי הקדמונים. כמובן שאם האריגים שנמצאו הם אכן מהאק"ק, או ככל שנסבור מחמת ממצאים אחרים כמו הקונכיות שהתכלת היא מהאק"ק, אזי ברור שהם הכירו שיטה כזו, ובכל מקרה יתכן שהיתה להם שיטה שעדיין לא גילינו אותה, סביר לחלוטין. אולם תכל"ס נכון לידיעותינו עכשיו, לא ברור בכלל אם נמצאה שיטה כזו. כך שמי שחושב שהתכלת איננה מהאק"ק, יכול בהחלט לטעון שלא היתה כלל אפשרות להפיק כחול מהאק"ק.

בס"ד

כל קטע שאתה כותב רק מראה את חוסר ידיעתך המוחלט בנושא. אנא תלמד קצת ברצינות לפני שאתה כותב כאן דברים לא נכונים, אנא הנח זאת.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770582p)

- [דוח על הודעה זו \(report.php?f=52&p=770582&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.\)](http://report.php?f=52&p=770582&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/)
- [ייטוט \(posting.php?mode=quote&f=52&p=770582&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.\)](http://posting.php?mode=quote&f=52&p=770582&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/)
- [javascript:void\(0\);](http://javascript:void(0);)

הודעה על ידי יהושפט « ד' ספטמבר 14, 2022 1:18 am

אחרון התלמידים כתב:

בס"ד

אתה צודק, אין ראי' שצבעו באק"ק כחול, שום ראי' הכל שטויות.
רק תעשה לי טובה שפעם הבאה שאני או אחרים נכתוב שלא כדאי להגיב, שאין זכות לדרוש עם אחר פעם לבזבז את זמננו על אלו שימצאו את התירוצים מתחת לנהר הסמבטיון, אל תספר, לא לי ולא לאחרים

בתמימות, שפשוט לא עמדו על הנושא המדובר.

בקיצור זה לא התכלת! לא ולא!!!

רק עצה קטנה: חוקר רציני לא כל פעם מתייחס למה שפלוני או אלמוני כתבו גם אם הם אמינים, אם יכול לבדוק בעצמו. בודק את הנאמר רואה את הדברים ומגיע למסקנה נכונה. כן יתן לידידו שינה לילה טוב.

לא רוצה להגיב אל תגיב, כבר נוכחתי לראות מה ערך טענותיך, את החפץ שחשבתי שאולי אמצא אצלך לא מצאתי. אבל תעשה לי טובה, כשעונים לך דברים פשוטים וברורים, זכותך להתווכח איתם, אבל אין לך זכות לזלזל בכל מי שחושב אחרת ממך ומסביר לך למה הראיות שלך אינם ראיות.

חוקר רציני בהחלט מראה שעוד אנשים אחרים ביחוד שגם אתה מעריך אותם חושבים כמוהו, זה בהחלט מראה איפה השכל הישר נמצא.

מה שחוקר רציני לא עושה, הוא לקבוע מסמרות בלי להכיר את החומר הרלוונטי שכתבו על הנושא, ולחשוב שהוא ממציא את הגלגל מחדש.

ותמשיך כהרגלך להתעלם מכל מה שכתבתי גם היום בארוכה, למה לדעתי יש צד רציני שזה כן התכלת, הרי ברור שאם לא הסכמתי עם טענותיך, אז בהכרח שזה "בקיצור זה לא התכלת! לא ולא!!!", גם אם אציג טיעונים הפוכים. חוששני שפשוט לדעתך מי שמטיל תכלת, לא משום שהוא השתכנע שפלינ' דיבר עליה, לא יצא ידי חובה.

אני בהחלט שב ומצהיר במילים ברורות - ככל שידיעתי משגת אין ראי' מהמקורות ההיסטוריים שצבעו באק"ק כחול, שום ראי', הרוב שטויות, והמיעוט הקטן נדחה בקל.

דומני שמיצינו את הדיון בינינו א"כ יובאו כאן דברים חדשים. ואז אשמח לשנות את דעתי, אני לגמרי בעד שהאק"ק יהיה התכלת. ואפילו שימצא מקור ברור שכותב שהפיקו כחול מהאק"ק. לילה טוב גם לך. והבוחר יבחר.

נערך לאחרונה על ידי יהושפט (memberlist.php?/.)

[\(mode=viewprofile&u=11591&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f\)](#) ב ד' ספטמבר 14, 2022

am 2:10, נערך 2 פעמים בסך הכל.

חזור למעלה

Re: טעם התגזות הגדולים לתכלת (#770583p)

• דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770583&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)

• ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770583&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)

• (javascript:void(0);)

הודעה על ידי יהושפט « ד' ספטמבר 14, 2022 am 1:28

אחרון התלמידים כתב:

יהושפט כתב:

אנצל את הדיון כאן להעלות עוד נקודה חשובה מאד שהזכרתי לעיל בקצרה, ולפיה לא ברור לי בכלל האם נמצאה כבר שיטה שיכלו להפיק בה תכלת מהאק"ק בימים ההם כל מי שיש לו מידע לתרום בנושא אודה לו מאד-

כידוע במשך שנים ניסו למצוא דרך להפיק תכלת, מהאק"ק שצובע בטבעי סגול, עד שהתגלתה השיטה, של העמדת היורה בשמש, דבר הגורם לפירוק מולקולות הMBI הצובעות סגול, וכך מתאפשרת צביעת כחול. וכך כותבים ברבים מהקול' שבשיטה פשוטה זו צבעו בעבר תכלת. אלא שאליה וקוז' בה, התברר שכדי שהשמש תפעל את פעולתה, צריך שהצבע יישב בכלי שקוף, בלי זה כמות קרני השמש שנכנסת מפתח היורה לא מספיקה לפרק את אותם מולקולות, מה גם שהיורה צריכה להיות מכוסה כדי שהצבע לא יתחמצן, והצבע יוצא סגול. כמובן שאיש בימים ההם לא צבע בזכוכית לבנה, ומשכך האופציה הזו לא היתה מעשית בזמנם. כפי שמתואר במאמרים המצ"ב נעשו נסיונות שונים לצבוע ע"י השמש בכלי לא שקוף והדבר לא צלח. למעשה ככל הידוע לי, שנים פרסמו שיטות אחרות לצביעת כחול, באופנים שהיו יכולים להיות מוכרים בעת ההיא

ד"ר רוי עמנואל הופמן הצליח בצביעה שניה [קרי צביעה ביורה אחרי צביעת צמר שהפך לסגול, והוציא חלק גדול ממולקולות MBI] להפיק צבע סגול כחלחל, שאחרי חימום באדי מים הפך לתכלת. כמובן שצביעה שניה היא בעייתית מבחינת ההלכה להרבה ראשונים, אולם הדבר שנוי במחלוקת, ומלב זאת ניתן לטעון שצביעה שניה כזו כשרה לכו"ע, ואכמ"ל. אך כל הרעיון שרק בצביעה שניה היו מפקיקים תכלת, ממש לא נראה בסוגיא במנחות.

במאמר שהתפרסם לאחרונה ע"י הרב אריה לבנון, הוא ניסה שיטה אחרת, ומסקנת ממצאיו, היא שמבלוטות אק"ק המסופקות ע"י פתיל תכלת, שהם בלוטות שמיובשות בשמש לכמה ימים, הוא אכן הצליח להפיק תכלת, אולם מבלוטות שקיבל מטופורוביץ' שעברו הקפאה, ובעצם שימשו להכנת הצבע טריות, המקסימום שהוא הגיע אליו הוא כחול-טורקיז, רחוק מצבע השמים, וגם זה רק בכלי זכוכית שכאמור לא רלוונטי [אם כי לא ברור מה בדיוק גרם באותו ניסוי להפקת הטורקיז].

לבנון מעלה השערה שהשוני בין הבלוטות הוא משום שהם נאספים באזורים אחרים בים [קרואטיה ויוון בהתאמה], אך בעיקר נוטה לשער שייבוש הבלוטות בשמש משפיע על הצבע המופק, וגורם לו להיות כחול בקלות רבה יותר. ניסיתי לברר אצל רוי הופמן באלו בלוטות הוא צבע, ולא קיבלתי תשובה, אך מתוך מאמרו נראה שהוא צבע בבלוטות מיובשות, מה שמעלה את השאלה באם הניסוי היה נעשה בבלוטות טריות, האם היה יוצא תכלת אפילו בצביעה שניה, סביר מאד שלא.

כך שלמעשה ניתן לומר שכלל הידוע נכון לעכשיו, עדיין אין שיטה להפקת כחול מהאק"ק בתנאי הקדמונים.

כמובן שאם האריגים שנמצאו הם אכן מהאק"ק, או ככל שנסבור מחמת ממצאים אחרים כמו הקונכיית שהתכלת היא מהאק"ק, אזי ברור שהם הכירו שיטה כזו, ובכל מקרה יתכן שהיתה להם שיטה שעדיין לא גילינו אותה, סביר לחלוטין. אולם תכל"ס נכון לידיעותינו עכשיו, לא ברור בכלל אם נמצאה שיטה כזו. כך שמי שחושב שהתכלת איננה מהאק"ק, יכול בהחלט לטעון שלא היתה כלל אפשרות להפיק כחול מהאק"ק.

בס"ד

כל קטע שאתה כותב רק מראה את חוסר ידיעתך המוחלט בנושא. אנא תלמד קצת ברצינות לפני שאתה כותב כאן דברים לא נכונים, אנא הנח זאת.

אני אכן חסר ידיעה בנושא, מעבר למאמרים שהבאתי, בדיוק לכן העליתי את ההודעה הזו, וביקשתי מידע נוסף למי שיש. ולא הביישן למד.

אבל כנראה שגם כותביהם חסרי ידיעה בנושא, וכמוהם אגודת פתיל תכלת שפרסמה את המאמר של לבנון לפני חודשיים, רק לך יש ידיעות שבינתיים לא שמענו עליהם, ושמשום מה אתה מסרב לגלות לנו אותם. אולי לפחות תמחול על כבודך לציין כמה מר"מ ללימוד בנושא, רק ככה בשורה שתיים, אם לא קשה לך.

בכל מקרה, אם חוסר ידיעתי בנושא, שווה לחוסר ידיעתי ועושר ידיעותיך בענין אזכור ספרי התכלת באוה"ע, אז תאמין לי שאני הולך לישון בשקט.

וכיון שאתה באופן כללי, במקום להתדיין עסוק בחלוקת עצות טובות, גם לי יש עצה טובה, הכרזות - מסוג ככה זה, וזהו זה, ואמונת אברכים, לא משכנעות אף אחד, אף פעם. מין טבע אנושי מוזר שכזה. היה שלום.

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770587p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770587&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770587&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/.)
- (javascript:void(0):)

הודעה על ידי לייבעדיג יענקל « ד' ספטמבר 14, 2022 am 2:13

אחרון התלמידים כתב:

לייבעדיג יענקל כתב:

אחרון התלמידים כתב:

הרב הרצוג. והיקינתום.

הרי הוא ז"ל בא מנקודת מוצא שלא ידע כלל ואף לא העלה בדעתו שיש אפשרות להפיק ממנו כחול, אלא רק סגול! וזה ברור למתבונן, שתפיסתו היתה משתנית לחלוטין אם התיידע לכך שישנה אפשרות גבוהה מאוד להפיק ממנו כחול, לא היה נדחק לא הוא ולא אחרים.

חז"ל לימדונו שבמילי דעבידי לגלויי לא משקרי אינשי. הנה דבריו המלאים של הגר"א הרצוג. ישפטו הקוראים האם מי שכתב כנ"ל לגבי שיטת הרב הרצוג הוא בגדר 'אינשי'.

בס"ד

ראשית, אני מודה. שכעת ראיתי את דברי הרב הרצוג מתוך ציטוטים. הייתי צריך לעיין במקור, ושם הוא נותן צד שיש אפשרות לצבוע כחול מהאק"ק - הגם שלמעשה לא ראה זאת.

אבל לגופו של עניין מה זה רלוונטי.

א. ברור שהכחול שמופק היום משביע רצון.

ב. הינטינה שלו, השערה שהופרכה.

ג. הנידון כעת השעליו אנו דנים הוא האם כתבו הגויים הקדמונים שהופק כחול מחלזון הפורפורה, התשובה היא חיובית - אין אפשרות לערער על כך (ובחסידי ה"ת ישנם עוד ראיות באמתחתי אבל נראה שדי בזה). ועל זה נסוב הנידון כעת.

ד. שאר טענותיו של כבוד הרב הרצוג זצ"ל לגבי דברי חז"ל הופרכו והובררו עד דק. לא נראה שיש טענה כעת מהחברים הנכבדים לחזור כל הפולמוס.

דרך אגב, הכתב הנכבד כבר ידע אז - [viewtopic.php?&hilit=%D7%AA%D7%9B%D7%9C%D7%AA&sid=4916f3b82b7daceb250043afb25cf27e#p171132](http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=171132&hilit=%D7%AA%D7%9B%D7%9C%D7%AA&sid=4916f3b82b7daceb250043afb25cf27e#p171132)

[http://forum.otzar.org/viewtopic.php?](http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=171132&hilit=%D7%AA%D7%9B%D7%9C%D7%AA&sid=4916f3b82b7daceb250043afb25cf27e#p171132)

[http://forum.otzar.org/viewtopic.php?&hilit=%D7%AA%D7%9B%D7%9C%D7%AA&sid=4916f3b82b7daceb250043afb25cf27e#p171132](http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=171132&hilit=%D7%AA%D7%9B%D7%9C%D7%AA&sid=4916f3b82b7daceb250043afb25cf27e#p171132)

[http://forum.otzar.org/viewtopic.php?&hilit=%D7%AA%D7%9B%D7%9C%D7%AA&sid=4916f3b82b7daceb250043afb25cf27e#p171132](http://forum.otzar.org/viewtopic.php?p=171132&hilit=%D7%AA%D7%9B%D7%9C%D7%AA&sid=4916f3b82b7daceb250043afb25cf27e#p171132)

לפני כל הידיעות והגלויים שהתווספו, ועומד מאז ועד היום על דעתו בגבורה - שזה ודאי לא התכלת.

פעם ראשונה שאחרון התלמידים מודה שטעה. כל הכבוד!

אבל מיד הוא ממשיך בזה"ל: "לגופו של ענין מה זה רלוונטי". ובכן, גופו של ענין שהערתי עליו הוא שהיתה כאן המצאה כדי לדחות את מה שהגריא"ה כתב שהיקינתום הוא סגול. המצאה זו הוכחה כשקרית (אולי לא בכוונת זדון גמורה), והדרינן למ"ש הגריא"ה שהיקינתום שעליו דיברו כותבי או"ה הוא סגול ולא כחול!

נוסף על כך נתבררה לנו מידת הידיעות והחקירות שבהם נקט אחרון התלמידים, ונפק"מ למי שעדיין לא קלט מה הולך פה שיידיע מה משקל יש לתת לפמפלטים של הדל הגאה.

כל שאר המלל של אחרון התלמידים בהודעה זו אינו קשור כלל למה שאני הערתי עליו הפעם, ומטרתו היא רק לטשטש את הבירור הנוכחי ולהמשיך בזריית החול ובמלחמת ההתשה הנואשת המתנהלת כאן על ידו וע"י מלבב לאורך כמה וכמה דפים.

כמובן יש מה להשיב גם על כל השאר, אבל לא זו היתה מטרתי הפעם, וגם איני מתכוון לעשות זאת באשכול זה. אין לי את הזמן ולא את כוחות הנפש האדירים של הרבנים כשתילי זיתים ויהושפט המסוגלים להתדיין בנחת ובכבוד עם אנשים שאין להם לא ידע, לא בקשת אמת, לא הגינות, לא מודעות עצמית ולא מינימום של תרבות ויכוח.

אחרון התלמידים ומלבב מוזמנים להמשיך למרוח עוד ועוד דפים של קש וגבבא, שקרים גמורים וחלקיים ואף גידופים ממוחזרים. אני סיימתי את חלקי. הצלחה רבה. לילה טוב וכט"ו!

חזור למעלה

Re: טעם התגדות הגדולים לתכלת (#770588p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770588&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
- ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770588&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
- [\(javascript:void\(0\);\)](#)

הודעה על ידי כשתילי זיתים « ד' ספטמבר 14, 2022 2:26 am

אם עד עכשיו כבר הוכחנו שאחרון התלמידים לא יודע צורת אות לטינית, עכשיו נתברר שלא קורא צורת אות בעברית. כבר ביארנו היטב האך שאין שום ראיה שצבעו באק"ק כחול, ואחרון התלמידים לא הבין שום מילה שכתבנו, והדיון בזה אך למותר.

אין מן הצורך לדבר עם אנשים כאלו, כל מי שקורא פה מבין שכבר התייחסנו לכל דבריו. אם יש מישהו מבחוץ שחושב שיש משהו בדבריו שלא התייחסתי אליו, בבקשה לכתוב כאן ואדון בה. וידוע מאמר החכם, הראיה הגדולה שאק"ק לא התכלת, כשקוראים דבריהם של תומכיה. ותומכיה מאוס"ה.

חזור למעלה

Re: טעם התגזות הגדולים לתכלת (#770592p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770592&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770592&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#).
- הודעה על ידי כשתילי זיתים « ד' ספטמבר 14, 2022 2:58 am

דרך אגב, אחרון התלמידים, למה אתה כותב עם כל כך שגאה ומידות בהמיות, לאנשים המדברים אתך בכבוד שאינה ראויה לך (ראה ערך: יהושפט)? שאלה רצינית.

נערך לאחרונה על ידי כשתילי זיתים ([memberlist.php/](http://memberlist.php?/)).
(mode=viewprofile&u=26292&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/) ב ד' ספטמבר 14, 2022 6:35 am, נערך 3 פעמים בסך הכל.
חזור למעלה

Re: טעם התגזות הגדולים לתכלת (#770593p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770593&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770593&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#).
- הודעה על ידי יהושפט « ד' ספטמבר 14, 2022 3:14 am

אגב, מי שרוצה לראות איך נראה מחקר רציני בנושא, הן מבחינת המקורות הקלאסיים, זיהוי הצבעים וכו' וכו', והן מבחינת ההתייחסות השקולה לכל צד וצד, ההבחנה בין תאוריה רצינית, להשערות פורחות, וההבחנה בין תאוריה להוכחה גמורה, ההתייעצות עם מומחים על כל פרט ופרט, ועוד כהנה וכהנה, מומלץ לקרוא את עבודת הד"ר של הרב הרצוג, ולו את החלק העברי שנדפס בתכלת מישראל, שלא לדבר על האנגלית. ככה נראה מחקר של חוקר גדול, בעל ידע רחב, זהיר ושקול, שלא לדבר על ת"ח במקרה הזה. כמות המקורות אליהם הוא מתייחס בכל פרט ופרט מחד [הוא לא חשב שבציטוט שתי שורות וחצי הענין מוכרע], והפקפוקים שהוא מעלה בהשערותיו שלו עצמו, עם ההדגשה כל העת שהשערות יפות עדיין אינם דבר מוכרח, פשוט להתענג.

חזור למעלה

Re: טעם התגזות הגדולים לתכלת (#770602p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770602&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770602&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#).
- הודעה שלא נקראה על ידי כשתילי זיתים « ד' ספטמבר 14, 2022 6:31 am

אמנם אין בפורום הזו כפתור "תודה", אבל כאן המקום להודות להרב יהושפט שליט"א עבור הודעותיו המחכימות, והכל בשפה ברורה ונעימה ובדרך ארץ שקדמה לתורה.

חזור למעלה

Re: טעם התגזות הגדולים לתכלת (#770605p)

- דווח על הודעה זו (report.php?f=52&p=770605&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
  - ציטוט (posting.php?mode=quote&f=52&p=770605&sid=dbdf98586528af78c73d8843db2abc3f/).
  - [\(javascript:void\(0\)\)](#).
- הודעה שלא נקראה על ידי כשתילי זיתים « ד' ספטמבר 14, 2022 6:55 am

אחרון התלמידים כתב:

ויטרוביוס כתב על אדריכלות 10 ספרים. זה נשמע כמו גודל ש"ס מתיבתא, אבל - לא, כל הספרים יחד הם כחוברת בינונית, וכל פרק הוא בן כמה שורות. בחיבור מדבר איך בונים בנין מקום ציבורי וכו' על ענינו וב' פרקים בספר השביעי מדבר על צביעת המקום.

וזה לא נכון שפרק אחד על סגול ופרק על כחול, ולא שאף אחד לא מכחיש... אף אחד לא מאשר! פרק מסויים מדבר על צביעה מאבנים וכו' קרוב לדומם ובפרק האחר צביעה מהחי. וכל הגשת הנושא מוטעה.

קבצים מצורפים

Screenshot_20220913-235131_Xodo Docs.jpg (140.84 KiB)

חזור למעלה

הצג הודעות החל מה:	כל ההודעות	מיון לפי	זמן ההודעה	עולה	עבור
--------------------	------------	----------	------------	------	------

פרסם תגובה

- בטל הרשמתך מנושא זה
- הוסף למועדפים
- Email topic
- גרסה להדפסה

387 הודעות • עמוד 1 מתוך 1

חזור אל "תכלת ודין הקרבה בזמה"ז"

מי מחובר

משתמשים הגולשים בפורום זה: אין משתמשים רשומים ו- 14 אורחים
מופעל על-ידי phpBB® Forum Software © phpBB Limited
מבוסס על phpBB.co.il - פורומים בעברית. כל הזכויות שמורות © 2014 - phpBB.co.il.

שם משתמש:

הודעות בסך הכל:

(/)

דירוג:

הצטרף:

ביקור אחרון: